

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENENLER İÇİN
DİNLEME/İZLEME MATERYALİ OLARAK MASAL VE
BİR UYARLAMA ÇALIŞMASI: ANADOLU MASALLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜRKAN CEVİZ

GAZİANTEP
MAYIS 2024

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN
BİREYLER İÇİN BİR DİNLEME/İZLEME MATERYALİ
OLARAK MASAL VE BİR METİN UYARLAMA
ÇALIŞMASI: ANADOLU MASALLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜRKAN CEVİZ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ

GAZİANTEP
MAYIS 2024

TEZ ONAY SAYFASI**Öğrencinin Adı ve Soyadı : Gürkan CEVİZ****Üniversite : Gaziantep Üniversitesi****Enstitü : Eğitim Bilimleri Enstitüsü****Ana Bilim Dalı ve Bilim Dalı:** Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı/Türkçe Eğitimi Bilim Dalı**Tezin Başlığı:** Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Dinleme/İzleme Materyali Olarak Masal ve Bir Uyarılama Çalışması: Anadolu Masalları**Tezin Savunma Tarihi : 21/05/2024**

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ

Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ

Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzası

Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ (Jüri Başkanı)

Prof. Dr. Yusuf UYAR

Doç. Dr. Kadir KAPLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Mahmut KALMAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu kabul ederim. Bu bilgiler doğrultusunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edilmesi halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu onayladığımı beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Gürkan CEVİZ

Öğrenci Numarası: 192634111018

Tezin Savunma Tarihi: 21/05/2024

ÖNSÖZ

Bu yüksek lisans tezinde millî bir mesele addettiğim Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında öğretici ve öğrencilere yardımcı olabilecek, sınıf ortamında kullanılacak dinleme/izleme materyalleri oluşturmayı amaçladım.

Yüksek lisans eğitimim süreci boyunca desteğini omzumda hissettiğim saygıdeğer tez danışmanım, hocam, Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ'e yalnız teşekkürü borç bildiğimden değil -ki borcumdur- her alandaengin tecrübesini benden esirgemediği için yürekten teşekkür ederim.

Hayatım boyunca arkamda hissettiğim desteklerinden ötürü anacığım Safiye CEVİZ ve babacığım Bilal CEVİZ'e teşekkür ederim.

Bu süreçte sorumluklarımı taşımamda bana yardımcı olan, en büyük destekçim, hayat ortağım, eşim Elif CEVİZ'e sabrından ve özverisinden dolayı teşekkür ederim.

Bu tez çalışmasını, yanında geçiremediğim her an için affına sığınarak oğlum Kaan'a ithaf ediyorum.

Mayıs 2024
Gürkan CEVİZ

ÖZET

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENENLER İÇİN DİNLEME/İZLEME MATERYALİ OLARAK MASAL VE BİR UYARLAMA ÇALIŞMASI: ANADOLU MASALLARI

Ceviz, Gürkan
Yüksek Lisans Tezi,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ
Mayıs-2024, 338 sayfa

Henüz anne karnında gelişmeye başlayan dinleme becerisi, insanın günlük hayatta bilgi edinmek için en çok kullandığı dil becerisidir. Türkçe dil kullanımının en güzel örneklerinin dinleme becerisine katkı sağlamak üzere kullanılması önemlidir. Araştırmacılar tarafından dinleme becerisinin geliştirilmesi konusunda Türkçenin sözlü devresinden devşirilen halk edebiyatı ürünlerinin ve özellikle masalların kullanımı tavsiye edilmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü tarafından bir UNESCO projesi olarak ortaya konulan Anadolu Masalları Projesi çocukların masallar ile buluşması gayesiyle geliştirilmiştir. Projenin çıktılarında biri kitap setleridir. "Anadolu Masalları İlkokul 1-2" isimli kitap setinin içerisinde alan uzmanlarınca tasnif edilmiş 15 adet masal bulunmaktadır. Bu tez çalışması, söz konusu masallardan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme materyalleri olarak faydalanılmasını amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda "Anadolu Masalları İlkokul 1-2" kitap seti edinilmiş, içeriğindeki masallar doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilip Türkiye Maarif Vakfı'nın hazırladığı "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı" A2.2. dil yapılarına uygun olarak uyarlanmıştır. Uyarlamada söz varlığı unsurlarının tespitinde çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya konulan sıklık sözlüklerinden ve tavsiye edilen kelime listelerinden faydalanılmıştır. Masalların uyarlanma durumları ve hangi dinleme kazanımları ile ilişkilendirilebileceğine dair uzman görüşleri alınmıştır. Tavsiye kazanım listeleri uyarlanan masalların sonunda bulunmaktadır. Ayrıca anlamaya katkı sağlamak için her masalla ilgili görsel destekli sözlükler oluşturulmuştur. Uyarlanan masallar seslendirilmiş, daha fazla duyu organını işe koşmak amacıyla kitap seti içeriğinde bulunan masal oyun kartları kullanılarak anlatım görsellerle desteklenmiştir. Ses ve görsellerin bulunduğu materyallere Türkçe alt yazılar eklenerek her masal bir video formatına dönüştürülmüştür. Oluşturulan dinleme/izleme materyalleri küresel bir video paylaşım platformu olan Youtube'a yüklenmiştir. Çalışmamızda uyarlanmış masal metinlerinin altlarına karekodlar vasıtasıyla internet bağlantı adresleri konumlandırılmıştır. Uzman görüşleri uyarlanan masalların genel olarak dinleme

eğitiminde kullanılabileceğini göstermektedir. Çalışma, bu haliyle öğretici ve öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: dinleme/izleme becerisi, masal, metin uyarlama, Türkiye Maarif Vakfı, A2.2.

ABSTRACT**FAIRY TALES AS A LISTENING/WATCHING MATERIAL FOR THOSE
LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE AND AN
ADAPTATION WORK: ANADOLU MASALLARI**

CEVİZ, Gürkan
Master Thesis,
Department of Turkish and Social Sciences Education
Discipline of Turkish Education
Supervisor: Prof. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ
May-2024, 338 pages

Listening skill, which begins to develop in the womb, is the language skill that people use most to acquire information in daily life. It is important to use the best examples of Turkish language usage to contribute to listening skills. Researchers recommend the use of folk literature products derived from the oral phase of Turkish, and especially fairy tales, in developing listening skills. The "Anatolian Fairy Tales" Project, put forward as a UNESCO project by the Teacher Training and Development Directorate (ÖYGM) of the Ministry of National Education, (MEB) was developed with the aim of introducing children to fairy tales. One of the outputs of the project is book sets. The book set named "Anadolu Masalları İlkokul 1-2" contains 15 tales classified by experts in the field. This thesis study aims to use these tales as listening materials in teaching Turkish as a foreign language. For this purpose, the "Anadolu Masalları İlkokul 1-2" book set was acquired, the tales in it were analyzed by document review method and prepared by the Turkish Maarif Foundation, "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı" A2.2. adapted to suit language structures. In the adaptation, frequency dictionaries and recommended word lists put forward by various researchers were used to determine the vocabulary elements. Expert opinions have been obtained on the adaptation situations of the fairy tales and the listening gains. Recommendation lists are at the end of the adapted tales. In addition, visual - supported dictionaries about each fairy tale have been created to contribute to understanding. The adapted tales were voiced, and the narrative was supported with visuals using the fairy tale game cards included in the book set in order to engage more sensory organs. Each tale was converted into a video format by adding Turkish subtitles to these materials, which contain audio and visuals. The created listening/watching materials were uploaded to YouTube, a global video sharing platform. In our study, internet connection addresses were placed under the adapted fairy tale texts via QR codes. Expert opinions indicate that fairy tales can be used in

listening training in general. The study is presented to the use of instructors and students in this form.

Keywords: listening/watching, fairy tales, text adaptation, Turkish Maarif Foundation, A2.2

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ

I. BÖLÜM.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Sayıtlılar	8
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6. Tanımlar	8

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

II. BÖLÜM.....	10
2.1. Dinleme Becerisi	10
2.1.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Becerisi	12
2.1.2. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına (CEFR) Göre Dinleme ...	13

2.2.	Masal	15
2.2.1.	Masalın Özellikleri	15
2.2.2.	Masal Türünün Dinleme Becerisi ile İlişkisi	16
2.2.3.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Masallardan Yararlanma ..	18
2.2.4.	Anadolu Masalları Projesi	19
2.3.	Türkiye Maarif Vakfı ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı 21	
2.4.	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin ve Metin Uyarlama ...	23
2.5.	İlgili Araştırmalar	29

BÖLÜM III

YÖNTEM

III . BÖLÜM.....	46
3.1. Araştırma Modeli	46
3.2. İnceleme Nesnesi	47
3.3. Veri Toplama Araçları	48
3.4. Verilerin Analizi.....	49

BÖLÜM IV

BULGULAR

IV . BÖLÜM.....	52
4.1. Uzman Grubuna İlişkin Bilgiler	52
4.2. Masal Başlıklarına Göre Bulgular	52
4.2.1. “Ciğer” Masalına İlişkin Bulgular	52
4.2.2. “Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalına İlişkin Bulgular	54
4.2.3. “Hediye” Masalına İlişkin Bulgular	56
4.2.4. “Hoşaf” Masalına İlişkin Bulgular	57
4.2.5. “Kaplumbağa Yavrusu” Masalına İlişkin Bulgular	59
4.2.6. “Karavezir” Masalına İlişkin Bulgular	60
4.2.7. “Karga Ağası” Masalına İlişkin Bulgular	62
4.2.8. “Koca Nine ile Tilki” Masalına İlişkin Bulgular	64
4.2.9. “Kurt ile Üç Öküz” Masalına İlişkin Bulgular	66

4.2.10.	“Nohut Oğlan” Masalına İlişkin Bulgular	68
4.2.11.	“Şemşirak Taşları” Masalına İlişkin Bulgular	70
4.2.12.	“Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalına İlişkin Bulgular	72
4.2.13.	“Tencerecik” Masalına İlişkin Bulgular.....	74
4.2.14.	“Tilki ile Keklik” Masalına İlişkin Bulgular.....	76
4.2.15.	“Üç Arkadaş” Masalına İlişkin Bulgular	78
4.3.	Anket Maddelerine Göre Bulgular.....	80
4.3.1.	“Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.” Maddesine İlişkin Bulgular 80	
4.3.1.	“Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.” Maddesine İlişkin Bulgular 81	
4.3.2.	“Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” Maddesine İlişkin Bulgular	82
4.3.3.	“Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” Maddesine İlişkin Bulgular	83
4.3.4.	“Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” Maddesine İlişkin Bulgular	84
4.3.5.	“Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.” Maddesine İlişkin Bulgular	85
4.3.6.	“Dinleme becerilerine katkı sağlar.” Maddesine İlişkin Bulgular	87

BÖLÜM V

TARTIŞMA

V. BÖLÜM.....	88
5.1. Tartışma.....	88

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

VI. BÖLÜM.....	92
6.1. Sonuç.....	92
6.1.1. “Ciğer” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	94
6.1.2. “Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	94
6.1.3. “Hediye” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi.....	94
6.1.4. “Hoşaf” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi.....	94

6.1.5.	“Kaplumbağa Yavrusu” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	95
6.1.6.	“Karavezir” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi.....	95
6.1.7.	“Karga Ağası” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	95
6.1.8.	“Koca Nine ile Tilki” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	96
6.1.9.	“Kurt ile Üç Öküz” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi.....	96
6.1.10.	“Nohut Oğlan” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi.....	96
6.1.11.	“Şemşirak Taşları” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	97
6.1.12.	“Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	97
6.1.13.	“Tencerecik” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi.....	97
6.1.14.	“Tilki ile Keklik” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi.....	98
6.1.15.	“Üç Arkadaş” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi	98
6.2.	Öneriler	99
KAYNAKLAR		100
EKLER.....		111
Ek 1.	“Ciğer” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.....	111
Ek 2.	“Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalı Metin Uyarlama Çalışması	119
Ek 3.	“Hediye” Masalı Metin Uyarlama Çalışması	126
Ek 4.	“Hoşaf” Masalı Metin Uyarlama Çalışması	134
Ek 5.	“Kaplumbağa Yavrusu” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.....	138
Ek 6.	“Karavezir” Masalı Metin Uyarlama Çalışması	148
Ek 7.	“Karga Ağası” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.....	154
Ek 8.	“Koca Nine ile Tilki” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.....	164
Ek 9.	“Kurt ile Üç Öküz” Masalı Metin Uyarlama Çalışması	170
Ek 10.	“Nohut Oğlan” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.....	175
Ek 11.	“Şemşirak Taşları” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.....	182
Ek 12.	“Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.	194
Ek 13.	“Tencerecik” Masalı Metin Uyarlama Çalışması	205
Ek 14.	“Tilki ile Keklik” Masalı Metin Uyarlama Çalışması	212
Ek 15.	“Üç Arkadaş” Masalı Metin Uyarlama Çalışması.....	216
Ek 16.	“Ciğer” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük.....	220
Ek 17.	“Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük.....	226
Ek 18.	“Hediye” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	232
Ek 19.	“Hoşaf” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	236

Ek 20. “Kaplumbağa Yavrusu” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük.....	240
Ek 21. “Karavezir” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	245
Ek 22. “Karga Ağası” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük.....	251
Ek 23. “Koca Nine ile Tilki” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	258
Ek 24. “Kurt ile Üç Öküz” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	264
Ek 25. “Nohut Oğlan” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	268
Ek 26. “Şemşirak Taşları” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük.....	273
Ek 27. “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	282
Ek 28. “Tencerecik” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	292
Ek 29. “Tilki ile Keklik” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük	299
Ek 30. “Üç Arkadaş” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük.....	303
Ek 31. A2.2. Seviyesine Kadar Öğrencinin Öğrendiği Varsayılan Dilbilgisi Yapıları.....	309
Ek 32. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı’nda Düzeylere Göre Dil Yapıları Listesi	313
Ek 33. Oyun Önerileri	315
Ek 34. Anadolu Masalları İlkokul 1-2 Oyun Kartlarından Görseller.....	316
Ek 35. Uzman Görüşü Anketi Kullanım İzni.....	317
Ek 36. Uzman Görüşü Anketi	318
ÖZGEÇMİŞ.....	321
VITAE	321

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. <i>Lisansüstü Tezlerde Metin Uyarlama Çalışmaları</i>	24
Tablo 4.1. <i>Katılımcı uzmanların eğitim ve tecrübe durumları</i>	52
Tablo 4.2. <i>"Ciğer" masalına ilişkin bulgular</i>	52
Tablo 4.3. <i>"Çilli Tavuk ve Yavruları " masalına ilişkin bulgular</i>	54
Tablo 4.4. <i>"Hediye" masalına ilişkin bulgular</i>	56
Tablo 4.5. <i>" Hoşaf " masalına ilişkin bulgular</i>	57
Tablo 4.6. <i>" Kaplumbağa Yavrusu" masalına ilişkin bulgular</i>	59
Tablo 4.7. <i>"Karavezir" masalına ilişkin bulgular</i>	60
Tablo 4.8. <i>"Karga Ağası" masalına ilişkin bulgular</i>	62
Tablo 4.9. <i>"Koca Nine ile Tilki" masalına ilişkin bulgular</i>	64
Tablo 4.10. <i>"Kurt ile Üç Öküz" masalına ilişkin bulgular</i>	66
Tablo 4.11. <i>"Nohut Oğlan" masalına ilişkin bulgular</i>	68
Tablo 4.12. <i>"Şemşirak Taşları" masalına ilişkin bulgular</i>	70
Tablo 4.13. <i>"Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm" masalına ilişkin bulgular</i>	72
Tablo 4.14. <i>"Tencerecik" masalına ilişkin bulgular</i>	74
Tablo 4.15. <i>"Tilki ile Keklik" masalına ilişkin bulgular</i>	76
Tablo 4.16. <i>"Üç Arkadaş" masalına ilişkin bulgular</i>	78
Tablo 4.17. <i>"Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur." maddesine ilişkin bulgular</i>	80
Tablo 4.18. <i>"Özgün metnin akıcılığı korunmuştur" maddesine ilişkin bulgular</i>	81
Tablo 4.19. <i>"Dilbilgisi yapıları bakımından a2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır." maddesine ilişkin bulgular</i>	82
Tablo 4.20. <i>"Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından a2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır." maddesine ilişkin bulgular</i>	83
Tablo 4.21. <i>"Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur." maddesine ilişkin bulgular</i>	84
Tablo 4.22. <i>"Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir." maddesine ilişkin bulgular</i>	85
Tablo 4.23. <i>"Dinleme becerilerine katkı sağlar." maddesine ilişkin bulgular</i>	87
Tablo 8.1. <i>Ciğer masalı metin uyarlama çalışması</i>	111
Tablo 8.2. <i>Çilli Tavuk ve Yavruları masalı metin uyarlama çalışması</i>	119
Tablo 8.3. <i>Hediye masalı metin uyarlama çalışması</i>	126
Tablo 8.4. <i>Hoşaf masalı metin uyarlama çalışması</i>	134
Tablo 8.5. <i>Kaplumbağa Yavrusu masalı metin uyarlama çalışması</i>	138
Tablo 8.6. <i>Karavezir masalı metin uyarlama çalışması</i>	148
Tablo 8.7. <i>Karga Ağası masalı metin uyarlama çalışması</i>	154
Tablo 8.8. <i>Koca Nine ile Tilki masalı metin uyarlama çalışması</i>	164
Tablo 8.9. <i>Kurt ile Üç Öküz masalı metin uyarlama çalışması</i>	170
Tablo 8.10. <i>Nohut Oğlan masalı metin uyarlama çalışması</i>	175

Tablo 8.11. <i>Şemşirak Taşları masalı metin uyarlama çalışması</i>	182
Tablo 8.12. <i>Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm masalı metin uyarlama çalışması</i> ...	194
Tablo 8.13. <i>Tencerecik masalı metin uyarlama çalışması</i>	205
Tablo 8.14. <i>Tilki ile Keklik masalı metin uyarlama çalışması</i>	212
Tablo 8.15. <i>Üç Arkadaş masalı metin uyarlama çalışması</i>	216
Tablo 8.16. <i>“Ciğer” masalı görsel destekli sözlük</i>	223
Tablo 8.17. <i>“Çilli Tavuk ve Yavruları” masalı görsel destekli sözlük</i>	229
Tablo 8.18. <i>“Hediye” masalı görsel destekli sözlük</i>	235
Tablo 8.19. <i>“Hoşaf” masalı görsel destekli sözlük</i>	238
Tablo 8.20. <i>“Kaplumbağa Yavrusu” masalı görsel destekli sözlük</i>	243
Tablo 8.21. <i>“Karavezir” masalı görsel destekli sözlük</i>	248
Tablo 8.22. <i>“Karga Ağası” masalı görsel destekli sözlük</i>	255
Tablo 8.23. <i>“Koca Nine ile Tilki” masalı görsel destekli sözlük</i>	261
Tablo 8.24. <i>“Kurt ile Üç Öküz” masalı görsel destekli sözlük</i>	266
Tablo 8.25. <i>“Nohut Oğlan” masalı görsel destekli sözlük</i>	271
Tablo 8.26. <i>“Şemşirak Taşları” masalı görsel destekli sözlük</i>	277
Tablo 8.27. <i>“Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” masalı görsel destekli sözlük</i>	287
Tablo 8.28. <i>“Tencerecik” masalı görsel destekli sözlük</i>	295
Tablo 8.29. <i>“Tilki ile Keklik” masalı görsel destekli sözlük</i>	301
Tablo 8.30. <i>“Üç Arkadaş” masalı görsel destekli sözlük</i>	306
Tablo 8.31. <i>A2.2. Seviyesine kadar öğrencinin öğrendiği varsayılan dilbilgisi yapıları (Türkiye Maarif Vakfı, 2020b)</i>	309
Tablo 8.32. <i>Düzeyle göre dil yapıları listesi (Türkiye Maarif Vakfı, 2020b, ss. 83–84)</i>	313

KISALTMALAR

ADOÇP	: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı
Akt.	: Aktaran
CEFR	: Common European Framework of Reference For Languages
Ed.	: Editör
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
ÖGYM	: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
s.	: sayfa/sayfalar
TGA	: Tasarım ve geliştirme araştırması
TMV	: Türkiye Maarif Vakfı
TÖMER	: Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi
TYDOÖP	: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı
YTKSS-GÖZ	: Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (Göz, 2019)
YTKSS-ÖLKER	: Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (Ölker, 2011)
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
YTÖ	: Yabancılarla Türkçe Öğretimi
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Giriş bölümünde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Toplumsal bir varlık olan insanın, diğer insanlar ile iletişiminin niteliği temel dil becerilerini kullanımına bağlıdır. Dört temel dil becerisi olarak da adlandırılan bu beceriler dinlemeyi, konuşmayı; okuyup yazabilmeyi içermektedir. Temel dil becerileri içerisinde konuşma ve yazma becerileri iletişimin anlatma boyutunu oluştururken dinleme ve okuma becerileri iletişimin anlama boyutunu oluşturmaktadır (Özbay ve Çetin, 2011). Bunlardan dinleme ve konuşma doğal yolla, erken edinilen dil becerileridir. Okuma ve yazma okul çağında öğrenilir.

Dinleme, bireyin ilk ve en çok kullanılan dil becerisidir (Özbay, 2009). Dinleme becerisi henüz anne karnındayken gelişimine başlar. Dinlemenin temellerinin atıldığı doğum öncesi dönemde bilinçli bir dinlemeden söz edilemez. Melanlıoğlu (2012b), anne karnındaki dinlemeyi ayrıştırıcı dinleme olarak sınıflandırmaktadır. Buna göre dinleyici bu dinleme türüyle fonolojik farkındalık kazanır. Çocuk, annesinin ses perdesindeki değişiklikleri hisseder ve doğumdan sonra da bunlara tepki verir (Yalçın ve Aytaş, 2003'ten akt. E. Aydın, 2013, s. 57).

Birey dünyaya geldikten sonra aile yaşantısında da dinlemenin gelişimi ve eğitiminden söz edilebilir (Çalıcı ve Aytan, 2020). Ailede devam eden dinleme eğitimi tüm yaşam boyunca etkisini gösterecek bir becerinin temellerini atar. Okul çağına gelene kadar çocuğun tek anlama becerisi dinlemedir (Doğan, 2020, s. 9). Dolayısıyla dinleme becerisinin gelişiminin diğer dil becerileri olan konuşma, okuma ve yazma

becerileri için temel teşkil ettiği araştırmacılar tarafından vurgulanmaktadır (Emiroğlu ve Pınar, 2013).

Dinleme becerisinin temel dil becerileri arasındaki yeri göz önüne alındığında dil öğretim materyali olarak dinleme metinlerinin de önemi anlaşılabacaktır. Toplumun dilinde geçmişten günümüze ulaşmış masallar hem dilin en güzel örneklerini hem de kültürel unsurları barındırır. Anonim masallar “halk muhayyilesinde zaman içinde oluşur ve halkın yaratıcı gücünden izler taşırlar” (Oğuzkan, 2021, s. 18). Temizyürek vd. (2016, s. 52) iyi bir dinleyici olma ve dinlediğini anlama becerilerinin masal dinleme etkinlikleriyle kazandırılabilirliğini ifade etmiştir. Dinleme metni olarak masallardan faydalanmak öğretim sürecine hem dil öğretimi hem de kültür öğretimi bağlamında katkı sağlar.

Masal dinlemenin ya da okumanın söz varlığını zenginleştirdiğini vurgulayan Baş’ın (2012) ifadeleri masalın dil gelişimine olan katkısını göstermesi bakımından önemlidir.

“Ana dilin edinim ve gelişim sürecinde, çocuğun dinleme ve okuma dünyasını süsleyen masal metinlerindeki söz unsurları, dinleme ve okuma kanalı ile oluşan alıcı söz varlığını zenginleştirir, konuşma ve yazma becerilerinde kullanılmak üzere de üretici söz varlığına aktarılır” (Baş, 2012, s. 127).

Öztürk’ün (2018) derlediği bilgilere göre masalların erken çocuklukta bireye faydaları şu şekilde sıralanabilir:

“Öykü ve masal anlatımı yoluyla bireyler;

- Eğitim ortamlarına daha fazla katılım imkânı elde edebilmekte,
- Anlatımlara daha kolay odaklanabilmekte,
- Dikkat düzeylerini daha üst seviyede tutabilmekte,
- Hatırlama becerilerini etkin biçimde kullanabilmekte,
- Rahat ve stresten arıtılmış bir eğitim süreci geçirebilmekte,
- Öğrenme ortamlarından zevk almakta,
- Hayal gücünü geliştirerek yaratıcılık becerilerini harekete geçirebilmekte,
- Üst düzey düşünme becerilerine işlerlik kazandırabilmekte
- Önce dinleme becerileri olmak üzere, dört temel dil becerilerini geliştirerek nitelikli bir biçimde kullanabilmektedir” (Martínez, 2007; Greenwood, 2008; Malderez, 2010; Porras González, 2010; Al- Mansour ve Al- Shorman, 2011; Cheeseman ve Gapp, 2014; Hemmati, Gholamrezapour ve Hessamy, 2015 akt. Öztürk, 2018, s. 19).

Okul çağı ve okul öncesi dönemdeki bireyler için örgün eğitimdeki dinlemenin temelini oluşturması açısından onlara dilin en güzel örneklerini dinletmek sağlıklı bir dil gelişimi için önem arz etmektedir. “Masal Dinlemeyen Çocuk Kalmasın” anlayışı ile “Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü” (ÖYGM) birimi, “Anadolu Masalları” isimli bir UNESCO projesi ortaya koymuştur. Bu projede akademik bir heyet tarafından masallar derlenmiş, alan uzmanı akademisyenlerce hedef grupların seviyelerine uygun hâle getirilmiş ve masal

anlatıcılığı eğitimleri verilmesi planlanmıştır (Kılıç, 2019). Bu sayede öğrencilere Türk kültürünün yapı taşlarından masalların dinletilmesi, basılan kitaplar yoluyla okutulması ve öğrencilerin masallarla tanışması amaçlanmıştır. Proje faaliyetleri, yürütücüler tarafından devam ettirilmektedir.

Dinleme materyali olarak masallardan yararlanılmasının özellikle küçük yaş gruplarında dinleme becerisine katkı sağladığı araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur (Bilgiç Yıldız ve Savaş, 2019; Gazioğlu, 2021; Öztürk, 2018; Yemenici, 2019). Masal; ait olduğu toplumdan kültürel izler taşıması, başlangıcındaki “döşeme” olarak adlandırılan tekerleme bölümü ve ilgi çekici, merak uyandırıcı olay örgüsü dolayısıyla özellikle okul öncesi ve ilkökul seviyesindeki yaş grupları uygun bir materyal olarak değerlendirilmektedir. Aynı şekilde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de yararlanılabilecek bir tür olduğu çeşitli araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir (Bulut, 2024; N. S. Kaya, 2016; Özdin, 2020; Polat, 2023).

Göde ve Türkan’a (2013, s. 168) göre “yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğretiminde yararlanması düşünülen halkbilimi unsurunun bir parçası olan masallar, profesyonel bir anlayışla tasnif edilip dil seviyelerine göre (A1, A2, B1 vs.) sınıflandırılmalıdır”. Göde ve Türkan tarafından özgün masal metnlerinin seviye tasnifinin yapılması gerekliliği dile getirilmiştir. Bu seviyelendirme, yetkin bir anlayışla masalların dil seviyelerine uyarlanması şeklinde yapıldığında da masallarımız yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaliteli bir materyal olarak kullanılabileceği tahmin edilmektedir.

Dil öğrenme motivasyonunun canlı tutulması için öğrencilerin dil seviyelerine uygun metinlerle çalışmaları büyük önem taşımaktadır. Bu yüzden hedef kitlenin dil seviyesine uygun olarak hazırlanmış/uyarlanmış/seviyelendirilmiş metinler dil öğrenimini ve öğretimini destekleyecektir. “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenecekler için, her seviyede metinler hazırlanmalıdır” (Sallabaş, 2012, s. 2217). Yabancılarla Türkçe öğretiminde seviyelendirilmiş destekleyici materyaller yeterli düzeyde değildir ve alanın bu materyallere ihtiyacı bulunmaktadır (Asaroğlu, 2023; Demirel, 2020b, s. 145; Eroğlu, 2015; Ghaffari, 2020; Kınay, 2016; Konyar ve Mercan, 2021; Özcan ve Batur, 2021; Özdemir ve Eroğlu, 2022; Özet, 2019).

“Öğrencilerin dil düzeylerine uygun bir metin ile okuma becerisinin geliştirilmesinin yanı sıra dinleme becerisini geliştirmek için kullanılan her bir ses kaydı da bir metindir” (Kınay, 2016, s. 290). Alanda özellikle seviyelere uygun olarak hazırlanmış dinleme metnlerinin azlığı dikkat çekmektedir. “Yabancı dil öğretiminde

en zor alanlardan biri dinleme becerisidir. Hedef dilin telaffuz edilişinin anadilden farklılık göstermesi dinleyerek anlamayı/anlamlandırmayı zorlaştırmaktadır. Bu sorunun giderilmesinde düzeye uygun dinleme etkinliklerinin kullanılması önemlidir” (İşcan ve Aydın, 2012, s. 241). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında seviyelendirilmiş, uyarlanmış, değiştirilmiş dinleme metinlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Dinleme ve okuma becerileri dilin anlama boyutunu oluşturmaktadır. 2006 yılında yayımlanan “İlköğretim Türkçe Dersi (6,7,8. Sınıflar) Öğretim Programı” dinleme beceri alanını izleme becerisi ile birleştirerek “dinleme/izleme” olarak ele almıştır. Böylece “izleme” 2006 yılında resmi programa girmiş olup bu beceri alanı halen dinleme/izleme şeklinde ayrılmaz bir bütün olarak görülmektedir.

İzleme de bir anlama faaliyeti olup dilin anlaşılması ve kullanılması bağlamında anlama sürecine katkı sunar (Emiroğlu, 2023). Emiroğlu, (2023) öğretim üyelerinin izleme becerisine dair görüşlerini derlediği çalışmasında, akademisyenlerin hepsi Türkçenin eğitim ve öğretiminde izlemeye yer verilmesi gerektiğini; ayrıca dinleme ve izleme becerilerinin birlikte kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında metin uyarlama çalışmalarında izleme etkinliğine/becerisine yer verilmemiştir.

Seviyelendirme/uyarlama/metin değiştirme, bir metnin belirli bir dil seviyesine indirgenmesi (sadeleştirme) ya da yükseltilmesi (genişletim/detaylandırma) olarak tanımlanabilir. Fakat seviyelerin belirlenmesinde ortak bir ölçüt baz alınmalıdır. Türkiye’de yabancılara Türkçe öğreten kurumlar ve sistemler arasında bir seviye ve kur birliği bulunmamaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında özel dil kursları, üniversitelerin Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER), Yunus Emre Enstitüsü (YEE), Türkiye Maarif Vakfı (TMV) gibi kamu kurumları ve bazı özel kurumlar hizmet vermektedir. Bu kurumlar kendi öğretim programlarını hazırlarken Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’ni¹ (CEFR) temele almaktadır. Fakat bu başvuru metninin öğretim programları

¹ Asıl adı “The Common European Framework of Reference for Languages” olan metin çeşitli şekillerde Türkçeye çevrilmiş ve dolayısıyla farklı adlandırmaları bulunmaktadır:

- “Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni”
- “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni”
- “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı”
- “Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı”
- “Avrupa Ortak Dil Ölçütleri Çerçevesi”
- “Avrupa Ortak Başvuru Metni”

oluşturmada sağladığı esneklik, kurumlar arasında bir standart eksikliğini doğurmaktadır. Kurumlarca oluşturulan öğretim materyallerinin, kitap setlerinin hangi seviyede tam olarak hangi dil yapısına yer vereceği konusunda bir netlik yoktur. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine eğitim veren her kurumu bağlayan ortak, ulusal bir program ortaya konulmamıştır. Öğretim programının eksikliği sebebiyle; öğretim süreci, materyal üretim süreci ve değerlendirme süreci herhangi bir standartta ilerlememektedir (Gültekin, 2021).

TMV tarafından 12 aylık bir çalışmanın ürünü olarak (Türkiye Maarif Vakfı, 2020a) ortaya konulan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TYDOÖP), alandaki program eksikliğini gidermek adına büyük bir adımdır. “Yabancılarla Türkçe öğretimi alanında genel kabul gören bir öğretim programının var olması ile standart bir Türkçe öğretim sürecinden bahsetmenin artık mümkün olduğu söylenebilir” (Balci ve Melanlıoğlu, 2020, s. 195).

Yabancılarla Türkçe öğretiminde anlama becerilerine dönük yardımcı kaynaklara ihtiyaç duyulduğu araştırmacılar tarafından dile getirilmektedir. Bu ihtiyaca yönelik materyaller genel olarak lisansüstü tezler yoluyla üretilmektedir. İncelenen 61 tezin içerisinde dört çalışma masal metinlerini uyarlarken iki çalışma dinleme materyali üretmeyi amaçlamıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında masal türünün dinleme materyali olarak tasarlandığı ve izleme becerisine/faaliyetine yer veren bir çalışma bulunmamaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ilkökul seviyesindeki öğrencilere yönelik yardımcı dinleme/izleme materyalleri ortaya koymaktır.

Bu amaç doğrultusunda MEB ÖYGM’nin bir UNESCO projesi olarak ortaya koymuş olduğu Anadolu Masalları Projesinin çıktılarından biri olan “Anadolu Masalları İlkokul 1-2” kitap seti içerisindeki masallar Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanılabilecek dinleme/izleme materyallerine dönüştürülmüştür.

-
- “Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi”
 - “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni”
 - “Diller İçin Avrupa Ortak Metni”

Bu çalışmada söz konusu metinden bahsedilirken “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı” ifadesi kullanılacak ve “ADOÇP” şeklinde kısaltılacaktır.

Bahsi geçen masalların dil seviyeleri hedef grubun dil seviyesinden yüksek olduğu için TMV'nin geliştirmiş olduğu TYDOÖP'deki A.2.2. seviyesi dil yapıları ölçüt kabul edilerek uyarlama işlemine tabi tutulmuştur.

Uyarlanan metinler geleneksel masal anlatımına uygun bir biçimde okunup ses kaydına alınmış, ilgili resimlerin gösterimiyle video formatına dönüştürülüp altyazı eklenmiş, bu şekilde bir dinleme/izleme materyali olarak öğrenci ve öğretmenlerin kullanımına sunulmaktadır. Bu yönde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına hizmet etmesi amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Dil öğretiminde yardımcı kaynaklar ve bu kaynakların öğrenciler tarafından ders dışı kişisel çalışmalarında kullanılmasının hedef dilin öğrenilmesine katkı sağladığı bilinmektedir. Bunun için yabancı dil öğretiminde bireylerin dil seviyelerine uygun oluşturulmuş yardımcı kaynakların bulunması önem teşkil etmektedir.

Her dilin öğretim sürecinde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de dil seviyelerine göre öğrencilerin kişisel olarak başvurabileceği kaynakların bulunması gerekirken özellikle ilkökul ve okul öncesi düzeyler için yardımcı kaynak eksikliği ve ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaca binaen yardımcı kaynaklarda her geçen gün artış gözlenmektedir. (Bkz: Tablo I.1. *Lisansüstü Tezlerde Metin Uyarlama Çalışmaları*)

Yardımcı kaynakların ADOÇP'deki dil seviyelerine uygun hâle getirilmesi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanılabilmesi ve dilsel bir öğretime katkı sunabilmesi için önemlidir. Öğrencilerin dil seviyelerine uygun hazırlanmış/seviyelendirilmiş kaynaklar, dil öğretim amacıyla yazılabilir ya da var olan bir metnin uyarlanması şeklinde ortaya konabilir (Durmuş, 2013b, s. 136).

Alanyazın tarandığında görülmektedir ki seviyelendirilmiş yardımcı kaynaklar, var olan özgün metinlerin uyarlanarak ADOÇP'deki dil seviyelerine uygun hâle getirilmesi yoluyla ve genelde lisansüstü tez çalışmalarının ürünleri olarak oluşturulmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında “metin uyarlama” konusu üzerine çalışılmış tezlere, bu çalışmanın “2.5. İlgili Araştırmalar” başlığı altında değinilmiştir.

Dinleme becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler gerek ana dili gerekse yabancı dil öğretimi sürecinde ve çağdaş öğretim programlarında yerini bulmuştur. Dinleme becerisi, diğer dil becerilerinin öğrenilmesine ve/veya edinilmesine

kaynaklık etmesi bakımından, ayrıca en çok kullanılan dil becerisi olması bakımından dört temel dil becerisi içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Temel dil becerileri içerisindeki bu önemli konumuna karşın dinleme becerisinin ihmal edildiği de bilinmektedir. Büyükkız'ın (2014b) 1981-2012 yılları arasında yazılmış Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki lisansüstü tezleri incelediği çalışmasında en az oran dinleme becerisi üzerine çalışılan tezlerdedir.

Dinleme becerisi, okuma ile birlikte temel dil becerilerinin anlama alanını oluşturmaktadır. 2006 yılından günümüze kadar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Türkçe dersi öğretim programlarında dinleme becerisi izleme ile birlikte ele alınmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2006, 2015, 2017, 2018, 2019). İzlemenin ve/veya metni görseller ile desteklemenin anlam kurma sürecine olan katkıları çeşitli araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir (Buldu, 2018; Karasakaloğlu ve Bulut, 2012; Kır, 2019).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılmış metin uyarlama/değiştirim/sadeleştirme çalışmalarının genellikle okuma becerisi temelinde ele alınıp dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik sadece iki çalışmanın var olduğu görülmektedir. İzlemeye yönelik bir çalışma bulunmamaktadır. Bu alanda da dinleme ve/veya izleme becerilerinin ihmalı görülmektedir.

Bu çalışmada ilkokul düzeyi A2.2. dil seviyesine dinleme/izleme metinleri olarak uyarlanan metinler öğretici ve öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Böylece ortaya konan dinleme/izleme metinlerinin, öğrencinin yerel söyleyişten uzak, ölçünlü Türkçe ile sesletilmiş örnekleri dinleyerek telaffuzunu da geliştirmesine yardımcı olacağı tahmin edilmektedir.

A2.2. seviyesine uyarlanan metinlerin masal türünde olması, hedef kitle olarak belirlenmiş Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki öğrencilerin dikkatini çekeceği öngörülmektedir. Masal türünün dinamik olay örgüsü, tekerlemeleri, olağanüstülükler barındırması gibi özelliklerinin; öğrencinin ilgisini dinleme metnine çekeceği ve dil öğrenme motivasyonunu canlı tutmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anadolu Masalları'nın anonim yapısının, Türk toplumunun ve Türk kültürünün temel değerlerini yansıtmasının kültür aktarımı sağlayacağı ayrıca kelime öğretimini de destekleyeceği tahmin edilmektedir.

Bu çalışmanın “Ekler” bölümünde, metin uyarlama esnasında özgün metinlerde yapılan değişikliklerin ayrıntılarıyla açıklandığı başlıklar yer almaktadır.

Böylece uyarlama alanında çalışmak isteyen araştırmacılar için bir yardımcı kaynak oluşturulmuştur.

Masallar A2.2. seviyesine uyarlanırken TMV TYDOÖP A2.2. dil yapıları ölçüt kabul edilmiştir. Söz konusu dil yapıları bu çalışmanın “Ekler” bölümünde listelenmiştir.

1.4. Sayıtlar

Bu çalışmada öğrencilerin TYDOÖP’deki A2.2. seviyesi dil yapılarını ve sözcükleri öğrendiği, dinleme metinlerinin seslendirmesinin açık ve anlaşılır olduğu varsayılmaktadır.

Anket çalışmasına katılan alan uzmanlarının verilen masal uyarlamalarını dikkatle inceleyip sorulara cevap verdiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışmanın hedef yaş grubu, ilkokul çağındaki bireyler (7-11 yaş) olarak sınırlandırılmıştır.

Bu çalışmanın hedef dil grubu A2.2. seviyesini tamamlamış öğrencilerle sınırlandırılmıştır.

A2.2. seviyesine uyarlanacak eserler, Anadolu Masalları İlkokul 1-2 kitap setinin içindeki 15 masal ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Metin: “En gelişmiş bildirişim dizgesi olan insan dilinin, en üst düzeydeki birimi; cümleler/sözcükler arası çeşitli düzeylerde yazar(lar)ı tarafından -bilinçli olarak- derin ve yatay, uzak ve yakın ilişkilerle oluşturulmuş bağdaşık, tutarlı bir dilsel düzenleme; ‘bütünlük’ ve ‘birlik arz eden, anlaşılabilen, özetlenebilen, yorumlanabilen ve metinsel/sosyal/kültürel/durumsal bağlamlar içerisinde belli çıkarımlar/sezdirimler ve iletiler içeren dilsel bir bütünlük; metinsellik özelliği taşıyan sözlü/yazılı (veya alternatif) iletişimsel üründür” (E. Yılmaz, 2021, s. 2).

Metin Uyarlama/Metin Değiştirme: “Kaynak metin ile bu metin üzerinde yapılan bir dizi dilbilimsel değişiklik sonucunda ortaya çıkan hedef metin arasındaki ilişki” (Durmuş, 2013c, s. 392).

Metin Sadeleştirme: “Özgün metin üzerinde yapılan kısaltma, eksiltme, özetleme gibi orijinal metnin tümce ve sözcük sayısını azaltmakla sonuçlanan her türlü işlemin ortak adıdır” (Erişkin, 2022, s. 5).

Metin Açıklama: “Açıklama, anlamına bir değişiklik getirmeden bir birim ya da bir tümceyi, betiği açıklayan ve kalkış noktasındaki biçimden daha uzun olan sözler olarak tanımlanır” (Vardar, 2002’den akt. Kınay, 2016, s. 299).

Metin Genişletim (Text Elaboration): Metin genişletim tekniğinde “metnin özgün yapısı, anlam bütünlüğü, dilbilgisel ve leksikal zenginliği bozulmaz. Seçilen metin öğrencinin bulunduğu dil seviyesine uygun bir şekilde donatılır” (Yano, Long ve Ross, 1994’ten aktaran Ilgın, 2020, s. 51).

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dinleme Becerisi

İnsan türünü diğer canlılardan ayıran temel farklardan biri iletişim kurabilme yetisidir. Bu iletişimin temelini de dil oluşturmaktadır. İnsan, dil vasıtasıyla konuşabilir, dinleyebilir, okuyup yazabilir. Bu beceriler; dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak temel dil becerileri olarak adlandırılmaktadır.

Dil becerileri içinde en erken edinilen beceri dinlemedir. Dinleme becerisinin anne karnında gelişmeye başladığı bilinmektedir. Buna göre bireyin iletişim süreci henüz dünyaya gelmeden başlar. Doğduktan sonra da yine dinleme yoluyla ana dil edinilir. Sonrasında, okul çağında, okuma ve yazma becerileri gelişmeye başlar.

Dil becerileri yaşam boyu gelişim halindedir. Gelişimin tamamlanması ya da tamamen durması mümkün değildir. Temel dil becerilerinden dinleme, ilk edinilen dil becerisi olarak diğer dil becerilerinin temelini oluşturur. Bu bakımdan dinleme becerisinin gelişiminin ne denli önem arz ettiği anlaşılır. Bu beceri sağlıklı çalışmadığında birey konuşamaz dolayısıyla okuyup yazamaz.

Günümüzde ülkelerin eğitim programlarında ana dili dersleri bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti için de Türkçe dersi ilköğretimde her sınıf düzeyinde yer almaktadır. Ortaöğretim düzeyinde de Türkçe dersinin yerini “dil ve anlatım” ile “edebiyat” dersleri alır. Bununla ana dilini etkili kullanan bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Diğer dil becerileriyle beraber dinleme becerisinin geliştirilmesi de Türkçe öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarındandır. Güncel Türkçe Öğretim Programında (Millî Eğitim Bakanlığı, 2019) her sınıf düzeyinde dinleme öğrenme alanına ait kazanımlar bulunmaktadır. Ayrıca ilk okuma yazmaya hazırlık bağlamında da dinleme çalışmaları salık verilmiştir.

9 Eylül 2023 tarihli “Resmi Gazete”de yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği” uyarınca “Millî Eğitim Bakanlığı Yazılı ve Uygulamalı Sınavlar Yönergesi” 11 Ekim 2023 tarihinden itibaren uygulanmaktadır.

Söz konusu yönergeye göre Türkçe dersi sınavları yazılı ve uygulamalı olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından öğrencilerin dinleme ve konuşma becerilerini ölçen sınavlar yapılır. Değerlendirmede “sınav puanları; yazılı sınavın %50’si, dinleme sınavının %25’i ve konuşma sınavının %25’i alınarak hesaplanır” (Millî Eğitim Bakanlığı, 2023). Bu yönerge ile bir beceri dersi olan Türkçe dersinin kapsamına giren konuşma ve dinleme becerileri için uygulamaya dönük ölçme-değerlendirme uygulamaları yapılması beceri öğretiminin vurgulanması bakımından önem arz etmektedir.

“Dinleme yalnızca işitme ile gerçekleşmez. Dinlemenin etkili unsurlarından biri de ‘görme’dir. Görme, tepkilerin oluşmasında, alıcının mesajı daha etkili anlamasında veya mesajı göndericinin iletmek istediğini tam ve doğru olarak sunmasında işitmeyi tamamlayacak olan bir öğedir” (Arı, 2013, s. 191).

“Araştırmalara göre insanların %83’ü görerek, %11’i duyarak, %3,5’i koklayarak, %1,5’ini dokunarak, %1’i ise tadarak öğrenmektedirler” (Yalın, 2003’ten akt. Parlak, 2018, s. 401). Bu bilgiden hareketle öğrenmeye kaynaklık eden başlıca insan duyularının görme ve işitme olduğu açıktır. Özbay’a göre de “insan, kulaklarıyla işitir ve dinler; gözleriyle izler ve görür. Bu, bilgi edinmenin, öğrenmenin en etkili iki yoludur” (Özbay, 2009, s. 40). Dil öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinde görsel araçları da işe koşmanın öğrenmeyi olumlu yönde etkileyeceği çeşitli çalışmalarla ortaya konulmuştur (Çakır, 2015; Özdemir, 2019). “Özellikle de ikinci dil öğretimine yönelik araştırmalarda görsel ipuçlarının dinleme sırasında kavramayı güçlendirdiği ve geliştirdiği ortaya konmuştur” (Canning-Wilson, 2000; Jones, 2003; Sueyoshi ve Hardison, 2005’ten akt. Ünveren, 2020, s. 205).

“Dinleme çalışmalarında sadece edebî metinleri kullanmak yerine edebî metinleri görsel ve işitsel materyallerle destekleyerek kullanmak dinleme eğitiminin

verimini artıracaktır” (Çalıcı ve Aytan, 2020, s. 43). Bu sayede dinleme becerisi izlemeyle bileşip anlam kurma sürecini olumlu etkileyecektir.

2.1.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Becerisi

Yabancı bir dil öğretilirken 4 temel dil becerisinin tümünü geliştirmek amaçlanmaktadır. Dinleme de ilk edinilen dil becerisi olarak konuşma, okuma ve yazma becerilerine kaynaklık etmesi açısından temel dil becerileri içerisinde ayrıcalıklı bir yere sahiptir.

Günlük iletişim süremizin % 9’u yazarak, % 16’sı okuyarak, % 30’u konuşarak ve % 45’i dinleyerek geçmektedir (Worth, 2003’ten akt. Palmer, 2014, s. 5). Dinlemenin bu yüksek oranına rağmen dinleme becerisinin ihmal edildiği bilinmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de dinleme becerisi bu ihmalden kurtulamamıştır. Karagöl (2020) bu alanda da dinlemenin ihmal edildiğini ortaya koymaktadır.

Korkmaz (2019) tarafından yayınlanan bilimsel makalede yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın olarak tercih edilen ders materyalleri olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ile İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti’ndeki dinleme metinlerine odaklanmıştır. Ders işleme sürecinde okuma metinlerine ayrılan sürenin dinleme metinlerine ayrılan süreye oranla yüksek olduğu; okuma metinlerinin dinleme metinlerine göre Yedi İklim Seti’nde 4 kat, İstanbul Seti’nde 5 kat daha uzun süre işlendiği ortaya konulmuştur.

Büyükikiz (2014a) C1 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 8 katılımcının dinleme becerisine ilişkin görüşlerini belirlediği çalışmasında C1 (Yetkin Dil Kullanımı) düzeyindeki öğrenciler için dahi Türkçe dinlemenin zor olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada verilen önerilerin içinde öğrenenlerin dil seviyesi ve ilgi alanlarına uygun dinleme metinlerinin verilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. İşcan ve Aydın (2012) da dinleme becerisinin zorluğuna vurgu yaparak dil seviyesine uygun dinleme etkinliklerinin kullanılmasının önemli olduğunu ifade etmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme çalışmalarının görsel materyaller ile desteklendiğinde becerinin gelişimi üzerinde olumlu bir etki gösterdiği çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur (Özdemir, 2019; Şavlı ve Özdemir, 2018).

Güzel ve Barın (2016) öğrenmenin kolaylaşması ve hızlanması için Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği eğitim ortamlarında görsel ve işitsel araçların kullanılması gerektiğini aktarmaktadır. İşitmenin yanında görme duyusunun da etkin

hâle gelmesi dört temel dil becerisinin gelişmesine ve sözcük öğretimine katkı sağlar. Görsel-işitsel araçlarla zenginleştirilmiş bir sınıf ortamında öğrencilerin motivasyonu daha yüksek, öğrenme-öğretme ortamı daha canlı olacaktır (Güzel ve Barın, 2016).

2.1.2. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına (CEFR) Göre Dinleme

“Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı” ya da bir diğer adıyla “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni”, Avrupa Konseyi tarafından yayımlanan, dil öğretimi konusunda başvurulacak ortak bir çerçeve sunmayı amaçlayan yardımcı bir metindir.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, ilk kez yayınlandığı 2001 yılından bu yana dil eğitimi için vazgeçilmez bir referans haline gelmiştir. Başvuru metniyle birlikte dil öğretiminde beceriler için ortak ölçütlere dayandırılan bir seviye sistemi oluşturulmuş ve bu sistem artık evrenselleşmiştir. Öyle ki herhangi bir dil için oluşturulabilecek geçerli ve kapsamlı bir dil öğretim programında ADOÇP’tan yararlanılmaması düşünülemez.

ADOÇP dinamik bir yapıya sahiptir. Yayımlanan ilk halinden (2001) bugüne değin çeşitli eklemeler ve düzeltmeler ile yeniden oluşturulmaktadır. En son hali (2020) tamamlayıcı bir cilt olarak yayınlanmış ve MEB Çeviri Komisyonu tarafından Türkçeye çevrilmiştir (2021).

ADOÇP içerisinde dinleme becerisine dair tanımlayıcılar “Alımlama Etkinlikleri” içerisinde, “Sözlü Kavrama” alt başlığıyla verilmektedir. 2020 yılında yayınlanan tamamlayıcı ciltte 2001 yayınından farklı olarak A1 öncesi tanımlayıcılara da yer verilmiştir. Dinleme becerisi ile ilgili tanımlayıcılar her dil seviyesi için 5 kategoride ele alınmıştır:

Aşağıdaki sıralamada çalışmamızın konusu olan A2 seviyesi için bu kategorilere ve içerdikleri tanımlayıcılara yer verilmektedir. A2 dil seviyesinin gereklerini yerine getiren bir öğrenci ADOÇP’ye göre şunları yapabilir:

- Genel Sözlü Kavrama: “Açık ve yavaş bir şekilde sesletilmesi koşuluyla somut türden ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar anlayabilir. Açık ve yavaş bir şekilde sesletilmesi koşuluyla en öncelikli alanlar (ör. çok temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel coğrafya, istihdam) ile ilgili öbekleri ve ifadeleri anlayabilir” (Avrupa Konseyi, 2021, s. 52).
- Başka İnsanlar Arasındaki Karşılıklı Konuşmayı Anlama: “Yavaş ve açık bir şekilde yürütüldüğünde etrafındaki tartışmanın konusunu genellikle belirleyebilir. Yavaş ve açık bir şekilde yapılan bir konuşmada insanların ne

zaman hemfikir olup olmadığını fark edebilir. Çok yavaş ve açık bir şekilde yapılan karşılıklı kısa, basit, sosyal konuşmaları ana hatlarıyla takip edebilir” (Avrupa Konseyi, 2021, s. 53).

- Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Parçası Olarak Anlama: “Mesajın basit bir dille yavaş ve açık bir şekilde ifade edildiği ve görsel desteklerin (ör. slaytlar, çalışma notları) olduğu aşına veya tahmin edilebilir bir konudaki tanıtım gösterisi veya sunumun genel taslağını takip edebilir. Slaytlar, somut örnekler veya şemalarla açıklanması, konuşmanın tekrarlarla yavaş ve anlaşılır bir biçimde yapılması ve konunun aşına olması koşuluyla, çok basit ve iyi yapılandırılmış bir sunum veya tanıtım gösterisini takip edebilir. Rehberli tur gibi öngörülebilir bir durumda verilen basit bilgilerin ana hatlarını anlayabilir” (Avrupa Konseyi, 2021, s. 54).
- Duyuru ve Yönergeleri Anlama: “Spor yapma, yemek pişirme gibi aşına olduğu günlük etkinlikler için bir dizi yönergeyi yavaş ve açık bir şekilde verilmesi koşuluyla anlayabilir ve takip edebilir. Karmaşık olmayan duyuruları (ör. sinema programı veya spor olayları, bir trenin gecikmesi), yavaş ve açık bir şekilde yapılması koşuluyla anlayabilir. Kısa, açık, basit mesaj ve duyurulardaki ana noktaları yakalayabilir. X noktasından Y noktasına yürüyerek veya toplu taşımayla nasıl gidileceğine yönelik basit yol tariflerini anlayabilir. Saatler, tarihler, sayılar vb. ve gerçekleştirilecek rutin görev ve ödevlerle ilgili temel yönergeleri anlayabilir” (Avrupa Konseyi, 2021, s. 55).
- İşitsel (veya İşaret Dilinde) Medya İçeriğini ve Kayıtları Anlama: “İlgi duyduğu ürün ve hizmetlerle ilgili (ör. CD’ler, video oyunları, seyahat) çok kısa reklamlardaki en önemli bilgileri anlayabilir. Bir röportajda insanların serbest zamanlarında ne yaptıklarını, özellikle ne yapmaktan hoşlandıklarını ve ne yapmayı sevmediklerini yavaş ve anlaşılır konuşmaları koşuluyla anlayabilir. Yavaş ve açık bir şekilde iletilen, öngörülebilir günlük meselelerle ilgili kısa ve kayıtlı metinlerdeki gerekli bilgiyi anlayabilir ve bu bilginin özünü çıkarabilir. Açık konuşulması koşuluyla kısa yayınlardaki (ör. hava durumu, konser duyuruları, spor sonuçları) önemli bilgileri anlayabilir. Yavaş ve açık bir şekilde anlatılması koşuluyla bir hikâyenin önemli noktalarını anlayabilir” (Avrupa Konseyi, 2021, s. 56).

2.2. Masal

Masal hakkında çeşitli araştırmacılar pek çok tanım ortaya koymuştur.

Güney'e (1971, s. 87) göre "masallar, toplumun hayal gücüyle yaratılmış sözlü verimlerdir".

Boratav'a (1995, s. 75) göre "Masal, nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamiyle hayâl ürünü, gerçeğe ilgisiz, ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı diye tanımlanır."

Tezel (2009, s. 8), masalı "olaylarının geçtiği yer ve zamanı belirli olmayan, peri, dev, cin, ejderha, arap bacı vb. gibi kahramanları, belirli kişileri temsil etmeyen hikaye" şeklinde tanımlamıştır.

Güncel Türkçe sözlükte masalın tanımı "Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür" (sozluk.gov.tr) şeklinde verilmiştir.

Yukarıdaki tanımlarda vurgulandığı üzere masalın en belirgin özelliği hayal ürünü olmasıdır.

Masal kelimesinin köken bakımından Türkçe olmayıp Türk diline Arapçadan geçtiği bilinmektedir (Aça vd., 2013, s. 150; Kantarcıoğlu, 1991, s. 14; Şemsettin Sami 1992: 1388'den akt. Temizyürek vd., 2016, s. 39). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat "masal" maddesini bünyesinde bulundurmamaktadır. "Mesel" maddesi için ise "terbiye ve ahlaka faydalı, yararlı olan hikaye" (Devellioğlu, 2012, s. 726) tanımını vermiştir.

2.2.1. Masalın Özellikleri

Sözlü gelenekte ağızdan ağıza dolaşarak bugünlere devşirilmiş anlatılarımızdan biri olan masallar dilimizin kültür taşıyıcılarındandır. Anlatılageldiği zamanlar boyunca belli özellikler edinmiştir.

Boratav, Güney ve Kantarcıoğlu'ndan derlenen bilgilere göre masalın genel özellikleri şu şekilde sıralanabilir.

- Masallar olağanüstülükler barındırır. Bu masalların en temel özelliklerinden biridir. Anlatılanlar gerçek dışı ve inanılmayacak olaylardır.
- Anonimdirler. İlk söyleyeni ya da yaratıcısı belli olmayıp sonradan yazıya geçirilmişlerdir.

- İçlerinde mani, tekerleme gibi bazı manzum parçalar bulunabilse de genel itibarıyla nesir şeklindedirler.
- Masallarda zaman belirsizdir ve bazen gerçektir. “Vaktiyle, bir zamanlar” ifadelerinde zaman belirsizken “ben ninemin beşiğini tıngır mıngır salları iken” ifadesinde zaman hem belirsiz hem gerçektir.
- Mekan belirli değildir. Her ne kadar Hint’te Çin’de gibi yer adları bulunsada “ulaşılamayacak yer” anlamında kullanılmaktadır. Boratav’a (2009) göre bazı masallarda yer alan şehir isimleri (İstanbul, Halep) de “bir büyük şehir” anlamında anlaşılmalıdır.
- Masal tekerlemeleri, (formeller) masalın başında (döşeme), ortasında ve sonundaki kalıplaşmış bazı ifadelerdir. Masal anlatıcısının hünerine göre bu tekerlemeler kısa veya uzun olabilir. Masalı anlatan kişi düzduğu tekerlemeleri çoğunlukla olaylar kendi başından geçmiş gibi birinci şahıs ile anlatır.
- Masalların kahramanları kişilerden ziyade tiplerdir. Fakir kız/oğlan, dev, padişah, şehzade, vezir, köse. Hepsinin belli davranış kalıpları bulunmaktadır ve çoğunlukla bu kalıpların dışına çıkılmaz.
- Masal eylem ağırlıklı bir anlatıdır. Durağanlığa yer yoktur. Olay örgüsü dinamik bir akışa sahiptir. Dinleyicilerin ilgisi hep canlı tutulur. (Boratav, 1969, 2009; Güney, 1971; Kantarcıoğlu, 1991)

Güney (1971) masalın eğitim değerini şu şekilde açıklamaktadır.

“Çocuklarımızın, gençlerimizin ruhunu en iyi örneklerle göre kurarak, onları inandıkları yolda yürüyebilecek, yürüdükleri yolda güçlükleri yenebilecek güçlü bir kişiliğe erdirmek için masallardan faydalanmasını bilmeliyiz. Masalların yaşı, başı olmaz. Dünya milletleri bu inanışla çocuklarının ruhunu masallarla besliyor, özellikle, insanları tanımak melekelerini kazandırarak birbiriyle münasebetlerini kolaylaştırıyor” (Güney, 1971, s. 92).

2.2.2. Masal Türünün Dinleme Becerisi ile İlişkisi

Masalın dinleme becerisine etkisini kavrayabilmek adına masalın özüne dönülmesi faydalı olacaktır. Masal, sözlü kültürümüzden bugünlere taşınan bir anlatı türü olduğu için doğal olarak anlatmaya ve dinlemeye dayalıdır.

Güney’in (1971) masal geleneği başlığı altında kış gecelerinde masal anaları tarafından türlü masallar anlatıldığından bahsedilmektedir. (Güney, 2016, s. 7).

Geleneksel olarak masalın icrası nesiller boyu bu düzlemde gerçekleşmektedir. Masal anlatmak ve dinlemek sosyal bir etkinlik addedilebilir.

Anlatıcı ve dinleyici arasında sözlü düzlemde cereyan eden masal, anlatmaya dayalı bir tür olduğu için dinleme becerisiyle algılanabilir. Erken yaşlarda masal dinlemeye alışmış bir çocuğun dinleme becerisini ve dinleme becerisinin temel oluşturduğu diğer dil becerilerini de geliştirdiği söylenebilir. “Dinleme ve konuşma becerilerinin kazanılması ve geliştirilmesinde masallar birinci derecede önemli rol oynar” (Temizyürek vd., 2016, s. 52).

Günümüz dil öğretim sistemlerinde yerini alan dinleme becerisinin geliştirilmesi amacıyla masaldan yararlanılabileceği çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur.

Temizyürek, Şahbaz ve Gürel (2016) “Çocuk Edebiyatı” isimli eserde masalın dinleme becerisine etkisini açıklamışlardır. “Masal dinlemek, çoğu çocuk için zevkli bir etkinliktir. Bu esnada öğrenciye dinleme ile ilgili birtakım kurallar (dik oturması, konuşmacının sözünü kesmemesi, konuşmacıların ve diğer dinleyicilerin dikkatini dağıtmaması) da öğretilir. Masal dinleme etkinlikleriyle çocuğa iyi bir dinleyici olma özelliğini, dinlediğini anlama becerisini kazandırabiliriz” (Temizyürek vd., 2016, s. 52).

Melanlıoğlu (2012a) okul öncesi dönemde ninni ve masal gibi ana dilin zevkini ve estetiğini çocuğa kazandıracak edebî türlerin dinleme materyali olarak kullanımını tavsiye etmiştir. “Masal-tekerleme, bilmece dinleyerek büyüyen çocukların dinleme becerisinin etkin bir biçimde gelişeceği söylenebilir” (Melanlıoğlu, 2012a, s. 71).

“İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı” (Millî Eğitim Bakanlığı, 2006) dinleme/izleme kazanımlarına bakıldığında “Etkili dinleme/izleme alışkanlığı kazanma” amacının altındaki kazanımlardan biri “Şiir, hikâye, masal dinletilerine katılır.” şeklindedir. Bu dinletilere katılımın “Etkili dinleme/izleme alışkanlığı kazanma” amacına hizmet edeceği öngörülmektedir.

Melanlıoğlu (2013), Türkçe öğretmenlerinin okullarda yürüttükleri dinleme eğitimine ilişkin görüşlerini derlediği çalışmasında katılımcı öğretmenlerin dinleme metni türü olarak olay yazılarını uygun bulduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmanın bulgularında dinleme metinlerinin türü ile ilgili öğretmen beyanlarına bakıldığında dinleme metinlerinin ilgi çekici, hayal gücünü geliştirici nitelikte olması gerektiği vurgulanmış; örnek olarak hikaye ve masal türleri özellikle zikredilmiştir.

Kurt da (2008) öğretmen görüşlerini dikkate aldığı çalışmasında dinleme anlama becerisinin geliştirilmesi için en uygun metinlerin masal ve öykü olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Günümüz koşullarında masalın sözlü düzlemde yitiminden, genç nesillerin sözlü kültür ürünlerinden uzaklaşmasından da yakınılmaktadır. “Nineden, dededen, ana babadan masal dinlemeyen, en şanslısı sadece kitaptan okunan masalları dinleyen bireylerin bu tür sözlü kültür ürünlerine ilgisiz kalmaları da ne yazık ki doğal bir durumdur” (Yakar, 2014, s. 246).

“Cemal Süreya’nın da bir dizesinde belirttiği gibi *masal dinlememiş çocuklar büyüyünce kedi resmini bile cetvelle çizecektir*” (İnceman Akgün, 2016, s. 279).

2.2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Masallardan Yararlanma

Büyükikiz ve Hasırcı (2013, s. 153) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkçeyi öğretme gayesinin yanında kültür aktarımının da göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamış, Türk kültürünü yansıtan metinlerin kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Aynı şekilde Güzel ve Barın (2016) “Dil İle Birlikte Kültürün Verilmesi”ni yabancılara Türkçe öğretiminde temel ilkeler arasında saymaktadır.

“Edebî metinler şiir, masal, destan, hikâye, roman, tiyatro, karagöz, ortaoyunu gibi çeşitli türlerden oluşmaktadır. Bu metinlerin iyi yazılmış olmaları, bir ülkenin kültürünü yansıtmaları, dil ve kültür öğretiminde özel bir role sahip olmaları gibi nedenlerle dil öğretiminde örnek metinler olarak kullanılmaları gerektiği sık sık vurgulanmaktadır” (Güneş, 2013, s. 4).

Aytan ve diğerleri de aynı görüşe sahiptir. “Şiir, masal, hikâye, tiyatro fıkra vb. edebî türler içinde bulundukları kültürleri yansıtmaları sebebiyle dil öğretiminde kullanılabilecek örnek metinlerdendir” (Aytan vd., 2021, s. 236).

Temizyürek, Şahbaz ve Gürel (2016) tarafından yazılan Çocuk Edebiyatı isimli eserin “Masal” başlığı altında kendi kültür değerlerimizin geçtiği masalların yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması gerektiği ifade edilmektedir. “Dilimizi öğretirken, sevdiren ve onlara dil şuurunu kazandırırken çocukların sevdiği bir tür olan masallarımızdan yararlanabiliriz” (Temizyürek vd., 2016, s. 55).

Çeribaş da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde masalların kullanılmasına dair şunları aktarmaktadır:

“Türk masal metinleri, Türklerin kültürel değerlerini taşıması yanında arı duru bir Türkçeyle anlatılmış metinlerdir. Bu bakımlardan masal metinlerinin hem Türk çocuklarına hem de Türkçe öğrenen yabancılara mutlaka tattırılması, dilin tadının bu metinler üzerinden verilmesi büyük önem arz etmektedir. Masallar yabancılara Türkçe öğretiminde hem okuma- anlama hem de dinleme-anlama metinleri olarak kullanılabilecek kabiliyetine sahip olması bakımlarından da çoklu işleve sahip anlatılar olarak tarif edilebilir” (Çeribaş, 2023, s. 338).

2.2.4. Anadolu Masalları Projesi

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nce bir UNESCO projesi olarak ortaya konan Anadolu Masalları Projesi “Atalarımızın dilinden, Öğrencilerimizin Paletinden”; “Masal Dinlemeyen Çocuk Kalmasın” sloganlarıyla 2019 yılında hayata geçirilmiştir.

Kadim kültürümüzün öz kaynaklarından biri olan masallarımızın bu proje ile öğrencilerimize tanıtılması amaçlanmıştır.

Proje, akademik bir heyetin masalları derlemesiyle başlatılmıştır. Derlenen masallardan seksen adet masal seçilip öğrencilerin seviyesine uygun hâle dönüştürülmüştür. 18 ildeki güzel sanatlar lisesi öğrencileri tarafından masalların görselleştirme çalışmaları yürütülmüştür. Masallar, öğrencilerin fırçasından çizimler ile birleştirilip eğitim setleri haline getirilerek kullanıma sunulmuştur (Kılıç, 2019). Hazırlanan eğitim setleri üç farklı yaş seviyesine hitap etmektedir. Okul öncesi, ilkokul 1 ve 2. sınıflar, ilkokul 3 ve 4. sınıflara yönelik kitap setlerinin hazırlanması öngörülmüştür.

Türkiye'nin yedi bölgesinden yedi il seçilerek Anadolu Masalları resim sergileri ülke çapında gösterime sunulmuştur. Ayrıca Anadolu Masalları Resim Sergisi internet ortamında sanal olarak da gezilebilmektedir.

Video paylaşım platformu Youtube'ta “MEB ÖYGM ANADOLU MASALLARI” isimli kanalda örnek masal anlatımları, özel öğrencilerimiz için masallar, ünlülerden masallar gibi pek çok etkinlik ve anlatım bulunmaktadır.

Proje kapsamında öğretmenlere yönelik masal anlatıcılığı eğitimleri verilmiştir. Çeşitli illerde “Anadolu Masal Evi” adı altında masal eğitim ortamları kurulmuştur.

2.2.4.1. Öğretmenler ve öğrenciler tarafından hazırlanan masallar.

- “Tilki ile Eşek
- Ayşe, Fatma, Kuzular
- Altın Balta
- Tilki ile Leylek
- İmdi Dede
- Ayağına Diken Batan Serçe
- Karga ile Tilki
- Eş Eşini Bulamayınca
- Aslan ile Fare
- Altın Yumurtlayan Tavuk
- Tavşan ile Kirpi
- Köpek Yavrusu ile Kedi

- Kitap Okuyan Ayı
- Nohut Oğlan
- Tuz Masalı
- Bit Hatun ile Pire Bey
- Hediye Masalı
- Aslan, Tilki ve Geyik
- Limon Kız
- Rüzgâroğlu
- Son Pişmanlık
- Gülen Ayva Ağlayan Nar
- Karavezir
- Yarım Horoz
- Tencerecik
- Telli Top
- Sungur Kuşu
- Hoşaf
- Çilli Tavuk ve Yavruları
- Karga Ağası
- Hedik ile Midik
- Küllü Fatma
- Balıkçı Çocuğu ve Balık
- Mercan Kız
- Koca Nine ile Tilki
- İki Komşu
- Hızır Bulan Keloğlan
- Kaplumbağa Yavrusu
- Nardaniye Hanım
- Horoz ile Tilki
- Tilki, Kaplumbağa ve Pire
- Göğsü Kınalı Serçe
- Macun
- Sabırtaş
- Şemşirak Taşları
- Cimri ile Cömert
- Kurt ile Üç Öküz
- Yaşlı Bilge
- Keloğlan ile Anası
- Bir Yaprak Düştü Dalından
- Şengölüm, Mengölüm, Şüngölüm”

2.2.4.2. Ünlülerden masallar.

- “Akıllı İhtiyar (Altan Erkekli)
- Limon Kız (Aşkın Nur Yengi)
- Koca Nine ile Tilki (Burak Sergen)
- Bakla Ağacı (Ece Ünner)
- Usta Nazar (Zahide Yetiş)
- Ayağına Diken Batan Serçe (Zara)

- Son Pişmanlık (Pınar Altuğ Atacan)
- Kaz Yollasam Yolar Mısın? (Zuhal Topal)
- Tencerecik (Metin Özülkü)
- Hediye (Eda Özülkü)
- Çiğdem Çiçeği ile Padişah Oğlu (Nazlı Çelik)
- Altın Yumurtlayan Tavuk (Kerem Alışık)
- Balıkçı Çocuğu ve Balık (Hülya Koçyiğit)
- Cimri ile Cömert (Esra Erol)
- Dülger Kızı (Seda Öğretir)
- Üç Arkadaş (Emre Altuğ)
- Yemeyenin Malını Yerler (Tamer Karadağı)
- Yörük Beyi (Buket Aydın)
- Altın Balta (Kadir Çöpdemir)
- Aslan ile Fare (Ceyda Düvenci)
- Hoşaf (Bahadır Yenişehirlioğlu)
- Hedik ile Midik (Tan Sağtürk)
- Vasiyet (Açelya Akkoyun)
- Keloğlan ve Devanası (Cem Öğretir)
- İmdi Dede (Erdal Özyağcılar)
- Ciğer (Kıraç)
- Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm (Volkan Severcan)
- Bit Hatun ile Pire Bey (Ayşe Şule Bilgiç)
- Fakirlik (İbrahim Sadri)
- Parmak Adam (Semiha Şahin)
- Bir Avuç Toprak (Engin Altan Düzyatan)
- Köy Çobanı (Güzin Özyağcılar)
- Ali Cengiz Oyunu (Sertab Erener)
- Keloğlan ve İki Padişah (Oylum Talu)”(Uysal, 2020)

2.3. Türkiye Maarif Vakfı ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı

“Türkiye Maarif Vakfı” (TMV), “17.06.2016 tarihli ve 6721 sayılı Kanun ile” (Türkiye Maarif Vakfı, 2020b, s. 8) yurtdışında eğitim ve öğretim faaliyetleri yürütmek amacıyla kurulmuştur. Vakfa ait yurtdışındaki kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin en az B2 düzeyinde Türkçe öğrenmiş halde mezun olması beklenmektedir. Hem bu hedefe hem de yurt içindeki ihtiyacı gidermeye yönelik olarak “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” (TYDOÖP) hazırlanmıştır (2020b).

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (CEFR) temele alınarak hazırlanan TYDOÖP, 12 ay süren bir çalışmanın ürünüdür. Program geliştirme kurulu; Türkçe öğretimi, İngilizce-Fransızca öğretimi, okul öncesi eğitimi, sınıf öğretmenliği, ölçme

ve değerlendirme, eğitim psikolojisi, program geliştirme ve davranış bilimleri örgüt kültürü alan uzmanlarından oluşmaktadır (2020b).

“Millî Eğitim Bakanlığı ile Türkiye Maarif Vakfı arasında 18.08.2017 tarihli iş birliği protokolüne istinaden ek protokol” (Türkiye Maarif Vakfı, 2020b, s. 11) imzalanmıştır. Bu protokol ile “mevcut Program’a, yurt içinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik izlenceler eklenmiştir” (Millî Eğitim Bakanlığı, 2020, s. 5). Bu sayede yurt içinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için kullanılacak program vücuda gelmiştir. TMV’nin hazırladığı TYDOÖP ek izlenceler ile MEB’in programına kaynaklık etmiştir.

Balcı ve Melanlıoğlu (2020) programın karakteristik özelliklerini şu şekilde özetlemişlerdir:

- “Program eylem odaklı yaklaşım temelinde iletişimsel işlevleri esas almıştır.
- Programda eylem odaklı yaklaşımın yanı sıra öğretme-öğrenme sürecinin yapılandırılmasında sarmal yaklaşım, kademeli sorumluluk aktarımı ve ekolojik sistem kuramından da yararlanılmıştır.
- Seviye ve becerilere göre kazanımların belirlenmesinde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde seviyelere göre yapılan yeterlik tanımları esas alınmıştır.
- Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde bulunan sosyokültürel bilgiler, öğrencilerin kültürler arası duyarlık geliştirebilmeleri için kazanımlara taşınmıştır.
- Genel kazanımlar izlenceler etrafında yapılandırılarak sistematik bir dil öğretim planlaması sunulmuştur.
- İzlenceler, temel dil becerilerine uygun olarak anlama ve üretim bağlamında birbiriyle ilişkili kazanımlar, bu kazanımlarla ilişkili iletişimsel işlevler, iletişimsel işlevlerin gerektirdiği dil yapıları ve beceri düzeyleri ile temaya uygun söz varlığı bileşenlerinden oluşmuştur.
- Programda hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerin bütüncül bir yaklaşımla çeşitli açılardan değerlendirilmesine yönelik bir ölçme değerlendirme anlayışı benimsenmiştir. Bunun için sonuçla birlikte sürecin değerlendirildiği ölçme araçlarının kullanımı öncelenmiştir”(Balcı ve Melanlıoğlu, 2020, s. 193).

Güzel ve Barın (2016, ss. 160–161) yaklaşım, yöntem, teknik ve görüş gibi kavramların resmi dayanağı olan öğretim programının bulunmayışı durumunda farklı tanımlamaların ve isimlendirmelerin ortaya çıkabileceğini belirtmektedir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı ile “genel kabul gören bir öğretim programının var olması ile standart bir Türkçe öğretim sürecinden bahsetmenin artık mümkün olduğu söylenebilir” (Balcı ve Melanlıoğlu, 2020, s. 195).

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programının getirdiği en önemli kazanımlar birinin tüm kurumlar tarafından takip edilebilecek bir standart ortaya koymuş olmasıdır. Bu standart hangi konunun hangi dil seviyesinde öğretileceğini de içermektedir. Söz konusu dil yapıları ve seviyeler çalışmamızın “Ekler” bölümünde ilgili tabloda gösterilmektedir.

2.4. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin ve Metin Uyarlama

Çeşitli araştırmacılara göre metin, “dilnin temel iletişim aracı; birbirini izleyen ardışık dil bilgisel anlamsal, mantıksal cümleler toplamı” (Yazıcı, 2021, s. 15), “başı ve sonu ile kapalı bir yapı oluşturan dilsel göstergelerin art arda geldiği anlamlı yapı” (Akbayır, 2013, s. 189), “başı ve sonu ile kapalı bir yapı oluşturan, ardışık, sıralı ve anlamlı bütünler oluşturan tümceler dizisi” (Torusdağ ve Aydın, 2020, s. 9) şeklinde çeşitlenmektedir.

“Türkçe öğretiminde temel ders materyallerinden biri metindir” (Demir ve Açık, 2011, s. 56). Gerek ana dili gerek ikinci/yabancı dil öğretiminde metinlerden yararlanılmaktadır. Planlı bir öğretim sürecinin gereği olarak önceden belirlenmiş olan söz varlığı unsurları, dil yapıları, kültür unsurları metinler aracılığıyla öğrenenlere sunulur.

Metinler bu öğretim sürecine koştur olarak üretilmiş, uyarlanmış ya da özgün bir eser şeklinde olabilir. “Üretilmiş metinler, dil öğretim öğeleri özenle hazırlanmış, günlük yaşamdan bazı kesitler sunan, bir durumu anlatan, kurmaca olmayan, mecaz ve yan anlamlara fazla yer verilmeyen metinler demektir” (Güneş, 2013, s. 5). Burada maksat öğrenciyi planlanmış kazanımlar çerçevesinde dilsel uyarlanlar ile karşılaştırmaktır. Burada önem arz eden nokta söz konusu metnin üretilmiş, uyarlanmış veya özgün olmasından ziyade metnin niteliğidir. Bu nitelik de öğretim/öğrenime sağladığı katkı ile ölçülebilir.

Uyarlanmış veya özgün metin tercihini işlenecek metnin içerisindeki sözvarlığı unsurlarının ve/veya dil yapılarının öğrencinin dil seviyesine uygunluğu belirler. Örneğin A1 seviyesindeki bir öğrencinin anlayabileceği düzeyde özgün bir edebi metnin bulunması zordur. Bu düzeydeki öğrencinin anlama becerilerini (dinleme/okuma) beslemek adına ya metin oluşturulur ya da özgün bir metnin uyarlanması yoluna gidilir. Fakat bağımsız dil kullanımı C1 seviyesi bir öğrencinin belli eserleri özgün şekliyle anlayabilmesi beklenir. Metin uyarlamada amaç öğrenenlerin seviyelerine uygun, anlayabilecekleri düzeyde metinler ile karşılaşmalarını sağlamaktır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin uyarlama/değiştirme çalışmalarına duyulan ihtiyaç, yoğunlukla lisansüstü tezler yoluyla karşılanmaya devam etmektedir (Özdemir ve Eroğlu, 2022). Bu konuda ulaşılan ilk tez çalışması 2011 yılına tarihlenmekle birlikte çalışmalar her geçen yıl artış göstermiştir. Bu artış

sadece niceliksel olmayıp metin türleri ve dil seviyeleri bağlamında da çeşitlilik söz konusudur. Aşağıdaki tabloda bu alandaki çalışmaları içeren 52 adet lisansüstü tez listelenmiştir. Listedeki çalışmaların detaylarına “2.5. İlgili Araştırmalar” başlığı altında ulaşılabilir.

Tablo 2.1. Lisansüstü Tezlerde Metin Uyarlama Çalışmaları

Yıl	Tez Türü	Yazar	Uyarlanmış Metin Türü	Uyarlanmış Metin Başlığı	Uyarlanan Dil Seviyesi
2011	Yüksek Lisans Tezi	Ferdi BOZKURT	Öykü (Hikaye)	“Orada Bir Köy Daha Var” (Yavuz Bahadıroğlu), “Gizli Mabet” (Ömer Seyfettin)	A1, A2, B1, B2, C1, C2
2012	Yüksek Lisans Tezi	Hande BAKAN	Öykü (Hikaye)	“Meserret Otel” (Sait Faik Abasıyanık)	B1
2013	Yüksek Lisans Tezi	Ozan YILDIRIM	Roman	“Çalıkuşu” (Reşat Nuri Güntekin)	A1-A2
2014	Yüksek Lisans Tezi	Dilek Ebru MAZLUM	Roman	“Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç” (Hüseyin Rahmi Gürpınar), “Dokuzuncu Hariciye Koğuşu” (Peyami Safa)	A1-A2
2015	Yüksek Lisans Tezi	Safa EROĞLU	Öykü (Hikaye)	“Üç Nasihat” (Ömer Seyfettin)	B2
2015	Yüksek Lisans Tezi	Adem KUTLU	Öykü (Hikaye)	“Kaşığı”, “Perili Köşk” (Ömer Seyfettin)	A1-A2
2017	Yüksek Lisans Tezi	Selçuk GÜRLER	Öykü (Hikaye)	“Forsa”, “Eleğimsağma”, “Çakmak”, “Mermer Tezgâh”, “İlk Cinayet”, “Ant”, “Kurumuş Ağaçlar”, “Üç Nasihat”, “Rüşvet” (Ömer Seyfettin)	A1-A2
2017	Yüksek Lisans Tezi	Hilal GÜRLER	Öykü (Hikaye)	“Bir İlkbahar Hikâyesi”, “Ben Ne Yapayım”, “Zemberek”, “Son Kuşlar”, “Hişt Hişt” (Sait Faik Abasıyanık)	A1-A2
2018	Yüksek Lisans Tezi	Aslı AKINCILAR	Öykü (Hikaye)	“Dede Korkut Hikayeleri” (Anonim)	B1
2018	Doktora Tezi	Musa KAYA	Roman	“Dokuzuncu Hariciye Koğuşu” (Peyami Safa), “Yılkı Atı” (Abbas Sayar)	A2
2018	Yüksek Lisans Tezi	Melike ERDEM İPEK	Öykü (Hikaye)	“Ya Tahammül Ya Sefer” (Mustafa Kutlu)	B1
2018	Yüksek Lisans Tezi	Zeynep KAYMAZ	Öykü (Hikaye)	“Apartman”, “Köpek” (Sabahattin Ali)	A1-A2
2018	Yüksek Lisans Tezi	Rümeysa SÜNER	Öykü (Hikaye)	“Eskici” (Refik Halid Karay)	B1

Tablo 2.1. (Devamı)

Yıl	Tez Türü	Yazar	Uyarlanmış Metin Türü	Uyarlanmış Metin Başlığı	Uyarlanan Dil Seviyesi
2019	Yüksek Lisans Tezi	Ayşe Tuğçe ÖZET	Fıkra	“Nasreddin Hoca ile Hırsız Karga”, “Nasreddin Hoca’nın Kırk Yıllık Sirkesi”, “Nasreddin Hoca ile Hırsız”, “Nasreddin Hoca ile Cimri Komutan”, “Yorgan Gitti, Kavga Bitti”	A2
2019	Yüksek Lisans Tezi	Fatma AKTAN	Öykü (Hikaye)	“İpe Un Serdim”, “Ağaçtan Öte Yol”, “Parayı Veren Düdüğü Çalar”, “Biraz da Biz Ölelim”, “Hırsızın Hiç Suçu Yok Mu?”	B1
2019	Yüksek Lisans Tezi	Elif TURGUT YEŞİLYURT	Fıkra	“Dünyanın Ortası Neresidir?”, “Al Hiçini Git”, “El Elin Eşğini Türkü Çağırarak Arar”, “Halkın Dili”, “Tavşanın Suyunun Suyu”	B2
2019	Yüksek Lisans Tezi	Nazlı Nur KAYA	Destan	“Himmet Çocuk” (Halide Edip Adıvar)	B1-B2
2019	Yüksek Lisans Tezi	Selcen GÜRSOY AKYÜZ	Öykü (Hikaye)	“Nasreddin Hoca Fıkraları” (“Sen De Haklısın”, “Ye Kürküm Ye”, “Testi”, “Benim Sazım”, “Tabut”, “Düdük”, “Karın Çok Geziyor”)	B2
2019	Yüksek Lisans Tezi	İbrahim Fatih DEMİREL	Öykü (Hikaye)	“Altay Yaratılış Destanı”, “Alp Er Tunga Destanı”, “Bozkurt Destanı”, “Ergenekon Destanı”, “Uygur Türeyiş Destanı”, “Uygur Göç Destanı”, “Kara Yorga Destanı”, “Battal Gazi Destanı”, “Sarı Saltuk Destanı”, “Koroğlu Destanı”	A1-A2
2019	Yüksek Lisans Tezi	Selin Asya YAŞAR	Öykü (Hikaye)	“Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı” (Dede Korkut Hikayeleri)	C1
2019	Yüksek Lisans Tezi	Ceren ÖZMEN	Öykü (Hikaye)	“Hayat Güzeldir” (Mustafa Kutlu)	B1
2019	Yüksek Lisans Tezi	Hasan YAYAN	Öykü (Hikaye)	“Eskici” (Refik Halid Karay)	A2
2019	Yüksek Lisans Tezi	Hasan YAYAN	Öykü (Hikaye)	“Asfalt Yol” (Sabahattin Ali)	A2
2019	Yüksek Lisans Tezi	Hasan YAYAN	Öykü (Hikaye)	“Pazarlık” (Memduh Şevket Esendal)	A2
2019	Yüksek Lisans Tezi	Hasan YAYAN	Öykü (Hikaye)	“Kayıp Eşya Bürosu” (Murat Gülsoy), “Fındık” (Sait Faik Abasıyanık), “Heykel” (Haldun Taner), “Kalemler” (Yaşar Kemal), “O Bakış” (Cemil Kavukçu), “Perili Köşk” (Ömer Seyfettin)	A1, A2, B1
2019	Yüksek Lisans Tezi	Hasan YAYAN	Öykü (Hikaye)	“Eskici”, “Testi” (Refik Halit Karay)	A2

Tablo 2.1. (Devamı)

Yıl	Tez Türü	Yazar	Uyarlanmış Metin Türü	Uyarlanmış Metin Başlığı	Uyarlanan Dil Seviyesi
			Mektup	“İlk Mektup” (Aziz Nesin)	A2
			Öykü (Hikaye)	“Kırlangıçlar” (Sabahattin Ali)	A2
			Anı	“Mefharet ve Arkadaşları” (Halide Nusret Zorlutuna)	A2
2020	Doktora Tezi	Roghayyeh GHAFARI	Mektup	“Kızım Canım” (Memduh Şevket Esendal)	B1
			Öykü (Hikaye)	“Semaver” (Sait Faik Abasıyanık)	B1
			Deneme	“Çocuklar ve Bisikletler” (Mustafa Kutlu)	B1
			Gezi Yazısı	“İstanbul’u Düşünmek, Yaşamak, Düşlerde Gezmek Şimdi” (Hayri Bostan)	B1
2020	Yüksek Lisans Tezi	Fadime BOZTOPRAK	Öykü (Hikaye)	Dede Korkut Kitabı Türkistan/ Türkmen Sahra Nüshası, 13. Boy, “Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi”	B1
2020	Yüksek Lisans Tezi	Sevgi AY	Öykü (Hikaye)	“Birtakım İnsanlar” (Sait Faik Abasıyanık)	B1
2020	Yüksek Lisans Tezi	Rıdvan AY	Öykü (Hikaye)	“Başını Vermeyen Şehit”, “Büyücü”, “Çakmak”, “Diyet”, “Korkunç Bir Ceza”, “Külah”, “Üç Öğüt”, “Yüksek Ökçeler” (Ömer Seyfettin)	A1-A2
2020	Yüksek Lisans Tezi	Zehra YAZOK	Roman	“Piri Reis” (Kemalettin Çalık)	B1
2020	Yüksek Lisans Tezi	Muharrem HARMANDAR	Öykü (Hikaye)	“Sahibi Seyf-ü Kalem”, “Neden Sonra”, “Konçinalar”, “Onikiye Bir Var”, “Bir Motorda Dört Kişi”, “Sancho’nun Sabah Yürüyüşü” (Haldun Taner)	B1
				“Usta Nazar”, “Köylü ile Sultan Mahmut”, “Sabır Taşı”, “Dülger Kızı”, “Sedef Bacı”	B1
2020	Yüksek Lisans Tezi	Ali ÖZDİN	Masal	“Menekşe Yaprığından İncinen Kızım”, “Yedi Kardeşler”, “Oduncunun Kızı”, “Yıldırım Padişahı”, “Perili El”	B2
2021	Yüksek Lisans Tezi	Yunus YILMAZ	Öykü (Hikaye)	“Gurultu”, “Türbe”, “Bir Hayır” (Ömer Seyfettin)	B1
2021	Yüksek Lisans Tezi	Gülten GÜDEK	Öykü (Hikaye)	“Hayat Güzeldir” kitabı içindeki “Caney” ve “Çiçek Tefsiri” hikayeleri (Mustafa Kutlu)	A2
2021	Yüksek Lisans Tezi	Beste BİLGİÇ	Öykü (Hikaye)	“Hayat Böyledir İşte” (Tanık Buğra)	A2

Tablo 2.1. (Devamı)

Yıl	Tez Türü	Yazar	Uyarlanmış Metin Türü	Uyarlanmış Metin Başlığı	Uyarlanan Dil Seviyesi
2021	Yüksek Lisans Tezi	Gülhan GEDİK	Roman	“Küçük Prens” (Antoine de Saint-Exupéry)	B1
2021	Yüksek Lisans Tezi	Sevcihan AHMET	Öykü (Hikaye)	“Pembe İncili Kaftan” (Ömer Seyfettin)	B1
2021	Yüksek Lisans Tezi	Ali ATALAY	Öykü (Hikaye)	“Kızım, Ben Çocukken...” (Aytül Akal)	A1-A2
2021	Yüksek Lisans Tezi	Fatma TUĞRUL	Öykü (Hikaye)	“Şeftali Bahçeleri” (Refik Halit Karay)	A1-A2
2021	Doktora Tezi	Adem KUTLU	Öykü (Hikaye)	“Cingöz Recai” öykü serisi içinde “Mişon’un Definesi”, “Esrarlı Köşk”, “Elmaslar İçinde”, “Kaybolan Adam”(Peyami Safa) “Koroğlu Destanı” , Behçet Mahir anlatısında yer alan “Koroğlu’nun Zuhuru”, “Koroğlu ile Demircioğlu”, “Demircioğlu ile Reyhan Arap” adlı kollar	A2
2022	Doktora Tezi	Halil Ziya ÖZCAN	Destan	“Koroğlu’nun Zuhuru”, “Koroğlu ile Demircioğlu”, “Demircioğlu ile Reyhan Arap” adlı kollar	B1
2022	Yüksek Lisans Tezi	Emine ZORLU	Öykü (Hikaye)	“Miras”, “Gizli Mabel” (Ömer Seyfettin)	A1-A2
2022	Yüksek Lisans Tezi	Samet ERİŞKİN	Öykü (Hikaye)	“Sırça Köşk”, “Beyaz Bir Gemi” (Sabahattin Ali)	A2, B2
2022	Yüksek Lisans Tezi	Mevlüt Numan KESER	Öykü (Hikaye)	“Uzun Hikaye” (Mustafa Kutlu)	B1
2022	Yüksek Lisans Tezi	Büşra Su KAYA	Deneme	“Öykü Yazmak” (Rasim Özdenören), “Edebiyat ve İnsan” (Sezai Karakoç), “Ahlak” (Nurullah Ataç), “Kınıldamayan Işıklar” (Ahmet Haşim)	B1
2022	Yüksek Lisans Tezi	Hanife GÜNEY	Çocuk Edebiyatı Kitabı	“Levent Çanakkale’de” (Mustafa Orakçı)	A1-A2
2022	Yüksek Lisans Tezi	Demet Döne IŞIK	Öykü (Hikaye)	“Rüzgârın Oğlu” (Mustafa Kutlu)	A2
2022	Yüksek Lisans Tezi	Ezgi ŞİMŞEK	Efsane	“Bülbül ile Kızıl Gül”, “Çoban Baba”, “Evlat Acısı ve Kuyruk Acısı”, “Ferhat ile Şirin”, “Hep Büyük”, “Kızboyu Çiçeği”, “Lokman Hekim ve Çaresiz Hastalık”, “Mart Baba”, “Ağrı İlinde İki Ağrı”, “Baykuş” (Anonim)	B1

Tablo 2.1. (Devamı)

Yıl	Tez Türü	Yazar	Uyarlanmış Metin Türü	Uyarlanmış Metin Başlığı	Uyarlanan Dil Seviyesi
2023	Yüksek Lisans Tezi	Harun AKSU	Öykü (Hikaye)	“Gizli Mabet” (Ömer Seyfettin)	B1
2023	Yüksek Lisans Tezi	Bedia ŞAHİN	Öykü (Hikaye)	“Kirazlar”, “Diplomasız Doktor”, “Bir İstifa”, “Çehreler Tabiatlar”, “Biçilmiş Kaftan”, “Akrep” (Reşat Nuri Güntekin)	A2
2023	Yüksek Lisans Tezi	Muhammad Selam SEDIQI	Roman	“Gülzar ve Ayna” (Mohammad Azam Rahnaward Zaryab)	B1
2023	Yüksek Lisans Tezi	Fatma Elvan BELER	Öykü (Hikaye)	“Karanfiller ve Domates Suyu”, “Bir Kaya Parçası Gibi” (Sait Faik Abasıyanık)	A2
2023	Yüksek Lisans Tezi	Medet POLAT	Masal	“Naki Tezel”in “Türk Masalları” içinde “Altın Kozalaklı Gümüş Selvi”, “Yeşil Kuş”, “Mor Menekşe”	B1
2023	Yüksek Lisans Tezi	Ayşe BAŞKAPAN	Öykü (Hikaye)	“Hasan Boğuldu” (Sabahattin Ali)	A2
2023	Yüksek Lisans Tezi	Begüm MALDONADO	Tiyatro	“Hastalık Hastası” (Moliere)	A2
2023	Yüksek Lisans Tezi	Mehmet Özkan ÇAKMAK	Öykü (Hikaye)	“Hoşgör Köftecisi” kitabının içinde “Baharın Ettikleri”, “Denize Doğru”, “Hoşgör Köftecisi”, “İşsizlik”, “Kan” ve “Öğleden Sonra” adlı öyküler (Orhan Veli Kanık)	A1, A2, B1, B2
2023	Yüksek Lisans Tezi	İrem KELEŞ	Öykü (Hikaye)	“Değirmen” (Sabahattin Ali)	B1
2023	Yüksek Lisans Tezi	Ömer OCAK	Öykü (Hikaye)	“Ecir ve Sabır”, “Baltayla Doğuran Böyle Doğurur”, “Papazın Eşegi” (Hüseyin Rahmi Gürpınar)	B2
2023	Yüksek Lisans Tezi	Muhammed Emin ASAROĞLU	Masal	“Masal Masal İçinde”, “Şapkacı’nın Anlattıkları”, “Müezzin’in Anlattıkları”, “Demirci’nin Anlattıkları”, “Kuyumcu’nun Anlattıkları”, “Köradam’ın Anlattıkları” (Ahmet Ümit)	B1
2024	Yüksek Lisans Tezi	Akif HAFİF	Öykü (Hikaye)	“Aşk Mektupları”, “Bir Yudum Su” (Reşat Nuri Güntekin)	B1
2024	Yüksek Lisans Tezi	Çağdaş GÜR	Öykü (Hikaye)	“Tırtıl Teyze” (Mavisel Yener)	A2
2024	Yüksek Lisans Tezi	Feyza İBRAHİMOĞLU	Öykü (Hikaye)	“Otlakçı” (Memduh Şevket Esendal)	B1
2024	Yüksek Lisans Tezi	Deniz BİNİZET	Öykü (Hikaye)	“Erik Çekirdekleri” (Miyase Sertbarut)	A2

Tablo 2.1. (Devamı)

Yıl	Tez Türü	Yazar	Uyarlanmış Metin Türü	Uyarlanmış Metin Başlığı	Uyarlanan Dil Seviyesi
2024	Yüksek Lisans Tezi	Hürriyet BULUT	Masal	“Masallar” isimli kitaptan 23 adet masal metni (Eflatun Cem Güney)	B1, B2

2.5. İlgili Araştırmalar

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında metin uyarlama/metin değiştirim/sadeleştirme, dinleme becerisi ve masal türü ortaya bir ürün koymak amacıyla bir araya getirilmiştir. Bu belirli kavramları bir araya getiren başka bir çalışma bulunmamakla beraber bu çalışmanın ilerlemesine asıl kaynaklık eden çalışmalar, metin uyarlama çalışmaları olmuştur. Bu sebeple Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine hizmet eden metin uyarlama çalışmalarına genişçe yer verilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi ve masal unsurlarını barındıran veya bu çalışmayla ilgili olduğu düşünülen, katkı sağlayan, yol açan diğer çalışmalar da bu başlık altında bulunmaktadır.

İlgili araştırmaların yazımında kronolojik sıralama esas alınmıştır.

Bozkurt (2011), yüksek lisans tezinde “Orada Bir Köy Daha Var” ve “Gizli Mabet” metinlerini A1 seviyesinden C2 seviyesine tüm dil düzeyleri için uyarlamıştır. Hedef dil düzeylerine göre tekrar oluşturulan metinlerde kullanılan dil bilgisi yapıları yazarın kendi oluşturduğu bir dil bilgisi şablonuna göre belirlenmiştir. Bu şablonun oluşturulmasında ADOÇP ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yazılmış ders kitapları göz önünde bulundurulmuştur. Hedef dil düzeyine göre tekrar oluşturulan bu metinlerdeki sözcükler, sıklık listeleri göz önünde bulundurularak kullanılmıştır.

Bakan (2012), yüksek lisans tez çalışmasında “Sait Faik Abasıyanık”ın “Meserret Otel” isimli öyküsünü B1 seviyesinde kullanılmak üzere sadeleştirmiştir. Sadeleştirme yapılırken özgün metin titizlikle ele alınarak metindilbilimsel ölçütler ile çözümlenmiş ve sadeleştirilip B1.1 seviyesine uygun hâle getirilmiştir. B1.1 seviyesinin dil yapılarının belirlenmesinde Hitit 1-2, Gazi TÖMER ve Yabancılar İçin Türkçe-1 adlı ders kitaplarından faydalanılmıştır. Çalışmada okuma sonrası değerlendirme sorularına da yer verilmiştir.

Mustafa Durmuş’un 2013 yılında yayımlanan 3 makalesi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sadeleştirme/uyarlama/metin değiştirim konularında geniş bilgi sunmaktadır.

Durmuş'un (2013a) "İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Özgün ve Değiştirilmiş Dilsel Girdi Üzerine" adlı makalesinde özgün (authentic), değiştirilmiş (modified), sadeleştirilmiş (simplified), genişletilmiş (elaborated) metin kavramları üzerinde durularak dil öğretiminde metin oluşturma uygulamalarına temel teşkil edecek bir çerçeve ortaya koymak amaçlanmıştır.

Durmuş'un (2013b) "İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Sadeleştirilmiş Metin Sorunları Üzerine" adlı çalışmasında metin sadeleştirmenin amaçları, nasıl ve kimler tarafından yapıldığı, sadeleştirmede corpus kullanımı, okunabilirlik formülleri gibi kavramlar çeşitli sorular etrafında yabancı araştırmacıların görüşlerine de yer verilerek tartışılmıştır.

Durmuş (2013c) tarafından yazılmış bir diğer makale olan "Metin Değiştirimin Dilbilimsel Süreçleri Üzerine" isimli çalışmada, metin değiştirim sürecinde araştırmacılarca kullanılan değiştirim türleri, değiştirim işlemleri, hedef kitlelere göre metin değiştirimin amaçları genel hatlarıyla ortaya konmuştur.

Yıldırım (2013) yüksek lisans tez çalışmasında "Çalikuşu" romanını A1-A2 seviyelerine uyarlamıştır. A1 ve A2 seviyelerinin dil yapıları "Turkofoni Türkçe Öğren" isimli Türkçe öğretim setinin 1 ve 2. kitapları referans alınarak belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda A1-A2 seviyelerine yönelik Türkçe-Türkçe bir sözlük bulunmaktadır.

Mazlum'un (2014) "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu" ve "Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç" romanlarını A1-A2 seviyelerine uyarladığı yüksek lisans tez çalışmasında dil yapılarını belirlemekte kullanılan referans olarak "Turkofoni Dil Eğitim Setleri" tercih edilmiştir. Metindeki bazı sözcükler günlük hayata daha yakın olduğu varsayılan anlamdaş sözcükler ile değiştirilmiştir. Romanların uyarlanma işlemlerinden sonra A1-A2 düzeyinde Türkçe-Türkçe sözlüklere yer verilmiştir.

Kutlu (2015), "Ömer Seyfettin" tarafından kaleme alınan "Perili Köşk" ve "Kaşağı" hikayelerini A1-A2 seviyesine uyarlamıştır. Uyarlamada ADÖÇP okuma kazanımları, "Gazi TÖMER" ve "Ankara TÖMER" kurumlarınca oluşturulan yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının A1-A2 düzeyi dil bilgisi kazanımları referans kabul edilmiştir. Ele alınan özgün metinler ve uygulama sonrası elde edilen uyarlanmış metinler sözcüksel ve dil bilgisel olarak incelenmiş; okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Çalışmanın sonunda hedef öğrenci grubunun bildiği varsayılan dil bilgisi yapılarına yer verilmiştir.

Eroğlu (2015) “Ömer Seyfettin” tarafından yazılmış “Üç Nasihat” isimli öyküyü sadeleştirmiştir. Sadeleştirme yapılırken ADÖÇP, Yeni Hitit ve İstanbul ders kitaplarının kriter olarak kabul edildiği tez çalışmasında eser bağdaşıklık ve bağlaşıklık ölçütleri çerçevesinde çözümlenmiş, B2 dil düzeyine uygun hâle getirilmiştir.

Bölükbaş (2015) okuma metinlerinin sadeleştirilmesini ele aldığı makalesinde uyarlama çalışmalarında kullanılan ve kullanılabilecek yöntem ve teknikleri uygulama örnekleriyle okura sunmuştur.

Kaya (2016) masalların Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanılmasına odaklanmaktadır. Çalışmada 25 masal metninden kültürel öğelere ilişkin ve söz varlığına yönelik bulgular toplanmıştır. 25 masalın içerisinde 5 tanesi seçilerek temel dil beceri alanları ve dil bilgisine yönelik etkinlikler hazırlanmış; C1, C2 düzeyindeki öğrencilere uygulanmıştır. Masalların C1, C2 düzeylerinde tüm öğrenme alanlarında kullanılmaya elverişli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın diğer bulguları şu şekildedir:

- Masalların eğitimsel işlevleri bulunmaktadır. Değer öğretiminde kullanılabilirler.
- Zengin hayal gücü unsurları ve söz varlığına sahip masallar dil öğretiminde kullanılabilirler.
- Masallar dil ve kültür öğelerini barındırırlar.
- Masalların kültürel aktarım işlevi bulunmaktadır.

Kınay (2016) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama” başlıklı kitap bölümünde özgün ve uyarlanmış/değiştirilmiş metinlerin kullanım alanlarına ve savunucularının görüşlerine yer verilerek okuyucuya görüşleri değerlendirme imkanı verilmiştir. Uygulama bölümünde A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerine uyarlamalar yapılmış ve bu esnada yapılan değişiklikler gerekçelendirilmiştir. Uyarlamalarda dil seviyeleri için belirlenmiş dil bilgisi yapıları için “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe” öğretim setinden yararlanılmıştır. Çalışma, metin uyarlama yöntemlerinin dinleme becerisinin geliştirilmesinde kullanılabileceğine değinmesi bakımından önem arz etmektedir.

“İpek (2016) tarafından yazılan Yakup Kadri Karaosmanoğlu Hikâyelerinin B1 Düzeyine Türkçe Öğretim Materyali Olarak Uyarlanması başlıklı yüksek lisans tezinde; Yakup Kadri Karaosmanoğlu’ya ait Zeynep Kadın, Beyhude Bir İntihar ve

İstanbul’da Üç Gece adlı hikâyeler B1 seviyesine uyarlanmıştır. Çalışmada hikâyelerin önce özgün hâli hazırlanan metin altı sorular ile öğrencilere uygulanmış, ardından aynı metin altı sorular çerçevesinde uyarlanmış hikâyeler öğrencilere verilerek soruları cevaplamaları istenmiştir. Her iki uygulamanın sonuçlarından hareketle uyarlanmış metinlerin, özgün hâllerine göre öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.” (Erdem İpek, 2018)

Gürler (H. Gürler, 2017) yüksek lisans tez çalışmasında Sait Faik Abasıyanık’ın 5 hikayesini A1-A2 dil seviyelerine uyarlamıştır. Yeni Hitit A1-A2 dil bilgisi konularına göre yapılan uyarlama çalışmalarının sonuna etkinlikler ve Türkçe-Türkçe sözlük eklenmiştir.

Gürler (S. Gürler, 2017) “Ömer Seyfettin’in Hikâyelerinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde A1-A2 Seviyesine Uyarlanması” adlı yüksek lisans tezinde “Ömer Seyfettin’in 9 hikayesini “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti”nin A1-A2 düzeyi dil bilgisi konularını ölçüt kabul ederek uyarlamıştır. Uyarlanan hikâyelerin sonunda okuma etkinlikleri ve Türkçe-Türkçe sözlük bulunmaktadır.

Erdem İpek (2018), “Mustafa Kutlu’nun “Ya Tahammül Ya Sefer” adlı öyküsünü B1 dil seviyesine sadeleştirmiştir. Sadeleştirme işleminde dil bilgisi konularının ölçütü “Yedi İklim Türkçe B1” ders kitabındaki dil bilgisi listesi, kullanılan söz varlığının ölçütü “Murat Aydın”ın “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders ve Okuma Kitaplarındaki Kelime Sıklığı ve Seviyelere Göre Sözcük Hazinesi Çalışması” adlı tezi ve Ölker’in (2011) doktora tezi “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü” olmuştur. Çalışmada sadeleştirme işleminin uygulama safhasına da yer verilmiş; uygulama sonrasında deney grubu ve kontrol grubunun okuduğunu anlama düzeyleri karşılaştırılmış, deney grubunun lehine bir sonuç alınmıştır.

Akıncılar (2018) “Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Dede Korkut Hikâyeleri’nin B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde “Dede Korkut Hikâyeleri”ni B1 dil seviyesine sadeleştirmiştir. Sadeleştirmede dil bilgisi yapılarının ölçütü olarak “Türkçeye Yolculuk B1” ders kitabının dil bilgisi yapıları kullanılmıştır. Çalışma, sadeleştirme işleminde hangi değişikliklerin hangi gerekçelerle yapıldığını açıklayan bilgiler barındırması ve sadeleştirme yapacak kişilerce kullanılacak bir yönerge yazılmış olması dolayısıyla önemli özellikler taşımaktadır.

Kaymaz (2018) “Sabahattin Ali”nin “Apartman” ve “Köpek” hikayelerini A1-A2 dil seviyesine uyarlamıştır. Çalışmada “Ankara Üniversitesi TÖMER Hitit” kitapları ve “Avrupa Dil Portfolyosu”nda bulunan kazanımlar göz önünde bulundurulmuştur. Sadeleştirilen hikayeler için okuma öncesi ve okuma sonrası alıştırmalar tasarlanmıştır.

Süner (2018) çalışmasında “Refik Halit Karay”ın “Eskici” adlı kısa öykü türündeki eserini B1 dil seviyesine uyarlamıştır. Eser önce metindilbilim ölçütleri olan bağdaşıklık ve bağlaşıklık çerçevesinde incelenmiş, ardından sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme işleminde “Ankara Üniversitesi TÖMER” Hitit 1 ve Hitit 2 ders kitaplarındaki dil bilgisi konuları ve söz varlığı kıstas alınmıştır. Sadeleştirilen metinlerin okutulması sonrasında kullanılacak bir okuma-anlama ölçme uygulamasına da yer verilmiştir.

Kaya (2018) doktora tezinde Peyami Safa’nın “Dokuzuncu Hariciye Koğuşu” ve Abbas Sayar’ın “Yılkı Atı” isimli eserleri A2 düzeyine uyarlanmıştır. Sadeleştirmede Yunus Emre Enstitüsü’nün “Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1-A2” ile Ankara Üniversitesi TÖMER’in hazırladığı “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1-2” isimli ders kitaplarından faydalanılmıştır. Özgün ve sadeleştirilmiş metinler söz varlığı, sözcük türleri, atasözü, deyim, kalıp söz ve birleşik fiil kullanımı ve cümle bilgisi bakımından incelenmiş, metinlerdeki farklar sayısal verilerle aktarılmıştır.

Nurlu ve Kaya (2018) tarafından hazırlanan bilimsel makalede “Yılkı Atı” ve “Dokuzuncu Hariciye Koğuşu” isimli öykülerin özgün metinleri ve A2 düzeyine uyarlanmış halleri ele alınarak bu metinlerdeki cümle bilgisine ait bazı yapılar ve fiilimsi kullanımları karşılaştırılmıştır.

Aktan (2019) tarafından hazırlanan “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adıvar’ın Himmet Çocuk Hikâyesinin B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi ve Etkinlik Hazırlanması” adlı yüksek lisans tez çalışmasında “Himmet Çocuk” adlı hikayenin ilk baskısına erişilmiştir. Hikaye; Arap alfabesinden Latin alfabesine aktarılmış, B1- B2 dil seviyesinde sadeleştirilmiş ve dört temel dil becerisine yönelik ve çoklu zeka alanlarına göre web. 2.0 araçları kullanılarak etkinlikler hazırlanmıştır. B1-B2 düzeyine uyarlanan metnin içerisinde geçen sözcükleri barındıran sözlük oluşturulmuştur. Sadeleştirilmiş metin ve etkinlikler bir anketle beraber farklı şehirlerde MEB’e bağlı okullarda çalışan, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi

üzerine eğitim almış Türkçe öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerine ulaştırılmıştır. Anket sonucunda etkinlikler %97 oranında özgün bulunmuş, metin de uygun bulunmuştur.

Yaşar (2019) tarafından kaleme alınan yüksek lisans tez çalışmasında “Memduh Şevket Esendal”ın “Pazarlık” adlı öyküsü A2 dil düzeyine uyarlanmıştır. A2 seviyesi dil bilgisi yapıları ve sözcükleri belirlemek için ADOÇP A2 kazanımları, “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 Ders Kitapları”, “Yedi İklim Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 Türkçe Ders Kitapları”, “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Temel Seviye Ders Kitabı” ve “Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 Ders Kitapları” referans kabul edilmiştir. A2 seviyesine uyarlanmış metin için okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası etkinliklere yer verilmiştir. Tezin sonunda uyarlama çalışmaları ile önerilere yer verilmiştir.

Demirel (2019) tarafından yazılan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uyarlanmış Metinlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde “Refik Halit Karay”ın “Eskici” eseri A2 seviyesine, “Sabahattin Ali”nin “Asfalt Yol” eseri A2 seviyesine ve “Mustafa Kutlu”nun “Hayat Güzeldir” eseri B1 seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlanmış metinler için okuma-anlama düzeyini ölçmek amacıyla son-test çalışmaları hazırlanmıştır. B1 seviyesine uyarlanan Hayat Güzeldir isimli hikaye çalışmanın uygulama safhasında verilmiştir. Uygulama bölümünde metni uyarlarken yapılan değişiklikler gösterilmiş ve açıklamalarla gerekçelendirilmiştir.

Özmen (2019) tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirme Teknikleriyle Öykülerin Yeniden Oluşturulması” isimli doktora tezinde “Kayıp Eşyalar Bürosu”, “Fındık”, “Heykel”, “Kalemler”, “O Bakış”, “Perili Köşk” isimli 6 adet öykü A1, A2 ve B1 dil seviyelerine uyarlanarak toplamda 18 uyarlanmış öykü elde edilmiştir. “Yeni Hitit” kitabının söz varlığı unsurları ile dil bilgisi yapıları gözetilerek yapılan uyarlama işleminde kullanılan söz varlığı unsurları “Ulusal Türkçe Derlemi” ve “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü”nden de yararlanılarak oluşturulmuştur. Uyarlanmış metinlerden elde edilen veriler ışığında metinlerin okunabilirlik değerleri bulunmuştur. Uzman görüşü de alınarak uyarlamanın uygulanabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaya (N. N. Kaya, 2019) tarafından hazırlanan “Türk Destanlarının Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılacak Metne Uyarlanması” isimli yüksek lisans tezinde “Altay Yaratılış Destanı”, “Alper Tunga Destanı”, “Bozkurt Destanı”, “Ergenekon Destanı”, “Uygur Türeyiş Destanı”, “Uygur Göç Destanı”, “Kara Yorga

Destanı”, “Battal Gazi Destanı”, “Sarı Saltuk Destanı” ve “Köroğlu Destanı” A1-A2 seviyelerine uyarlanmıştır. Bu 10 adet destan metninin uyarlanmasında “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni” okuma kazanımları ve “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti”nin A1-A2 dil bilgisi kazanımları referans kabul edilmiştir. Her metin için uyarlama uygulamasında yapılan değişiklikler gerekçelendirilmiştir.

Özet (2019) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde Nasreddin Hoca fıkraları yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere düzenlenmiştir. Dil bilgisi ölçütü olarak “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti”, “Yunus Emre Enstitüsü’nün Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti” ve “Ankara Üniversitesi Yeni Hitit” ders kitaplarından faydalanılmış ve bu doğrultuda fıkralar A2- B1- B2 seviyelerine uyarlanmıştır. Her seviye için 5 adet fıkra uyarlanmış toplamda 15 seviyelendirilmiş metne ulaşılmıştır.

Yayan (2019) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde “Refik Halit Karay”ın “Eskici” ve “Testi” hikayeleri “Ankara Üniversitesi TÖMER Hitit” kitapları dil bilgisi yapıları referans kabul edilerek A2 dil seviyesine uyarlanmıştır.

Gürsoy Akyüz (2019) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde “Dede Korkut Hikayeleri” arasından uzman görüşüyle seçilen “Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı” hikayesi C1 düzeyine sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme işleminde “Yedi İklim Türkçe B2 Ders Kitabı” dil bilgisi yapıları ölçüt olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu “Bükreş Yunus Emre Enstitüsü” ile “Köstence Yunus Emre Enstitüsü”nde C1-C2 seviyelerinde Türkçe öğrenen 20 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilere kişisel bilgi formu ve okuma-anlama yeterliklerini ölçen metin altı sorular cevaplandırılmıştır. Yapılan uygulama sonucunda öğrenciler %70 oranında başarılı bulunmuştur. “Dede Korkut Hikayeleri”nin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Ghaffari (2020) tarafından oluşturulan doktora tezinde İran’da Allameh Tabatabai Üniversitesi Türkoloji bölümü 1.sınıfta öğrenim gören A2, B1 düzeyindeki İranlı 25 öğrenci üzerinde uyarlanmış ve özgün metinlerin anlamaya etkisini araştırılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak “Öğrenci Bilgi Formu” ve “Okuduğunu Anlama Envanteri” kullanılmıştır. “Kırlangıçlar”, “İlk Mektup”, “Mefharet ve Arkadaşları” metinleri A2 seviyesine; “Kızım Canım”, “Semaver”, “Çocuklar ve Bisikletler”, “İstanbul’u Düşünmek, Yaşamak, Düşlerde Gezmek Şimdi” isimli metinler B1 seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlamada “Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi” ölçüt kabul edilmiştir. “Okuduğunu Anlama Envanteri” ve uyarlanmış

metinler uzman görüşleri çerçevesinde hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda uyarlanmış metinler ile çalışan deney grubunun özgün metinlerle çalışan kontrol grubuna göre okuduğunu anlama seviyesinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca tez danışmanı “Mehmet Kara” ortaklığında bu tezden “Yabancılar Türkçe Öğretiminde A2 Düzeyi Dil Yeterliliklerine Uygun Edebî Metin Uyarlama” (2020) ve “Yabancılar Türkçe Öğretiminde B1 Düzeyi Dil Yeterliliklerine Uygun Edebî Metin Uyarlama” (2021) isimlerinde iki adet bilimsel makale üretilmiştir.

Demirel (2020a) tarafından kendi yazdığı “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uyarlanmış Metinlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinden yararlanarak hazırlanan bilimsel makale çalışmasında “Mustafa Kutlu”nun “Hayat Güzeldir” öyküsü B1 dil düzeyine uyarlanmıştır. Referans kabul edilen dil bilgisi yapıları ve söz varlığı unsurları “Ankara Üniversitesi TÖMER Hitit-1”, “Hitit 2”, “İstanbul Üniversitesi DİLMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı: İstanbul A-1, A-2, B-1 Ders Kitapları” incelenerek oluşturulan bir taslak ile belirlenmiştir. Uyarlanan metnin etkililiğini ölçmek amacıyla A2 seviyesini başarıyla bitirmiş 100 öğrenciden oluşan bir çalışma grubu oluşturulmuş. 50 kişilik kontrol grubu, 50 kişilik deney grubu belirlenmiştir. Kontrol grubu özgün metin ile çalışmış, deney grubu uyarlanmış metinle çalışmıştır. Gruplara yapılan okuma-anlama sınavı sonucunda grupların genel başarı oranları deney grubunun lehine anlamlı bir fark ile karşılaşmıştır.

Demirel (2020b) tarafından hazırlanan bilimsel makale çalışmasında öncelikle metin uyarlama konusu hakkında ayrıntılı bilgilendirme yapıldıktan sonra “Televizyon Bağımlılığından Kurtulmak” isimli deneme türündeki metin A2 dil seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlanan metinde kullanılan söz varlığı konusunda Şenyiğit’in doktora tezinden yararlanılmıştır. Dil bilgisi yapıları alanda kullanılan yabancılar Türkçe öğretim setleri çerçevesinde yazar tarafından oluşturulmuş bir tabloya dayandırılmıştır. Krashen’in dil öğretiminde mevcut dil düzeyinin biraz üzerinde yapılar içeren dil girdilerini kullanmanın etkili olduğunu öne süren “i+1” [input+1(girdi+1)] varsayımı doğrultusunda uyarlanan metinlerde mevcut dil seviyesinin biraz üstünde yapılar kullanılmıştır. Uygulamada özgün metnin her cümlesinde yapılan değişiklik gerekçelendirilmiştir.

Kökcü (2020) tarafından hazırlanan bilimsel makalede Ömer Seyfettin’in ‘Rüşvet’ adlı hikayesi Ankara Üniversitesi TÖMER kitabının dil bilgisi yapıları baz alınarak B1 düzeyine uygun hâle getirilmiştir. Hikaye, uyarlanmadan önce kelime ve

dilbilgisi düzeylerinde bağlaşıklık çerçevesinde çözümlenmiştir. Her cümle için yapılan değiştirim işlemi sebepleriyle açıklanmıştır.

Ayar (2020) tarafından hazırlanan ve uyarlama kavramının etraflıca ele alındığı yüksek lisans tez çalışmasında “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe B1” ders kitabındaki 6 metin ile çalışma kitabındaki 1 metnin özgün hallerine ulaşılmış ve uyarlanma durumları değerlendirilmiştir. Bunun için yazar tarafından bir metin değerlendirme aracı geliştirilmiştir. Ayrıca bu çalışma danışman Berker Kurt ortaklığında “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Uyarlanmış Metinlerin Uyarlanma Durumları: Yeni Hitit Örneği” adıyla bir bilimsel makale olarak yeniden üretilip yayınlanmıştır (Ayar ve Kurt, 2020).

Yazok (2020) yüksek lisans tez çalışmasında “Kemalettin Çalık”ın “Piri Reis” isimli romanını B1 seviyesine uyarlamıştır. Sadeleştirmede “Yedi İklim Türkçe B1” ders kitabı, “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı” ve “Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni” kazanımları referans kabul edilmiştir. Çalışmada okuma anlama sorularına da yer verilmiştir.

Boztoprak (2020) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde “Dede Korkut Kitabı’nın Türkistan/ Türkmen Sahra Nüshası 13. Boy’un, Salur Kazan’ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi” adlı hikâye Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için B1 dil düzeyine uyarlanmıştır.

Özdin (2020) tarafından hazırlanan “Türk Masallarının Yabancılar Türkçe Öğretiminde Okuma Metni Olarak Uyarlanması” isimli yüksek lisans tezinde 5 masal B1, 5 masal B2 seviyesine uyarlanmıştır. Çalışmada “Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti: Yedi İklim Türkçe”, “Ankara Üniversitesi TÖMER: Yeni Hitit Seti”, “Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM: Yabancılar İçin Türkçe”, “Gazi Üniversitesi TÖMER: Yabancılar İçin Türkçe” setleri incelenerek seviyelere göre dil bilgisi kazanımları ortaya konulmuş ve bir dil bilgisi kazanım tablosu oluşturulmuştur. Bu kazanımlara uygun şekilde masal uyarlamaları gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ekler bölümünde yazarın uyduğu “Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi” verilmektedir.

Ay (R. Ay, 2020) yüksek lisans tez çalışmasında “Ömer Seyfettin”in “Başını Vermeyen Şehit”, “Büyücü”, “Çakmak”, “Diyet”, “Korkunç Bir Ceza”, “Kulah”, “Üç Öğüt” ve “Yüksek Ökçeler” hikayelerini “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni”ne göre A1-A2 düzeylerine uyarlamıştır. Her hikaye için okuma öncesi etkinlikler, bazı hikayeler için okuma sonrası etkinlikler geliştirilmiş; uygulayıcıların kullanımına sunulmuştur.

Ay (S. Ay, 2020) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde “Sait Faik Abasıyanık”ın “Birtakım İnsanlar” adlı hikayesi B1 dil seviyesine sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme işleminin anlamsal boyutta uygunluğunu tespit etmek amacıyla uzman görüşleri alınmıştır. Sadeleştirme Siddharthan’ın (2002) “An Architecture For a Text Simplification System” isimli çalışmasında ortaya konulan ölçütler çerçevesinde yapılmıştır.

Güdek’in (2021) yüksek lisans tez çalışmasında “Mustafa Kutlu”ya ait “Hayat Güzeldir” kitabı içindeki “Caney” ve “Çiçek Tefsiri” isimli metinlerde A2 dil seviyesine metin değiştirimi uygulanmıştır. Özgün ve sadeleştirilmiş (A2 seviyesine uyarlanmış) metinler A2 düzeyindeki Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere okutulmuş, öğrenenler bir anlama testine tabi tutulmuştur. Test sonucunda metin değiştirim uygulanan metinlerin özgün metinlere oranla daha anlaşılır olduğu ve A2 seviyesinde Türkçe dil öğrenimi gören bireylerin okuma anlama düzeyine uygun olduğu görülmüştür. Bu çalışma, tez danışmanı Gökçen Göçen ortaklığında bilimsel makale olarak yeniden üretilip yayınlanmıştır (Güdek ve Göçen, 2021).

Gedik (2021) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde Türkçenin çocuk yaş gruplarına yönelik öğretimi ele alınmış, “Küçük Prens” romanı B1 dil seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlama esnasında “Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Ders Kitabı (A1-A2-B1)”ndaki dilbilgisi konuları temele alınmıştır.

Atalay (2021) tarafından hazırlanan yüksek lisans tez çalışmasında A1-A2 düzeyinde Türkçe öğrenenler için okuma metni ortaya koymak amacıyla Aytül Akal’ın “Kızım, Ben Çocukken...” adlı kitabı sadeleştirilmiştir. Sadeleştirilecek metin uzman görüşü ile belirlenmiş, sadeleştirme aşamasında “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni” ve “Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti” A1-A2 seviyesi dil bilgisi yapıları ölçüt kabul edilmiştir. Çalışmada, sadeleştirilen hikayeye ilişkili sınıf içerisinde uygulanabilecek etkinlik de verilmiştir.

Ahmet (2021) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde “Ömer Seyfettin”in “Pembe İncili Kaftan” isimli hikâyesi B1 dil seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlanmış metinler 12 uzmanın görüşlerine başvurulup değerlendirilmiştir. Metne yönelik okuma-anlama soruları hazırlanmış, Türkçe öğrenen 22 kişilik kontrol grubuna ve 22 kişilik deney grubuna çözdürülmüştür. Veriler ışığında uyarlamanın okuduğunu anlama becerisine olumlu etkisi tespit edilmiştir.

Tuğrul (2021) yüksek lisans tez çalışmasında “Refik Halit Karay”ın “Şeftali Bahçeleri” isimli öyküsünü “bağdaşıklık” ölçütüne göre analiz etmiş ve A1-A2 dil

seviyesine uyarlamıştır. Tezde okuma öncesi ve okuma sonrası etkinliklere de yer verilmiştir.

Kutlu (2021) doktora tezinde Peyami Safa'nın "Mişon'un Definesi", "Esrarlı Köşk", "Kaybolan Adam", "Elmaslar İçinde" isimli 4 adet hikayesini A2 seviyesine uyarlamıştır. A2 seviyesi dil bilgisi konuları için "Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A2", "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1-2", "Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2" ve söz varlığı için "Ulusal Türkçe Derlemi" ile "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü"nden yararlanılmıştır. Ayrıca bu tez çalışmasından tez danışmanı "Muammer Nurlu" ortaklığında "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Peyami Safa'nın Esrarlı Köşk Öyküsünün A2 Seviyesine Uyarlanması" isimli bir konferans bildirisi (Nurlu ve Kutlu, 2020) ve "Dil öğretiminde metin uyarlama: Peyami Safa'nın Mişon'un Definesi öyküsünün A2 seviyesine uyarlanması" (Kutlu ve Nurlu, 2021) isimli bir bilimsel makale çalışması üretilmiştir.

"Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sadeleştirilmiş Metinlerin Okuduğunu Anlamaya Etkisi: Nasrettin Hoca Fıkraları Örneği" (Aytan vd., 2021) isimli bilimsel makalede B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilere bir deney çalışması yapılmıştır. Uzman görüşü ile seçilmiş iki fıkra metni B1 seviyesinde sadeleştirmeye tabi tutulmuştur. Sadeleştirme işleminde TMV'nin hazırladığı TYDOÖP B1 seviyesi dil yapıları listesi ölçüt kabul edilmiştir. 24 kişilik çalışma grubu random şekilde 12'şer kişiden oluşan deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Deney grubundaki öğrencilere sadeleştirilmiş fıkra metinleri verilirken kontrol grubu öğrencilerine özgün fıkra metinleri verilmiş, okuma-anlama soruları cevaplandırılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubunun cevaplarının ortalamasının kontrol grubundan yüksek olduğu görülmüştür.

Bilgiç (2021)'in yazdığı yüksek lisans tezinde "Tarık Buğra" tarafından kaleme alınan "Hayat Böyledir İşte" isimindeki hikaye A2 dil seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlama işleminde "Avrupa Dil Portfolyosu" kriterleri ve "Yeni Hitit 1" dil bilgisi yapıları baz alınmıştır. TÖMER'de A2 seviyesindeki 15 öğrenciye uyarlanmış metinler, 15 öğrenciye özgün metinler okutulup okuduğunu anlama soruları cevaplandırılmıştır. Cevapların analizi yapıldığında uyarlanmış metni okuyan deney grubu ile özgün metni okuyan kontrol grubu arasında okuduğunu anlama başarıları puanları bakımından deney grubu lehine 8,47 puanlık bir artış gözlenmesine rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Çalışmanın nitel aşamasında sadeleştirilmiş metni okuyan üç öğrenciyle görüşülmüştür. Sadeleştirilmiş metinle

ilgili yorumları içeren bu görüşmelerde öğrenciler metni dil bilgisi, kelime kullanımı, cümle uzunluğu açısından düzeylerine uygun bulduklarını ifade etmişlerdir.

Konyar ve Mercan (2021) tarafından hazırlanan bilimsel makale çalışması metin uyarlama yöntemlerini ayrıntılarıyla örneklendirmesi yönünden bu alana yönelen araştırmacılar için önem arz etmektedir.

Yılmaz'ın (Y. Yılmaz, 2021) hazırladığı “Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Ömer Seyfettin’in Bazı Hikâyelerinin B1 Seviyesine Uyarlanması” adlı yüksek lisans tezinde “Ömer Seyfettin’in “Gurultu”, “Türbe” ve “Bir Hayır” başlıklı hikayeleri B1 dil düzeyine uyarlanmıştır. Uyarlama sırasında “Türkiye Maarif Vakfı” tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı” B1 seviyesi dil bilgisi kazanımları ölçüt olarak kabul edilmiştir. Çalışmada, uyarlanmış metinleri okuma sonrasında kullanılmak üzere okuma anlama sorularına da yer verilmiştir.

Erişkin (2022) tarafından yazılmış olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi İçin Metin Uyarlama” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Sabahattin Ali'nin “Sırça Köşk” ve “Beyaz Bir Gemi” hikayeleri dinleme metinlerine dönüştürülmek üzere A2 ve B2 dil düzeylerine uyarlanmıştır. Çalışmada dinleme metinlerinin seslendirilmiş hallerine yer verilmemiştir.

Özcan (2022) tarafından hazırlanan doktora tez çalışmasında Köroğlu Destanı Behçet Mahir anlatısı içinde yer alan “Köroğlu'nun Zuhuru”, “Köroğlu ile Demircioğlu” ve “Demircioğlu ile Reyhan Arap” adlı ilk üç kolu B1 dil seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlamada “Yeni Hitit-2 B1”, “Yedi İklim Türkçe B1” ve “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1” isimli ders kitaplarının kapsadığı dil bilgisi yapıları B1 kuru için ölçüt kabul edilmiştir. Uyarlanmış metinlerin okuduğunu anlamaya etkisi B2 düzeyindeki tek deney grubu üzerinde öntest ve sontest kullanılarak test edilmiş, kolların uyarlanmış hallerinin özgün hallerine oranla öğrenciler tarafından daha anlaşılır olduğu nicel ölçütler çerçevesinde kanıtlanmıştır. Ayrıca bu doktora tezinden danışmanı Zekerya Batur ortaklığında bir bilimsel makale üretilip yayınlanmıştır (Özcan ve Batur, 2021).

Ocak (2022) tarafından Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın “Ecir ve Sabır, Baltayla Doğuran Böyle Doğurur, Papazın Eşeği” hikâyelerinin B2 seviyesine uyarlandığı yüksek lisans tez çalışmasında TMV tarafından hazırlanan TYDOÖP B2 seviye dil yapıları uyarlama işleminin ölçütü kabul edilmiştir. Uyarlama işlemleri sonrasında metinler ile ilgili kelimeleri barındıran sözlükler bulunmaktadır.

Kaya (B. S. Kaya, 2022) Rasim Özdenören'in "Öykü Yazmak", Sezai Karakoç'un "Edebiyat ve İnsan" Nurullah Ataç'ın "Ahlâk" ve Ahmet Haşim'in "Kımıldamayan Işıklar" isimli denemelerini B1 seviyesine uyarlamıştır. Uyarlamaya kaynaklık eden ölçütler "İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı" ve "Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni" B1 seviyesi kazanımlarıdır. Uyarlamanın güvenilirliğini tesis etmek adına uzman görüşüne başvurulmuştur. Uyarlanmış metinler ile ilgili çeşitli soru türlerini barındıran okuma anlama soruları oluşturulmuştur. Bu sorular B1 seviyesini tamamlayıp B2 seviyesine henüz geçmiş 16 kişilik bir deney grubuna önce özgün metinler ile çalışarak çözdürülmüş sonra uyarlanmış metin ile çalışarak çözdürülmüştür. Uyarlanmış metnin özgün metne kıyasla anlaşılabilirliğinin yüksek bulunduğu görülmüştür.

Keser (2022) Mustafa Kutlu'nun "Uzun Hikâye" adlı eserini TMV tarafından hazırlanan TYDOÖP B1 dil yapılarına göre uyarlamıştır. Uyarlama sonrasında ölçme-değerlendirme soruları ve sözlük bulunmaktadır.

Şimşek (C. Şimşek, 2022) tarafından yazılan yüksek lisans tezinde "Fakir Baykurt'un "Barış Çöreği" hikâyesi A1 ve A2 seviyelerine sadeleştirilmiştir. 25 alan uzmanının görüşüne göre özgün hikaye B1 seviyesindedir. Yaygın kullanılan üç eğitim setinin ("Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe", "Yedi İklim Türkçe", "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe") dil bilgisi içeriklerinden faydalanılarak sadeleştirme işlemi gerçekleştirilmiştir. Geliştirilen bir görüşme formu ile yabancılar Türkçe öğretimi alanında çalışan öğretmenlerinden sadeleştirilmiş hikayeye ve metin sadeleştirme işlemlerine ilişkin görüşler toplanmıştır. Alanda çalışanların uygulamaya dönük yorumlarını içermesi bakımından değerli bir kaynak olmuştur.

Şimşek (E. Şimşek, 2022) tarafından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenleri sözlü edebiyat ürünleri olan Türk halk efsaneleri ile karşılaştırmak amacı güden yüksek lisans tezinde, çeşitli yazılı kaynaklardan üç alan uzmanının görüşleriyle derlenen 10 efsane metni B1 dil düzeyine göre dinleme metni olarak uyarlanmıştır. Uyarlamada "Gazi Tömer B1 Dil Bilgisi" kitabındaki dil bilgisi yapıları ile "Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni"nin dinleme becerisi yeterlilikleri ölçüt kabul edilmiştir. Uyarlanmış efsane metinleri dinleme metni olarak seslendirilmiş ve video paylaşım ağına yüklenmiştir. Uyarlanmış metinler için dinleme öncesi, sırası ve sonrası etkinlikler tasarlanmıştır. Uyarlama sonrasında efsaneler tekrar alan uzmanları tarafından kontrol edilmiştir.

Zorlu (2022) tarafından oluşturulan Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yardımcı okuma materyali oluşturmanın amaçlandığı yüksek lisans tezinde A1-A2 dil düzeyleri için Ömer Seyfettin'in "Miras" ve "Gizli Mabet" hikâyeleri uyarlanmıştır. Uyarlamada "Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni" okuma yeterlilikleri, "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti"nin ve "Gazi Üniversitesi TÖMER"nin "Yabancılar İçin Türkçe" kitaplarındaki A1-A2 düzeyindeki dil bilgisi kuralları baz alınmıştır. Uyarlanan iki hikaye için de okuma öncesi ve okuma sonrası etkinlikleri oluşturulmuştur.

Keleş (2023) tarafından hazırlanan, "Sabahattin Ali"nin "Değirmen" isimli öyküsünün B1 düzeyine uyarlanmasının amaçlandığı yüksek lisans tezinde metindilbilimsel ölçütlerden faydalanmıştır. Metnin uyarlanması "Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı", "Yeni İstanbul" ve "Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe" ders kitaplarındaki dil bilgisi yapılarına dayanarak yapılmıştır. Uyarlama iki uzmanın görüşleri çerçevesinde tekrar ele alınarak son hali verilmiştir. Öğrencilerin okuma-anlama becerilerini sınamak adına metin altı sorular geliştirilmiştir. Araştırma uyarlanmış metinde özgün metindeki mesajın ve edebîliğin "metindilbilim" merkezli bir analiz vasıtasıyla korunabileceğini göstermektedir.

Çakmak (2023) tarafından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere düzeylerine uygun metinler sunmak amacıyla yazılan yüksek lisans tez çalışmasında "Orhan Veli Kanık"ın "Hoşgör Köftecisi" adlı öykü kitabından "Baharın Ettikleri", "Denize Doğru", "Hoşgör Köftecisi", "İşsizlik", "Kan" ve "Öğleden Sonra" isimli altı öykü A1, A2, B1, ve B2 seviyelerine sadeleştirilmiştir. Sadeleştirmede "Yeni Hitit 1, 2, 3" yabancılar için Türkçe ders kitaplarının sunduğu dil yapılarından faydalanılmıştır. Uyarlanmış öykülerin kullanılabilirliğine dair 10 uzmanın görüşleri alınmıştır. Ayrıca özgün ve sadeleştirilmiş metinler üzerinde okunabilirlik hesaplamaları ve sözcük sıklığı araştırmaları yapılmıştır. Uyarlanmış metinler için metin altı doğru-yanlış soruları hazırlanmıştır. Okunabilirlik çalışmalarına bakıldığında uyarlanmış metinlerin özgün metne göre daha okunabilir bulunduğu görülmektedir. Uzman görüşlerine göre de sadeleştirme işlemleri yeterli düzeydedir.

Şahin (2023) tarafından yabancılarla Türkçe öğretimi alanında yardımcı okuma kitabı eksikliğine katkı sağlamak amacıyla oluşturulan yüksek lisans tez çalışmasında "Reşat Nuri Güntekin"nin "Akrep", "Biçilmiş Kaftan", "Bir İstifa", "Diplomasız Doktor", "Çehreler Tabiatlar", "Kirazlar" isimli hikayeleri A2 düzeyine uyarlanmıştır. Çalışmada "Yeni Hitit 1" kitabındaki dilbilgisi yapıları ölçüt olarak kullanılmıştır.

Türkçe öğrenen 14 kişilik bir öğrenci grubuna uzman görüşleri doğrultusunda “Akrep” hikâyesinin uyarlanmış metni uygulanmıştır. Hazırlanan bir görüşme formu ile öğrenenlerden görüşler alınmıştır.

Belir (2023), tarafından yazılan ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için yardımcı okuma metinleri üretmenin amaçlandığı yüksek lisans tezinde “Sait Faik Abasıyanık” tarafından kaleme alınan “Karanfiller ve Domates Suyu” ve “Bir Kaya Parçası Gibi” isimli öyküler “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Çalışma Kitabı”ndaki A2 düzeyi dil yapılarına uygun biçimde uyarlanmıştır. Uyarlanmış metinlerin seviyeye uygunluğunun belirlenmesi amacıyla 10 alan uzmanından görüş alınmıştır. Ortaokul seviyesinde Türkçe öğrenen 5 öğrenci ile okuma çalışması yapılmış, uyarlanan metinlerin A2 seviyesine uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Sedici (2023) tarafından yazılmış yüksek lisans tezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Afgan öğrencilerin kendi kültürünün edebiyatından olan “Mohammad Azam Rahnaward Zaryab” tarafından yazılmış “Gülner ve Ayna” eseri Türkçeye çevrilerek B1 düzeyine uyarlanmıştır. Uyarlamada Afgan öğrenciler için ilgi duyacakları bir okuma materyali üretmek amaçlanmıştır. Uyarlama işlemi “Türkiye Maarif Vakfı”na hazırlanan TYDOÖP ve “Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe” A1, A2, B1 düzeyi ders kitaplarından faydalanılarak gerçekleştirilmiştir. Eser uyarlamasından sonra bir okuyanlara yardımcı olacak bir sözlük ve metin altı soruları bulunmaktadır.

Aksu (2023) tarafından yazılan yüksek lisans tez çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmak üzere “Ömer Seyfettin”in “Gizli Mabet” hikâyesinin B1 dil seviyesine uyarlanması amaçlanmıştır. Uyarlamada “Diller için Avrupa Ortak Öneriler Metni” B1 okuma kazanımları ve “Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe” ders kitabının B1 düzeyine kadar olan dilbilgisi yapıları baz alınmıştır. Uyarlama sonrasında Türkçe-Türkçe bir sözlük ve okuma-anlama soruları bulunmaktadır.

Çelik (2023) tarafından hazırlanan, Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğreten kişilerin metin uyarlamaya dair öz yeterlik algılarının ortaya konmasının amaçlandığı yüksek lisans tezinde yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğreten 231 kişiye araştırmacının geliştirdiği “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Metin Uyarlama Öz Yeterlik Algıları Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Bulgular analiz edildiğinde;

- Yazma eğitimi alan katılımcıların yazma eğitimi almayanlara göre,

- Yüksek lisans mezunu katılımcıların lisans mezunu olanlara göre,
- Yabancılar Türkçe öğretimi alanında 10 yıl ve üzeri tecrübeye sahip olan öğretmenlerin, daha az tecrübeye sahip olanlara göre,
- Ayda bir veya iki kitap okuyan ve ayda üç kitap ve üzeri okuyan katılımcıların, hiç okumayan katılımcılara göre,
- Düzenli olarak yazı yazan öğretmenlerin, kısmen (belirli aralıklarla) yazı yazan ve hiç yazmayan öğretmenlere göre daha yüksek metin uyarlama öz yeterlik algılarına sahip oldukları görülmüştür.

Maldonado (2023) tarafından çalışılan, okuma becerilerinin geliştirilmesine yönelik kaynak materyal sağlanmasının amaçlandığı yüksek lisans tezinde “Jean-Baptiste Molière”nin “Hastalık Hastası” isimli tiyatro oyunu “Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe” serisi ve “Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe” setlerinden faydalanılarak A2 seviyesine sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme işleminin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla 8 alan uzmanının görüşü alınmıştır. 6 kişilik bir öğrenci grubuna uyarlanmış metin uygulanmıştır. Sonrasında öğrencilerden olumlu dönütler alınmıştır.

Başkapan (2023) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde uzman görüşüyle belirlenen Sabahattin Ali’nin “Hasan Boğuldu” hikâyesi metindilbilim ölçütleri olan bağdaşıklık ve bağlaşıklık çerçevesinde A2 dil seviyesine uyarlanması amaçlanmıştır. Böylece Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler tarafından Türk edebiyatından bir eserin estetik zevk olarak okunması sağlanmaya çalışılmıştır. Uyarlamada Millî Eğitim Bakanlığının “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” ölçüt olarak kabul edilmiştir. Uyarlanan metin ve özgün metin A2 seviyesinde iki farklı gruba uygulanmıştır. 14 kişilik deney grubuna uyarlanmış metin, 18 kişilik kontrol grubuna özgün metin okutulmuş ve gruplar 12 sorudan oluşan okuduğunu anlama testine tabi tutulmuştur. Deney grubunun okuduğunu anlama testi başarı puanlarının ortalaması kontrol grubuna göre daha yüksektir.

Polat (2023) B1 seviyesi öğrencileri için okuma ihtiyacına yardımcı kaynak sağlamayı amaçladığı yüksek lisans tez çalışmasında “Naki Tezel”in “Türk Masalları” kitabında bulunan “Altın Kozalaklı Gümüş Selvi”, “Yeşil Kuş” ve “Mor Menekşe” adlı masalları B1 düzeyine uyarlamıştır. Uyarlamada baz alınan temel kaynak “Türkiye Maarif Vakfı”nın “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” ve bu programın içeriğinde bulunan dil yapılarıdır. Konyar ve Mercan’ın (2021)

alışmasında derlediği ölçütler kullanılmıştır. Tezde anlama ve anlatmaya dair etkinlik örnekleri de bulunmaktadır.

Asaroğlu (2023) tarafından hazırlanan ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 seviyesindeki öğrencilerin okuma becerisine katkı sunacak bir kaynak oluşturma amacı güden yüksek lisans tezinde “Ahmet Ümit”in “Masal Masal İçinde” isimli masal kitabından “Masal Masal İçinde”, “Şapkacı’nın Anlattıkları”, “Müezzin’in Anlattıkları”, “Demirci’nin Anlattıkları”, “Kuyumcu’nun Anlattıkları”, “Köradam’ın Anlattıkları” masalları B1 dil seviyesine uyarlanmıştır. Uyarlamaya kaynaklık eden ölçüt “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti”nde yer alan B1 düzeydeki dil bilgisi konularıdır. Çalışma Türkçe-Türkçe sözlük içermektedir. Sözlükte bazı kelimelerin tanımları görsellerle desteklenmiştir. Uyarlanmış metin ve sözlük hakkında uzman görüşleri alınmıştır. Uygulama yapılan 21 kişilik öğrenci grubunun görüşleri de çalışmada yer almaktadır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmayla ilgili bu bölümde; araştırmanın modeline, inceleme nesnesine, verilerin toplanması ve çözümlenmesine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

İnceleme nesnesini A2.2. seviyesi dil yeterliklerine uygun olarak uyarlamayı amaçlayan bu çalışma hem nicel hem de nitel yöntemlerde kullanılabilen bir “tasarım ve geliştirme araştırması”dır. Büyüköztürk vd. (2016, s. 225) tasarım ve geliştirme araştırmasının yeni bir ürün geliştirmede kullanılabileceğini aktarmaktadır.

“Bu geliştirmeye yönelik araştırma yaklaşımı, yenilikçi (inovatif) süreçlerin, tasarımların ve ürünlerin araştırma sürecinde geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesini kapsamaktadır. Yeni ürün, araç, model ve süreçlerin geliştirildiği ve geliştirilen ürünün denenerek uygulanabilirliğinin, etkililik ve verimliliğinin ortaya koyulduğu araştırmalar tasarım ve geliştirme araştırması (TGA) olarak adlandırılmaktadır” (Richey ve Klein, 2008; 2014’ten akt. Büyüköztürk vd., 2016, s. 225).

Tasarım ve geliştirme araştırmasının 2 türü bulunmaktadır. Ürünlerin ve araçların geliştirilmesine yönelik yapılan tasarım ve geliştirme araştırmaları “Tip 1” olarak adlandırılırken “Tip 2”, tasarım ve geliştirme araştırmalarına bir model geliştirmek amacıyla yapılan araştırmalardır. Her iki türde de “ortaya kullanılabilir bir ürün koyma” amacı güdülmektedir.

Tasarım ve geliştirme araştırmalarında ürün geliştirme sürecinin belirli aşamalardan geçmesi esastır. Bu geliştirme süreci şu şekilde özetlenebilir:

- Analiz aşaması: Tasarım ve geliştirme aşamasına gereklilik sağlayan problem durumu ortaya koyulur.

- Tasarım aşaması: Problemi çözmeye yönelik nasıl bir ürün geliştirileceği, ürünün taşınması gereken özellikleri ve kullanımı paydaş ve/veya uzman görüşüyle tespit edilir.
- Geliştirme aşaması: Tasarımı yapılan ürün uygulanmaya hazır olarak hayata geçirilir. Ürünün etkililiğine dair veri toplanır.
- Değerlendirme aşaması: Toplanan verilerden hareketle ürünün veya araştırmanın alana katkısı, işe yararlığı, güçlü ve zayıf yönleri tespit edilip ürün ile ilgili son karara varılır. Değerlendirme ve veri toplama araçları nicel veya nitel olabilir. (Büyüköztürk vd., 2016)

Bu çalışmada Anadolu Masalları'nın dinleme becerisini geliştirmeye yönelik bir materyal olarak tasarlanması ve bunun video formatında geliştirilmesi, ürün geliştirme sürecinin tüm aşamalarında bir uzman ile birlikte çalışılmış olması ve değerlendirme aşamasına uygun olarak uzman görüşü anketi bulundurulması; bu çalışmanın nitel desende yapılandırılmış birinci tip tasarım ve geliştirme araştırmasına uygun olduğunu göstermektedir.

3.2. İnceleme Nesnesi

Bu çalışmanın inceleme nesnesi “Anadolu Masalları İlkokul 1-2” isimli kitap setinde bulunan 15 masal metnidir. “Millî Eğitim Bakanlığı”na bağlı “Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü”, “Anadolu Masalları” projesinin ürünleri olan bu masalların inceleme nesnesi olarak seçilmesinin sebebi akademik bir kurul tarafından en sevilen Anadolu Masalları içinden derlenmiş olmaları ve alan uzmanı akademisyenlerce incelenmiş olup çocukların seviyesine uygun şekilde tasnif edilmeleridir (Kılıç, 2019). Üyarlanan metinler aşağıda sıralanmıştır.

- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020a) Ciğer. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020b) Çilli Tavuk ve Yavruları. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020c) Hediye. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020d) Hoşaf. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020e) Kaplumbağa Yavrusu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020f) Karavezir. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020g) Karga Ağası. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020h) Koca Nine ile Tilki. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020i) Kurt ile Üç Öküz. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020j) Nohut Oğlan. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020k) Şemşirak Taşları. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020l) Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020m) Tencerecik. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020n) Tilki ile Keklik. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, Uğur (Ed.) (2020o) Üç Arkadaş. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

3.3. Veri Toplama Araçları

“Tasarım ve geliştirme araştırmalarında çalışmanın amaçlarına göre farklı veri toplama araçları kullanılabilmektedir” (Şengel, 2020, s. 418). İnceleme nesnesi olan “Anadolu Masalları İlkokul 1-2” isimli kitap seti içerisinde bulunan masallar, nitel desenli bir yöntem olan doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 189). İnceleme sonucunda TYDOÖP A2.2 seviyesi dil yeterliklerine uygun olmayan dil yapıları tespit edilmiştir. İçerikteki tüm masallar dijital ortama geçirilmiş ve uyarlama çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Uyarlanmış masal metinlerinin uyarlanma durumlarını ve eğitim sürecinde kullanılmak üzere TYDOÖP A2 seviyesi dinleme kazanımlarına uygunluğunu belirlemek için elektronik ortamda oluşturulan bir anket vasıtasıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü anketi Özmen’in (2019) geliştirdiği uzman görüş

formundan yola çıkılarak bazı ekleme ve çıkarmalar ile oluşturulmuştur. Özmen'in anket kullanım izni ve kullanılan uzman görüşü anketi bu çalışmanın "Ekler" bölümünde mevcuttur.

3.4. Verilerin Analizi

"Anadolu Masalları İlkokul 1-2" kitap seti içinden doküman analiziyle toplanmış veriler "Türkiye Maarif Vakfı"na (TMV) hazırlanan "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı"ndaki (TYDOÖP) A2.2. dil bilgisi yapıları uygulamada dilbilgisel ölçüt alınarak uyarlanmıştır. A2.2. seviyesine kadar öğrencinin öğrendiği varsayılan dil yapıları Ekler bölümü Tablo. IX.1.'de gösterilmektedir.

Uyarlama sırasında söz varlığı unsurları Göz (2019) ve Ölker'in (2011) aynı isimli "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü" çalışmalarından faydalanılarak ihtiyaç duyulduğunda sıklık katsayısı daha yüksek olan eş anlamlı sözcüklere yer verilmiştir. Açık'ın (2013) ve Aydın'ın (2015) kelime listelerinin yanı sıra Engin Yılmaz'ın (2020) "Yabancılar İçin Başlangıç Düzeyi Türkçe Sözlük (A1)" isimli sözlüğü ile Şenyiğit'in (2020) "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Dilin Kelime Sıklığı ve A1-A2 Seviye Sözlüğü" isimli doktora tezinden faydalanılmıştır.

Uyarlamada Krashen'in "i+1" varsayımı göz önünde bulundurularak uyarlanmış metnin içerisinde hedef dil seviyesinin "biraz üstünde" bazı yapılar korunmuştur.

Uyarlama esnasında metinlerin olabildiğince sadeleştirilmesi ve anlaşılır hâle getirilmesi gayesi güdülmüştür. Büyükkız (2014a) C1 dil seviyesindeki Türkçe öğrenen bireylerin dinleme becerisine dair görüşlerini aldığı çalışmada öğrencilerin dinleme becerisini "zor" bulduğunu ortaya koymaktadır. Bu sebeple bazı yapılar A2.2. seviyesine uygun olsa dahi dinleme becerisinin güçlüğü ve hedef dil seviyesindeki öğrencilerin henüz Türkçe öğrenme süreçlerinin başlarında olduğu göz önünde bulundurularak yer yer daha kolay anlaşılır, daha alt seviyelere hitap eden ifadelere dönüştürülmüştür.

Tekerlemeler, kalıp sözler (formeller), maniler uyarlamaya tabi tutulmamıştır. Gereçekleri açıklanmıştır:

Manilerin, biçimce kısa olmasına karşın yoğun anlam barındırdığı bilinmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen ilkökul düzeyindeki bir öğrencinin manideki anlam yoğunluğunu kavrayamayacağı düşünülebilir. Buna rağmen uyarlamada manilerin korunmasının gerekçesi genellikle masalların sonunda

derleyici, özetleyici ifadeler olarak bulunmaları ve genelde dilbilgisel olarak hedef dil seviyesine yakın bir düzeyde olmalarıdır.

Masal formellerinin/kalıp sözlerinin/tekerlemelerinin uyarlamaya tabi tutulmayıp korunması aşağıdaki ifadeler ile açıklanmıştır:

Öncelikle tanımına değinirsek; masal tekerlemeleri, “sadece dinleyicinin ilgisini çekmek, dinleyeni masal dünyasındaki olağanüstülüklerle hazırlamak amacı ile söylenir. Dinleyenin dikkatini çekmek ve heyecan duymasını sağlamak amacıyla ses benzerliğinden yararlanılarak söylenen yarı anlamlı, yarı anlamsız söz dizeleridir” (Murat, 2018, s. 546). Tanımda ifade edildiği üzere masal başındaki tekerlemelerin işlevi dinleyiciyi masala hazırlamaktır.

“Kelimelerdeki benzer seslerden yararlanılarak oluşturulan tekerlemelerin çocuğu en çok etkileyen özelliği ahengidir. Tekermeler içindeki anlam önemli değildir. Zaten çoğunlukla tekerlemelerde anlam ve belli bir konu yoktur” (Çılgın, 2007’den akt. Kurudayıoğlu ve Potur, 2015, s. 43). Tekermeler, anlaşılacak için okunup yazılmazlar. Önemlerini taşıdığı anlamdan değil ses ve söz özelliklerinden almaktadırlar.

Tekermelerin herhangi bir anlam ve konu içermemesine karşın Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil öğrenene katkıları İlğün (2015) tarafından şu şekilde sıralanmıştır:

- Sözcüksel bağlamda; tekerlemelerin barındırdığı sık tekrarlanan zengin ve çeşitli söz varlığı, kelime öğrenimini desteklemektedir.
- Sesbilgisel bağlamda; öğrencinin alışık olmadığı sesleri çıkartması konusunda yaşadığı zorluğu yenmek için tekerlemelerden faydalanılır.
- Yine sesbilgisel bağlamda; tekerlemelerin Türkçenin ezgisini kavramada - özellikle vurgu konusunda- yardımcı olacağı düşünülmektedir. (İlğün, 2015)

Ayrıca kültür aktarımı bağlamında Murat’ın (2018) cümlesi dikkate değerdir. “Masal ve masal tekerlemeleri, diğer edebî metinlerden daha fazla toplumun kolektif şuurunu yansıtır” (Murat, 2018, s. 544).

Eserlerin A2.2. seviyesine uyarlanması bitirildikten sonra uyarlanmış 15 masal metni 5 alan uzmanı tarafından uyarlanma, kullanılabilirlik ve ilgili kazanımlara uygunluğu belirlenmek üzere anket vasıtasıyla değerlendirilmiştir. Anket Google Formlar üzerinden elektronik olarak alan uzmanlarına ulaştırılmıştır. Anket sonuçları MS Excel programında analiz edilip çalışmanın bulgularında yer almıştır.

Ardından uyarlanmış metinler seslendirilmiş, ses kaydına alınmıştır. “Anadolu Masalları İlkokul 1-2” kitap seti içeriğinde bulunan masal oyun kartlarından faydalanılarak masal dinleme esnasında ilgili kartların gösterildiği ve aynı anda seslendirilen metnin altyazı olarak geçtiği bir video formatına dönüştürülmüştür. Bu işlem metin uyarlama/değiştirim türlerinden “kolaylaştırma” ile ilgilidir. Videodaki altyazı ve görsellerin öğrencinin anlam kurma sürecine yardımcı olacağı tahmin edilmektedir.

Ayrıca metinleri anlamada öğrenciye yardımcı olması amacıyla her masal metni için ayrı ayrı görsel destekli sözlükler oluşturulmuştur. Asaroğlu’nun (2023) çalışmasında resimli sözlüklerin öğrencilerin anlamasını kolaylaştırıp kolaylaştırmadığına dair alınan öğrenci görüşleri %90,5 oranında olumludur. Sözlüklerdeki söz varlığı tanımları verilirken sadece masaldaki anlamları göz önünde bulundurulmuştur. Sözlüklerin hazırlanmasında Engin Yılmaz’ın (2020) “Yabancılar İçin Başlangıç Düzeyi Türkçe Sözlük (A1)”, Yunus Şenyiğit’in (2020) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Dilin Kelime Sıklığı ve A1-A2 Seviye Sözlüğü” çalışmalarından ve Türk Dil Kurumu’nun çevrimiçi sözlüğünden (sozluk.gov.tr) faydalanılmıştır.

Oluşturulan dinleme/izleme materyalleri kolay erişim göz önünde bulundurularak küresel bir video paylaşım platformu olan Youtube’a yüklenmiştir. Genel ağ adresi bağlantıları bu tez çalışması içerisine uyarlanmış masalların bitimine karekod oluşturularak yerleştirilmiştir. (Bkz: Ekler)

IV . BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Uzman Grubuna İlişkin Bilgiler

Tablo 4.1. Katılımcı uzmanların eğitim ve tecrübe durumları

	Eğitim Durumu:	Alan Tecrübesi (Yıl):
U1	Lisans Mezunu	2
U2	Yüksek Lisans Mezunu	7
U3	Yüksek Lisans Mezunu	1
U4	Lisans Mezunu	2
U5	Doktora Mezunu	15

Tabloda görüldüğü üzere anket çalışmasına katılan alan uzmanlarının 2’si lisans mezunu, 2’si yüksek lisans mezunu ve biri doktora mezunudur. Lisans mezunu uzmanların ikisinin de alan tecrübesi ikişer yıldır. Yüksek lisans mezunu uzmanların birinin alan tecrübesi 7 yıl iken diğerinin 1 yıldır. Doktora mezunu uzmanın alan tecrübesi 15 yıldır.

4.2. Masal Başlıklarına Göre Bulgular

4.2.1. “Ciğer” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.2. "Ciğer" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.		1		3	1	3,8	0,76

Tablo 4.2. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1			2	2	3,8	0,76
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.		1		1	3	4,2	0,84
Dinleme becerilerini geliştireceğini düşünüyorum.		1		2	2	4	0,80
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.	1				4	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			2	2	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.		1			4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		2	2	4	0,80
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		1	3	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.		1	1	1	2	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,92) sahip maddeler; “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.” ve ‘Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,88 katılım oranıyla “Okuduğum masal ‘A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal

‘A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,84 katılım oranıyla “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Dinleme becerilerini geliştireceğini düşünüyorum.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,8 katılım oranına sahipken en düşük oranlı maddeler 0,76 ile “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilköğretim çağındaki yaş gruplarına uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri olarak tespit edilmiştir.

4.2.2. “Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.3. “Çilli Tavuk ve Yavruları ” masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.			1	2	2	4,2	0,84
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır		1	3	1		4	0,8
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilköğretim çağındaki yaş gruplarına uygundur.				2	3	4,6	0,92
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,4	0,88
Dinleme becerilerine katkı sağlar.				2	3	4,6	0,92
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88

Tablo 4.3. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,96) sahip maddeler; “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Okuduğum masal ‘A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.3. Metinde geçen deyimleri

bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal "A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.” maddesi 0,84 katılım oranına sahipken en düşük oranlı madde 0,80 katsayı ile “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır” maddesi olarak tespit edilmiştir.

4.2.3. “Hediye” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.4. “Hediye” masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				1	4	4,8	0,96
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.			1	2	2	4,2	0,84
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.			1	2	2	4,2	0,84
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				2	3	4,6	0,92
Dinleme becerilerine katkı sağlar.				1	4	4,8	0,96
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.44. Olumlu ve olumsuz görüşleri ayırt eder." kazanımını çalışmak için uygundur.					5	5	1
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.					5	5	1
Okuduğum masal "A2.D.49. Bir diyalogdaki farklı bakış açılarını belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			2	2	1	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (1) sahip maddeler; tüm katılımcı uzmanların “Kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği “Okuduğum masal ‘A2.D.44. Olumlu ve olumsuz görüşleri ayırt eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,96 katılım oranıyla “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.” ve “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Okuduğum masal ‘A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,88 katılım oranına sahipken “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” ve “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” maddeleri 0,84 katılım oranına sahiptir. En düşük oranlı madde 0,76 ile “Okuduğum masal ‘A2.D.49. Bir diyalogdaki farklı bakış açılarını belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” olarak tespit edilmiştir.

4.2.4. “Hoşaf” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.5. “Hoşaf” masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.			1		4	4,8	0,96
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.			1		4	3,8	0,76
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.			1		4	4,2	0,84

Tablo 4.5. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.			1		4	4,6	0,92
Dinleme becerilerine katkı sağlar.				1	4	4,6	0,92
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.			1	1	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		3	1	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		1	3	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,96) sahip maddeler; “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Okuduğum masal ‘A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddesi gelmektedir.

“Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” maddesi 0,84 katılım oranına sahipken en düşük oranlı madde 0,76 ile “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” maddesi olarak tespit edilmiştir.

4.2.5. “Kaplumbağa Yavrusu” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.6. "Kaplumbağa Yavrusu" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				1	4	4,8	0,96
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,4	0,88
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.		1		2	2	4,2	0,84
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				2	3	4,6	0,92
Dinleme becerilerine katkı sağlar.					5	5	1
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.					5	5	1
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.		2		1	2	4	0,8
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		2	2	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (1) sahip maddeler; tüm katılımcı uzmanların “Kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği “Dinleme becerilerine katkı sağlar.” ve “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.” maddeleridir.

Bunu 0,96 katılım oranıyla “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.’

kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanımlar.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,88 katılım oranına sahipken “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilköğretim çağındaki yaş gruplarına uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,84 katılım oranı ile değerlendirilmiştir. En düşük oranlı madde 0,8 ile “Okuduğum masal ‘A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” olarak tespit edilmiştir.

4.2.6. “Karavezir” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.7. "Karavezir" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,4	0,88
Dinleme becerilerine katkı sağlar.				1	4	4,8	0,96
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96

Tablo 4.7. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				4	1	4,2	0,84
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.			1	1	3	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,96) sahip maddeler; “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Özgün

metnin akıcılığı korunmuştur.” ve “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” maddeleri gelmektedir.

Bu metin için en düşük oranlı madde 0,84 ile “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” olarak tespit edilmiştir.

4.2.7. “Karga Ağası” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.8. "Karga Ağası" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.	1			2	2	3,8	0,76
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1			1	3	4	0,8
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.	1				4	4,2	0,84
Dinleme becerilerine katkı sağlar.	1				4	4,2	0,84
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.	1				4	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92

Tablo 4.8. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		2	2	4	0,8
Okuduğum masal "A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,92) sahip maddeler; “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal ‘A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,88 katılım oranıyla “Okuduğum masal ‘A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal ‘A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.’ kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,84 katılım oranıyla “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.” ve “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.” maddeleri gelmektedir.

“Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,8 katılım oranına sahipken en düşük oranlı madde 0,76 ile “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” olarak tespit edilmiştir.

4.2.8. “Koca Nine ile Tilki” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.9. "Koca Nine ile Tilki" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				3	2	4,4	0,88
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.			1	1	3	4,4	0,88
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,4	0,88
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.		1		2	2	4	0,8
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.			1	2	2	4,2	0,84
Dinleme becerilerine katkı sağlar.			1		4	4,6	0,92
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	2	2	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.		1			4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	2	2	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88

Tablo 4.9. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,96) sahip madde “Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddesidir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Okuduğum masal 'A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal 'A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için

uygundur.” maddeleri 0,84 katılım oranına sahipken en düşük oranlı madde 0,8 ile “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” olarak tespit edilmiştir.

4.2.9. “Kurt ile Üç Öküz” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.10. "Kurt ile Üç Öküz" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				3	2	4,4	0,88
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.			1	2	2	4,2	0,84
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1			1	3	4	0,8
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				2	3	4,6	0,92
Dinleme becerilerine katkı sağlar.			1		4	4,6	0,92
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.		1			4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			1	3	4	0,8
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		1	3	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		1	3	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92

Tablo 4.10. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				5		5	1
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	4		4,8	0,96

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (1) sahip madde, tüm katılımcı uzmanların “Kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği “Okuduğum masal 'A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddesidir.

Bunu 0,96 katılım oranıyla “Okuduğum masal 'A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Okuduğum masal 'A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.” ve “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.” maddeleri 0,88 katılım oranına sahipken “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal

'A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur." maddeler 0,84 katılım oranına sahiptir. En düşük oranlı maddeler 0,8 ile "Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur." ve "Okuduğum masal 'A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur." maddeleri olarak tespit edilmiştir.

4.2.10. "Nohut Oğlan" Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.11. "Nohut Oğlan" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				1	4	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.					5	4,8	0,96
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,8	0,96
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.		1		1	3	4,8	0,96
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				2	3	4,6	0,92
Dinleme becerilerine katkı sağlar.				1	4	4,8	0,96
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	5	1

Tablo 4.11. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,2	0,84

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (1) sahip madde, tüm katılımcı uzmanların “Kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği “Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddesidir.

Bunu 0,96 katılım oranıyla “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal 'A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Okuduğum masal 'A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,88 katılım oranına

sahipken en düşük oranlı madde 0,84 ile “Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.”olarak tespit edilmiştir.

4.2.11. “Şemşirak Taşları” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.12. "Şemşirak Taşları" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				3	2	4,4	0,88
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.	1		2	2		4	0,8
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1		1	3		4,2	0,84
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,4	0,88
Dinleme becerilerine katkı sağlar.		1	1	3		4,4	0,88
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.		1		4		4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		4		4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.14. Akrabalık adlarını tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.		1	1	3		4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.	1		1	3		4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.		1	1	3		4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		4		4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.			2	3		4,6	0,92

Tablo 4.12. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,96) sahip madde “Okuduğum masal 'A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddesidir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal 'A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Okuduğum masal 'A2.D.14. Akrabalık adlarını tanıır.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.'

kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,84 katılım oranına sahipken en düşük oranlı madde 0,8 ile “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” olarak tespit edilmiştir.

4.2.12. “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.13. “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.	1			2	2	3,8	0,76
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1			1	3	4	0,8
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.		1		1	3	4,2	0,84
Dinleme becerilerine katkı sağlar.	1				4	4,2	0,84
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.	1			1	3	4	0,8
Okuduğum masal "A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			2	2	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			2	2	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			1	3	4	0,8

Tablo 4.13. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1		1	1	2	3,6	0,72
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			2	2	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1		1		3	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.51. Tahmin ifadelerini belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			2	2	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			1	3	4	0,8
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1			2	2	3,8	0,76
Okuduğum masal "A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,2	0,84

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,92) sahip maddeler; “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.” ve “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.” maddeleridir.

Bunu 0,84 katılım oranıyla “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,8 katılım oranıyla “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal 'A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.51. Tahmin ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri 0,76 katılım oranına sahipken en düşük oranlı madde 0,72 ile “Okuduğum masal 'A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” olarak tespit edilmiştir.

4.2.13. “Tencerecik” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.14. “Tencerecik” masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözcük varlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.		1		2	2	4	0,8
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1			1	3	4	0,8
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.		1		1	3	4,2	0,84
Dinleme becerilerine katkı sağlar.		1			4	4,4	0,88
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.		1			4	4,4	0,88

Tablo 4.14. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.		1		1	3	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.		1			4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.		1			4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	2	2	4,2	0,84

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,92) sahip maddeler; “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,88 katılım oranıyla “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal 'A2.D.15.

Betimleyici ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,84 katılım oranıyla “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

En düşük oranlı maddeler 0,8 ile “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” ve “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” maddeleri olarak tespit edilmiştir.

4.2.14. “Tilki ile Keklik” Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.15. “Tilki ile Keklik” masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				1	4	4,8	0,96
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.			1	1	3	4,4	0,88
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1			1	3	4	0,8
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				2	3	4,6	0,92
Dinleme becerilerine katkı sağlar.			1		4	4,6	0,92
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.27. Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet/taziye içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92

Tablo 4.15. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.	1				4	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,96) sahip madde “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.” maddesidir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal 'A2.D.27. Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet/taziye içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal

'A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.", "Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.", "Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.", "Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur." ve "Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur." maddeleri gelmektedir.

En düşük oranlı madde 0,8 katsayı ile "Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur." olarak tespit edilmiştir.

4.2.15. "Üç Arkadaş" Masalına İlişkin Bulgular

Tablo 4.16. "Üç Arkadaş" masalına ilişkin bulgular

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.				2	3	4,6	0,92
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.				1	4	4,8	0,96
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,4	0,88
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.	1			1	3	4	0,8
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.				3	2	4,4	0,88
Dinleme becerilerine katkı sağlar.				1	4	4,8	0,96
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.37. Karşılaştırma içeren konuşmaları/metinleri anlar." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	2	2	4,2	0,84
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92

Tablo 4.16. (Devamı)

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Okuduğum masal "A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır." kazanımını çalışmak için uygundur.				2	3	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer." kazanımını çalışmak için uygundur.				1	4	4,8	0,96
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.			1		4	4,6	0,92
Okuduğum masal "A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.				3	2	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88
Okuduğum masal "A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar." kazanımını çalışmak için uygundur.			1	1	3	4,4	0,88

Tabloda görüldüğü üzere en yüksek katılım oranına (0,96) sahip maddeler; “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.”, “Dinleme becerilerine katkı sağlar.”, “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”, “Okuduğum masal 'A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleridir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve

“Okuduğum masal 'A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.”, “Okuduğum masal 'A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.' kazanımını çalışmak için uygundur.”, “Okuduğum masal 'A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.' kazanımını çalışmak için uygundur.” ve “Okuduğum masal 'A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddeleri gelmektedir.

“Okuduğum masal 'A2.D.37. Karşılaştırma içeren konuşmaları/metinleri anlar.' kazanımını çalışmak için uygundur.” maddesi 0,84 katılım oranına sahipken “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkökul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” maddesi 0,8 katılım oranına sahiptir.

4.3. Anket Maddelerine Göre Bulgular

4.3.1. “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.” Maddesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.17. “Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.” maddesine ilişkin bulgular

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Nohut Oğlan					5	5	1
Hediye				1	4	4,8	0,96
Hoşaf			1		4	4,8	0,96
Kaplumbağa Yavrusu				1	4	4,8	0,96
Tilki ile Keklik				1	4	4,8	0,96
Üç Arkadaş				1	4	4,8	0,96
Ciğer				2	3	4,6	0,92
Çilli Tavuk ve Yavruları				2	3	4,6	0,92
Karavezir				2	3	4,6	0,92
Karga Ağası				2	3	4,6	0,92
Kurt ile Üç Öküz				2	3	4,6	0,92
Şemşirak Taşları				2	3	4,6	0,92

Tablo 4.17. (Devamı)

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm				2	3	4,6	0,92
Tencerecik				2	3	4,6	0,92
Koca Nine ile Tilki			1	1	3	4,4	0,88
Maddenin genel katılım ortalaması: 0,963							

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, özgün metnin konu bütünlüğünün korunma durumunun değerlendirildiği anket maddesinde “Nohut Oğlan” metni tüm katılımcı uzmanların “Kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği metin olmuştur.

Bunu 0,96 katılım oranıyla “Hediye”, “Hoşaf”, “Kaplumbağa Yavrusu”, “Tilki ile Keklik” ve “Üç Arkadaş” metinleri takip etmektedir.

Sırada 0,92 katılım oranıyla “Ciğer”, “Çilli Tavuk ve Yavruları”, “Karavezir”, “Karga Ağası”, “Kurt ile Üç Öküz”, “Şemşirak Taşları”, “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” ve “Tencerecik” metinleri gelmektedir.

Bu maddeye dair en düşük oranlı metin 0,88 katsayı ile “Koca Nine ile Tilki” olarak tespit edilmiştir.

4.3.1. “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.” Maddesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.18. “Özgün metnin akıcılığı korunmuştur” maddesine ilişkin bulgular

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Nohut Oğlan				1	4	4,8	0,96
Ciğer				2	3	4,6	0,92
Hediye				2	3	4,6	0,92
Hoşaf				2	3	4,6	0,92
Kaplumbağa Yavrusu				2	3	4,6	0,92
Karavezir				2	3	4,6	0,92
Karga Ağası				2	3	4,6	0,92
Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm				2	3	4,6	0,92
Tencerecik				2	3	4,6	0,92
Tilki ile Keklik				2	3	4,6	0,92
Üç Arkadaş				2	3	4,6	0,92

Tablo 4.18. (Devamı)

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Koca Nine ile Tilki				3	2	4,4	0,88
Kurt ile Üç Öküz				3	2	4,4	0,88
Şemşirak Taşları				3	2	4,4	0,88
Çilli Tavuk ve Yavruları			1	2	2	4,2	0,84
Maddenin genel katılım ortalaması: 0,909							

Tabloda görüldüğü üzere özgün metnin akıcılığının değerlendirildiği anket maddesinde en yüksek katılım oranına (0,96) sahip masal metni “Nohut Oğlan”dır.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Ciğer”, “Hediye”, “Hoşaf”, “Kaplumbağa Yavrusu”, “Karavezir”, “Karga Ağası”, “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm”, “Tencerecik”, “Tilki ile Keklik” ve “Üç Arkadaş” metinleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Koca Nine ile Tilki”, “Kurt ile Üç Öküz”, “Şemşirak Taşları” ve “Çilli Tavuk ve Yavruları” metinleri gelmektedir.

4.3.2. “Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” Maddesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.19. “Dilbilgisi yapıları bakımından a2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” maddesine ilişkin bulgular

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Kaplumbağa Yavrusu				2	3	4,6	0,96
Hediye				2	3	4,6	0,92
Hoşaf			1		4	4,6	0,92
Kurt ile Üç Öküz				2	3	4,6	0,92
Nohut Oğlan				2	3	4,6	0,92
Tilki ile Keklik				2	3	4,6	0,92
Çilli Tavuk ve Yavruları				3	2	4,4	0,88
Karavezir				3	2	4,4	0,88
Şemşirak Taşları				3	2	4,4	0,88
Üç Arkadaş				3	2	4,4	0,88
Ciğer		1		1	3	4,2	0,84

Tablo 4.19. (Devamı)

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Karga Ağası	1				4	4,2	0,84
Koca Nine ile Tilki			1	2	2	4,2	0,84
Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm		1		1	3	4,2	0,84
Tencerecik		1		1	3	4,2	0,84
Maddenin genel katılım ortalaması: 0,885							

Tabloda görüldüğü üzere özgün metnin dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygunluğunun değerlendirildiği anket maddesinde en yüksek katılım oranına (0,96) sahip masal metni “Kaplumbağa Yavrusu”dur.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Hediye”, “Hoşaf”, “Kurt ile Üç Öküz”, “Nohut Oğlan” ve “Tilki ile Keklik” metinleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Çilli Tavuk ve Yavruları”, “Karavezir”, “Şemşirak Taşları” ve “Üç Arkadaş” metinleri gelmektedir.

Bu maddeye dair en düşük oranlı metinler 0,84 katsayı ile “Karga Ağası”, “Koca Nine ile Tilki”, “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” ve “Tencerecik” olarak tespit edilmiştir.

4.3.3. “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” Maddesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.20. “Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından a2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.” maddesine ilişkin bulgular

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Kaplumbağa Yavrusu				3	2	4,4	0,88
Koca Nine ile Tilki				3	2	4,4	0,88
Nohut Oğlan				3	2	4,4	0,88
Tilki ile Keklik			1	1	3	4,4	0,88
Üç Arkadaş				3	2	4,4	0,88
Hediye			1	2	2	4,2	0,84
Karavezir				4	1	4,2	0,84
Kurt ile Üç Öküz			1	2	2	4,2	0,84

Tablo 4.20. (Devamı)

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Çilli Tavuk ve Yavruları			1	3	1	4	0,80
Şemşirak Taşları		1		2	2	4	0,8
Tencerecik		1		2	2	4	0,8
Ciğer		1		3	1	3,8	0,76
Hoşaf			1		4	3,8	0,76
Karga Ağası	1			2	2	3,8	0,76
Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm	1			2	2	3,8	0,76
Maddenin genel katılım ortalaması: 0,824							

Tabloda görüldüğü üzere dil bilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygunluğun değerlendirildiği anket maddesinde en yüksek katılım oranına (0,96) sahip masal metni “Kaplumbağa Yavrusu” olarak belirlenmiştir.

Bunu 0,92 katılım oranıyla “Hediye”, “Hoşaf”, “Kurt ile Üç Öküz”, “Nohut Oğlan” ve “Tilki ile Keklik” metinleri takip etmektedir.

Sırada 0,88 katılım oranıyla “Çilli Tavuk ve Yavruları”, “Karavezir”, “Şemşirak Taşları” ve “Üç Arkadaş” metinleri gelmektedir.

Bu maddeye dair en düşük oranlı uyarlanmış masal metinleri ise 0,84 katsayı ile “Ciğer”, “Karga Ağası”, “Koca Nine ile Tilki”, “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” ve “Tencerecik” olarak tespit edilmiştir.

4.3.4. “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” Maddesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.21. “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.” maddesine ilişkin bulgular

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Çilli Tavuk ve Yavruları				2	3	4,6	0,92
Karavezir			1	1	3	4,4	0,88
Hediye			1	2	2	4,2	0,84
Hoşaf			1		4	4,2	0,84

Tablo 4.21. (Devamı)

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Kaplumbağa Yavrusu			1	2	2	4,2	0,84
Nohut Oğlan		1		1	3	4,2	0,84
Şemşirak Taşları		1		1	3	4,2	0,84
Karga Ağası	1			1	3	4	0,8
Koca Nine ile Tilki		1		2	2	4	0,8
Kurt ile Üç Öküz	1			1	3	4	0,8
Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm	1			1	3	4	0,8
Tencerecik	1			1	3	4	0,8
Tilki ile Keklik	1			1	3	4	0,8
Üç Arkadaş	1			1	3	4	0,8
Ciğer	1			2	2	3,8	0,76
Maddenin genel katılım ortalaması: 0,824							

Tabloda görüldüğü üzere uyarlanmış masal metnlerinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygunluğunun değerlendirildiği anket maddesinde en yüksek katılım oranına (0,92) sahip masal metni; “Çilli Tavuk ve Yavruları” masalıdır.

Bunu 0,88 katılım oranıyla “Karavezir” metni takip etmektedir.

Sırada 0,84 katılım oranıyla “Hediye”, “Hoşaf”, “Kaplumbağa Yavrusu”, “Nohut Oğlan” ve “Şemşirak Taşları” metinleri gelmektedir.

“Karga Ağası”, “Koca Nine ile Tilki”, “Kurt ile Üç Öküz”, “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm”, “Tencerecik”, “Tilki ile Keklik” ve “Üç Arkadaş” masal metinleri bu madde için 0,8 katılım oranına sahipken en düşük oranlı metin 0,76 ile “Ciğer” olarak tespit edilmiştir.

4.3.5. “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.”

Maddesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.22. “Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.” maddesine ilişkin bulgular

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Kaplumbağa Yavrusu					5	5	1

Tablo 4.22. (Devamı)

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Çilli Tavuk ve Yavruları				1	4	4,8	0,96
Hediye				1	4	4,8	0,96
Nohut Oğlan				1	4	4,8	0,96
Üç Arkadaş				1	4	4,8	0,96
Hoşaf			1	1	3	4,6	0,92
Karavezir				2	3	4,6	0,92
Şemşirak Taşları			1		4	4,6	0,92
Tilki ile Keklik			1		4	4,6	0,92
Koca Nine ile Tilki			1	1	3	4,4	0,88
Kurt ile Üç Öküz		1			4	4,4	0,88
Tencerecik		1			4	4,4	0,88
Ciğer	1				4	4,2	0,84
Karga Ağası	1				4	4,2	0,84
Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm	1			1	3	4	0,8
Maddenin genel katılım ortalaması: 0,909							

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, uyarlanan masalların dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılıp kullanılmayacağını değerlendirildiği anket maddesinde “Kaplumbağa Yavrusu” metni tüm katılımcı uzmanların “Kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği metin olmuştur.

Bunu 0,96 katılım oranıyla “Çilli Tavuk ve Yavruları”, “Hediye”, “Nohut Oğlan” ve “Üç Arkadaş” metinleri takip etmektedir.

Sırada 0,92 katılım oranıyla “Hoşaf”, “Karavezir”, “Şemşirak Taşları” ve “Tilki ile Keklik” metinleri gelmektedir.

“Koca Nine ile Tilki”, “Kurt ile Üç Öküz” ve “Tencerecik” metinleri 0,88 orana sahipken “Ciğer” ve “Karga Ağası” metinlerinin oranı 0,84’tür.

Bu maddeye dair en düşük oranlı uyarlanmış masal metni ise “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” olarak tespit edilmiştir.

4.3.6. “Dinleme becerilerine katkı sağlar.” Maddesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.23. “Dinleme becerilerine katkı sağlar.” maddesine ilişkin bulgular

Metinler	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.	Madde Ortalaması	Yüzdelik gösterim
Kaplumbağa Yavrusu					5	5	1
Hediye				1	4	4,8	0,96
Karavezir				1	4	4,8	0,96
Nohut Oğlan				1	4	4,8	0,96
Üç Arkadaş				1	4	4,8	0,96
Çilli Tavuk ve Yavruları				2	3	4,6	0,92
Hoşaf				1	4	4,6	0,92
Koca Nine ile Tilki			1		4	4,6	0,92
Kurt ile Üç Öküz			1		4	4,6	0,92
Tilki ile Keklik			1		4	4,6	0,92
Şemşirak Taşları			1	1	3	4,4	0,88
Tencerecik		1			4	4,4	0,88
Karga Ağası	1				4	4,2	0,84
Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm	1				4	4,2	0,84
Ciğer		1		2	2	4	0,8
Maddenin genel katılım ortalaması: 0,912							

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, uyarlanmış masal metinlerinin dinleme becerilerine katkı sağlayıp sağlamayacağının değerlendirildiği anket maddesinde “Kaplumbağa Yavrusu” metni tüm katılımcı uzmanların “Kesinlikle katılıyorum” cevabını verdiği masal metni olmuştur.

Bunu 0,96 katılım oranıyla “Hediye”, “Karavezir”, “Nohut Oğlan” ve “Üç Arkadaş” metinleri takip etmektedir.

Sırada 0,92 katılım oranıyla “Çilli Tavuk ve Yavruları”, “Hoşaf”, “Koca Nine ile Tilki”, “Kurt ile Üç Öküz” ve “Tilki ile Keklik” metinleri gelmektedir.

“Şemşirak Taşları” ve “Tencerecik” metinleri 0,88 orana sahipken “Karga Ağası” ve “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” metinlerinin oranı 0,84’tür.

Bu maddeye dair en düşük oranlı uyarlanmış masal metni ise 0,8 katsayı ile “Ciğer” olarak tespit edilmiştir.

V. BÖLÜM

TARTIŞMA

5.1. Tartışma

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında metin uyarlama çalışmaları genelde okuma becerisini geliştirmeye yönelik yapılmıştır ve tespit edilen 61 adet lisansüstü tezin 44 tanesinde öykü türünde metinler uyarlanmıştır. Bu çalışmaların 4 tanesi masal uyarlama çalışmasıdır(Asaroğlu, 2023; Bulut, 2024; Özdin, 2020; Polat, 2023). Bizim çalışmamızın diğer çalışmalardan temel farkı masal türünde dinleme metinleri ortaya koyuyor olmasıdır. Dinleme becerisi özelinde çalışılan metin uyarlama tezleri sadece 2 adettir (Erişkin, 2022; E. Şimşek, 2022). Bu çalışmalarda da efsane ve öykü metinleri uyarlanmıştır. Dinleme becerisine yönelik masal metinlerinin uyarlandığı tek çalışma budur.

Bizim çalışmamız ile ilişkili bulunan bazı çalışmalardan bahsedecek olursak;

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda yapılan metin uyarlama çalışmaları içerisinde 3 adet tez çalışması bizim çalışmamızda olduğu gibi tasarım ve geliştirme araştırması olarak desenlenmiştir (Bulut, 2024; İbrahimoglu, 2024; Y. Yılmaz, 2021). Tasarım ve geliştirme araştırmalarında izlenmesi gereken aşamalar vardır (analiz, tasarım, geliştirme ve değerlendirme). Her aşama da nitel veya nicel veri toplama araçları ile ayrıca değerlendirilmelidir. Bizim çalışmamızda her aşama uzman görüşü ile kontrol edilerek ilerleme sağlanmıştır. Son aşama olan

değerlendirme aşaması için 5 uzmanın görüşleri alınmıştır bu görüşler çalışmanın “Bulgular” bölümünde yer almıştır. Bulut (2024) ve Yılmaz’ın (2021) çalışmalarında değerlendirme safhasına rastlanamamıştır.

İbrahimoglu’nun (2024) Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen görme engelli öğrencilere yönelik okuma metinleri uyarlamayı amaçladığı çalışmasında tasarım ve geliştirme araştırmasının gereklerinden biri olan değerlendirme bölümü bulunmaktadır. 10 alan uzmanından (alanda çalışan öğretmenler) alınan görüşler neticesinde uyarlanan metinlerin ve hazırlanan etkinliklerin genel olarak “yeterli” bulunduğu görülmektedir. Yöntem ve bulgular itibarıyla bizim çalışmamız ile uyumludur.

Murat Şimşek (2021) tarafından hazırlanan yüksek lisans tez çalışmasında sesli hikaye kullanımının Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerilerini geliştirdiği ortaya konulmuştur. Bizim çalışmamızda kullanılan masalları ve Şimşek’in çalışmasında kullanılan sesli hikayeleri “öyküleyici metinler” olarak ele aldığımızda Şimşek’in verileri ile bizim çalışmamızdaki uzman görüşleri birbirini doğrular niteliktedir.

Özdemir (2019) görsel materyalin dinlemeye olumlu etki yaptığını ortaya koymuştur. Bundan hareketle bizim çalışmamızda da hem masal anlatımları hem de sözlükler görseller ile zenginleştirilmiştir.

Dündar (2019) tarafından tasarım tabanlı araştırma modelinde hazırlanmış yüksek lisans tez çalışmasında “İzle Öğren” başlıklı bir web yazılımı geliştirilmiştir. Uzmanlardan ve öğrencilerden alınan dönütler uyarınca uygulamanın geliştirilmesinin devam ettiği bildirilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin çoğunlukla Türkçe öğrenmek için Youtube’tan faydalandıkları ifade edilmiştir. Bizim çalışmamızda da uyarlanıp videoya dönüştürülmüş dinleme/izleme metinleri bu yaygın kullanılan video paylaşım ortamı kullanılmaktadır.

Çakır (2015) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde video ile desteklenen dinleme etkinliklerinin sadece sestən oluşan dinlemelere göre daha başarılı olduğu ve video destekli dinleme etkinliklerinin öğrenmeyi kolay ve kalıcı hale getirdiği deney grubu üzerinde yapılan çalışma ile tespit edilmiştir. Bizim çalışmamızda da video kullanılarak öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada masal metinlerin uyarlanma durumları ve ilgili dinleme kazanımları hakkında uzmanlardan görüş sorulan ankette uzman görüşlerinin 15 ayrı masal için alınması, anketin toplamda 243 maddeden oluşması ve masalların tamamen

okunmadan anketin doldurulamayacak olması; anket doldurma süresinin uzun - takriben 1 saat- olmasına sebep olmuştur. Bu yüzden uzman grubu 5 kişi ile sınırlı kalmıştır. Ayrıca bu durum bulguları da etkilemiş olabilir.

Bazı uzmanlar uyarlanmış masalların dil bilgisi yapılarını veya sözvarlığını A2 seviyesi için uygun bulmamışlardır. Bildiği üzere Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında halen bir standart elde edilememiştir. Alan uzmanlarının çalıştıkları kurumlarda kullanılan kitap setlerindeki seviyelendirmenin bizim ölçüt olarak kabul ettiğimiz TYDOÖP ile uyum göstermemesinden kaynaklanabileceği düşünülebilir.

5 kişilik uzman grubundan alınan dönütler uyarlanmış masal metinlerinin genel olarak kullanılabilir olduğunu göstermektedir. Bu çalışma için olumlu bir sonuç alınmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin değiştirim/uyarlama/sadeleştirme konularında ortaya bir ürün çıkarmış 61 adet tez incelenmiştir. Fakat tezlerin ortak bir uyarlama yöntemini takip etmediği görülmektedir.

Uyarlama konusunda temel kabul edilebilecek, bu konudaki her bilimsel çalışmanın incelemesi gereken bazı kaynakların terim kullanımında dahi bir standart bulunmamaktadır. Aynı kavramlar farklı kelimeler ile ifade edilmiştir. Örneğin; Metin Değiştirim/Metin Değiştirme/Metin Uyarlama/Metin Revizyonu, Detaylandırma/Genişletim kavramları aynı tanımı vermektedir. Örneğin bazı kaynaklarda metin açıklama terimi metin genişletim/genişletme (Elaboration) ile eş anlamlı olarak kullanılırken bazı kaynaklarda kullanılmayıp ayrı bir teknik olarak ele alınmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında okuma ya da dileme metni ortaya koymak isteyen yazarların referans kabul edebileceği kelime listelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmadaki metin uyarlama uygulamasının dil bilgisi ölçütü olarak kabul edilen “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki öğretim programı boşluğunu doldurmuştur. Gerek program geliştirme kurulunun alan uzmanlarını barındırması ile gerek “Millî Eğitim Bakanlığı” “Talim ve Terbiye Kurulu” tarafından onaylanmış olmasıyla gerekse kapsamının genişliğiyle bu alanda bir ilk olma özelliğine sahip olan program ilk baskısını 2019 yılında yapmıştır. Çeşitli düzeltmeler ile 2020 yılından beri kullanımdadır. Fakat program yayımlandıktan sonra Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin

uyarlama konusunda yazılan tez çalışmalarının bazılarının farklı kaynakları dayanak kabul ettiği görülmektedir. Bu da metin uyarlama çalışmalarında bir belirsizlik meydana getirmektedir.

“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” yukarıda bahsedildiği üzere ayrıntılı ve kapsamlı bir program olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat bazı biçimbirimlerin, bazı dil yapılarının hangi dil seviyesinde öğretileceğini belirtmemiştir.

- Bu çalışmada programın içerisinde bulunmadığı tespit edilen biçimbirimler: -CA, -CAğIz, -Cık
- Bu çalışmada programın içerisinde bulunmadığı tespit edilen dil yapısı: Üleştirme sayı sıfatları “birer, beşer, altışar”

“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında bir standart ortaya koymuştur. Seviyelere göre dil yapıları, dil becerileri için kazanımlar ve temalara göre söz varlığı unsurları verilmektedir. Fakat programın içerisinde tavsiye niteliğindeki söz varlığı unsurları yeterli değildir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında okuma ya da dileme metni ortaya koymak isteyen yazarların referans kabul edebileceği kelime listelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Henüz anne karnında gelişmeye başlayan dinleme becerisi, insanın günlük hayatta bilgi edinmek için en çok kullandığı dil becerisidir. Dinleme becerisini geliştirme adına Türkçenin en güzel örneklerinin dinletilmesi faydalı olacaktır. Dinleme becerisinin gelişiminde masal çok önemli bir materyaldir. “Millî Eğitim Bakanlığı” “Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü” çocukları masallar ile buluşturmak için “Anadolu Masalları” projesini yürütmüştür. “Anadolu Masalları İlkokul 1-2” bu projenin çıktılarında biridir. Setin içeriğinde 15 masal bulunmaktadır. Bu çalışmada, “Türkiye Maarif Vakfı” tarafından hazırlanan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” temele alınarak “Anadolu Masalları İlkokul 1-2” isimli kitap seti içeriğinde bulunan 15 adet masalın A2.2. dil seviyesine uyarlanması ve bir dinleme/izleme materyali olarak öğrenenlerin ve öğreticilerin kullanımına sunulması amaçlanmıştır.

Metin uyarlama çalışmasının ayrıntıları Ek 1 – Ek 15 bölümleri arasında mevcuttur. Özgün metindeki her cümle ele alınmış olup gerekli görülen uyarlamalar açıklamalarıyla birlikte ilgili kısımda belirtilmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında metin uyarlama çalışmaları çoğunlukla okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılmıştır. Bu çalışmada A2.2. dil seviyesi için dinleme/izleme metinleri üretmek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak uyarlama çalışması yapılmış, sonrasında “Anadolu Masalları İlkokul 1-2” kitap setinin içinde bulunan masal oyun kartlarındaki görsellerden faydalanılarak

seslendirilen masallar video formatına dönüştürülmüştür. Aynı zamanda altyazı da bulunmaktadır. Bu işlemler anlamayı kolaylaştırıp dikkati olay örgüsüne çekmek amacıyla yapılmıştır. Elde edilen videolar kolay erişilebilir olması gerektiği düşünüldüğünden küresel bir video paylaşım platformu olan Youtube'a yüklenmiştir. Youtube platformunun seçilmesinin bir sebebi de video oynatıcının yavaşlatma olanağına sahip olmasıdır. Genel ağ adresleri kare kod şeklinde uyarlanmış masalların bitimine yerleştirilmiştir.

Masallardaki sözvarlığı unsurlarını daha kolay tanımaya yardımcı olmak amacıyla görsel destekli sözlükler oluşturulmuştur.

Alan uzmanlarından alınan dönütler neticesinde masalların kazanımları belirlenmiştir. Anket maddelerinde 0,8 katsayının altında oylanan kazanımlar bu çalışmada tavsiye edilmemiştir.

Uzman görüşü anket sonuçları genel itibarıyla;

- Uyarlanan masallarda özgün metnin akıcılığının korunduğunu (maddenin genel katılım ortalaması: 0,909),
- Uyarlanan masallarda özgün metnin konu bütünlüğünün korunduğunu (maddenin genel katılım ortalaması: 0,963),
- Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlandığını (maddenin genel katılım ortalaması: 0,885)
- Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlandığını (maddenin genel katılım ortalaması: 0,824)
- Uyarlanan masalların Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygun olduğu (maddenin genel katılım ortalaması: 0,824)
- Uyarlanan masalların genelinin dinleme becerilerine katkı sağlayacağını (maddenin genel katılım ortalaması: 0,912)
- Uyarlanan masalların dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabileceğini (maddenin genel katılım ortalaması: 0,909) ifade etmektedir.

Ayrıca uzmanlardan alınan dönütler neticesinde uyarlanmış masal metinleri için aşağıdaki kazanımlar önerilmektedir.

6.1.1. “Ciğer” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.2. “Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.
- A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.3. “Hediye” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
- A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.
- A2.D.44. Olumlu ve olumsuz görüşleri ayırt eder.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.4. “Hoşaf” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.5. “Kaplumbağa Yavrusu” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.6. “Karavezir” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.7. “Karga Ağası” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.
- A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
- A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.8. “Koca Nine ile Tilki” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
- A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.
- A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.9. “Kurt ile Üç Öküz” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
- A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.10. “Nohut Oğlan” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.11. “Şemşirak Taşları” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.

A2.D.14. Akrabalık adlarını tanır.

A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.

A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.

6.1.12. “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.13. “Tencerecik” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.

A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.

A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.14. “Tilki ile Keklik” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.27. Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet/taziye içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar.

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

6.1.15. “Üç Arkadaş” Masalı İçin Tavsiye Kazanım Listesi

A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.

A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.37. Karşılaştırma içeren konuşmaları/metinleri anlar.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.

6.2. Öneriler

- Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı metin yazma, metin uyarlama, ders kitabı yazımı gibi konularda temel dayanak olarak kabul edilmelidir.
- Program, sahadan alınan uygulayıcı dönütleri doğrultusunda güncellenmeli, eksiklikleri tamamlanmalıdır.
- Söz varlığı çalışmaları yapılp alanda çalışan araştırmacıların görüşlerini içeren dil seviyelerine göre sınıflandırılmış kelime listeleri ortaya konmalı, kitap yazımı, metin uyarlama, ders uygulamaları bu listeler göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Aça, M., Ekici, M., & Yılmaz, A. M. (2013). Anonim halk edebiyatı. M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı* içinde (10. Baskı, ss. 133–238). Grafiker Yayınları.
- Açık, F. (2013). Temel Türkçe (A1/A2) için söz dağarcığı tespit denemesi. *Abdurrahman Güzel İçin Armağan Kitabı* içinde. Akçağ.
- Ahmet, S. (2021). *Yabancılara Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in "Pembe İncili Kaftan" hikâyesinin b1 seviyesine uyarlama çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Akbayır, S. (2013). *Eğitim fakülteleri için cümle ve metin bilgisi* (7. Baskı). Pegem Akademi.
- Akıncılar, A. (2018). *Türkçe öğrenen yabancılar için Dede Korkut Hikâyeleri'nin b1 düzeyinde sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi.
- Aksu, H. (2023). *Uluslararası öğrencilere Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için b1 düzeyinde metin uyarlama: "Ömer Seyfettin-Gizli Mabet" örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.
- Aktan, F. (2019). *Yabancılara Türkçe öğretiminde Halide Edip Adıvar'ın Himmet Çocuk hikâyesinin b1-b2 düzeyinde sadeleştirilmesi ve etkinlik hazırlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Arı, G. (2013). Dinleme/izleme öğretimi. C. Yıldız (Ed.), *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi* içinde (4.Baskı, ss. 189–215). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Asaroğlu, M. E. (2023). *Ahmet Ümit'in "Masal Masal İçinde" adlı eserinin yabancılara Türkçe öğretiminde b1 düzeyine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Atalay, A. (2021). *Aytül Akal'ın "Kızım, Ben Çocukken..." adlı kitabının yabancılara Türkçe öğretimi a1-a2 seviyesi bağlamında sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi.
- Avrupa Konseyi. (2021). *Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme, Değerlendirme-Tamamlayıcı Cilt* (Millî Eğitim Bakanlığı Çeviri Komisyonu (Çev.)). Council of Europe Publishing.
- Ay, R. (2020). *Ömer Seyfettin'in Diyet adlı eserinin a1-a2 seviyesinde sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi.
- Ay, S. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretimi için Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesinin b1 seviyesine sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi.

- Ayar, C. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan uyarlanmış metinlerin uyarlanma durumları üzerine bir inceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi.
- Ayar, C., & Kurt, B. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki uyarlanmış metinlerin uyarlanma durumları: Yeni Hitit örneği. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 15(3), 1521–1536.
- Aydın, E. (2013). Erken çocukluk döneminde okuma (0-8 Yaş). A. Okur (Ed.), *Yaşam Boyu Okuma Eğitimi* içinde (1. Baskı, ss. 47–134). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve seviyelere göre sözcük hazinesi çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi.
- Aytan, T., Saydam, M., Aktaş, N., & Güneş, G. (2021). Yabancılar Türkçe öğretiminde sadeleştirilmiş metinlerin okuduğunu anlamaya etkisi: Nasrettin Hoca Fıkraları örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(1), 230–242.
- Bakan, H. (2012). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde bir sadeleştirme denemesi: Sait Faik Abasıyanık, "Meserret Otel"*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi.
- Balcı, M., & Melanlıoğlu, D. (2020). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı" üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 173–198.
- Baş, B. (2012). Türk masallarının söz varlığı üzerine bir değerlendirme. *Millî Folklor*, 24(93), 125–134.
- Başkapan, A. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Hasan Boğuldu hikayesinin a2 seviyesi uyarlamasının kullanılabilirliği üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Belçer, F. E. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın "Karanfiller Ve Domates Suyu" ile "Bir Kaya Parçası Gibi" hikâyelerinin a2 seviyesine uyarlama çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Bilgiç, B. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirme teknikleri çerçevesinde Tarık Buğra'nın 'Hayat Böyledir İşte' adlı hikâyesinin a2 düzeyine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Bilgiç Yıldız, A., & Savaş, B. (2019). Ezop masallarının dinleme becerisine etkisi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 3(2), 185–208.
- Bölükbaş, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 924–935.
- Boratav, P. N. (1969). *Az gittik uz gittik*. Bilgi Yayınevi.
- Boratav, P. N. (1995). *100 Soruda Türk halk edebiyatı*. Gerçek Yayınevi.
- Boratav, P. N. (2009). *Zaman zaman içinde* (2. Baskı). İmge Kitabevi.

- Bozkurt, F. (2011). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bir metin yöntemi çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Boztoprak, F. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmak amacıyla Dede Korkut Kitabı'nın Türkistan/Türkmen sahra nüshası 13. Boy'un b1 düzeyinde sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.
- Buldu, E. B. (2018). *Alt yazılı ve alt yazısız televizyon programlarının yabancı öğrencilerin dinleme/izleme ve anlama becerileri üzerindeki etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Sakarya Üniversitesi.
- Bulut, H. (2024). *Eflatun Cem Güney'in derlediği masalların yabancılara Türkçe öğretiminde b1-b2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Büyükikiz, K. K. (2014a). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen c1 düzeyindeki öğrencilerin dinleme becerisine ilişkin görüşleri. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(3), 793–805. <http://europass.cedefop.europa.eu/tr/resources/european-language-levels-cefr>
- Büyükikiz, K. K. (2014b). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203–213.
- Büyükikiz, K. K., & Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 145–155.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (21. Baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Çakır, A. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde video kullanımının dinleme becerisine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Çakmak, M. Ö. (2023). *Yabancılara Türkçe öğretiminde Orhan Veli Kanık'ın Hoşgör Köftecisi kitabının a1-a2-b1-b2 düzeyinde uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Çalıcı, M. A., & Aytan, T. (2020). Dinleme eğitimi. T. Aytan (Ed.), *Etkinliklerle Dinleme Eğitimi* içinde (1. Baskı, ss. 11–49). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786257052238>
- Çelik, Ş. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin metin uyarlama öz yeterlik algıları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Çeribaş, M. (2023). Yabancılara Türkçenin öğretiminde halk edebiyatı unsurlarının kullanımı. Y. Yılmaz & Ö. Çangal (Ed.), *Yurt Dışında Türkoloji ve Türkçe Öğretimi 2: Yabancılara Türkçe Öğretimi*. içinde (ss. 330–344). Fenomen Yayıncılık & RumeliYA Yayıncılık Publishing.
- Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press.

- Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment-companion volume*.
- Demir, A., & Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *TÜBAR*, 30, 51–72.
- Demirel, İ. F. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uyarlanmış metinlerin okuduğunu anlama başarısına etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Demirel, İ. F. (2020a). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde b1 seviyesinde uyarlanmış metinlerin okuduğunu anlama başarısına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, Kış(6), 7–32.
- Demirel, İ. F. (2020b). Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde metne müdahale: uygulamalı bir değiştirim örneği olarak ‘deneme’. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 5(2), 139–169. https://doi.org/10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v05i2001
- Devellioğlu, F. (2012). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat* (29. Baskı). Aydın Kitabevi Yayınları.
- Doğan, Y. (2020). *Dinleme Eğitimi* (7. Baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786053641865>
- Dündar, Ş. N. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin bir web uygulaması aracılığıyla geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Durmuş, M. (2013a). İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies*, 8(1), 1291–1306. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.4669>
- Durmuş, M. (2013b). İkinci/Yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine. *bilig*, 65, 135–150.
- Durmuş, M. (2013c). Metin değiştirimin dilbilimsel süreçleri üzerine. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(4), 391–408. <https://doi.org/10.9761/jasss1077>
- Emiroğlu, S. (2023). Dil öğretiminde izlemenin yeri: İzleme bir dil becerisi midir? *Milli Eğitim*, 52(239), 2107–2132. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1139999>
- Emiroğlu, S., & Pınar, F. N. (2013). Dinleme becerisinin diğer beceri alanları ile ilişkisi. *Journal of Turkish Studies*, 8(4), 769–782. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.4965>
- Erdem İpek, M. (2018). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Mustafa Kutlu’nun Ya Tahammül Ya Sefer isimli hikâyesinin sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Erişkin, S. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi için metin uyarlama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Eroğlu, S. (2015). *Metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Ömer Seyfettin’ İn “Üç Nasihat” hikâyesinin yabancılar Türkçe öğretimi için sadeleştirme denemesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.

- Gazioğlu, M. (2021). *Çoklu duyuşsal öğrenme modeline göre masal anlatıcılığının dinleme becerisinin geliştirilmesine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Gedik, G. (2021). *Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Çocuk Edebiyatı'nın yeri, önemi ve kullanımı / Küçük Prens romanının b1 düzeyine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.
- Ghaffari, R. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde dil yeterliliklerine uygun edebî metin uyarlama*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Ghaffari, R., & Kara, M. (2021). Yabancılar Türkçe öğretiminde b1 düzeyi dil yeterliliklerine uygun edebî metin uyarlama. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(2), 233–265. <https://doi.org/10.29228/IJLET.51475>
- Göde, H. A., & Türkan, H. K. (2013). Yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğretiminde millî kültürümüzü oluşturan halkbilimi (folklor) unsurlarından yararlanma. A. Balaban & B. Çağlayan (Ed.), *Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı "Balkanlarda Türkçe"* içinde (ss. 162–169). Universiteti "Hëna e Plotë" (BEDËR) Press.
- Göz, İ. (2019). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü* (II. Baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Güdek, G. (2021). *Türkçenin Yabancı dil olarak öğretiminde metin değiştirimi: Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" hikayesi örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Güdek, G., & Göçen, G. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin değiştirimi: Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" Hikâyesi örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Ö10, 265–295.
- Gültekin, İ. (2021). Perceptions of the authors writing book sets for teaching Turkish as a foreign language on the process of writing a book. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 24(Eylül), 55–76.
- Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1–12. <https://doi.org/10.16916/aded.16014>
- Güney, E. C. (1971). *Folklor ve halk edebiyatı*. Millî Eğitim Basımevi.
- Güney, E. C. (2016). *Masallar* (2. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı.
- Gürler, H. (2017). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinin a1-a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Gürler, S. (2017). *Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin yabancılar Türkçe öğretiminde a1-a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Gürsoy Akyüz, S. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Dede Korkut Hikayeleri'nden yararlanılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Güzel, A., & Barın, E. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* (2. Baskı). Akçağ Yayınları.

- İbrahimoglu, F. (2024). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen görme engelliler için bir materyal çalışması: Memduh Şevket Esendal'ın Otlakçı hikayesinin b1 seviyesine uyarlanması ve Braille alfabesi ile yazılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- İlgın, İ. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi bağlamında kültürel etkileşim. E. Karagöl (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi* içinde (2. Baskı, ss. 41–53). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786052418048>
- İlgün, K. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde telaffuz becerisini geliştirmeye yönelik tekerleme ve ninnilerin kullanımı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi.
- İnceman Akgün, N. (2016). Çocuğun sözcük dağarcığını geliştirmede Anadolu masallarının yeri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 4(2), 276–289. <https://doi.org/10.18298/ijlet.617>
- İşcan, A., & Aydın, G. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe dinleme öğretimi. A. Kılınç & A. Şahin (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* içinde (2. Baskı, ss. 235–253). Pegem Akademi.
- Kantarcıoğlu, S. (1991). *Eğitimde masalın yeri*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kara, M., & Ghaffari, R. (2020). Yabancılar Türkçe öğretiminde a2 düzeyi dil yeterliliklerine uygun edebî metin uyarlama. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 5(2), 1–31.
- Karagöl, E. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisine yönelik yapılan araştırmalar. E. Karagöl (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi* içinde (2. Baskı, ss. 1–16). Pegem Akademi.
- Karasakaloğlu, N., & Bulut, B. (2012). Görsel destekli dinleme metinlerinin anlamaya etkisi. *Education Sciences*, 7(2), 722–733. <https://doi.org/10.12739/10.12739>
- Kaya, B. S. (2022). *Türk edebiyatındaki denemelerin yabancılar Türkçe öğretimi için b1 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Kaya, M. (2018). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı adlı eserlerin yabancılar için a2 düzeyine uyarlanması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Kaya, M., & Nurlu, M. (2018). Özgün ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için sadeleştirilmiş metinlerde filimsi kullanımı: Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı örneği. *Turkish Studies*, 11/9(Spring), 579–604.
- Kaya, N. N. (2019). *Türk destanlarının yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılacak metne uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Kaya, N. S. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde Türk masallarından yararlanılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kaymaz, Z. (2018). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Sabahattin Ali'nin Apartman ve Köpek isimli hikâyelerinin a1-a2 seviyesine uygun sadeleştirme çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

- Keleş, İ. (2023). *Sabahattin Ali'nin "Değirmen" hikayesinin metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen b1 düzeyindeki öğrenciler için uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi.
- Keser, M. N. (2022). *Türkçe öğrenen yabancılar için "Uzun Hikâye" nin b1 düzeyine uyarlaması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi.
- Kılıç, U. (Ed.). (2019). *Anadolu masalları*. ÖYGM.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020a). *Ciğer* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020b). *Çilli tavuk ve yavruları* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020c). *Hediye* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020d). *Hoşaf* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020e). *Kaplumbağa yavrusu* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020f). *Karavezir* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020g). *Karga ağası* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020h). *Koca nine ile tilki* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020i). *Kurt ile üç öküz* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020j). *Nohut oğlan* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020k). *Şemştrak taşları* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020l). *Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020m). *Tencerecik* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020n). *Tilki ile keklik* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kılıç, U. (Ed.). (2020o). *Üç arkadaş* (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kınay, D. E. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin uyarlama. F. Yıldırım & B. Türfekçioğlu (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Kuramlar, Yöntemler, Beceriler, Uygulamalar* içinde (1. Baskı, ss. 289–323). Pegem Akademi.
- Kır, D. B. (2019). *Çoklu ortam destekli dinleme metinlerinin dinleme becerisine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Kökcü, Ş. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirimine Ömer Seyfettin'in "Rüşvet" hikâyesi örneği. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 22, 213–246. <https://doi.org/10.30767/DILEDEARA.692048>
- Konyar, M., & Mercan, Ö. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin uyarlama: Sait Faik Abasıyanık öykülerinin A2 düzeyine uyarlanması. *International Journal of Language Academy*, 9(4), 140–164. <https://doi.org/10.29228/ijla.52827>

- Korkmaz, C. B. (2019). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin metin işleme süreleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(1), 121–146.
- Kurt, B. (2008). *Çocuk edebiyatı ürünlerinin temel dil becerisi olarak dinlemenin gelişimine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi.
- Kurudayıoğlu, M., & Potur, Ö. (2015). Temel dil becerilerinin kazandırılması açısından tekerlemeler. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 15, 40–62.
- Kutlu, A. (2015). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk adlı hikâyelerinin a1-a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Kutlu, A. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde Peyami Safa'nın öykülerinin a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Kutlu, A., & Nurlu, M. (2021). Dil öğretiminde metin uyarlama: Peyami Safa'nın Mışon'un Definesi öyküsünün A2 seviyesine uyarlanması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(66), 343–355. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2307>
- Maldonado, B. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Moliere'in Hastalık Hastası adlı eserinin a2 seviyesine uygun uyarlama çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Mazlum, D. E. (2014). *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç romanı ve Peyami Safa'nın Dokuzuncu Hariciye Koşuşu romanının Türkçe a1-a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Melanlioğlu, D. (2012a). Dinleme becerisinin geliştirilmesinde ailenin rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 7(29), 65–77.
- Melanlioğlu, D. (2012b). Türkçe öğretiminde ayrıştırıcı dinlemeyi geliştirmeye yönelik bir etkinlik önerisi. *Millî Eğitim*, 196(Güz), 56–68.
- Melanlioğlu, D. (2013). Ortaokuldaki dinleme eğitiminin niteliğine ilişkin fenomografik bir araştırma. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 34–44.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6,7,8. Sınıflar) Öğretim Programı*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*. <https://piktes.gov.tr/Dosyalar/Materyal/TYDOProgramı.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *Millî Eğitim Bakanlığı Yazılı ve Uygulamalı Sınavlar Yönergesi*.

- Murat, M. (2018). Eğitim açısından masal tekerlemeleri ve işlevselliği. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 4(11), 542–565. <https://doi.org/10.31576/smryj.96>
- Nurlu, M., & Kutlu, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde Peyami Safa'nın Esrarlı Köşk öyküsünün a2 seviyesine uyarlanması. *XII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, 269–281.
- Ocak, Ö. (2022). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Ecir ve Sabır, Baltayla Doğuran Böyle Doğurur ve Papazın Eşeği" adlı hikayelerinin b2 seviyesinde uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi.
- Oğuzkan, A. F. (2021). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı* (11. Baskı). Anı.
- Ölker, G. (2011). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü (1945-1950 arası)*. (Yayımlanmamış doktora tezi) Selçuk Üniversitesi.
- Özbay, M. (2009). *Anlama teknikleri: II dinleme eğitimi* (1. Baskı). Öncü Kitap.
- Özcan, H. Z. (2022). *Köroğlu Destanı'nın b1 düzeyine uyarlanmasının okuduğunu anlamaya etkisi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Uşak Üniversitesi.
- Özcan, H. Z., & Batur, Z. (2021). Türkçenin Yabancı dil olarak öğretiminde bir metin uyarlama örneği: Köroğlu Destanı. *Folklor Akademik Dergisi*, 4(2), 227–251.
- Özdemir, S. (2019). *Yabancı dil öğretiminde görsel materyalin dinleme becerisine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi.
- Özdemir, S., & Eroğlu, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan metin uyarlama çalışmalarının betimsel analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11(4), 1613–1631. <https://doi.org/10.7884/teke.5549>
- Özdin, A. (2020). *Türk masallarının yabancılar Türkçe öğretiminde okuma metni olarak uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Özet, A. T. (2019). *Nasreddin Hoca fıkralarının yabancılar Türkçe öğretiminde okuma metni olarak düzenlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Özmen, C. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirme teknikleriyle öykülerin yeniden oluşturulması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Öztürk, E. (2018). *Etkileşimli masal anlatım tekniğinin ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Uşak Üniversitesi.
- Palmer, E. (2014). *Teaching The Core Skills of Listening & Speaking*. ASDC.
- Parlak, H. (2018). Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan görsel, işitsel, görsel-işitsel araçlar. M. Durmuş & A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* içinde (2. Baskı, ss. 401–408). Grafiker Yayınları.

- Polat, M. (2023). *Türkçe öğrenen yabancılar için masal metinlerinin b1 düzeyinde uyarlanması: Naki Tezel'in Türk Masalları örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- Şahin, B. (2023). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Reşat Nuri Güntekin'in hikâyelerinin a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Sallabaş, M. E. (2012). Türkçeyi Yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma kaygılarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 7(3), 2199–2218. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.3481>
- Şavlı, F., & Özdemir, S. (2018). Görsel materyal destekli dinlediğini anlama yetisinin yabancı dil öğretimindeki yeri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6(1), 184–197.
- Sedîqî, M. S. (2023). *Farklı dildeki edebi eserlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı: "Gülner ve Ayna" eserinin Türkçe b1 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi.
- Şengel, E. (2020). Tasarım ve geliştirme araştırmaları. K. Çağıltay & Y. Göktaş (Ed.), *Öğretim Teknolojilerinin Temelleri Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler içinde* (3. Baskı, ss. 407–420). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786053644576>
- Şenyiğit, Y. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde sözlü dilin kelime sıklığı ve a1-a2 seviye sözlüğü*. (Yayımlanmamış doktora tezi) Sakarya Üniversitesi.
- Şimşek, C. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yazınsal metinlerin farklı seviyelere göre uyarlanması: Fakir Baykurt-Bariş Çöreği örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Şimşek, E. (2022). *Yabancılar Türkçe öğretiminde efsane metinlerinin dinleme metni olarak b1 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi.
- Şimşek, M. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sesli hikâye kullanımının dinleme becerisine etkisi: bir karma yöntem çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Süner, R. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinlerin b1 düzeyine uyarlanması: Eskici örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Temizyürek, F., Şahbaz, N. K., & Gürel, Z. (2016). *Çocuk edebiyatı* (1. Baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786053185536>
- Tezel, N. (2009). *Türk masalları* (4. Basım). Bilge Kültür Sanat.
- Torusdağ, G., & Aydın, İ. (2020). *Metindilbilim ve örnek metin çözümlemeleri* (4. Baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786052411292>
- Tuğrul, F. (2021). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Refik Halit Karay'ın "Şeftali Bahçeleri" adlı hikâyesinin a1-a2 düzeyine göre sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi.
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020a). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı* (İ.

- Gültekin (Ed.); 1. Baskı).
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020b). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı* (İ. Gültekin (Ed.); 2. Baskı).
- Ünveren, D. (2020). Dinleme/İzlemede Beden Dili. M. N. Kardaş (Ed.), *Dinleme Eğitimi* içinde (I. Baskı, ss. 199–220). Pegem Akademi.
- Uysal, D. (2020). Geleneğin güncellenmesine bir örnek: “Anadolu Masalları Projesi”. M. Dinç (Ed.), *II. Uluslararası Toplum ve Kültür Araştırmaları Sempozyumu* içinde (ss. 35–45). TOKÜAD.
- Yakar, Y. M. (2014). Keloğlan’dan bir süper kahraman yaratılabilir mi? *Türk Dili*, 57(756), 246–248.
- Yaşar, S. A. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metin uyarlama ve Memduh Şevket Esendal’ın Pazarlık hikâyesinin a2 seviyesine göre uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi.
- Yayan, H. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Refik Halit Karay’ın Eskici ve Testi adlı hikâyelerinin a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Yazıcı, N. (2021). Dil öğretiminde metin seçimi. E. Boylu (Ed.), *Soru ve Cevaplarla Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi El Kitabı* içinde (1. Baskı, ss. 15–19). Pegem Akademi.
- Yazok, Z. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretimi kapsamında Kemalettin Çalık’ın Piri Reis adlı eserinin b1 seviyesinde sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi.
- Yemenici, A. İ. (2019). *Türkçe öğretiminde masallarla yapılan etkinliklerin dinleme becerilerine etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi) Gazi Üniversitesi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, O. (2013). *Yeni Türk edebiyatı metinlerinin a1-a2 düzeyine uyarlanması ve Çalıkuşu örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Yılmaz, E. (2020). *Yabancılar için başlangıç düzeyi Türkçe sözlük (a1)* (2. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yılmaz, E. (2021). *Uygulamalı metin bilgisi* (3. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yılmaz, Y. (2021). *Yabancılar Türkçe öğretimi kapsamında Ömer Seyfettin’in bazı hikâyelerinin b1 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Zorlu, E. (2022). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin’in Miras ve Gizli Mabel adlı hikâyelerinin a1-a2 seviyesine uyarlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.

EKLER

Ek 1. “Ciğer” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.1. *Ciğer masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Azdan çoktan, hoppala hoptan; sana bir mintan yaptırayım çerden çöpten, ilikleri karpuz kabuğundan, düğmeleri turptan.	Formeller uyarlanmamıştır.	Azdan çoktan, hoppala hoptan; sana bir mintan yaptırayım çerden çöpten, ilikleri karpuz kabuğundan, düğmeleri turptan.
Haydi, dinle masalımı o zaman.	Devrik cümle, kurallı cümle haline getirilmiştir.	Haydi, o zaman masalımı dinle.
Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde; ben diyeyim yüz yıl, siz deyin bin yıl önce küçük bir kasabada, bir anayla kızı beraber yaşarmış.	Formeller uyarlanmamıştır. -ylA biçimbirimi ayrı bir kelime biçiminde gösterilmiştir.	Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde; ben diyeyim yüz yıl, siz deyin bin yıl önce küçük bir kasabada, bir ana ile kızı beraber yaşarmış.
Günlerden bir gün, kadının canı ciğer çekmiş.	Günlerden bir gün kalıbı olduğu gibi korunmuş, “canı çekmek” deyiimi yemek istemek şeklinde uyarlanmıştır.	Günlerden bir gün, kadın ciğer yemek istemiş.
Kızının eline birkaç kuruş verip onu ciğer almaya göndermiş.	Özne eklenmiştir. Zarf-fiil kaldırılmış cümle tamamlanmıştır. Birleşik cümle biçiminden iki basit cümle biçimine uyarlanmıştır. “Birkaç kuruş” sıfat tamlaması daha anlaşılır olması için “birkaç kuruş para” şeklinde değiştirilmiştir.	Kadın, kızının eline birkaç kuruş para vermiş. Onu ciğer almak için göndermiş.
Arkasından da tembihlemiş:	“Tembihlemek” yerine hem YTKSS-Göz hem de YTKSS-Ölker’de daha yüksek sıklık değerine sahip “tembih etmek” birleşik fiili kullanılmıştır. Daha anlaşılır olması için TDK sözlüğünde karşılığı olan “uyarmak” sözcüğü ile açıklama yoluna gidilmiştir. “Arkasından” kelimesi anlam karmaşasına sebep olabileceği düşünüldüğü için cümleden silinmiştir.	Kızını tembih etmiş, uyarmış.
– Aldıktan sonra, ciğeri gölde yıkayıp doğruca eve getir e mi kızım?	“Yıkayıp” ifadesi bir zarf fiil olduğu için A2.2. seviyesi için uygun değildir. Bunun yerine emir kipinde “yık” çekimli fiili kullanılmış, “ve” bağlacıyla diğer cümleye bağlanmıştır.	Ciğeri al. Sonra gölde yıka ve doğruca eve getir. Tamam mı kızım?

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
	“Aldıktan sonra” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “al” ifadesi kullanılmıştır. “Doğruca” ifadesinde geçen “-CA” biçimbirimi hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılabileceği tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. Cümlede sözdizimsel değişiklik de yapılmıştır. “Ciğeri” ifadesi cümle başına alınmıştır. “E mi?” onaylama ifadesi yerine daha anlaşılır olan “tamam mı?” ifadesi kullanılmıştır.	
Bunun üzerine kızcağız çarşıya gidip ciğeri almış, göle götürüp bir güzel yıkamış.	“Bunun üzerine” ifadesi yerine “sonra” ifadesine yer verilmiştir. “Kızcağız” ifadesinde geçen “cAğIz” biçimbirimi hakkında TYDOÖP’te herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılabileceği tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Sonra, kızcağız çarşıya gitmiş ve ciğeri almış. Göle götürmüş ve güzelce yıkamış.
Ciğeri sudan çıkardığı sırada bir leylek, ciğeri kaptığı gibi göğe yükselmiş.	“Çıkardığı sırada” ifadesi için basit çekimli “çıkarmış” eylemi ve “sırada” kelimesindeki zamansallığı yansıtmak amacıyla “o anda” ifadesine başvurulmuştur. “Kaptığı gibi” ifadesinde bulunan ivedilik anlamı “hemen” kelimesiyle sağlanmıştır.	Kız ciğeri sudan çıkarmış. O anda bir leylek gelmiş. Ciğeri kızın elinden almış. Hemen göğe yükselmiş.
Kız, leyleğin arkasından: – Ciğeri bana geri ver! Ah leylek, anamın canı ciğer çekmişti, götüremezsem bana çok kızar, diye bağırır.	“Canı çekmek” deyiimi yukarıdaki gibi “yemek istemek” şekline dönüştürülmüştür. “Götüremezsem” sözcüğü geniş zamanın şart kipinde oluşturulan bir yeterlik kuralı birleşik fiildir. A2.2. seviyesi için anlaşılması zor bir ifadedir. Cümleden çıkartıldığında anlamsal bir bozulmaya yol açmadığı için çıkartılmıştır.	Kız, leyleğin arkasından bağırır: – Ciğeri bana geri ver! Ah leylek, anam ciğer yemek istedi. Bana çok kızacak.
Leylek de ona: – Karnım çok aç. Sen bana arpa ver, ben de sana ciğeri geri vereyim, demiş.	Sözdizimsel değiştirme yapılmıştır.	Leylek de ona şöyle demiş: – Karnım çok aç. Sen bana arpa ver, ben de sana ciğeri geri vereyim.
Bunun üzerine kız, çiftçiye gidip: – Çiftçi amca, bana biraz arpa ver ki ben de onu leyleğe götüreyim. Leylek de bana ciğer versin, ben de alıp ciğeri anama götüreyim, demiş.	“Bunun üzerine” ifadesi yerine daha sık kullanılan “sonra” ifadesine başvurulmuştur. “Gidip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gitmiş” kullanılmıştır. Kısa cümleler kullanmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Sonra kız çiftçiye gitmiş. – Çiftçi amca, bana biraz arpa ver. Ben de onu leyleğe götüreyim. Leylek de bana ciğer versin, ben de ciğeri alayım, anama götüreyim, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
O vakit çiftçi, şu cevabı vermiş:	Vakit kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan “zaman” kelimesi tercih edilmiştir.	O zaman çiftçi, şu cevabı vermiş:
– Akşama et pişireceğim, bana aktardan biraz baharat alırsan sana arpa veririm.	“Alırsan” şart kipindeki fiil emir kipine uyarlanmıştır. Yükleme geniş zaman kipinden istek kipine uyarlanmıştır. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	– Akşama et pişireceğim. Bana baharatçıdan biraz baharat al, sana arpa vereyim.
Kız hemen yola düşmüş.	“Yola düşmek” deyimini “gitmeye başlamış” şeklinde uyarlanmıştır.	Kız hemen gitmeye başlamış.
Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş.	Formeller uyarlanmamıştır.	Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş.
Sonunda aktara varmış.	“Varmış” ifadesi “mevcut olmak” anlamına da geldiğinden “ulaşmış” sözcüğü tercih edilmiştir. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Sonunda baharatçıya ulaşmış.
Aktar amca, bana biraz baharat ver, çiftçi amcaya vereyim.	“Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Baharatçı amca, bana biraz baharat ver, çiftçi amcaya vereyim.
Çiftçi amca bana biraz arpa versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çiftçi amca bana biraz arpa versin.
Arpayı leyleğe götüreyim ki bana ciğeri geri versin.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacının olduğu yerden bölünmüştür.	Arpayı leyleğe götüreyim. Bana ciğeri geri versin.
Ben de ciğeri alıp anama götüreyim, demiş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “alayım” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ben de ciğeri alayım, anama götüreyim, demiş.
Olur ama bir şartım var.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Olur ama bir şartım var.
Ayakkabılarım eskidi, bana bir kundura getirirsen sana baharat veririm, demiş aktar.	“Getirirsen” ifadesi şart kipinden çıkarılıp emir kipiyle çekimlenmiştir. Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Ayakkabılarım eskidi, bana bir ayakkabı getir. Sana baharat veririm, demiş baharatçı.
Aktardan çıkan kız, kunduracıya gitmiş:	“Çıkan” sıfat-fiili “çıkılmış” çekimli fiili şeklinde uyarlanmıştır. Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına	Kız baharatçıdan çıkılmış, ayakkabıcıya gitmiş:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
	sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	
Kunduracı amca, bana bir kundura ver de onu alıp aktara götüreyim.	Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır. Kısa cümleler kullanmak amacıyla “de” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Alıp” zarf-fiili yerine “alayım” çekimli fiili kullanılmıştır. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Ayakkabıcı amca, bana bir ayakkabı ver. Onu alayım, baharatçıya götüreyim.
Aktar bana baharat versin, onu çiftçiye vereyim, çiftçi de bana biraz arpa versin.	“Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Baharatçı bana baharat versin, onu çiftçiye vereyim, çiftçi de bana biraz arpa versin.
Arpayı leyleğe götüreyim ki leylek de bana ciğeri geri versin.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Arpayı leyleğe götüreyim. Leylek de bana ciğeri geri versin.
Ciğeri alıp anama götüreyim, demiş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “alayım” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ciğeri alayım, anama götüreyim, demiş.
Kunduracı şu karşılığı vermiş: – Sen önce bana bir öküz derisi getir, o vakit ben de sana kundurayı veririm.	Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır. “Karşılık” kelimesi yerine anlamayı kolaylaştırmak için anlamı karşılayan “cevap” kelimesi getirilmiştir. Vakit kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan “zaman” kelimesi tercih edilmiştir.	Ayakkabıcı şu cevabı vermiş: – Sen önce bana bir öküz derisi getir, o zaman ben de sana ayakkabıyı veririm.
Bunun üzerine kız, dericiye gitmiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bunun üzerine kız, dericiye gitmiş:
Derici amca, bana bir öküz derisi ver de kunduracıya götüreyim.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla “de” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır.	Derici amca, bana bir öküz derisi ver. Ayakkabıcıya götüreyim.
Kunduracı bana kundurayı versin.	Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır.	Ayakkabıcı bana ayakkabıyı versin.
Onu aktara götüreyim, aktar bana baharat versin.	“Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Onu baharatçıya götüreyim, baharatçı bana baharat versin.
Baharatı çiftçiye vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Baharatı çiftçiye vereyim.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Çiftçi de bana biraz arpa versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çiftçi de bana biraz arpa versin.
Arpayı leyleğe götürüyim ki leylek de bana ciğeri geri versin.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Arpayı leyleğe götürüyim. Leylek de bana ciğeri geri versin.
Ben de ciğeri alıp anama götürüyim, demiş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “alayım” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ben de ciğeri alayım. Anama götürüyim, demiş.
Olur ama önce bana bir öküz postu getir.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Olur ama önce bana bir öküz postu getir.
Ben de sana onu işleyip derisini vereyim, diye cevap vermiş derici.	“İşleyip” zarf-fiili yerine “işleyeyim” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ben de senin için onu işleyeyim derisini vereyim, diye cevap vermiş derici.
Bunun üzerine kız, bir öküze gidip: – Öküz, bana bir post ver ki dericiye götürüyim.	“Gidip” zarf-fiili yerine “gitmiş” çekimli fiili kullanılmıştır. Kısa cümleler kullanmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Bunun üzerine kız, bir öküze gitmiş. – Öküz, bana bir post ver. Dericiye götürüyim.
O da postu işleyip bana deriyi versin de onu kunduracıya götürüyim.	“İşleyip” zarf-fiili yerine “işlesin” çekimli fiili kullanılmıştır. Kısa cümleler kullanmak amacıyla “de” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır.	O da postu işlesin, bana deriyi versin, onu ayakkabıcıya götürüyim.
Kunduracı bana kundurayı versin, onları aktara götürüyim.	Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Ayakkabıcı bana ayakkabıyı versin, onları baharatçıya götürüyim.
Aktar bana baharat versin, onu çiftçiye vereyim.	“Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Baharatçı bana baharat versin, onu çiftçiye vereyim.
Çiftçi de bana biraz arpa versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çiftçi de bana biraz arpa versin.
Arpayı leyleğe götürüyim ki leylek de bana ciğeri geri versin.	Cümleleri bağlayan ki bağlacı cümleden çıkartılmıştır.	Arpayı leyleğe götürüyim. Leylek de bana ciğeri geri versin.
Ben de ciğeri alıp anama götürüyim, demiş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “alayım” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ben de ciğeri alayım, anama götürüyim, demiş.
Öküz şöyle demiş: – Sen bana saman getir, ben de sana bir post vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Öküz şöyle demiş: – Sen bana saman getir, ben de sana bir post vereyim.
Kız bunun üzerine bir rençpere gidip şunları söylemiş:	“Gidip” zarf-fiili yerine “gitmiş” çekimli fiili kullanılmıştır.	Kız bunun üzerine bir rençpere gitmiş, şunları söylemiş:
Rençper amca, bana biraz saman ver de öküze götürüyim.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla “de” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Rençper amca, bana biraz saman ver. Öküze götürüyim.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Öküz bana bir post versin, postu dericiye götürüyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Öküz bana bir post versin, postu dericiye götürüyim.
O da postu işleyip bana deriyi versin de kunduracıya götürüyim.	“İşleyip” zarf-fiili yerine “işlesin” çekimli fiili kullanılmıştır. Kısa cümleler kullanmak amacıyla “de” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır.	O da postu işlesin. Bana deriyi versin. Ayakkabıcıya götürüyim.
Kunduracı bana kundurayı versin, aktara götürüyim.	Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır. “Aktor” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Ayakkabıcı bana ayakkabıyı versin, baharatçıya götürüyim.
Aktor bana baharat versin.	“Aktor” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Baharatçı bana baharat versin.
Baharatı çiftçi babaya vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Baharatı çiftçi babaya vereyim.
Çiftçi de bana biraz arpa versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çiftçi de bana biraz arpa versin.
Arpayı leyleğe götürüyim ki leylek de ciğeri bana geri versin.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Arpayı leyleğe götürüyim. Leylek de ciğeri bana geri versin.
Ben de ciğeri alıp anama götürüyim, demiş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “alayım” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ben de ciğeri alayım, anama götürüyim, demiş.
Rençper amca, küçük kızı çok sevmiş ve ona şöyle demiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Rençper amca, küçük kızı çok sevmiş ve ona şöyle demiş:
– Elimi öpüp başına koyarsan ben de sana saman veririm. Eee, saygının açamayacağı kapı yokmuş.	“Koyarsan” şart kipi yerine “koy” emir kipi kullanılmıştır. “Öpüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “öp” kullanılmıştır. “Saygının açamayacağı kapı yokmuş” ifadesi yerine dil düzeyine uygun alternatif bir cümle yazılmıştır.	– Elimi öp, başına koy. Ben de sana saman veririm. Eee, saygı her kapıyı açar.
Küçük kız, rençper amcanın bu isteğini hemen yerine getirmiş.	“İsteğini yerine getirmek” yerine “isteğini yapmış” kalıbı kullanılmıştır.	Küçük kız, rençper amcanın bu isteğini hemen yapmış.
Samanı öküze götürmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Samanı öküze götürmüş.
Öküzden postu alıp dericiye götürmüş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “almış” çekimli fiili kullanılmıştır.	Öküzden postu almış, dericiye götürmüş.
Dericiden deriyi alıp kunduracıya götürmüş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “almış” çekimli fiili kullanılmıştır. Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır.	Dericiden deriyi almış, ayakkabıcıya götürmüş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Kunduracıdan kunduraları alıp aktara götürmüş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “almış” çekimli fiili kullanılmıştır. Kundura kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan ayakkabı kelimesi kullanılmıştır. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Ayakkabıcıdan ayakkabıları almış, baharatçıya götürmüş.
Aktardan baharatı alıp çiftçiye vermiş, çiftçiden arpayı alıp leyleğe götürmüş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “almış” çekimli fiili kullanılmıştır. “Aktar” kelimesi YTKSS sıklık listelerinde düşük bir sıklık katsayısına sahip olduğu için A2 seviye bir öğrencinin seviyesinin üstünde bulunmuştur. Bunun yerine “baharatçı” kelimesi kullanılmıştır.	Baharatçıdan baharatı almış çiftçiye vermiş, çiftçiden arpayı almış leyleğe götürmüş.
Leylek, arpayı yiyince ciğeri kıza geri vermiş.	“yiyince” zarf-fiili yerine “yemiş” çekimli fiili kullanılmıştır.	Leylek, arpayı yemiş, ciğeri kıza geri vermiş.
Kız, o sırada leyleği yakalamış ve ona şöyle demiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kız, o sırada leyleği yakalamış ve ona şöyle demiş:
İzinsiz aldın ya ciğeri Bilmeden bendeki değerini Başkasının canını yakmazsan Salıveririm ben de seni	Maniler uyarlanmamıştır.	İzinsiz aldın ya ciğeri Bilmeden bendeki değerini Başkasının canını yakmazsan Salıveririm ben de seni
Leylek, bir daha hiç kimsenin malını izinsiz almayacağını söylemiş.	“Almayacağını” sıfat fiili yerine “almayacağım” çekimli fiili kullanılmıştır. Bunun için leyleğin sözleri dolaylı anlatım yerine doğrudan anlatım ile alıntılanmıştır.	Leylek, bir daha hiç kimsenin malını izinsiz almayacağım, demiş.
Kız da onu affedip salıvermiş.	“Affedip” zarf-fiili yerine “affetmiş” çekimli fiili kullanılmıştır. Tezlik kurallı birleşik fiili dil seviyesine uygun değildir.	Kız da onu affetmiş, salmış.
Ciğeri alıp annesine götürmüş.	“Alıp” zarf-fiili yerine “almış” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ciğeri almış, annesine götürmüş.
Annesi, ciğeri güzelce pişirip sofraya koymuş.	“Güzelce” ifadesinde geçen “-ce” biçimbirimi hakkında TYDOÖP’te herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Pişirip” zarf-fiili yerine “pişirmiş” çekimli fiili kullanılmıştır.	Annesi, ciğeri güzelce pişirmiş, sofraya koymuş.
Nihayet ana kız, muratlarına ermişler.	“Nihayet” kelimesi yerine YTKSS-Göz’e göre sıklık değeri daha yüksek olan “sonunda” kelimesi kullanılmıştır. “Ana kız” ikilemesi daha açıklayıcı olması için aralarına konan “ve” bağlacıyla desteklenmiştir. “Muradına ermek” burada bir formel olarak kullanılmıştır. Formeller uyarlamaya tabi tutulmamıştır.	Sonunda ana ve kız muratlarına ermişler.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Cıgeri afiyetle yiyip bitirmişler.	“Yiyip” zarf-fiili yerine “yemişler” çekimli fiili kullanılmıştır. “Afiyetle yemek” Türkçede bir kalıp haline geldiğinden ve anlaşılacağı düşünüldüğünden korunmuştur.	Cıgeri afiyetle yemişler, bitirmişler.
Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de akıllanan leyleğimizin başına...	Formeller uyarlanmamıştır. Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de akıllanan leyleğimizin başına...

Ek 2. “Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.2. *Çilli Tavuk ve Yavruları masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Az sürdüm, uz sürdüm; dere tepe düz sürdüm. Altı ay, bir güz sürdüm. Geri döndüm baktım ki arkadan ekin gövermiş, geçmiş. Bir orak aldım, yanaştım ekine. Biraz biçtikten sonra belim ağrıdı. Dinleniverdim yorgunluk alametiyle.	Formeller uyarlanmamıştır.	Az sürdüm, uz sürdüm; dere tepe düz sürdüm. Altı ay, bir güz sürdüm. Geri döndüm baktım ki arkadan ekin gövermiş, geçmiş. Bir orak aldım, yanaştım ekine. Biraz biçtikten sonra belim ağrıdı. Dinleniverdim yorgunluk alametiyle.
Sonra rastladım bir çilli tavuğa.	Devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Rastlamak” yerine daha yüksek kullanım sıklığına sahip “karşılaşmak” kelimesi tercih edilmiştir. Bu sayede “ile” kelimesi kullanılmış, “tavuk” kelimesine gelen ek dolayısıyla gerçekleşen ünsüz yumuşaması giderilmiştir.(tavuğa -> tavuk ile)	Sonra bir çilli tavuk ile karşılaştım.
Bu tavuğun beş de yavrusu varmış.	Bağlaç olan “da” anlamayı kolaylaştırmak için kaldırılmıştır.	Bu tavuğun beş yavrusu varmış.
Çilli tavuk yavrularıyla bütün gün yem bulmak için aranır dururmuş.	“Aranır dururmuş” ifadesi cümleye bir sürerlik anlamı katmaktadır. Dil seviyesine uygun olmadığı için kaldırılmıştır. Öyle ki “dururmuş” kelimesinde geniş zamanın hikaye birleşik zamanı kullanılmış olup bu ifade de dil seviyesine uygun değildir. Bunun yerine “gezer” kelimesi kullanılmıştır.	Çilli tavuk yavrularıyla bütün gün yem bulmak için gezer.
Kış günlerinde kar, fırtına eksik olmazmış.	“Eksik olmazmış” yardımcı fiille kurulan bir birleşik fiildir. A2.2. dil seviyesi için anlaşılması zor bir yapıdır. Bunun yerine “varmış” ifadesi tercih edilmiştir.	Kış günlerinde kar, fırtına varmış.
Bu yüzden çilli tavuk ve yavruları yem bulmakta zorlanıyorlarmış.	“Yem bulmakta zorlanıyorlarmış” ifadesinde birleşik zamanlı fiil bulunduğu için hedef dil seviyesine uygun değildir. Fiil kökü korunmuş basit çekimli bir fiil yazılmıştır. Bağlama uygun olarak “çok” miktar zarfı eklenmiştir.	Bu yüzden çilli tavuk ve yavruları için yem bulmak çok zormuş.
Gel zaman git zaman, uzun ve soğuk bir kışın ardından, nihayet ilkbahar gelmiş.	“Gel zaman git zaman” bir geçiş formelidir. Formeller uyarlanmamıştır. “Ardından” yerine kullanımı daha sık olan “sonra” kelimesi tercih edilmiştir. “Nihayet” kelimesi yerine YTKSS-Göz’e göre sıklık değeri daha yüksek olan “sonunda” kelimesi kullanılmıştır.	Gel zaman git zaman, uzun ve soğuk bir kıştan sonra, sonunda ilkbahar gelmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bizim çilli tavuk “Şu tarlaya az buğday eksem de kışın kolayca yavrularımı beslesem.	İç içe birleşik alıntı cümleler yerine bağımsız cümleler daha anlaşılır olacağı için alıntı cümle ayrılmıştır. -sA şart kipi yerine hedef dil seviyesine uygun olan -AyIm istek kipi kullanılmıştır. Cümleleri bağlayan “dA” bağlacı kaldırılmış, cümleler tamamlanmıştır.	Bizim çilli tavuk şöyle düşünmüş. Şu tarlaya az buğday ekeyim, kışın kolayca yavrularımı besleyeyim.
Tek başıma bunu yapamam.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tek başıma bunu yapamam.
Komşularımdan yardım isteyeyim.” diye düşünmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. “Diye düşünmüş” ifadesi yukarıdaki cümlede verilmiştir. Tekrarlanmaması için silinmiştir.	Komşularımdan yardım isteyeyim.”
Komşularını aklından tek tek geçirmiş.	“Aklından geçirmek” deyimini yerine “düşünmüş” kelimesi tercih edilmiştir.	Komşularını tek tek düşünmüş.
İlk önce kazın yanına gelmiş ve ona seslenmiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	İlk önce kazın yanına gelmiş ve ona seslenmiş:
– Kaz kardeş, ben ekin ekeceğim ama yardıma ihtiyacım var.	“İhtiyacım var” kalıbı yerine “lazım” kelimesi uygun bulunmuştur. “Ekin” yerine daha sık kullanılan eş anlamlısı “buğday” kelimesi kullanılmıştır.	– Kaz kardeş, ben buğday ekeceğim ama yardım lazım.
Sen bana yardım edersen ben de sana yardım ederim.	“Edersen” birleşik zamanlı fiili yerine “et” emir kipinde yüklem olarak kullanılmıştır.	Sen bana yardım et, ben de sana yardım ederim.
Bu işi daha kolay yaparız.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu işi daha kolay yaparız.
Bana yardım eder misin, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bana yardım eder misin, demiş.
Kaz: – İşimiz çok, gelemem, demiş.	“İşimiz çok” cümlesi öğrencinin de bildiği “var” yüklemeyle desteklenmiştir.	Kaz: – Çok işimiz var, gelemem, demiş.
Çilli tavuk buna üzülmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çilli tavuk buna üzülmüş.
Bu sefer tavşana gitmiş.	“Sefer” ifadesi yerine TYDOÖP’de bulunan “kez” kelimesi tercih edilmiştir.	Bu kez tavşana gitmiş.
Kırlarda zıp zıp zıplayan tavşana yetişmesi kolay olmamış.	“Zıplayan” isim fiili hedef dil seviyesine uygun olmadığı için yüklem haline getirilmiştir.	Tavşan kırlarda zıp zıp zıplamış. Tavşana yetişmek kolay olmamış.
Nefes nefese kalmış ama sonunda ona yetişmiş ve şöyle seslenmiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. Anlaşılacağı düşünüldüğünden deyim muhafaza edilmiştir.	Nefes nefese kalmış ama sonunda ona yetişmiş ve şöyle seslenmiş:
– Tavşan kardeş, tavşan kardeş!	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Tavşan kardeş, tavşan kardeş!
Benim yardıma ihtiyacım var.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Benim yardıma ihtiyacım var.
Gel, bana biraz yardım et.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Gel, bana biraz yardım et.
Buğday ekeceğim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Buğday ekeceğim.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Ben de sana yardım ederim, tek başıma yapamıyorum.	“Tek başıma yapamıyorum” ifadesi hedef dil seviyesine uymadığı için aynı anlamı veren “yalnız olmuyor” ifadesi tercih edilmiştir.	Ben de sana yardım ederim, yalnız olmuyor.
– Aaa, olmaz ki!..	Pekiştirme işleviyle kullanılan “ki” biçimbirimi hedef dil seviyesine uygun olmamasından dolayı cümleden çıkartılmıştır.	– Aaa, olmaz!..
Bir tavşan dolaşmadan duramaz ki!	Zarf-fiil seviye üstü olduğu için bağlama ve seviyeye uygun alternatif bir cümle yazılmıştır.	Bir tavşan hep dolaşmalı.
Benim gezmem lazım, ben gelemem, demiş tavşan.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Benim gezmem lazım, ben gelemem, demiş tavşan.
Sonra da kuyruğunu sallaya sallaya çekip gitmiş.	-dA bağlacı cümleden çıkartılmıştır. Anlaşılacağı düşünüldüğü için ikileme muhafaza edilmiştir. Çekip gitmek deyiimi yerine sadece gitmek fiili tercih edilmiştir. “Kuyruğunu sallaya sallaya” zarf-fiil grubu seviye üstü olduğu için yerine daha önce de kullanılan “zıp zıp zıplamış” ifadesi kullanılmıştır.	Sonra zıp zıp zıplamış, gitmiş.
Tavuğun komşularından biri de ördekmiş.	“-dAn biri” ifadesinde kullanılan belirsizlik anlamayı zorlaştırabileceğinden “bir komşusu” sıfat tamlamasının kullanımı uygun görülmüştür.	Tavuğun bir komşusu da ördekmiş.
Çilli tavuk, “Bir de ördeğin yanına gideyim bari.” diye düşünmüş.	İç içe cümleler ayrılıp bağlama uygun şekilde bağımsız cümleler haline getirilmiştir.	Çilli tavuk düşünmüş: Ördeğin de yanına gideyim.
– Ördek kardeş, senden yardım istiyorum.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Ördek kardeş, senden yardım istiyorum.
Yavrularım ufak, kış gelmeden onlara yiyecek hazırlamam lazım.	“Ufak” ifadesinin yerine aynı anlamı karşılayan ve daha yüksek sıklık kat sayısına sahip “küçük” tercih edilmiştir. “Gelmeden” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelecek” kullanılmıştır. “Yiyecek” ifadesindeki “ecek” biçimbirimi kip ekiyle karıştırılabileceğinden daha anlaşılır olan “yemek” kelimesi tercih edilmiştir.	Yavrularım küçük. Kış gelecek. Onlara yemek hazırlamam lazım.
Buğday ekeceğim ama o da tek başıma olmuyor.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla “ama” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “O da” ifadesi anlamı etkilemediği için cümleden çıkartılmıştır.	Buğday ekeceğim. Tek başıma olmuyor.
Gelip bana yardım eder misin?	Anlamsal bir farklılık doğurmayacağı için fiilimsi cümleden çıkartılmıştır.	Bana yardım eder misin?
Ben de sana yardım ederim, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ben de sana yardım ederim, demiş.
Ördek: – Vak vak vak!.. Sen işine bak.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ördek: – Vak vak vak!.. Sen işine bak.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Ben de gelemem, işlerim var, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ben de gelemem, işlerim var, demiş.
Çilli tavuk ördeğin cevabına da üzülmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çilli tavuk ördeğin cevabına da üzülmüş.
Yine “Kimden yardım isteyeyim?” diye düşünmüş, aklına horoz gelmiş.	İç içe cümleler yakın anlam taşıyacak daha kolay bir cümle şekline uyarlanmıştır.	Horozdan yardım istemeyi düşünmüş.
– Horoz kardeş, ben kışa hazırlık için buğday ekmek istiyorum.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Horoz kardeş, ben kışa hazırlık için buğday ekmek istiyorum.
Tek başıma da olmuyor.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tek başıma da olmuyor.
Bana yardımcı olur musun?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bana yardımcı olur musun?
Ben de sana yardımcı olurum, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ben de sana yardımcı olurum, demiş.
Horoz: – Üürü üüü!.. Başka tarafa yürü!	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Horoz: – Üürü üüü!.. Başka tarafa yürü!
Ben gelemem.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ben gelemem.
Yorgunum, çalışamam, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Yorgunum, çalışamam, demiş.
Tavuk bakmış ki dört komşusundan da hayır yok, başlamış eşelemeye.	“Hayır yok” ifadesi yerine “Tavuğa kimse yardım etmemiş” cümlesi yazılmıştır. “Eşelemek” yerine daha sık kullanılan eş anlamlısı “karıştırmak” kullanılmıştır.	Tavuğa kimse yardım etmemiş. Tavuk toprağı karıştırmaya başlamış.
Gecesini gündüzüne katmış; eşelemiş, eşelemiş.	Gecesini gündüzüne katmak deyimi yerine “gece gündüz çalışmak” ifadesi tercih edilmiştir. “Eşelemek” yerine daha sık kullanılan eş anlamlısı “karıştırmak” kullanılmıştır. Geçişli fiilin nesnesi eklenmiştir.	Gece gündüz çalışmış. Toprağı karıştırmış.
Ekebildiği kadar buğday ekmiş.	“Ekebildiği kadar” ifadesi hedef dil seviyesinin üstünde olduğu için cümleden çıkartılmıştır.	Buğday ekmiş.
Günler günleri kovalamış.	Deyimde geçen kovalamak mecazi olarak anlaşılamayabileceği için daha basit bir yapı kullanılmıştır.	Günler geçmiş.
Buğdaylar yeşillenmiş, başak vermiş; o başaklar baş eğmiş, içleri dolmuş.	Ortak öge barındıran sıralı cümleler hedef dil düzeyi için uygun olmadığından durumu özetleyen alternatif bir basit cümle kullanılmıştır.	Buğdayların başakları çıkmış.
Sonunda hasat zamanı gelmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sonunda hasat zamanı gelmiş.
Çilli tavuğumuz yine sırasıyla komşularını gezmiş.	Anlamaya yardımcı olmak amacıyla iyelik ekleri cümleden çıkartılmıştır.	Çilli tavuk yine sırayla komşuları gezmiş.
Buğdayları biçmek için hepsinden yardım istemiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Buğdayları biçmek için hepsinden yardım istemiş.
Ama yine hiçbir, çilli tavuğa yardım etmemiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ama yine hiçbir, çilli tavuğa yardım etmemiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Çilli tavuk “Kimse gelmedi, iyisi mi ben kendim yapayım bu işi.” demiş ve takmış önlüğünü boynuna.	Devrik cümle, kurallı cümle haline getirilmiştir. “İyisi mi” ifadesi hedef dil seviyesine uygun olmadığından cümleden çıkarılmış, yerine “o zaman” ifadesi getirilmiştir. Sıralı yapıda olan cümle, bağımsız iki basit cümle şeklinde ayrılmıştır. Önlüğünü boynuna takmak ifadesi bu cümlede işe başlamak anlamı taşımaktadır. Bu yüzden yerine “Çalışmaya başlamış” şeklinde bir cümle yazılmıştır. “Kendi” dönüşlülük zamiri seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Çilli tavuk “Kimse gelmedi. O zaman bu işi ben yapayım.” demiş. Çalışmaya başlamış.
Buğdayları biçip, azar azar alarak taşıyabildiği kadarını değirmene taşımış.	“Biçip” zarf fiili yerine “biçmiş” çekimli fiili kullanılmıştır. “Alarak” zarf fiili ve “taşıyabildiği kadar” ifadesi anlamayı zorlaştıracakı düşünüldüğünden cümleden çıkarılmıştır. Azar azar ikilemesi “ar” ekinin geniş zamanla karıştırılabileceği düşünüldüğünden “az az” şeklinde uyarlanmıştır.	Buğdayları biçmiş. Az az değirmene taşımış.
O kadar yorulmuş ki biraz dinlenmeden işine devam edememiş.	Kaynak cümle, hedef dil seviyesine uygun olmayan zarf-fiil, kurallı birleşik fiil gibi yapıları içermektedir. Özetleme yapılarak aynı anlama gelen dil seviyesine uygun cümleler tercih edilmiştir.	Çok yorulmuş. Sonra biraz dinlenmiş.
Az biraz dinlendikten sonra değirmenden aldığı undan hamur yoğurup ekmek pişirmiştir.	Yan cümle oluşturan fiilimsiler yüklem haline getirilerek basit cümlelere dönüştürülmüştür.	Az biraz dinlendikten sonra değirmenden un almış. Un ile hamur yoğurmuş. Ekmek pişirmiştir.
Ekmekleri sıra sıra dizip komşularına gitmiş:	“Dizip” zarf fiili yerine “dizmiş” çekimli fiili kullanılmıştır.	Ekmekleri sıra sıra dizmiş. Komşularına gitmiş:
– Kaz kardeş, ben buğdayımı ekim, hasat ettim, öğüttüm.	Sıralı cümle şeklinden çıkartmak için virgüllerin yerine nokta konulmuştur.	– Kaz kardeş, ben buğdayımı ekim. Hasat ettim. Öğüttüm.
Eve getirdiğim unumla da ekmek pişirdim.	“Eve getirdiğim unum” ifadesi içerisinde sıfat-fiil barındıran bir tamlamadır. Bu tamlama yerine basit cümle kullanılmıştır.	Eve un getirdim. Ekmek pişirdim.
Ekmekleri yerken bana yardımcı olur musun, demiş.	Zaman bildiren ve zarf-fiil oluşturan “-ken” dil yapısı, hedef dil seviyesine uygun değildir. Bunun için fiilimsi içeren yan cümle basit cümleye dönüştürülmüştür.	Ekmekleri yiyeceğim. Bana yardımcı olur musun, demiş.
– Olurum tabii, hemen gelirim, demiş kaz.	Sözdizimsel değişiklik yapılarak cümle kurallı hâle getirilmiştir.	Kaz, – Olurum tabii, hemen gelirim, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bunun üzerine komşusu tavşana gitmiş bizim çilli tavuk:	“Bunun üzerine” kalıp ifadesi yerine daha sık kullanılan “sonra” ifadesi tercih edilmiştir. Özne sondan başa alınarak sözdizimsel değiştirme yapılmış, cümle kurallı hâle getirilmiştir.	Sonra, bizim çilli tavuk komşusu tavşana gitmiş:
– Tavşan kardeş, ben buğdaylarımı öğüttüm, ekmek pişirdim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Tavşan kardeş, ben buğdaylarımı öğüttüm, ekmek pişirdim.
Ekmekleri yerken bana yardımcı olur musun, demiş.	Zaman bildiren ve zarf-fiil oluşturan “-ken” dil yapısı, hedef dil seviyesine uygun değildir. Bunun için fiilimsi içeren yan cümle basit cümleye dönüştürülmüştür.	Ekmekleri yiyeceğim. Bana yardımcı olur musun, demiş.
– Aaa! Olurum, olurum, senin ekmeklerini yemeye gelirim, demiş.	“Yemeye gelirim” yerine öğrencinin bildiği bir yapı olan “-mAk iste-” yapısı kullanılmıştır.	– Aaa! Olurum, olurum, senin ekmeklerini yemek isterim, demiş.
Tavuk bu kez de ördeğe sormuş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tavuk bu kez de ördeğe sormuş:
– Ördek kardeş, ben ekmek pişirdim. Bunları yemek lazım artık.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	– Ördek kardeş, ben ekmek pişirdim. Artık bunları yemek lazım.
Bana yardımcı olur musun?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bana yardımcı olur musun?
Ördek: – Gelirim tabii, yardımcı olurum, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ördek: – Gelirim tabii, yardımcı olurum, demiş.
Çilli tavuk son olarak horoza gitmiş:	“Olarak” ifadesi seviye üstü olduğundan cümleden çıkartılmıştır. Buna bağlı olarak sözdizimsel değiştirme yapılmıştır. Anlaşılabilirliği artırmak için derecelendirme sıfatı “en” eklenmiştir.	Çilli tavuk en son horoza gitmiş:
– Horoz kardeş, ben buğdayları öğüttüm.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Horoz kardeş, ben buğdayları öğüttüm.
Ekmekleri pişirdim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ekmekleri pişirdim.
Yeme zamanı artık.	Cümleye yüklem eklenerek eksilti olmaktan çıkarılmış, basit yapı cümle haline uyarlanmıştır.	Artık yeme zamanı geldi.
Gelip bizimle yer misin, demiş.	İçinde zarf-fiil barındıran bu davet-rica ifadesi emir kipiyle çekimlenerek öğrencinin bildiği yapı kullanılmıştır.	Gel bizimle ye, demiş.
Horoz da: – Tabii, tabii gelirim, yerim, diye cevaplamış çilli tavuğun sorusunu.	Bir önceki cümlede bulunan soru ifadesi silindiği için bu cümledeki “cevaplama” eylemi de silinmiş, yerine “demiş” ifadesi getirilmiştir. Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	Horoz da çilli tavuğa: – Tabii, tabii gelirim, yerim, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Hepsi koşa koşa gitmişler çilli tavuğun evine.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Koşa koşa” ifadesi zarf-fiil grubu olan bir ikilemedir. Hedef dil seviyesi için uygun olmadığından bu ifade yerine “hemen” sözcüğünün kullanımı uygun bulunmuştur.	Hepsi hemen çilli tavuğun evine gitmişler.
Çilli tavuk: – Ben bunları ekerken, biçerken, değirmende un öğütürken hepinizin işi vardı.	Zaman bildiren ve zarf-fiil oluşturan “-ken” dil yapısı, hedef dil seviyesine uygun değildir. Bunun için fiilimsi içeren yan cümle basit cümleye dönüştürülmüştür.	Çilli tavuk: – Ben bunları ektim, biçtim, değirmende un öğüttüm. O zaman hepinizin işi vardı.
Şimdi yemeye gelince hepiniz buradasınız.	“Yemeye gelince” ifadesi yerine öğrencinin bildiği “-mAk için” dil yapısı kullanılmıştır.	Şimdi yemek için hepiniz buradasınız.
Tarlada izi olanın Harmanda yüzü olur, Çorbada tuzu olanın Yemekte sözü olur demiş.	Maniler uyarlanmamıştır.	Tarlada izi olanın Harmanda yüzü olur, Çorbada tuzu olanın Yemekte sözü olur demiş.
Çilli tavuğun arkadaşları hatalarını anlamışlar ve bir sonraki yıl için çilli tavuğa yardım etmeye söz vermişler.	Cümleyi kısaltmak amacıyla “ve” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Yardım etmeye” ifadesi yerine öğrencinin bildiği “-mAk için” dil yapısı kullanılmıştır.	Çilli tavuğun arkadaşları hatalarını anlamışlar. Bir sonraki yıl çilli tavuğa yardım etmek için söz vermişler.
Çilli tavuk da arkadaşlarını sofrasına kabul etmiş.	“Kabul etmek” birleşik fiilinin yerine aynı anlamı karşılayan ve daha yüksek sıklık kat sayısına sahip “almak” sözcüğü tercih edilmiştir.	Çilli tavuk da arkadaşlarını sofrasına almış.
Gökten üç elma düşmüş: Biri, alın teriyle ekmeğini kazanan çilli tavuğun, biri, bu masalı dinleyenlerin diğeri de arkadaşlarına yardım eden herkesin başına.	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: Biri, alın teriyle ekmeğini kazanan çilli tavuğun, biri, bu masalı dinleyenlerin diğeri de arkadaşlarına yardım eden herkesin başına.

Ek 3. “Hediye” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.3. Hediye masalı metin uyarlama çalışması

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Evvel zamanda iken, kalbur samanda iken; yol az iken, uz iken; anam evde yok iken... Karatavuk kömürcü, saksığan berber iken; at ekmekçi, köpek demirci iken... Deve terzi, horoz tellal iken... Tavuk saatçi, eşek tuzcu iken... Tilki simsar, kedi çuhadar iken bir masal duydum kimlerden? Aldım, cebime koydum, tutup size getirdim.	Formeller uyarlanmamıştır.	Evvel zamanda iken, kalbur samanda iken; yol az iken, uz iken; anam evde yok iken... Karatavuk kömürcü, saksığan berber iken; at ekmekçi, köpek demirci iken... Deve terzi, horoz tellal iken... Tavuk saatçi, eşek tuzcu iken... Tilki simsar, kedi çuhadar iken bir masal duydum kimlerden? Aldım, cebime koydum, tutup size getirdim.
Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; pireler berber, develer tellal iken, ben ninemin beşiğini tıngır mıngır salları iken	Formeller uyarlanmamıştır.	Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; pireler berber, develer tellal iken, ben ninemin beşiğini tıngır mıngır salları iken
uzak diyarlardan birinde bir padişah ve kızı yaşarmış.	Sözcüksel değiştirme yapılarak “diyar” kelimesi yerine aynı anlama sahip ve kullanım sıklık katsayısı daha yüksek olan “ülke” kelimesinin kullanımı uygun bulunmuştur.	uzak ülkelerden birinde bir padişah ve kızı yaşarmış.
Padişahın kızını aynı gece üç kişi istemeye gelmiş ama hiç kimse, padişaha bunu söyleyememiş.	Cümlelerin uzunluğundan dolayı anlamı etkilemeyecek şekilde cümle noktayla ikiye bölünmüştür. “İstemeye gel-” yerine “evlenmek iste-” şeklinde öğrencinin bildiği bir yapının kullanılması daha uygundur. Anlam belirsizliğini ortadan kaldırmak amacıyla “hepsi” belirsizlik zamiri yerine “üç gencin babaları” ifadesi getirilmiştir.	Padişahın kızı ile üç kişi evlenmek istemiş. Üç gencin babaları aynı gece padişahın yanına gitmiş. Ama hiç kimse, padişaha bunu söyleyememiş.
Padişahın kızını istemeye gelenler, padişahla konuşmak için birbirlerinin gitmesini beklemişler.	Kaynak cümlede bulunan filimsilerden dolayı yakın anlamlı başka bir cümle yazılması gerekmiştir.	Bu kişiler padişahla konuşmak için beklemişler. Hepsi diğeri gitsin diye beklemiş.
Epey zaman geçmiştir.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. Epey kelimesi bilinmiyorsa da bağlamdan anlamı çıkartılabilir.	Epey zaman geçmiştir.
Derken içlerinden biri “Bunların gideceği yok, en iyisi ben açılıyım.” diye düşünmüş ve şöyle demiş:	“Derken” yerine daha sık kullanılan bir geçiş ifadesi olan “sonra” tercih edilmiştir. “Bunların gideceği yok” ifadesi yerine öngörü bildiren “bunlar galiba gitmeyecek” ifadesi kullanılmıştır. “Açılmak” ifadesinin mecazlı yapısından dolayı bunun yerine “söylemek” kullanılmıştır.	Sonra içlerinden biri “Bunlar galiba gitmeyecek, en iyisi ben söyleyeyim.” diye düşünmüş ve şöyle demiş:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Padişahım! Allah'ın emri, peygamberin kavli ile kızınızı oğluma istemeye geldim.	Kalıp sözler uyarlanmamıştır.	– Padişahım! Allah'ın emri, peygamberin kavli ile kızınızı oğluma istemeye geldim.
Bunu duyan diğerleri: – Ee, biz de kızınızı istemeye gelmiştik, demişler.	Sıfat-fiil barındıran yan cümle, basit cümle haline getirilmiştir. “Diğerleri” belgisiz zamiri yerine “diğer babalar” şeklinde sıfat tamlaması kullanılmıştır.	Diğer babalar bunu duymuş: – Ee, biz de kızınızı istemeye geldik, demişler.
Bunları duyan padişah da: – En iyi, en güzel hediye kim getirirse kızımı ona veririm, demiş.	“Duyan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “duymuş” ifadesi kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Getirirse” geniş zamanın şart birleşik çekimi ile oluşturulmuştur. Seviye üstü olduğundan hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Padişah bunları duymuş. Şöyle demiş: – Gençler buraya hediyeler getirsin. Biri en iyi, en güzel hediye getirecek. Kızımı ona veririm.
Delikanlılar erkenden kalkıp yola düşmüşler.	“Kalkıp” zarf-fiili çekimli fiil haline getirilerek basit cümle oluşturulmuştur. “Yola düşmek” deyiimi açıklamasıyla birlikte verilerek açılma (genişletme) stratejisi kullanılmıştır. Anlamayı kolaylaştırmak için hikayenin olay örgüsüne uygun olarak “Sabah olmuş” cümlesi eklenmiştir.	Sabah olmuş. Delikanlılar erkenden kalkmışlar. Yola düşmüşler, gitmeye başlamışlar.
Üç yol ayrımına gelmişler.	“Üç yol ayrımı” ifadesi anlaşılamayabileceğinden alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Yol üçe ayrılmış.
Bunun üzerine üçü de farklı bir yoldan gitmeye karar vermiş.	“Üçü” belgisiz zamiri yerine “üç delikanlı” sıfat tamlaması kullanılmıştır. “Gitmeye karar ver-” yerine anlamı karşılayan basit yapılı fiil “gitmiş” kullanılmıştır.	Bunun üzerine üç delikanlı farklı yollardan gitmiş.
Biri, bir yere varmış ki orada adamın biri “Hünerli at, hünerli at!” diye bağıryormuş.	“Biri” belgisiz zamiri yerine “bir delikanlı” ve “bir adam” sıfat tamlamaları kullanılmıştır. Cümleyi kısaltmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Bağıryormuş” birleşik çekimli fiili yerine “bağıryor” basit çekimli fiil kullanılmıştır.	Bir delikanlı bir yere varmış. Orada bir adam “Hünerli at, hünerli at!” diye bağıryor.
– Nedir atın hüneri, diye sormuş delikanlı.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	– Delikanlı, atın hüneri nedir, diye sormuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Ata binersin, nereye gitmek istiyorsan seni hemen oraya kavuşturur.	Sıralı cümle iki basit cümle haline getirilmiştir. Koşul bildiren yan cümle basit cümle haline getirilmiştir. “Kavuşturmak” kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek “götürmek” kelimesi tercih edilmiştir.	– Ata binersin. Nereye gitmek istiyorsun? At hemen seni oraya götürür.
– Bundan iyi hediye olmaz, demiş delikanlı.	Cümle büyük oranda korunmuştur. Öğrencinin bildiği “-dAn daha” ifadesi eklenmiştir.	– Bundan daha iyi hediye olmaz, demiş delikanlı.
Diğer delikanlı da gezerken yolda “Hünerli ayna, hünerli ayna!” diye bağırarak bir adama rastlamış ve:	“Gezerken” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gezmiş” kullanılmıştır. Gezme eyleminin bir süre devam ettiğini vurgulamak amacıyla “gezmiş” basit fiili tekrarlanmıştır. “Bağırarak” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bağırıyor” ifadesi kullanılmıştır. “Rastla-” fiili yerine kullanım sıklık değeri daha yüksek olan ve anlamı karşılayan “gör-” fiili kullanılmıştır.	Diğer delikanlı da gezmiş, gezmiş. Bir adam görmüş. Adam “Hünerli ayna, hünerli ayna!” diye bağırıyor.
– Nedir aynanın hüneri, diye sormuş.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	– Aynanın hüneri nedir, diye sormuş.
– Dünyada görmek istediğin her ne ise sana onu gösterir, diye cevaplamış adam.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. Sıfat-fiil ve şart bildiren “ise” ifadesi cümleden çıkartılarak basit cümle formunda bir özetleme yapılmıştır.	Adam: – Dünyada ne görmek istersin? Ayna sana onu gösterir, diye cevaplamış.
Delikanlı aynayı almış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Delikanlı aynayı almış.
Sonuncu delikanlı ise yolda “Ecele elma, ecele elma!” diye bağırarak birine rastlamış.	Sıfat-fiil cümleden çıkartılıp fiil kökü basit cümlelerin yüklemi olarak kullanılmıştır. Daha anlaşılır olacağı düşünüldüğünden “Ecele elma” yerine “ecel için elma” ifadesi kullanılmıştır. “Rastlamak” ifadesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan “görmek” ifadesi kullanılmıştır.	Sonuncu delikanlı da yolda bir adam görmüş. Adam “Ecel için elma, ecel için elma!” diye bağırıyor.
– Nedir bunun hüneri, diye sormuş.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	– Bunun hüneri nedir, diye sormuş.
– Ölüm döşğinde her kim bu elmayı yerse hemen iyileşir, diye yanıtlamış adam.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Ölüm döşğinde olmak” deyimini öğrencinin bildiği varsayılan “mesela” yapısıyla alternatif bir cümle kurulmuştur.	Adam: – Mesela biri ölüyor. Bu elmayı yersin. Hemen iyileşir, diye cevaplamış.
Delikanlı elmayı almış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Delikanlı elmayı almış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Ardından üçü de yola düşmüş.	“Ardından” ifadesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan “sonra” ifadesi kullanılmıştır. “Üçü” ifadesi yerine daha belirgin anlam taşıyan “üç delikanlı” ifadesi tercih edilmiştir. Yola düşmek deyimi açıklamasıyla birlikte kullanılmıştır.	Sonra üç delikanlı da yola düşmüş, gitmeye başlamış.
Tam yol ayrımının olduğu yere geldiklerinde birbirleriyle karşılaşmışlar.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayacak, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Biraz gittikten sonra yolları birleşmiş.
Aldıkları hediyelerin hünelerlerini birbirlerine sormuşlar.	“Aldıkları” sıfat-fiili ve “birbirlerine” dönüşlülük zamiri seviye üstü olduğundan ve cümleden çıkartıldığında anlamı bozmadığından silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Hediyelerin hünelerlerini sormuşlar.
– Senin hediyenin hüneri nedir?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Senin hediyenin hüneri nedir?
– Bu ayna, kimi görmek istersen onu gösterir.	“İstersen” ifadesi geniş zamanın şart kipiyle çekimlenmiş bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bu ifade yerine basit çekimli “istersin” fiili kullanılmıştır. Söz dizimi bu değişikliğe uygun şekilde tekrar düzenlenmiştir.	Kimi görmek istersin? Bu ayna sana onu gösterir.
– Senin hünelerin nedir?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Senin hünelerin nedir?
– Ölüm döşğinde yatan hastanın boğazına bu elmanın suyunu damlattın mı hemen iyileşir.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir ifade kullanılmıştır.	Bu elmanın suyu şifadır. Bir hastayı ölümden kurtarır. Hasta hemen iyileşir.
– Senin hünelerin nedir?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Senin hünelerin nedir?
– Bu ata binip de nereye gitmek istersen kendini hemen orada bulursun.	“Binip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bin” kullanılmıştır. “İstersen” ifadesi geniş zamanın şart kipiyle çekimlenmiş bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bu ifade yerine basit çekimli “istersin” fiili kullanılmıştır. Söz dizimi bu değişikliğe uygun şekilde tekrar düzenlenmiştir. “Kendini orada bul-” ifadesi dönüşlülük zamiri ve mecaz içerdiğinden anlam bağlama uygun alternatif bir ifadeyle karşılanmıştır.	Bu ata bin. Nereye gitmek istersin? Bu at seni hemen oraya götürür.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bunun üzerine üç delikanlı: – Aynaya bakalım da padişahın kızı ne durumda öğrenelim, demişler.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. Cümleyi kısaltmak amacıyla “da” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Bunun üzerine üç delikanlı şöyle demişler: – Aynaya bakalım. Padişahın kızı ne durumda, öğrenelim.
Aynaya bakmışlar ki padişahın kızı son nefesini veriyor.	Cümleyi kısaltmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Son nefesini vermek” ifadesi açıklayıcı bir cümleyle genişletilerek kullanılmıştır.	Aynaya bakmışlar. Padişahın kızı son nefesini veriyor, ölmek üzere.
– Burada ne duruyoruz?	Anlamı belirginleştirmek amacıyla “ne” ifadesi yerine sebep sormak için kullanılan “neden” ifadesi kullanılmıştır. Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kuralı hâle getirilmiştir.	– Neden burada duruyoruz?
Binelim benim ata, üçümüzü menzile ulaştırır, demiş atı olan delikanlı.	“Atı olan delikanlı” sıfat-fiil grubu içerdiği için basit bir sıfat tamlaması olan “atlı delikanlı” ifadesi kullanılmıştır. Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kuralı hâle getirilmiştir. “Menzil” kelimesi sık kullanılmayan bir ifade olduğundan anlamayı kolaylaştırmak adına cümleden çıkarılmıştır. Yerine “oraya” ifadesi getirilmiştir.	Atlı delikanlı “Benim ata binelim, bizi oraya ulaştırır.” demiş.
Öteki de demiş ki: – Benim elma da ilaç.	“Ki” bağlacı yerine “şöyle” ifadesi kullanılarak anlama kolaylaştırılmıştır. İsim cümlesinin sonuna “-dır” biçimbirimi eklenerek öğrencinin bildiği varsayılan bir yapı kullanılmıştır.	Öteki de şöyle demiş: – Benim elma da ilaçtır.
Hemen gidip padişahın kızına verelim elmayı.	“Gidip” zarf-fiili cümleden çıkartılmış, yerine aynı fiil kökünden basit cümle getirilmiştir. Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kuralı hâle getirilmiştir.	Hemen gidelim. Elmayı padişahın kızına verelim.
Hızla ata binip yola düşmüşler.	“Binip” zarf-fiili cümleden çıkartılmış, yerine aynı fiil kökünden basit cümle getirilmiştir. “Yola düşmek” deyimini açıklamasıyla birlikte kullanılmıştır.	Hızla ata binmişler. Yola düşmüşler, gitmeye başlamışlar.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Saraya geldiklerinde padişaha: – Aynaya baktık, kızınızın hasta olduğunu gördük.	“Geldiklerinde” zarf-fiili cümleden çıkartılmış, yerine aynı fiil kökünden basit cümle getirilmiştir. Sıfat-fiil cümleden çıkarılmıştır.	Saraya gelmişler. Padişaha şöyle söylemişler: – Aynaya baktık, gördük. Kızınız hasta.
Bu atla geldik, bu elma da şifadır, demişler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu atla geldik, bu elma da şifadır, demişler.
Elmanın suyunu kızın ağzına damlatmışlar, padişahın kızı dirilip kalkmış.	“Dirilip” zarf-fiili cümleden çıkartılmış, yerine aynı fiil kökünden basit cümle yüklemi getirilmiştir.	Elmanın suyunu kızın ağzına damlatmışlar, padişahın kızı dirilmiş, kalkmış.
Bunun üzerine üç delikanlı aralarında tartışmaya başlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. Anlamsal karmaşaya sebep olabileceği için “aralarında” ifadesi cümleden çıkartılmıştır.	Bunun üzerine üç delikanlı tartışmaya başlamış.
Atın sahibi olan: – Benim atım olmasaydı neyle gelirdik buraya?	“Olan” sıfat-fiili hedef dil düzeyine uymadığından cümleden çıkartılmıştır. “Olmasaydı” ifadesi şart kipinin hikaye birleşik zamanıyla çekimlenmiş olumsuz bir fiildir. Hedef dil seviyesinin üzerinde bir yapı olduğu için cümleden çıkartılmış, onun yerine anlamı karşılayan “sayesinde” ifadesi tercih edilmiştir. Cümle, sözde soru cümlesi durumundan çıkarılarak noktayla tamamlanmıştır.	Atın sahibi: – Benim atım sayesinde buraya geldik.
Aynanın sahibi: – Benim aynam olmasaydı padişahın kızının hasta olduğunu anlayamazdık.	“Olmasaydı” ifadesi yerine yakın anlamlı “sayesinde” yapısı tercih edilmiştir. Fiilimsi cümleden çıkartılmıştır. Yan cümle, basit cümleye dönüştürülmüştür. Bağlama uygun sözdizimsel değiştirme yapılmıştır.	Aynanın sahibi: – Padişahın kızının hastaydı. Benim aynam sayesinde gördük.
Elmanın sahibi de: – Benim elmam olmasaydı padişahın kızı ölecekti, demiş.	“Olmasaydı” ifadesi yerine yakın anlamlı “sayesinde” yapısı tercih edilmiştir. “Ölecekti” birleşik zamanlı fiili yerine basit zamanlı ve bağlama uygun olan “yaşıyor” ifadesine yer verilmiştir.	Elmanın sahibi de: – Benim elmam sayesinde padişahın kızı yaşıyor, demiş.
Bunun üzerine üçü birden padişaha dönüp:	Zarf-fiil yerine aynı kökten basit bir çekimli fiil ile cümle oluşturulmuştur. “Birden” yapısı bilinmiyorsa da bağlamdan çıkartılabileceği tahmin edilmektedir.	Bunun üzerine üçü birden padişaha dönmüş:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Padişahımız, hangimiz kızınızla evlenmeye daha layık, diye sormuşlar.	“Hangimiz” belirsizlik yapısının anlaşılamayacağı düşünüldüğünden öğrencinin bildiği “kim” sözcüğünün kullanımı tercih edilmiştir. “Layık” ifadesi yerine sıklık değeri daha yüksek ve kullanım alanı daha geniş olan “uygun” sözcüğüne yer verilmiştir.	– Padişahımız, hangimiz kızınızla evlenmeye daha uygun, diye sormuşlar.
Padişah üçüne de teşekkür etmiş ve kızıyla görüşmek için onlardan müsaade istemiş.	“Müsaade” sözcüğü yerine aynı anlamda olan ve kullanım sıklık değeri daha yüksek olan “izin” kelimesi kullanılmıştır.	Padişah üçüne de teşekkür etmiş ve kızıyla görüşmek için onlardan izin istemiş.
Üç genç, dışarı çıkmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Üç genç, dışarı çıkmış.
Padişah, kızıyla görüşmüş ve gençleri tekrar içeri çağırmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Padişah, kızıyla görüşmüş ve gençleri tekrar içeri çağırmış.
– Gençler, hepiniz kızım için büyük fedakârlıkta bulundunuz ancak iki gönlün rıza göstermediği yerde sevgi olmaz.	Cümle bağlaçtan ikiye bölünmüştür. “Fedakârlıkta bulunmak” yerine anlamayı kolaylaştırmak amacıyla “fedakarlık yapmak” ifadesi kullanılmış, yanında açıklamasına yer verilmiştir. İkinci cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	– Gençler, hepiniz kızım için büyük fedakârlık yaptınız, özveri gösterdiniz. Ancak iki kalp de isterse o zaman sevgi olur.
Seven sevdiğine her şekilde kavuşur, at vesile.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır. Yukarıdaki uyarlanmış ifadede geçtiği üzere “iki kalp” öznesi devam ettirilmiştir.	İki kalp isterse her şekilde kavuşur, at sadece bir araçtır.
Seven sevdiğini her yerden görür, ayna nafiye.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	İki kalp isterse her şekilde görür, ayna lazım değildir.
Bir tek ölüme çare olmaz.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bir tek ölüme çare olmaz.
Mademki kızıma bu elma şifa oldu, kızımın da rızası varsa kızım elmayı getirene layıktır, demiş.	“Mademki” ifadesi seviye üstü olduğundan cümleden çıkartılmıştır. “Rızası olmak” yerine kullanım sıklık değeri daha yüksek olan “istemek” fiili tercih edilmiştir. “Layık” ifadesi yerine sıklık değeri daha yüksek ve kullanım alanı daha geniş olan “uygun” sözcüğüne yer verilmiştir.	Kızıma bu elma şifa oldu. Kızım da isterse, kızım elmanın sahibine uygundur.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Kızla elmayı getiren delikanlı evlenmişler ve ömür boyu mutlu yaşamışlar.	“Elmayı getiren” ifadesi sıfat-fiil barındırdığından seviye üstüdür. Bunun yerine “elmanın sahibi” tamlaması kullanılmıştır. Dinlemede kolaylık olması amacıyla “-IA” biçimbirimi yerine müstakil bir kelime olan “ile” bağlacının kullanım uygun görülmüştür.	Kız ile elmanın sahibi delikanlı evlenmişler ve ömür boyu mutlu yaşamışlar.
Padişah, diğer iki gence de birer sandık altın bağışlayıp onların gönüllerini almış.	“Birer sandık” ifadesinde geçen üleştirme sayı sıfatları hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılabileceği tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Bağışlayıp” zarf-fiili yerine aynı anlamı karşılayan ve basit zamanlı bir çekimli fiil olan “vermiş” kullanılmıştır. “Gönül almak” deyimini açıklayıcı bir cümle ile verilerek anlama kolaylaştırılmıştır.	Padişah, diğer iki gence de birer sandık altın vermiş. Onların gönüllerini almış, onları hediyesiyle mutlu etmiş.
Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.	Formeller uyarlanmamıştır.	Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.

Ek 4. “Hoşaf” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.4. *Hoşaf masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Kırk kartal, dal tartar; kartal kalkar, dal sarkar. Fare kaçar, kuş kovalar. Tombul kuş, arabaya koş. İstanbul’un şekeri, arabanın tekeri... Tekerek mekerek, eve geldim sekerek. Ninem lokma pişirmiş, sayısını şaşırmış. Üçe beş dedi, kuruya yaş dedi. Kara kedi, beyaz kedi, lokmaları bir bir yedi. Şaştım, koştum, hamdım, piştım. İşte size bir masal getirdim. Bir varmış bir yokmuş.	Formeller uyarlanmamıştır.	Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Kırk kartal, dal tartar; kartal kalkar, dal sarkar. Fare kaçar, kuş kovalar. Tombul kuş, arabaya koş. İstanbul’un şekeri, arabanın tekeri... Tekerek mekerek, eve geldim sekerek. Ninem lokma pişirmiş, sayısını şaşırmış. Üçe beş dedi, kuruya yaş dedi. Kara kedi, beyaz kedi, lokmaları bir bir yedi. Şaştım, koştum, hamdım, piştım. İşte size bir masal getirdim. Bir varmış bir yokmuş.
Köyün birinde bir karı koca yaşarmış.	“Köyün biri” iyelik grubu yerine öğrencinin bildiği sıfat tamlaması yapısında olan “bir köy” ifadesi kullanılmıştır. “Karı koca” ifadesi daha anlaşılır olması için “ve” bağlacıyla genişletilmiştir. “Yaşarmış” sözcüğü geniş zamanın rivayet birleşik zamanıyla çekimlenmiştir ve seviye üstüdür. Bunun yerine anlamı karşılayan, öğrencinin bildiği “varmış” ifadesi tercih edilmiştir.	Bir köyde bir karı ve koca varmış.
Adam çalışıp kazandığı parayla altın almış.	Zarf-fiil, sıfat-fiil ve birleşik çekimli fiil içeren bu cümle genel olarak seviye üstü olduğundan bu birimler için aynı kökten basit zamanlı fiiller öğrencinin bildiği “şimdiki zaman” formunda kullanılmıştır.	Adam çalışıyor, para kazanıyor ve bu parayla hep altın alıyor.
Günler geçtikçe adamın da kazancı artmış ve kocaman bir torba dolusu altını olmuş.	“Geçtikçe” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geçmiş” kullanılmıştır. Cümleyi kısaltmak amacıyla “ve” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Bir torba dolusu” kalıp ifadesinin anlamı bilinmiyorsa da bağlamdan çıkartılabileceği tahmin edildiğinden yapı korunmuştur. “Kazancı” kelimesindeki ünsüz yumuşaması ses olayından dolayı yakın anlamlı “para” kelimesi kullanılmıştır.	Günler geçmiş. Adamın da parası artmış. Kocaman bir torba dolusu altını olmuş.
Ancak bu durumdan karısının hiç haberi yokmuş.	“Haberi ol-” kalıp ifadesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan “öğren-” fiili kullanılmıştır.	Ancak bu durumu karısı hiç öğrenmemiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Adam bu kadar varlıklı olmasına rağmen hiç para harcamazmış.	“-e rağmen” zıtlık bağlacı seviye üstü olduğu için bunun yerine bir başka zıtlık bağlacı olan “ama” kelimesi kullanılmıştır. “Varlıklı” kelimesi yerine daha yüksek kullanım sıklığı olan “zengin” kelimesi kullanılmıştır. “Harcamazmış” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “harcamaz” ifadesini kullanmak tercih edilmiştir.	Adam bu kadar zengindir ama hiç para harcamaz.
Komşuları da bu karı kocaya üzüldür, onlara yardım etmeye çalışırlarmış.	“Komşuları” ifadesini daha anlamlı kılmak için “onların komşuları” ifadesine başvurularak isim tamlamasının tamlayanı eklenmiştir. “Karı koca” ifadesi daha anlaşılır olması için “ve” bağlacıyla genişletilmiştir. “-yA çalış-” ifadesi anlaşılabilirliğinden öğrencinin bildiği “-mAk iste-” yapısı kullanılmıştır. Cümlelerin yüklemi birleşik çekimli bir fiilden basit çekimli fiile dönüştürülmüştür.	Onların komşuları da bu karı ve kocaya üzüldür, onlara yardım etmek isterler.
Komşulardan biri, bir gün, kadına: – Şu yumağı al da kocana bir çift çorap ör. Yazık, yırtık çorapla çalışmaya gidiyor, demiş.	“Yumak” kelimesinin daha anlaşılabilir olması amacıyla “ip” kelimesi ile değiştirilmiştir. “Çalışmaya git-” isim-fiil içermektedir. Dil seviyesine uygun olmasına rağmen metnin daha kolay anlaşılabilmesi amacıyla “işe git-” şeklinde uyarlanmıştır.	Komşulardan biri, bir gün, kadına: – Şu ipi al da kocana bir çift çorap ör. Yazık, yırtık çorapla işe gidiyor, demiş.
Akşam olunca kadın başlamış kocasına çorap örmeye.	“Olunca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “olmuş” kullanılmıştır. Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	Akşam olmuş. Kadın kocasına çorap örmeye başlamış.
Aradan zaman geçmiş, adam karısına: – Hanım, sen bana çorap örüyordun, ne oldu, demiş.	“Örüyordun” birleşik çekimli fiili seviye üstü olduğundan cümle silinmiş, düzeye uygun alternatif bir cümle yazılmıştır.	Aradan zaman geçmiş, adam karısına: – Hanım, çorap ne oldu, ördün mü, demiş.
Kadın: – Ah bey, ah! Ben çorabı örmeyi bitirmiştin ki kızıl bir ibibik kuşu, çorabı alıp kaçtı, demiş.	“Bitirmiştin” birleşik çekimli eylemi yerine basit çekimli “bitirdim” eylemi kullanılmıştır. “Ki” bağlacı yerine “ama” zıtlık bağlacının kullanımı uyarlanmış cümle için daha uygundur. “Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “aldı” kullanılmıştır.	Kadın: – Ah bey, ah! Ben çorabı örmeyi bitirdim. Ama kızıl bir ibibik kuşu, çorabı aldı, kaçtı, demiş.
Adam bunun üzerine çok endişelenmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Adam bunun üzerine çok endişelenmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
“Ya bu ibibik, benim altınları da bulursa...” diye düşünmüş.	“Bulursa” kelimesi geniş zamanın şart birleşik zamanıyla kurulmuş birleşik çekimli bir eylemdir. Bu yönüyle hedef dil seviyesine uygun değildir. Bunun yerine basit çekimli ve basit yapılı “bulmasın” fiili getirilmiştir. Bu değişiklik ile işlevini yitiren “ya” ifadesi cümleden silinmiştir.	“Bu ibibik, benim altınları da bulmasın...” diye düşünmüş.
Altınları evdeki ocağın altına saklamaya karar vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Altınları, evdeki ocağın altına saklamaya karar vermiş.
Adam altınları saklarken karısı görmüş ama kadının gözleri iyi görmezmiş.	Cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Saklarken” ifadesi seviye üstü olduğundan cümleden çıkarılmıştır. Yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “saklamış” kelimesi getirilmiştir. Söz konusu zarf-fiilin cümleye kattığı eş zamanlılık vurgusu “o zaman” ifadesiyle sağlanmıştır. “Görmezmiş” birleşik çekimli fiili seviye üstü olduğundan ek fiilin rivayeti “-miş” biçimbirimi fiilden çıkartılıp basit çekimli olarak kullanılmıştır. Geçmiş zaman anlamı cümleye yapılan “biraz bozukmuş” şeklindeki eklemeye verilmiştir.	Adam altınları saklamış, o zaman karısı onu görmüş. Ama kadının gözleri iyi görmez, biraz bozukmuş.
Bunun için kocasının elindekileri çil çil altın değil, hoşafılık kayısı sanmış.	“Kocasının elindekiler” ifadesinde kullanılan ilgi zamiri “-ki” yerine “onları” sözüyle önceki cümlede kullanılan altınlara art gönderim yapılmıştır.	Bunun için onları çil çil altın değil, hoşafılık kayısı sanmış.
Aradan zaman geçmiş, ramazan ayı gelmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Aradan zaman geçmiş, ramazan ayı gelmiş.
Kadın da hoşafılık kayısı sandığı altınları çıkarıp kazana atmış.	“Çıkarıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkarmış” kullanılmıştır. “Hoşafılık kayısı sandığı altınlar” tamlamasının tamlayanı sıfat fiil grubudur. Cümleden çıkartıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. Anlamayı kolaylaştırmak için özetleyici bir ifade olarak “hoşaf yapmak için” ifadesi eklenmiştir.	Kadın, hoşaf yapmak için altınları çıkarmış, kazana atmış.
Üzerine de su ve şeker koyup bir güzel kaynatmış.	“Koyup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “koymuş” kullanılmıştır.	Üzerine de su ve şeker koymuş, bir güzel kaynatmış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
“Bu kadar çok hoşafı kim içecek? Dağıtayım en iyisi, sevaptır.” deyip bütün köylüye hoşafı paylaştırmış.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Deyip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “demış” kullanılmıştır. Ettirgen çatılı “paylaştırmış” ifadesi yerine “dağıtmış” etkin fiili kullanılmıştır.	“Bu kadar çok hoşafı kim içecek? En iyisi dağıtayım, sevaptır.” demiş. Bütün köylüye hoşafı dağıtmış.
Birer tas hoşaf alan köylüler bin bir dua ve teşekkürle oradan ayrılmışlar.	“Birer” kelimesi bir üleştirme sayı sıfatıdır. Üleştirme sayı sıfatları için TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Alan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” ifadesi kullanılmıştır.	Köylüler birer tas hoşaf almış. Bin bir dua ve teşekkürle oradan ayrılmışlar.
Hoşaftaki altınları satıp evlerini barklarını yaptırmış, durumlarını düzeltmişler.	“Satıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “satmışlar” kullanılmıştır. “Yaptır-” ve “düzelt-” ifadeleri ettirgen çatıdan etken çatıya dönüştürülmüş ve cümleler buna uygun düzenlenmiştir. “Ev bark” sözcükleri kalıp olarak birlikte kullanılabilen kelimelerdir. Anlaşılabilceği düşünüldüğünden bu kalıp bozulmamıştır.	Hoşaftaki altınları satmışlar. Evlerini barklarını yapmışlar, durumları düzelmiş.
Altınların dağıtıldığını anlayan adam, tam karısına kızacakken, köylünün mutluluğunu görüp, dualarını duyunca onu affetmiş.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Altınlar komşulara dağılmış. Ama adam bunun için karısına hiç kızmamış. Çünkü köylülerin mutluluğunu görmüş, dualarını duymuş. Bu yüzden karısını affetmiş.
Paylaşmanın tadına varan adam bir daha cimrilik yapmamış ve şunları söylemiş:	“Varan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “varmış” ifadesi kullanılmıştır. Söz dizimi buna uygun düzenlenmiştir.	Adam paylaşmanın tadına varmış. Bir daha cimrilik yapmamış ve şunları söylemiş:
Çil çil altınları sakladım Köşedeki ocağın altına Bir bir girdi de hoşafa Dağıldı konu komşuya Varsın iyilik yerini bulsun Şifa olsun derdi olana	Maniler uyarlanmamıştır.	Çil çil altınları sakladım Köşedeki ocağın altına Bir bir girdi de hoşafa Dağıldı konu komşuya Varsın iyilik yerini bulsun Şifa olsun derdi olana

Ek 5. “Kaplumbağa Yavrusu” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.5. *Kaplumbağa Yavrusu masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bir varmış bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. Develer tellal iken, pireler berber iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken, ninem beşikte şingir mıngır oynar iken	Formeller uyarlanmamıştır.	Bir varmış bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. Develer tellal iken, pireler berber iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken, ninem beşikte şingir mıngır oynar iken
küçük bir kaplumbağa yavrusu varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. “Küçük” ifadesinde geçen “-cık” biçim birimi hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	küçük bir kaplumbağa yavrusu varmış.
Bu kaplumbağa yavrusu, bir gün annesiyle gezmeye çıkmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu kaplumbağa yavrusu, bir gün annesiyle gezmeye çıkmış.
Etrafta dolaşırken annesine dönüp: – Şurada yiyecek gördüm, gidip alabilir miyim, diye sormuş.	“Dolaşırken” zarf-fiili yerine aynı kökten basit yapı çekimli fiil olan “dolaşmış” kullanılmıştır. “Dönüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit yapı çekimli fiil olan “dönmüş” kullanılmıştır. Hedef dil seviyesinin üstünde olan “gidip” zarf-fiili yerine “onu” işaret zamiri ile art gönderim sağlanmıştır. “Yiyecek” ifadesindeki “ecek” biçim birimi kip ekiyle karıştırılabileceğinden daha anlaşılır olan “yemek” kelimesi tercih edilmiştir.	Etrafta dolaşmış, annesine dönmüş: – Şurada yemek gördüm, onu alabilir miyim, diye sormuş.
Annesi de: – Git ama çabuk dön, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Annesi de: – Git ama çabuk dön, demiş.
Kaplumbağa yavrusu, o yiyeceği almaya gitmiş.	“Yiyecek” ifadesindeki “ecek” biçim birimi kip ekiyle karıştırılabileceğinden daha anlaşılır olan “yemek” kelimesi tercih edilmiştir.	Kaplumbağa yavrusu, o yemeği almaya gitmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Aradan çokça zaman geçmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. “Çokça” ifadesinde geçen “-cA” biçimbirimi hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Aradan çokça zaman geçmiş.
Yavrusu geciktiği için telaşlanan anne, meraklanmaya başlamış.	“Geciktiği için” ifadesi yerine aynı kökten basit yapılı çekimli fiil olan “gecikmiş” kelimesi kullanılmıştır. Cümledeki nedensellik “bu yüzden” ifadesiyle karşılanmıştır. “Telaşlanan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit yapılı çekimli fiil olan “telaşlanmış” kullanılmıştır. “Meraklanmak” yerine daha sık kullanılan “merak etmek” ifadesi yazılmıştır.	Yavrusu gecikmiş. Bu yüzden anne telaşlanmış, merak etmeye başlamış.
Bir süre daha bekledikten sonra bakmış olacak gibi değil, yavrusunu bulmak için yollara düşmüş.	“Olacak gibi değil” kalıp sözü anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. Anlamayı kolaylaştırmak amacıyla “yollara düşmek” deyimini açıklamayla birlikte yer almıştır.	Bir süre daha bekledikten sonra bakmış olacak gibi değil, yavrusunu bulmak için yollara düşmüş, gitmeye başlamış.
O dere senin, bu dere benim ararken bir inekle karşılaşmış ve ona: – İnek kardeş, buralarda küçük bir kaplumbağa yavrusu gördün mü, diye sormuş.	“O dere senin, bu dere benim ararken” ifadesi genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan “yavrusunu aramış, aramış” şeklinde alternatif bir cümle tercih edilmiştir. “Ararken” zarf-fiilinin cümleye kattığı eş zamanlılık vurgusu “o zaman” ifadesiyle sağlanmıştır. “-lA karşılaş-” ifadesi işteş çatılı bir fiil içerdiğinden etken yapılı ve öğrencinin bildiği “görmüş” kelimesinin kullanımı tercih edilmiştir.	Yavrusunu aramış, aramış. O zaman bir inek görmüş. Ona sormuş: – İnek kardeş, buralarda küçük bir kaplumbağa yavrusu gördün mü?

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
O sırada kocaman dilini şapırdatar şapırdatar hapur hupur karpuzunu yiyen inek: – Hımm, bir düşünüyim.	“Şapırdatar şapırdatar” zarf-fiil olan bir ikilemedir. Bunun yerine “şapır şupur” ikilemesi kullanılmıştır. Fiilimsiler kaldırılmıştır. Söz dizimi bu değişikliklere uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.	O sırada inek şapır şupur, hapur hupur karpuzunu yiyor. – Hımm, bir düşünüyim.
Karşıdaki karpuz tarlasında bir kaplumbağa görmüştüm.	“Görmüştüm” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gördüm” kullanılmıştır.	Karşıdaki karpuz tarlasında bir kaplumbağa gördüm.
Yanında da kurt ya da tilkiye benzer bir hayvan daha vardı galiba.	“Benzer” sıfat-fiili yerine aynı anlamı karşılayan “gibi” edatı kullanılmıştır. Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. Gönderimi güçlendirmek için “onun” ifadesi eklenmiştir.	Galiba, onun yanında da kurt ya da tilki gibi bir hayvan daha vardı.
Tam hatırlayamadım, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tam hatırlayamadım, demiş.
Bu sözleri duyan anne kaplumbağa: – Eyvah! O hayvan benim yavrumu yemiş olmasın, diyerek yola koyulmuş.	Sözdizimsel değiştirmeye başvurulmuştur. “Duyan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “duymuş” ifadesi kullanılmıştır. “Yemiş olmasın” ifadesi zor anlaşılacağından basit çekimli “yemesin” fiili kullanılmıştır. “diyerek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “demiş” kullanılmıştır. “Yola koyul-” deyiimi yanında bir açıklayıcı cümle ile birlikte kullanılarak korunmuştur.	Anne kaplumbağa bu sözleri duymuş: – Eyvah! O hayvan benim yavrumu yemesin, demiş. Yola koyulmuş, gitmeye başlamış.
Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. Altı ay bir güz gitmiş,	Formeller uyarlanmamıştır.	Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. Altı ay bir güz gitmiş,
sonunda karpuz tarlasına varmış.	“Varmak” eylemi “mevcut” anlamındaki “var” ismi ile karıştırılabileceği için “ulaşmak” eyleminin kullanımı mantıklı bulunmuştur.	Sonunda karpuz tarlasına ulaşmış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tarlanın her tarafına bakmış fakat tarlada eşekten başka kimseyi görememiş.	Bağlı cümle uzunluğu nedeniyle iki cümleye ayrılmıştır. Olumsuz yapıda kurallı birleşik fiil barındıran ikinci cümle yerine aynı anlamda bir basit cümle kullanılmıştır.	Tarlanın her tarafına bakmış. Fakat tarlada sadece eşek varmış.
Güzel sesiyle şarkı söyleyen eşeğin yanına varıp: – Eşek kardeş, eşek kardeş! Buralarda küçük bir kaplumbağa gördün mü, diye sormuş.	Fiilimsi içeren yan cümleler temel cümle haline getirilmiştir. “Varıp” zarf-fiili yerine basit çekimli fiil olan “gitmiş” kullanılmıştır. “Söyleyen” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “söylüyor” ifadesi kullanılmıştır.	Eşeğin yanına gitmiş. Eşek güzel sesiyle şarkı söylüyor. – Eşek kardeş, eşek kardeş! Buralarda küçük bir kaplumbağa gördün mü, diye sormuş.
Eşek, önce kulaklarını dikmiş, “Aaa iii!..” dedikten sonra: – Gördüm gördüm ama sen aramakta biraz geç kaldın.	“Dedikten sonra” ifadesi yerine basit çekimli fiil olan “demiş” fiili kullanılmıştır. “Aramakta” ifadesi cümleden çıkartıldığında anlamda bozulma olmadığı için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Geç kalmak” birleşik yapılı fiili yerine YTKSS-Ölker’de sıklığı daha yüksek ölçülmüş eş anlamlısı basit yapılı fiil “gecikmek” kullanılmıştır.	Eşek, önce kulaklarını dikmiş, “Aaa iii!..” demiş. – Gördüm gördüm ama sen biraz geciktin.
Senin söylediğin kaplumbağa, az önce yanında bir tilki ile şu tepeye doğru tırmanıyordu, demiş.	“Söylediğin” ifadesi cümleden çıkartıldığında anlamda bozulma olmadığı için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Tırmanıyordu” birleşik çekimli fiili yerine bu ifadedeki anlamı karşılayacak “çıktı” basit çekimli fiili kullanılmıştır. “-e doğru” edatı cümleden çıkartıldığında anlamda bir değişme olmadığından anlamayı kolaylaştırmak amacıyla silinmiştir.	Senin kaplumbağa, az önce yanında bir tilki ile şu tepeye çıktı, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Anne kaplumbağa, hemen eşeğin gösterdiği tepeye doğru ilerlemiş.	“Eşeğin gösterdiği tepe” ifadesi sıfat-fiil barındırdığı için seviye üstüdür. Bunun yerine art gönderimden faydalanılarak “o tepe” sıfat tamlaması kullanılmıştır. “-e doğru” edatı cümleden çıkartıldığında anlamda bir değişme olmadığından anlamayı kolaylaştırmak amacıyla silinmiştir.	Anne kaplumbağa, hemen o tepeye ilerlemiş.
Biraz gittikten sonra, ağacın tepesinde, minicik ağzıyla fındık kemiren bir sincaba rastlamış.	“Gittikten sonra” ifadesi yerine basit çekimli fiil olan “gitmiş” fiili kullanılmıştır. “Rastlamak” yerine sıklık sözlüklerinde daha yüksek katsayılara sahip olan ve bu cümledeki anlamı “karşılaşmak” ifadesi kullanılmıştır. Buna uygun olarak cümleye “ile” ifadesi eklenmiştir. Bu sayede “sincaba” kelimesindeki ünsüz yumuşaması ses olayının da önüne geçilmiştir. “Kemirmek” yerine daha sık kullanılan “yemek” fiili kullanılmıştır. “Yiyen” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yiyor” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun bir sözdizimsel değişiklik yapılmıştır.	Biraz gitmiş, sonra bir sincap ile karşılaşmış. Sincap ağacın tepesinde, minicik ağzıyla fındık yiyor.
Kaplumbağanın telaşlı telaşlı yürüdüğünü gören sincap: – Kaplumbağa kardeş, acelen ne böyle, nereye gidiyorsun, diye sormuş.	“Yürüdüğünü” sıfat-fiili yerine anlamı karşılayan düzeye uygun “halini” ismi kullanılmıştır. “Gören” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” ifadesi kullanılmıştır. “Telaş ve acele” yakın anlamlı ve birbiri ile ilişkili kavramlar olduğundan ayrıca Türkçede sıkça kullanıldığından uyarlamada ikisi de korunmuştur.	Sincap, kaplumbağanın telaşlı halini görmüş: – Kaplumbağa kardeş, acelen ne böyle, nereye gidiyorsun, diye sormuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Anne kaplumbağa: – Hiç sorma sincap kardeş, yavrumu tilki kaçırmış.	“Hiç sorma” ifadesi Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Anne kaplumbağa: – Hiç sorma sincap kardeş, yavrumu tilki kaçırmış.
Onu arıyorum, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Onu arıyorum, demiş.
Fındık kırmayı bırakan sincap: – Bak şunun yaptığına! Sen hiç üzülme kaplumbağa kardeş. Şimdi ben öyle bir oyun oynayacağım ki hem yavrunu kurtaracağız hem de onu kaçırarlara iyi bir ders vereceğiz, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Bırakan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bırakmış” ifadesi kullanılmıştır. “Kırmayı” isim-fiili cümleden çıkartıldığında anlamı etkilemediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Bak şunun yaptığına” kalıbı içerdiği sıfat-fiil dolayısıyla cümleden çıkartılmıştır. Cümleyi kısaltmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Onu kaçırarlara” ifadesi içerdiği sıfat-fiil nedeniyle cümleden çıkartılmış, yerine anlamsal bütünlüğü sağlayan “tilkiye” kelimesi getirilmiştir.	Sincap fındığı bırakmış, şöyle demiş: – Sen hiç üzülme kaplumbağa kardeş. Şimdi ben ona bir oyun oynayacağım. Hem yavrunu kurtaracağız hem de tilkiye iyi bir ders vereceğiz.
Daha sonra da bir sıçrayışta ağaçtan inmiş ve kaplumbağaya dönerek: – Sen şu çalılardan arkasına saklan ve beni bekle, demiş.	“Dönerek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dönmüş” kullanılmıştır. “Sıçrayış” ifadesi yerine daha önceki masal metinlerde de kullanılan “zıplayış” ifadesi tercih edilmiştir.	Daha sonra da bir zıplayışta ağaçtan inmiş ve kaplumbağaya dönmüş: – Sen şu çalılardan arkasına saklan ve beni bekle, demiş.
Sonra da iki sıçrayışta yavru kaplumbağa ile tilkinin bulunduğu yere varmış.	“Bulunduğu yere var-” ifadesi yerine düzeye uygun ve anlamı karşılayan “yanına git-” eylemi kullanılmıştır. “Sıçrayış” ifadesi yerine daha önceki masal metinlerde de kullanılan “zıplayış” ifadesi tercih edilmiştir.	Sonra da iki zıplayışta yavru kaplumbağa ile tilkinin yanına gitmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tilkiyi görünce: – Hey, tilki kardeş! Sana güzel haberlerim var, demiş.	“Görünce” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” kullanılmıştır.	Tilkiyi görmüş: – Hey, tilki kardeş! Sana güzel haberlerim var, demiş.
Tilki homurdanarak: – Ne söyleyeceksen çabuk söyle. Benim işim var, diye karşılık vermiş.	“Homurdanarak” zarf-fiili cümleden çıkartıldığında anlam etkilenmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Ne söyleyeceksen” ifadesi hedef dil seviyesinin üstünde bir yapı olduğu için cümleden çıkartılmış. Yerine daha kolay anlaşılabilir olan “sözünü” kelimesi getirilmiştir. “Karşılık” kelimesi yerine anlamayı kolaylaştırmak için anlamı karşılayan “cevap” kelimesi getirilmiştir.	Tilki: – Sözünü çabuk söyle. Benim işim var, diye cevap vermiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Sincap: – Gel, bak. Şurada evinden kaçmış bir tavuk var. Tam senin ağzına layık. Gidip kaçırırım, kendine güzel bir ziyafet çek. O yavru kaplumbağayı da şuraya bir yere sakla, sonra işini bitirirsin, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Ağzına layık” “-ziyafet çek-” ifadeleri Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Gidip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gidelim” kullanılmıştır. Dönüşlülük zamiri “kendi” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Şuraya bir yere” ifadesi anlamayı zorlaştırabileceğinden için “şuraya” kelimesinin yalnız başında kullanımına uyarlanmıştır. “İşini bitirmek” deyimini “öldürmek” anlamına gelmektedir. Bu cümlede tilkinin kaplumbağayı yemesi anlamını barındırmaktadır. Bu yüzen deyim kullanımı yerine açıklamasını kullanmak uygun görülmüştür. Cümle, “onu sonra yersin” şeklinde uyarlanmıştır.	Sincap şöyle demiş: – Gel, bak. Şurada bir tavuk var. Evinden kaçmış. Tam senin ağzına layık. Gidelim, kaçırırım, güzel bir ziyafet çek. O yavru kaplumbağayı da şuraya sakla, onu sonra yersin.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tavuk lafını duyan tilki artık durabilir mi? Hemen sincabın yanına koşup: – Önüme düş de şu tavuğu görelim, demiş.	“Duyan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “duymuş” ifadesi kullanılmıştır. “Laf” kelimesi yerine eş anlamlısı olan ve sıklık sözlüklerinde daha yüksek değere sahip “söz” kelimesi kullanılmıştır. Sözde soru cümlesi normal cümleye dönüştürülmüştür. “Koşup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “koşmuş” kullanılmıştır. “Önüme düş-” deyimini anlamayı zorlaştıracığı düşünüldüğü için silinmiş, yerine “hadi” ifadesi getirilmiştir. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Tilki tavuk sözünü duymuş. Artık duramaz. Hemen sincabın yanına koşmuş: – Hadi, şu tavuğu görelim, demiş.
Sincap önde, tilki arkada, bir ağacın altına varmışlar.	“Varmak” eylemi “mevcut” anlamındaki “var” ismi ile karıştırılabileceği için “gitmek” eyleminin kullanımı mantıklı bulunmuştur.	Sincap önde, tilki arkada, bir ağacın altına gitmişler.
Tilki: – Hani, tavuk nerede, diye sorunca sincap: – Şurada, bak çalılıkların arasında saklanıyor. Haydi git, yakala, demiş.	“Sorunca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “sormuş” kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu sincabın ifadesi basit yapı bir cümleye dönüştürülmüştür. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır. “Çalılık” kelimesi tavsiye kelime listelerinde geçmeyen, sıklık sözlüklerinde katsayısı düşük bir kelimedir. Burada “saklanılacak yer” anlamında kullanılmıştır. Bu sebeple öğrencinin bildiği “ot” kelimesi ile değiştirilmiştir.	Tilki sormuş: – Hani, tavuk nerede? Sincap cevap vermiş: – Şurada, bak, otların arasında saklanıyor. Haydi git, yakala.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tilki, ağzı sulana sulana çalılarının arasına dalmış fakat dalması ile avazı çıktığı kadar bağırması bir olmuş.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır. “Çalı” kelimesi öğrencinin bildiği “ot” kelimesi ile değiştirilmiştir.	Tilki, otların arasına dalmış. Dalmış ama o anda “Ahh, vayy, of” diye acıyla bağırması.
Tavukları yakalayacağım diye girdiği çalılıkların arası büyük dikenlerle doluymuş. Bu dikenler tilkinin vücuduna batmış.	“Girdiği” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “girmiş” ifadesi kullanılmıştır. “Çalılık” kelimesi öğrencinin bildiği “ot” kelimesi ile değiştirilmiştir.	Tavukları yakalayacağım diye otların arasına girmiş ama orası büyük dikenlerle doluymuş. Bu dikenler tilkinin vücuduna batmış.
Sincap: – Bu sana iyi bir ders olsun.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Sincap şöyle demiş: – Bu sana iyi bir ders olsun.
Bundan sonra kimseye kötülük yapma.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bundan sonra kimseye kötülük yapma.
Hele de kendinden küçük olanlara asla, demiş.	“Demiş” ifadesi yukarıdaki cümleye aktarılmıştır. Cümle eksiltilidir. “Yapma” yüklemi eklenmiştir. “Hele de” ifadesi Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Kendi” dönüşlülük zamiri cümleden çıkartılmıştır. “Olanlara” sıfat-fiili yerine “kişilere” ifadesi kullanılmıştır.	Hele de küçük kişilere asla yapma.
Anne kaplumbağa ile yavrusu birbirlerine kavuşmanın sevinciyle evlerine dönmüşler.	“Birbirlerine” ve “kavuşmanın” ifadeleri anlamı bozmayacak şekilde cümleden çıkartılmıştır.	Anne kaplumbağa ile yavrusu sevinçle evlerine dönmüşler.
Gökten üç elma düşmüş. Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de yavru kaplumbağanın başına...	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş. Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de yavru kaplumbağanın başına...

Ek 6. “Karavezir” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.6. *Karavezir masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken eski hamam içinde... Bir birim, gölgede kilim... Kilimde bir kız, ağzında sakız, gözleri boncuk boncuk, gül dalında bir tomurcuk... Bu kızın adı Pullu. Tuttu beni okuttu, sırma saçlar dokuttu. Sonra da alladı pulladı, İstanbul’a yolladı. Dizim dizim dizilir İstanbul’un atları, süzüm süzüm süzülür martıların kanatları. Toplanmışsa muhabbet dostları, anlatalım biz de bu masalı.	Formeller uyarlanmamıştır.	Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken eski hamam içinde... Bir birim, gölgede kilim... Kilimde bir kız, ağzında sakız, gözleri boncuk boncuk, gül dalında bir tomurcuk... Bu kızın adı Pullu. Tuttu beni okuttu, sırma saçlar dokuttu. Sonra da alladı pulladı, İstanbul’a yolladı. Dizim dizim dizilir İstanbul’un atları, süzüm süzüm süzülür martıların kanatları. Toplanmışsa muhabbet dostları, anlatalım biz de bu masalı.
Vaktiyle ülkenin birinde bir padişah yaşarmış.	“Yaşarmış” sözcüğü geniş zamanın rivayet birleşik zamanıyla çekimlenmiştir ve hedef dil seviyenin üstündedir. Bunun yerine anlamı karşılayan, öğrencinin bildiği “varmış” ifadesi tercih edilmiştir. Vakit kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan “zaman” kelimesi tercih edilmiştir. Bağlama uyması için “Vaktiyle” ifadesi “bir zamanlar” şeklinde değiştirilmiştir.	Bir zamanlar ülkenin birinde bir padişah varmış.
Bir gün, bu padişahın yanına bir derviş gelmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bir gün, bu padişahın yanına bir derviş gelmiş.
Padişaha misafir olmuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Padişaha misafir olmuş.
Padişah dervişini ağırlamış, ona ikramda bulunmuş, bir kese altın verip uğurlamış.	“Ağırla-” ifadesini anlamayı kolaylaştırmak amacıyla yanına açıklayıcı bir ifade konarak metin genişletim yapılmıştır. “İkramda bulun-” ifadesi, yanındaki açıklayıcı ifade sayesinde anlamlandırılabilirdiğinden korunmuştur. “Verip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “vermiş” kullanılmıştır. “Uğurla-” ifadesi metindeki anlamı karşılayan ve daha sık kullanılan “gönder-” fiiliyle değiştirilmiştir.	Padişah dervişini ağırlamış, misafir etmiş. Ona ikramda bulunmuş. Bir kese altın vermiş, onu göndermiş.
Derviş giderken padişaha şöyle demiş:	“Giderken” ifadesi hedef seviyenin üstündedir. Bu yüzden hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Derviş padişaha dönmüş ve şöyle demiş:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Padişahım, herkes ne yaparsa kendine yapar, döner dolaşır yine kendine yapar.	“Yaparsa” ve “kendini” ifadeleri seviye üstü olmakla birlikte bu cümle bir kalıp olarak masalda tekrar edilmektedir. Bu sebeple muhafaza edilmiştir. Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	– Padişahım, herkes ne yaparsa kendine yapar, döner dolaşır yine kendine yapar.
Derviş, o günden sonra her gün gelip aynı sözü söyler gidermiş.	“Gelip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelir” kullanılmıştır. “Gidermiş” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gider” ifadesi kullanılmıştır.	Derviş, o günden sonra her gün gelir, aynı sözü söyler, gider.
Padişah da her seferinde ona bir kese altın verirmiş.	“Verirmiş” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “verir” ifadesi kullanılmıştır.	Padişah da her seferinde ona bir kese altın verir.
Derviş de bu altınları fakir fukaraya dağıtırmış.	“Dağıtırmış” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dağıtır” ifadesi kullanılmıştır.	Derviş de bu altınları fakir fukaraya dağıtır.
Padişahın bir de Karavezir’i varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Padişahın bir de Karavezir’i varmış.
Bu Karavezir çok kötü kalpliymiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu Karavezir çok kötü kalpliymiş.
Derviş ile padişahın dostluklarını kıskanmaya başlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Derviş ile padişahın dostluklarını kıskanmaya başlamış.
Her gün gelip dervişini padişaha kötülermiş.	“Gelip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır. “Kötülermiş” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kötülemiş” ifadesi kullanılmıştır.	Her gün gelmiş, dervişini padişaha kötülemiş.
Sonunda padişahı inandırmış.	“Inandırmak” ettirgen çatılı fiili yerine “inanmış” etken çatılı fiil yüklem olarak kullanılmıştır. Sözdizim buna uygun düzenlenmiştir.	Sonunda padişah ona inanmış.
Padişah, dervişten kurtulmaya karar vermiş.	Birleşik yapı fiil yerine öğrencinin bildiği bir yapı olan “mAk iste-” ifadesi tercih edilmiştir.	Padişah, dervişten kurtulmak istemiş.
Hemen bir plan hazırlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Hemen bir plan hazırlamış.
Eline kâğıt alıp bir şeyler yazmış.	“Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır.	Eline kâğıt almış. Bir şeyler yazmış.
Padişah adamlarını çağırtmış, dervişini getirmelerini söylemiş.	“Çağırtmış” ettirgen çatılı fiili yerine “çağırmış” etken yapı fiil kullanılmıştır.	Padişah adamlarını çağırmış. Dervişini getirmelerini söylemiş.
Derviş, padişahın huzuruna çıkmış:	“Huzura çıkmak” deyimini “yanına gitmek” şeklinde uyarlanmıştır.	Derviş, padişahın yanına gitmiş:
– Derviş Baba! Sen bu kâğıdı al, fırıncıya götür.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Derviş Baba! Sen bu kâğıdı al, fırıncıya götür.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Fırıncı senin ömrünün sonuna kadar rızkını temin edecek, demiş.	“Rızık” kelimesi yerine günlük hayatta sıklıkla kullanılan fırıncının yaptığı “ekmek” kelimesi kullanılmıştır. “Temin et-” yerine daha sık kullanılan ve bağlama uygun olan “ver-” fiili kullanılmıştır. “Ömrünün” kelimesindeki ünlü düşmesi ses olayı sebebiyle “ömür” kelimesi yerine eş anlamlısı olan ve daha sık kullanılan “hayat” kelimesi tercih edilmiştir.	Fırıncı senin hayatının sonuna kadar ekmeğini verecek, demiş.
Derviş Baba dua ederek kâğıdı almış, katlamış, sonra da cebine koymuş.	“Ederek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “etmiş” kullanılmıştır.	Derviş Baba dua etmiş. Kâğıdı almış, katlamış, sonra da cebine koymuş.
Kâh düşüne kâh sevine saraydan ayrılmış, yola koyulmuş.	“Kah ... kah ...” bağlacı ve içinde kullanılan fiilimsiler tümüyle seviye üstü olduğundan cümleden silinmiştir. “Yola koyul-” deyiimi anlamaya yardımcı olmak amacıyla yanında bir açıklayıcı ile birlikte kullanılmıştır.	Saraydan ayrılmış, yola koyulmuş, gitmeye başlamış.
Yolda giderken Karavezir’e rastlamış.	“Giderken” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Rastlamak” yerine sıklık sözlüklerinde daha yüksek katsayılara sahip olan ve bu cümledeki anlamı “karşılaşmak” ifadesi kullanılmıştır. Buna uygun olarak cümleye “ile” ifadesi eklenmiştir.	Yolda Karavezir ile karşılaşmış.
Biraz sohbet etmişler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Biraz sohbet etmişler.
Karavezir, Derviş Baba’ya: – Nereye gidiyorsun böyle, diye sormuş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için sözdizimsel değişiklik yapılmıştır. İşlevini yitiren “diye” kelimesi cümleden silinmiştir.	Karavezir, Derviş Baba’ya sormuş: – Nereye gidiyorsun böyle?
– Padişah bana şu kâğıdı verdi.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Padişah bana şu kâğıdı verdi.
Ben bu kâğıdı fırıncıya götüreceğim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ben bu kâğıdı fırıncıya götüreceğim.
O da ben ölünceye kadar rızkımı temin edecekmiş, demiş.	“Rızık” kelimesi yerine günlük hayatta sıklıkla kullanılan fırıncının yaptığı “ekmek” kelimesi kullanılmıştır. “Temin et-” yerine daha sık kullanılan ve bağlama uygun olan “ver-” fiili kullanılmıştır. “Ölünceye kadar” edat grubu “-IncA” biçimbirimi dolayısıyla hedef dil seviyesinin üstündedir. Bu yüzden “hayatımın sonuna kadar” ifadesi kullanılmıştır.	O da hayatımın sonuna kadar ekmeğimi verecek, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Karavezir hemen bir şeytanlık düşünmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Karavezir hemen bir şeytanlık düşünmüş.
Derviş Baba'ya: – Sen o kâğıdı bana ver! Benim çocuklarım aç.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Aç” sözcüğünün eylem olan “açmak” ile karıştırılmasını önlemek amacıyla cümle “Benim çocuklarımın karnı aç.” şeklinde uyarlanmıştır.	Derviş Baba'ya şöyle demiş: – Sen o kâğıdı bana ver! Benim çocuklarımın karnı aç.
Fırıncı bizim rızığımızı temin etsin, demiş.	“Demiş” ifadesi üstteki cümlede kullanıldığından bu cümleden silinmiştir. “Rızık” kelimesi yerine günlük hayatta sıklıkla kullanılan fırıncının yaptığı “ekmek” kelimesi kullanılmıştır. “Temin et-” yerine daha sık kullanılan ve bağlama uygun olan “ver-” fiili kullanılmıştır.	Fırıncı bizim ekmeğimizi versin.
Derviş, yüce gönüllü bir adammış.	“Yüce gönüllü” sıfat tamlaması bu cümlede cömertliği belirtmek amacıyla kullanılmıştır. Bu yüzden bağlama uygun olarak “yüce gönüllü” yerine “cömert” kelimesi kullanılmıştır.	Derviş, cömert bir adammış.
Karavezir'e kâğıdı uzatmış: – Al bakalım, kimse kimsenin nasibini yiyemez, demiş.	“Nasip” kelimesi yerine yakın anlamlı olan ve sıklık sözlüklerinde daha yüksek değere sahip olan “hak” kelimesi kullanılmıştır.	Karavezir'e kâğıdı uzatmış: – Al bakalım, kimse kimsenin hakkını yiyemez, demiş.
Karavezir, kâğıdı kapıldığı gibi soluğu fırında almış.	(Bir şeyi) kapıldığı gibi soluğu (bir yerde) almak” yerine açıklaması olan “hemen gitmek” ifadesi kullanılmıştır.	Karavezir hemen fırına gitmiş.
Kâğıdı fırıncıya vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kâğıdı fırıncıya vermiş.
Fırıncı kâğıdı okur okumaz adamlarına seslenmiş: – Bu adamı tutun, kör kuyuya atın, demiş.	“Okur okumaz” fiilimsiler ile kurulmuş bir ikileme olarak seviye üstü bir yapıdır. İkilemenin verdiği tezlik “hemen” kelimesiyle sağlanmıştır. Anlamayı kolaylaştırmak için “kör kuyu” ifadesi “susuz” kelimesiyle genişletilmiştir.	Fırıncı kâğıdı okumuş. Hemen adamlarına seslenmiş: – Bu adamı tutun, kör, susuz bir kuyuya atın, demiş.
Karavezir ne kadar ağladıysa sızladıysa da adamlara laf dinletememiş.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır. “Laf” kelimesi yerine eş anlamlısı olan ve sıklık sözlüklerinde daha yüksek değere sahip “söz” kelimesi kullanılmıştır.	Karavezir çok ağlamış ama adamlar onun sözünü dinletememiş.
Adamlar Karavezir'i kör kuyuya atmışlar.	Anlamayı kolaylaştırmak için “kör kuyu” ifadesi “susuz” kelimesiyle genişletilmiştir.	Adamlar Karavezir'i kör, susuz bir kuyuya atmışlar.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Meğer o kâğıtta “Bu kâğıdı getireni kör kuyuya atın!” yazıyormuş.	“Meğer” yerine “aslında” ifadesi kullanılmıştır. “Yazıyormuş” birleşik çekimli fiili yerine basit çekimli “yazmış” fiili kullanılmıştır. Cümle buna uygun sözdizimsel ve sözcüksel değiştirmelere; silme ve eklemelere uğramıştır.	Aslında padişah o kağıda “Bu adamı kör kuyuya atın!” yazmış.
Padişah ertesi gün Karavezir’i ortalıkta görememiş, çok merak etmiş.	“Ortalık” kelimesi yerine daha yüksek sıklık değerine sahip olan yakın anlamlı “etraf” kelimesi kullanılmıştır.	Padişah ertesi gün Karavezir’i etrafta görememiş, çok merak etmiş.
Adamlarına her yeri arattırmış fakat kimse Karavezir’i bulamamış.	Bağlı cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. Birinci cümle ettirgen çatıda olduğundan hedef dil seviyesinin üstündedir. Etken cümleye dönüştürülmüştür. İkinci cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Padişahın adamları her yeri aramış. Fakat kimse Karavezir’i bulamamış.
Padişah, şaşkın şaşkın düşünedursun birden derviş çıkagelmiş.	“Düşünedursun” kurallı birleşik fiili yerine “düşünüyor” ifadesi kullanılmış ve eş zamanlılık vurgusunu vermek için “o zaman” ifadesi eklenmiştir. “Çıkagelmiş” kurallı birleşik fiili yerine basit yapı ve basit çekimli olan “gelmiş” ifadesi kullanılmıştır.	Padişah, şaşkın şaşkın düşünüyor, o zaman birden derviş gelmiş.
Padişah, derviş karşılarında görünce çok şaşırılmış:	“Görünce” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” kullanılmıştır.	Padişah, derviş karşılarında görmüş, çok şaşırılmış:
– Sana verdiğim kâğıdı götürüp fırıncıya verdin mi, diye sormuş.	Fiilimsiler cümleden silinmiştir.	– Kâğıdı fırıncıya verdin mi, diye sormuş.
Derviş de: – O kâğıdı Karavezir elimden aldı, fırıncıya o götürdü, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle cevap vermiş” ifadesiyle sağlanmıştır. İşlevsiz kalan demiş ifadesi cümleden atılmıştır.	Derviş de şöyle cevap vermiş. – O kâğıdı Karavezir elimden aldı, fırıncıya o götürdü.
Padişah o anda, Karavezir’e ne olduğunu anlamış.	“Olduğunu” sıfat-fiili seviye üstü olduğu için kullanılamayacağından bu ifadenin anlamı müstakil bir cümle şeklinde verilmiştir. Buna uygun sözdizimsel değişiklik yapılmıştır.	Karavezir’e ne olmuş? Padişah o anda bunu anlamış.
Dervişe: – Derviş Baba, sen haklıymışsın. “Herkes ne yaparsa kendine yapar, döner dolaşır yine kendine yapar.” demiştin.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için cümleler bölünmüş ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Demiştin” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli “dedin” fiili kullanılmıştır.	Padişah dervişe şöyle demiş: – Derviş Baba, sen haklıymışsın. Bana şöyle dedin. “Herkes ne yaparsa kendine yapar, döner dolaşır yine kendine yapar.”
Beni çok utandırdın.	Cümle ettirgen yapı olmaktan çıkarılıp etken yapıya dönüştürülmüştür.	Ben çok utandım.
Hakkını helal et, demiş.	Kalıp sözler uyarlanmamıştır.	Hakkını helal et, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bizim masalımız da burada bitmiş ancak şu söz asırlarca söylenmeye devam etmiş:	Bağlı cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. Birinci cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. İkinci cümledeki edilgenlik cümleye “insanlar” öznesi eklenmiştir. “Söylemeye devam et-” hem fiilimsi hem birleşik yapı fiil barındıran bir ifade olduğu için anlaşılması daha kolay “söylemiş” fiili tercih edilmiştir. “Asır” kelimesi yerine daha yüksek sıklık değerine sahip “yüzyıl” kelimesi kullanılmıştır.	Bizim masalımız da burada bitmiş. Ancak insanlar şu sözü yüzyıllarca söylemiş:
Her ne ise kişinin niyeti Olur bir gün onun akıbeti Hiçbir kötülüğün fendi Yenemez güzel bir kalbi	Maniler uyarlanmamıştır.	Her ne ise kişinin niyeti Olur bir gün onun akıbeti Hiçbir kötülüğün fendi Yenemez güzel bir kalbi

Ek 7. “Karga Ağası” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.7. *Karga Ağası masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit oynarken eski hamam içinde... Nerede var, nerede yoksa... Bir sinek vızıldadı havada. Derisini sattık yüz binlerce liraya. Kemiklerinden bir köprü kurduk Çukurova’ya. Ne dün ne demin, bugüne bugün iki adam geçti. Biri zayıf, biri şişman. Biri dost, biri düşman. Geçen de pişman, geçmeyen de... Bir varmış bir yokmuş. Allah’ın kulu çokmuş.	Formeller uyarlanmamıştır.	Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit oynarken eski hamam içinde... Nerede var, nerede yoksa... Bir sinek vızıldadı havada. Derisini sattık yüz binlerce liraya. Kemiklerinden bir köprü kurduk Çukurova’ya. Ne dün ne demin, bugüne bugün iki adam geçti. Biri zayıf, biri şişman. Biri dost, biri düşman. Geçen de pişman, geçmeyen de... Bir varmış bir yokmuş. Allah’ın kulu çokmuş.
Bir karı koca varmış.	Bağlaç eklenmiştir.	Bir karı ve koca varmış.
Bu karı koca çok fakirmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu karı koca çok fakirmiş.
Bir gün, bu karı koca tarlaya mısır ekmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bir gün, bu karı koca tarlaya mısır ekmiş.
Mısırları büyümüş, ürünleri çok olmuş ancak kargalar sürekli mısırları yemeye çalışıyormuş.	Kısa cümleler kullanmak amacıyla cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Yemeye çalışıyormuş” birleşik çekimli ve fiilimsi barındıran bu yüklem yerine öğrencinin bildiği “mAk için” kalıbı kullanılmış ve basit çekimli “gel-” fiili yüklem haline getirilmiştir.	Mısırları büyümüş, ürünleri çok olmuş. Ancak kargalar sürekli mısırları yemek için gelmiş.
Adam da durmadan kargaları kovalıyormuş.	“Durmadan” zarf-fiili yerine “hep” ifadesi kullanılmıştır. “Kovalıyormuş” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “kovalamış” ifadesi kullanılmıştır.	Adam da hep kargaları kovalamış.
Bazen de yakaladığı kargalara sopayla vuruyormuş.	“Yakaladığı” sıfat-fiili cümleden silinmiştir. “Vuruyormuş” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “vurmuş” ifadesi kullanılmıştır.	Bazen de kargalara sopayla vurmuş.
Bu kargaların bir de ağası varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu kargaların bir de ağası varmış.
Karga ağası bir gün adamın yanına gelmiş: – Kargalarım vurup duruyorsun, onlara vurma!	“Vurup duruyorsun” fiilimsi içeren bu yüklem yerine basit çekimli “vuruyorsun” ifadesi kullanılmıştır.	Karga ağası bir gün adamın yanına gelmiş: – Kargalarım vuruyorsun, onlara vurma!

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Hasat zamanı gelince, yenen mısırlarının hakkı neyse sana öderim, demiş.	“Yenen” sıfat-fiilinin kullanımı hedef dil seviyesinin üstündedir. Sıfat-fiilin içerdiği anlam müstakil bir cümle şeklinde yazılmıştır. “gelince” zarf-fiili cümleden çıkartıldığında cümlelerin anlamı bozulmadığı için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Neyse” ifadesi anlamayı kolaylaştırmak amacıyla cümleden çıkartılmıştır.	Mısırları kargalarım yedi. Hasat zamanı mısırlarının hakkını sana öderim, demiş.
Günler geçip gitmiş, ürün kaldırma zamanı gelmiş.	“Geçip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geçmiş” kullanılmıştır. “Ürün kaldırma” yerine öğrencinin daha kolay anlayabileceği “hasat” kelimesi kullanılmıştır.	Günler geçmiş, gitmiş. Hasat zamanı gelmiş.
Çiftçi bir de bakmış ki hasat edilecek bir tane mısır yok.	“Edilecek” sıfat-fiili yerine öğrencinin bildiği “mAk için” ifadesi kullanılmıştır. Bağlama uygun bir bağlaç olan “bile” ifadesi eklenmiştir.	Çiftçi bir de bakmış ki hasat etmek için bir tane bile mısır yok.
Kargalar bütün mısırları yemişler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kargalar bütün mısırları yemişler.
Adam bunun üzerine karga ağasının yanına gitmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Adam bunun üzerine karga ağasının yanına gitmiş.
Karga ağası da yenen mısırların yerine ona bir eşek vermiş ve şöyle demiş:	“Yenen” sıfat-fiili cümleden çıkartıldığında cümlelerin anlamı bozulmadığı için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Karga ağası da mısırların yerine ona bir eşek vermiş ve şöyle demiş:
– Bu eşiği eve götürene kadar sürekli yürüt!	Ettirgen çatılı “yürüt” fiili yerine etken çatılı ve emir kipinde çekimlenmiş “yürüsün” kelimesi tercih edilmiştir. Söz dizimi buna uygun olarak düzenlenmiştir.	Bu eşek eve gidene kadar sürekli yürüsün.
Sakın ha durdurma!	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sakın ha durdurma!
Eve gelince de onu bağla!	“Gelince” zarf-fiili yerine basit çekimli fiil olan “gideceksin” kullanılmıştır. Zarf-fiilin cümleye kattığı eş zamanlılık vurgusu “o zaman” ifadesiyle sağlanmıştır.	Eve gideceksin. O zaman onu bağla!
Sonra göreceksin ki eşekten altınlar dökülecek.	Cümleyi kısaltmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Sonra göreceksin. Eşekten altınlar dökülecek.
Adam, eşiği alıp yola düşmüş.	“Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır. “Yola düş-” deyimini bitişinde bir açıklayıcı ile birlikte kullanılarak anlamaya katkı sağlanmıştır.	Adam, eşiği almış, yola düşmüş, gitmeye başlamış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Karga ağasının tembihlerini tutmuş, eşiği hiç durdurmadan yürütmüş.	“Tembihlerini tut” yerine daha kolay anlaşılacak “sözünü dinle-” ifadesi kullanılmıştır. “Durdur-” ve “yürüt-” fiilleri ettirgen yapılı olduğu için değiştirilmiş etken ve basit yapılı fiillere uyarlanmışlardır. Bağlama uygun “hep” sözcüğü eklenmiştir.	Karga ağasının sözlerini dinlemiş, eşikle hiç durmamışlar, hep yürümüşler.
Eve varınca eşiği durdurup bağlamış.	“Varınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “varmışlar” kullanılmıştır. “Durdurup” zarf-fiili cümleden çıkartıldığında cümlelerin anlamı bozulmadığı için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. İkinci cümleye özne eklenmiştir.	Eve varmışlar. Adam eşiği bağlamış.
Birden eşekten altınlar dökülmeye başlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Birden eşekten altınlar dökülmeye başlamış.
Adam altınları toplayıp karısına: – Bu altınlarla idare et. Sen sık sık hamama gidiyorsun. Sakın ola bu eşiği yanında götürme, demiş.	“Toplayıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “toplama” kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Sakın ola” kalıbı bağlamdan anlaşılabilceği düşünüldüğü için korunmuştur.	Adam altınları toplamış, karısına şöyle demiş: – Bu altınlarla idare et. Sen sık sık hamama gidiyorsun. Sakın ola bu eşiği yanında götürme.
Karısı da: – Sen hiç merak etme, onu bir yere götürmem, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Karısı da şöyle demiş: – Sen hiç merak etme, onu bir yere götürmem.
Birkaç gün sonra adamın bir işi çıkmış, şehre gitmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Birkaç gün sonra adamın bir işi çıkmış, şehre gitmiş.
Onun gitmesini fırsat bilen kadın, hamama gitmiş.	“Bilen” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bilmiş” ifadesi kullanılmıştır. Cümlede buna uygun sözdizimsel değişiklik yapılmıştır.	Kadın, onun gitmesini fırsat bilmiş, hamama gitmiş.
Hamama yürümeye erinip kocasına verdiği sözü unutarak eşiği de yanına almış.	Cümle, içindeki fiilimsiler dolayısıyla hedef seviyenin üstündedir. Fiilimsilerin kattığı anlamlar müstakil basit cümlelerle sağlanmıştır. Öğrencinin bildiği yapıları kullanılmaya çalışılmıştır.	Kadın hamama yürümek istememiş. Kocasının uyarısını unutmamış. Eşiği de yanına almış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Hamamcıya: – Eşeğim sana emanet. Onu hiç durdurmadan yürüt, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Sana emanet” kalıbı bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden cümleden silinmemiştir. “Durdurmadan” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “durmasın” kullanılmıştır. “Yürütmek” fiili ettirgen çatıda olduğundan kullanımı tercih edilmemiş, etken yapılı fiil olan “yürüsün” kullanılmıştır. Fiilimsideki ettirgenlik bu sayede ortadan kaldırılmıştır. Cümlede buna uygun sözcüksel ve söz dizimsel değişiklikler yapılmıştır.	Hamamcıya şöyle demiş: – Eşeğim sana emanet. Hiç durmasın, hep yürüsün.
Hamamcı, eşiği götürüp bir yere bağlamış.	“Götürüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “götürmüş” kullanılmıştır.	Hamamcı, eşiği götürmüş, bir yere bağlamış.
Bir de bakmış ki eşekten altınlar dökülüyor.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bir de bakmış ki eşekten altınlar dökülüyor.
Bunun üzerine o eşiği alıp yerine başka bir eşek bağlamış.	“Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır.	Bunun üzerine o eşiği almış, yerine başka bir eşek bağlamış.
Hamamdan çıkan kadına farklı eşiği getirip vermiş.	“Çıkan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmış” ifadesi kullanılmıştır. Cümlelerin bu değişikliğe uygun olması için söz dizimsel değişiklikler yapılmış, özne eklenmiştir. “Getirip” zarf-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Kadın hamamdan çıkmış, hamamcı kadına farklı eşiği vermiş.
Kadın bu eşiğin kendi eşiği olmadığını anlamamış, dosdoğru evine gelmiş.	Kaynak cümledeki “kendi” ve “olmadığını” kelimeleri hedef dil seviyesinin üstündedir. Bu kelimelerin kullanılmadığı ve bir önceki cümlede kullanılan “fark” kelimesinin bulunduğu hedef dil seviyesine uygun alternatif bir cümle yazılmıştır. “Dosdoğru” ifadesi Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Kadın bu farkı anlamamış. Dosdoğru evine gelmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Eve gelince eşiği durdurmuş ama eşekten altınlar dökülmemiş.	“Gelince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmişler” kullanılmıştır. Ettirgen çatılı “durdur-” kelimesi yerine aynı kökten basit yapılı ve etken çatılı “dur-” fiili kullanılmıştır.	Eve gelmişler. Eşek durmuş. Ama eşekten altınlar dökülmemiş.
İşte o zaman hamamcının eşiği değiştirdiğini anlamış.	Cümleye özne eklenmiştir. “Değiştirdiğini” sıfat-fiili seviye üstü olduğundan basit çekimli fiil “değiştirmiş” olarak kullanılmıştır. Cümleye uygun ön gönderim sağlamak amacıyla ilk cümleye “şunu” kelimesi eklenmiştir. Bağlama uygun olarak “ki” bağlacı eklenmiştir.	Kadın, işte o zaman anlamış ki hamamcı eşiği değiştirmiş.
Aradan biraz zaman geçmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Aradan biraz zaman geçmiş.
Kadının kocası şehirden dönmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kadının kocası şehirden dönmüş.
Kadın: – Aman efendi, başıma ne geldi biliyor musun?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kadın: – Aman efendi, başıma ne geldi biliyor musun?
Bugün hamama gittim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bugün hamama gittim.
Giderken de eşiği yanımda götürdüm.	“Giderken de” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Eşiği yanımda götürdüm.
Meğer hamamcı eşiği değiştirmiş.	“Meğer” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Hamamcı eşiği değiştirmiş.
Şimdi ne yapacağız, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Şimdi ne yapacağız, demiş.
Adam epeyce bir zaman düşünmüş.	“Epeyce” ifadesinde geçen “-ca” biçimbirimi hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Adam epeyce bir zaman düşünmüş.
Sonra kalkmış, karga ağasının yanına gitmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sonra kalkmış, karga ağasının yanına gitmiş.
Ona başına gelenleri anlatmış.	“Başına gelenler” ifadesi seviye üstüdür. Bunun yerine basit bir isim olan “olaylar” kelimesi kullanılmıştır.	Ona olayları anlatmış.
Karga ağası bu sefer ona bir sofraya vermiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Karga ağası bu sefer ona bir sofraya vermiş:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Bu sofrayı al, acıktığın zaman yere ser.	“Acıktığın” sıfat-fiili hedef dil seviyesinin üstündedir. Bunun yerine basit çekimli “acıktın” ifadesi kullanılmıştır. Kaynak cümledeki eş zamanlılık soru ekiyle ve “o zaman” sıfat tamlamasıyla sağlanmıştır.	– Bu sofrayı al, acıktın mı, o zaman yere ser.
İçinde bir kırbaç var.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	İçinde bir kırbaç var.
O kırbacı alıp sofraya vur.	“Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “al” kullanılmıştır.	O kırbacı al, sofraya vur.
O zaman, sofra türlü türlü yemekle dolar, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	O zaman, sofra türlü türlü yemekle dolar, demiş.
Adam sofrayı almış, sevinçle yola çıkmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Adam sofrayı almış, sevinçle yola çıkmış.
Eve gelir gelmez sofrayı yere sermiş.	“Gelir gelmez” ikileme şeklindeki zarf-fiil yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır.	Eve gelmiş, sofrayı yere sermiş.
Sonra da elindeki kırbacı sofraya vurmuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sonra da elindeki kırbacı sofraya vurmuş.
O anda sofranın üstü yiyeceklerle dolmuş.	“Yiyecek” kelimesindeki “ecek” biçimbirimi gelecek zaman kip eki ile karıştırılabileceğinden yerine “yemek” kelimesi kullanılmıştır.	O anda sofranın üstü yemeklerle dolmuş.
Bunları karısıyla beraber yemiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bunları karısıyla beraber yemiş.
Sonra da dönüp karısına: – Sakın bu sofrayı bir yere götürme!	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. Buna uygun söz dizimsel değiştirme yapılmış ve bağlaç eklenmiştir. “Dönüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dönmüş” kullanılmıştır.	Sonra da karısına dönmüş ve şöyle demiş: – Sakın bu sofrayı bir yere götürme!
Eşekten olduğumuz gibi bundan da olmayalım, demiş.	Kaynak cümlede “(bir şeyden) olmak”, kaybetmek anlamında kullanılmıştır. Bu yönde sözcüksel değiştirme yapılmıştır.	Eşeği kaybettik, bunu da kaybetmeyelim.
Karısı da: – Sen hiç merak etme, onu bir yere götürmem, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “karşılık vermiş” ifadesiyle sağlanmıştır.	Karısı da karşılık vermiş: – Sen hiç merak etme, onu bir yere götürmem.
Derken aradan günler geçmiş.	“Derken” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Aradan günler geçmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Kadın bir gün, padişahın hanımının ve kızlarının topluca yemek yiyip eğleneceklerini duymuş.	“Yiyip” ve “eğleneceklerini” fiilimsileri seviye üstüdür. Girişik bileşik bu kaynak cümledeki fiilimsiler uyarlanmış cümlede yüklem haline getirilmiştir. Buna uygun söz dizimsel ve sözcüksel değiştirmeler yapılmıştır.	Kadın bir gün şunu duymuş. Padişahın hanımı ve kızları topluca yemek yiyecekler, eğlenecekler.
Kendi kendine: – Ben bu sofrayı oraya götürüp üzerini donatsam herkes benim soframın marifetini görür, demiş.	“Kendi” dönüşlülük zamiri ve “iç içe birleşik cümle” kullanımı hedef dil seviyesinin üstünde olduğu için cümleye ön gönderim oluşturan “şöyle düşünmüş” ifadesi eklenmiştir. “Götürüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “götüreyim” kullanılmıştır. “Donatsam” dilek şart kipi yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “donatayım” kullanılmıştır. Bağlama uygunluk açısından “görür” fiili “görsün” şeklinde değiştirilmiştir. “Marifet” kelimesi yerine bu çalışmada diğer masallarda da kullanılan “hüner” sözcüğü tercih edilmiştir.	Şöyle düşünmüş: – Ben bu sofrayı oraya götüreyim. Üzerini donatayım. Herkes benim soframın hünerini görsün.
Kadın, günü gelince sofrayı yanına alıp gitmiş.	“Günü gelince” zarf-fiil içeren ifade yerine “zaman gelmiş” şeklinde basit çekimli bir cümle kullanılmıştır. “Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır. Bağlama uygun söz dizimsel değişiklik yapılmıştır.	Zaman gelmiş. Kadın sofrayı yanına almış, gitmiş.
Elindeki sofrayı yere serip kırbacı vurmuş.	“Serip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “sermiş” kullanılmıştır.	Elindeki sofrayı yere sermiş, kırbacı vurmuş.
Sofra yiyeceklerle dolmuş.	“Yiyecek” kelimesindeki “ecek” biçimimini gelecek zaman kip eki ile karıştırılabileceğinden yerine “yemek” kelimesi kullanılmıştır.	Sofra yemeklerle dolmuş.
Kadını takip eden hamamcı, kadının gelenleri karşılamasını fırsat bilip sofrayı başka bir sofa ile değiştirmiş.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Aslında hamamcı kadını takip etmiş. Misafirler gelmiş. Kadın misafirleri karşılamış. O zaman hamamcı sofrayı başka bir sofa ile değiştirmiş.
Kadın eğlence bitince sofrayı da alıp eve gelmiş.	“Bitince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bitmiş” kullanılmıştır. “Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır.	Eğlence bitmiş. Kadın sofrayı da almış, eve gelmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Akşam sofrayı serince üstüne yiyecekler dolmamış.	“Serince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “sermiş” kullanılmıştır. Anlama katkı sağlamak amacıyla “ama” bağlacı eklenmiştir. “Yiyecek” kelimesindeki “ecek” biçimbirimi gelecek zaman kip eki ile karıştırılabileceğinden yerine “yemek” kelimesi kullanılmıştır.	Akşam sofrayı sermiş ama üstüne yemekler dolmamış.
Olup biteni anlamış ama iş iştten geçmiş bir kere. Bunu da kocasına anlatmış.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Olup biten” sıfat-fiili yerine “olaylar” ismi kullanılmıştır. “İş iştten geçmek” deyiimi Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Olayları anlamış ama bir kere iş iştten geçmiş. Bunu da kocasına anlatmış.
Adam, karısına: – Ben sana sofrayı hiçbir yere götürme demedim mi? Niye götürdün, diye kızmış.	İç içe birleşik cümle basit cümlelere ayrılmıştır.	Adam, karısına kızmış. – Ben sana sofrayı hiçbir yere götürme demedim mi? Niye götürdün?
Adam yine derin derin düşünmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Adam yine derin derin düşünmüş.
Karga ağasının yanına gitmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Karga ağasının yanına gitmiş.
Başından geçenleri anlatmış.	“Başından geçenler” sıfat-fiil barındıran ifadesi yerine “olaylar” ismi kullanılmıştır.	Olayları anlatmış.
Karga ağası bu sefer adama altın bir tokmak vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Karga ağası bu sefer adama altın bir tokmak vermiş.
Demiş ki: – Bu tokmak kimin elinde ise sen tokmağa “Vur!” dersen tokmak vurmaya başlar, demiş.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Şöyle demiş: Tokmağa “Vur!” de, tokmak vurmaya başlar. Tokmak kimin elinde? Ona vurmaya başlar.
Adam, tokmağı eve götürüp saklamış.	“Götürüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “götürmüş” kullanılmıştır.	Adam, tokmağı eve götürmüş, saklamış.
Daha önce kadından eşeği ve sofrayı çalan hamamcı, bu sefer de tokmağın peşine düşmüş.	“Daha önce kadından eşeği ve sofrayı çalan” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Peşine düşmek” deyiimi “çalmak istemek” ile birlikte kullanılarak anlama katkı sağlayacak bir genişletme yapılmıştır.	Hamamcı, bu sefer de tokmağın peşine düşmüş, tokmağı çalmak istemiş.
Gizlice eve girmiş, tokmağı almış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Gizlice eve girmiş, tokmağı almış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tam tokmağı çalacağı sırada yakalanmış.	Dönüşlü çatıdaki “yakalanmak” eylemi yerine etken çatıda “yakalamışlar” kullanılmıştır. “Çalacağı” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalacak” ifadesi kullanılmıştır. “Sırada” kelimesi yerine bağlama daha uygun bulunan “anda” kelimesi kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme de yapılmıştır.	Tam tokmağı çalacak, o anda hamamcıyı yakalamışlar.
Bizim adam, hemen tokmağa “Vur!” diye seslenmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bizim adam, hemen tokmağa “Vur!” diye seslenmiş.
Tokmak, adamın tepesine tepesine vurmaya başlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tokmak, adamın tepesine tepesine vurmaya başlamış.
Bunun üzerine hırsızlık yapan hamamcı, aman dileyip yalvarmaya başlamış:	Hamamcı kelimesini niteleyen sıfat-fiil grubu cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Aman dilemek” yerine daha iyi anlaşılacak “af dilemek” ifadesi kullanılmıştır. “Dileyip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dilemiş” kullanılmıştır.	Bunun üzerine hamamcı, af dilemiş, yalvarmaya başlamış:
– Bu tokmağın sahibi kim? Allah aşkına gelip bunu durdursun, diye bağırmış.	“Gelip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelsin” kullanılmıştır. “Allah aşkına” kalıp söz olduğu için uyarlanmamıştır.	– Bu tokmağın sahibi kim? Allah aşkına gelsin bunu durdursun, diye bağırmış.
Adam gelip karşısına durmuş:	“Gelip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır. “Karşısına durmak” ifadesi yerine “karşısında durmak” ifadesi tercih edilmiştir. Ayrıca cümleye tamlamayı belirginleştirmek için tamlayan eklenmiştir.	Adam gelmiş, hamamcının karşısında durmuş:
– Bu tokmağı durdururum ama sen de bana eşeğimi ve soframı vereceksin, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Bu tokmağı durdururum ama sen de bana eşeğimi ve soframı vereceksin, demiş.
Hamamcı bunu kabul etmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Hamamcı bunu kabul etmiş.
Adam da tokmağı durdurmuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Adam da tokmağı durdurmuş.
Hamamcı da gidip eşeği ve sofrayı adama getirmiş.	“Gidip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gitmiş” kullanılmıştır.	Hamamcı da gitmiş, eşeği ve sofrayı adama getirmiş.
Böylece adam hem eşeğine hem de sofrasına kavuşmuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Böylece adam hem eşeğine hem de sofrasına kavuşmuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Dünya malı gezer dururmuş elden ele, Binip sırtına tutunurmuş bir yele, Ulaşırmış bir gün gerçek sahibine.	Maniler uyarlanmamıştır.	Dünya malı gezer dururmuş elden ele, Binip sırtına tutunurmuş bir yele, Ulaşırmış bir gün gerçek sahibine.
Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de kimin muradı varsa onun başına...	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de kimin muradı varsa onun başına...

Ek 8. “Koca Nine ile Tilki” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.8. *Koca Nine ile Tilki masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bir varmış bir yokmuş. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde... Deve tellal iken, manda berber iken; annem kaşıқта, babam beşikte iken... Ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları iken, babam düştü beşikten, alnını yardı eşikten. Annem kaptı maşayı, babam kaptı küreği; gösterdiler bana, kapı arkasındaki köşeyi.	Formeller uyarlanmamıştır.	Bir varmış bir yokmuş. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde... Deve tellal iken, manda berber iken; annem kaşıқта, babam beşikte iken... Ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları iken, babam düştü beşikten, alnını yardı eşikten. Annem kaptı maşayı, babam kaptı küreği; gösterdiler bana, kapı arkasındaki köşeyi.
Vaktiyle köyün birinde, bir koca nine yaşarmış.	Vakit kelimesi yerine sıklık değeri daha yüksek olan “zaman” kelimesi tercih edilmiştir. Bağlama uyması için “Vaktiyle” ifadesi “bir zamanlar” şeklinde değiştirime uğratılmıştır. “Yaşarmış” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “yaşar” ifadesi kullanılmıştır.	Bir zamanlar köyün birinde, bir koca nine yaşar.
Bu ninenin bir ineği varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu ninenin bir ineği varmış.
Bu inekten sağdığı sütü satar, geçinirmiş.	“Sağdığı” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “sağar” ifadesi kullanılmıştır. Cümleye özne eklenmiştir. Sözdizimsel değişiklik yapılmıştır. “Geçinirmiş” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “geçinir” ifadesi kullanılmıştır.	Nine bu inekten süt sağar, o sütü satar, geçinir.
Bir gün, koca nine ineğinin sütünü sağmış, külekle avlunun ortasına koyup işine gitmiş.	“Külek” ve “avlu” isimleri eş anlamlıları olmamakla birlikte yakın anlamlara sahip ve daha sık kullanılan “kova” ve “bahçe” kelimeleri ile değiştirilmiştir. “Koyup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “koymuş” kullanılmıştır.	Bir gün, koca nine ineğinin sütünü sağmış, kovayla bahçenin ortasına koymuş, işine gitmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Döndüğünde bakmış ki süt yok, külek boşalmış.	“Döndüğünde” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dönmüş” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir. “Külek” kelimesi eş anlamlısı olmamakla birlikte yakın anlama sahip ve daha sık kullanılan “kova” kelimesi ile değiştirilmiştir. “Boşalmak” eylemi yerine basit bir isim olarak “boş” kelimesi getirilmiştir.	Dönmüş ve bakmış ki süt yok, kova boş.
Bir böyle, beş böyle derken iyice sinirlenmiş bizim koca nine ama ne yaparsa yapsın sütlerin nasıl kaybolduğunu da anlayamamış bir türlü.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır. “İyice” ifadesinde geçen “-ca” biçimbirimi hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Bu olay tekrar tekrar olmuş. Bizim koca nine iyice sinirlenmiş. Ama sütler nasıl kayboluyor, anlamamış.
Bir sabah sütü sağdıktan sonra, küleği yine avlunun ortasına bırakıp bir köşeye gizlenmiş.	“Külek” ve “avlu” isimleri eş anlamlıları olmamakla birlikte yakın anlamlara sahip ve daha sık kullanılan “kova” ve “bahçe” kelimeleri ile değiştirilmiştir. “Bırakıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bırakmış” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir.	Bir sabah sütü sağdıktan sonra, kovayı yine bahçenin ortasına bırakmış ve bir köşeye gizlenmiş.
Başlamış beklemeye.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	Beklemeye başlamış.
Bir de ne görsün?	Kalıp ifade uyarlanmamıştır.	Bir de ne görsün?
Tilki küleğe yanaşmış, sütü içiyor.	“Külek” kelimesi eş anlamlısı olmamakla birlikte yakın anlama sahip ve daha sık kullanılan “kova” kelimesi ile değiştirilmiştir. “Yanaşmak” kelimesi yerine sözlükteki karşılığı olan “yanına gelmek” kullanılmıştır. Buna uygun olarak bir önceki sözcüğe tamlayan eki eklenmiştir.	Tilki kovanın yanına gelmiş, sütü içiyor.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Arkasından yaklaşp kaçmasın diye tilkiyi kuyruğundan yakalayivermiş.	Özne eklenmiştir. “Yaklaşp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yaklaşmış” kullanılmıştır. “Yakalayivermek” tezlilik kurallı birleşik fiili hedef dil seviyesinin üstünde olduğu için yerine aynı kökten basit çekimli ve basit yapılı olan “yakalamış” fiili kullanılmıştır. “Arkasından” tamlayanı düşmüş isim tamlamasına tamlayan eklenmiştir.	Koca nine, tilkinin arkasından yaklaşmış, kaçmasın diye tilkiyi kuyruğundan yakalamış.
Tilki can havli ile kaçmaya çalışınca, kuyruğu kopup ninenin elinde kalıvermiş.	“Can havli ile” kalıbı bağlamdan anlaşılacağı düşünüldüğünden cümleden çıkarılmamış, korunmuştur. “Çalışınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalışmış” kullanılmıştır. İfadedeki eş zamanlık “o zaman” sözcükleri ile sağlanmıştır. “Kopup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kopmuş” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir. “Kalıvermiş” tezlilik kurallı birleşik fiili hedef dil seviyesinin üstünde olduğu için yerine aynı kökten basit çekimli ve basit yapılı olan “kalmış” fiili kullanılmıştır.	Tilki can havli ile kaçmaya çalışmış, o zaman kuyruğu kopmuş ve ninenin elinde kalmış.
Tilki, koca nineye yalvarmış: – Nine, nine kuyruğumu ver! Nine de: – Yok, vermem. Sen benim sütümü nasıl içersin, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Tilki, koca nineye yalvarmış: – Nine, nine kuyruğumu ver! Nine de şöyle demiş: – Yok, vermem. Sen benim sütümü nasıl içersin?
Tilki yine: – Nine, nine kuyruğumu ver, diye yalvarınca nine: – Git, sütümü getir, sana kuyruğunu vereyim, demiş.	“Yalvarınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yalvarmış” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle ve şunu” sözcükleriyle sağlanmıştır. Bağlama uygun “de” bağlacı eklenmiştir.	Tilki yine şöyle yalvarmış: – Nine, nine kuyruğumu ver. Nine de o zaman şunu demiş: – Git, sütümü getir, sana kuyruğunu vereyim.
Tilki, koyuna gitmiş: – Koyun kardeş, koyun kardeş bana süt ver.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki, koyuna gitmiş: – Koyun kardeş, koyun kardeş bana süt ver.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Nineye vereyim, kuyruğumu alayım, diye yalvarmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Nineye vereyim, kuyruğumu alayım, diye yalvarmış.
Koyun da: – Sen git, bana ot getir, ben de sana süt vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Koyun da: – Sen git, bana ot getir, ben de sana süt vereyim.
Tilki çayıra gitmiş: – Çayır, çayır! Sen bana ot ver. Otu koyuna vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki çayıra gitmiş: – Çayır, çayır! Sen bana ot ver. Otu koyuna vereyim.
Koyun bana süt versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Koyun bana süt versin.
Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin.
Çayır demiş ki: – Git, bana evden çocukları getir.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çayır demiş ki: – Git, bana evden çocukları getir.
Üstümde oynasınlar, zıplasınlar.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Üstümde oynasınlar, zıplasınlar.
Ben de sana ot vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ben de sana ot vereyim.
Tilki çocuklara gitmiş: – Çocuklar çocuklar! Gelin çayırda oynayın, çayır bana ot versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki çocuklara gitmiş: – Çocuklar çocuklar! Gelin çayırda oynayın, çayır bana ot versin.
Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.
Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin.
Çocuklar da: – Git, bize şeker getir, oynayalım, demişler.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Çocuklar da şöyle demişler: – Git, bize şeker getir, oynayalım.
Tilki bakkala gitmiş: – Bakkal kardeş, bakkal kardeş! Bana şeker ver, çocuklara vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki bakkala gitmiş: – Bakkal kardeş, bakkal kardeş! Bana şeker ver, çocuklara vereyim.
Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin.
Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.
Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin.
Bakkal: – Git, bana yumurta getir, sana şeker vereyim, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Bakkal şöyle demiş: – Git, bana yumurta getir, sana şeker vereyim.
Tilki, tavuklara gitmiş: – Çilli çilli tavuklar! Bana yumurta verin, bakkala vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki, tavuklara gitmiş: – Çilli çilli tavuklar! Bana yumurta verin, bakkala vereyim.
Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim.
Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin.
Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.
Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tavuklar da bunun üzerine: – Git bize mısır getir, sana yumurta verelim, demişler.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Tavuklar da bunun üzerine şöyle demişler: – Git bize mısır getir, sana yumurta verelim.
Tilki mısır tarlasına gitmiş: – Tarla, tarla! Bana mısır ver, tavuklara vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki mısır tarlasına gitmiş: – Tarla, tarla! Bana mısır ver, tavuklara vereyim.
Tavuklar bana yumurta versin, bakkala vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tavuklar bana yumurta versin, bakkala vereyim.
Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim.
Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin.
Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin.
Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin, demiş.
Tarla demiş ki: – Git bana su getir, sana mısır vereyim.	Cümlelerin daha anlaşılır olması amacıyla ön gönderim “ki bağlacı” yerine “şöyle” ifadesi ile sağlanmıştır.	Tarla şöyle demiş: – Git bana su getir, sana mısır vereyim.
Tilki gitmiş dereye: – Dere, dere! Bana su ver, tarlaya vereyim.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	Tilki dereye gitmiş: – Dere, dere! Bana su ver, tarlaya vereyim.
Tarla bana mısır versin, tavuklara vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tarla bana mısır versin, tavuklara vereyim.
Tavuklar bana yumurta versin, bakkala vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tavuklar bana yumurta versin, bakkala vereyim.
Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim.
Çocuklar çayırda oynasın.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çocuklar çayırda oynasın.
Çayır ot versin, koyuna vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çayır ot versin, koyuna vereyim.
Koyun bana süt versin, nineye vereyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Koyun bana süt versin, nineye vereyim.
Nineden kuyruğumu alayım.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Nineden kuyruğumu alayım.
Dere de tilkiye: – Beni temizle, ben de sana su vereyim, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Dere de tilkiye şöyle demiş: – Beni temizle, ben de sana su vereyim.
Tilki bunun üzerine başlamış deredeki çer çöpü temizlemeye.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. Çer çöp ikilemesi bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiği için korunmuştur.	Bunun üzerine tilki deredeki çer çöpü temizlemeye başlamış.
Tilki dereyi temizleyince dere ona suyu vermiş.	“Temizleyince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “temizlemiş” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır.	Tilki dereyi temizlemiş. O zaman dere ona suyu vermiş.
Tilki suyu almış, tarlaya vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki suyu almış, tarlaya vermiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tarladan mısırı almış, tavuklara vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tarladan mısırı almış, tavuklara vermiş.
Tavuklardan yumurta almış, bakkala vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tavuklardan yumurta almış, bakkala vermiş.
Bakkaldan şeker almış, şekerı çocuklara vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bakkaldan şeker almış, şekerı çocuklara vermiş.
Çocuklar çayırda hep birlikte oynamışlar.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çocuklar çayırda hep birlikte oynamışlar.
Çayırdan otu almış, koyuna vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Çayırdan otu almış, koyuna vermiş.
Koyundan sütü almış, nineye vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Koyundan sütü almış, nineye vermiş.
Nine de ona kuyruğunu geri vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Nine de ona kuyruğunu geri vermiş.
Tilkinin o günden sonra akli başına gelmiş.	“Akli başına gelmek” deyimi bağlamdan anlaşılacağı düşünöldüğünden cümleden çıkartılmamış, korunmuştur. Tamlamanın unsurlarının yan yana olması anlama düzeyini olumlu etkileyeceğı için sözdizimsel değışiklik yapılmıştır.	O günden sonra tilkinin akli başına gelmiş.
Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de tilkinin başına...	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de tilkinin başına...

Ek 9. “Kurt ile Üç Öküz” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.9. Kurt ile Üç Öküz masalı metin uyarlama çalışması

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Az gittim, uz gittim, dere tepe düz gittim. Çayır çimen geçerek, lale sümbül biçerek, soğuk sular içerek altı ayla bir güz gittim. Bir de dönüp ardıma baktım ki ne göreyim? Gide gide bir arpa boyu yol gitmişim! Ee ben de ne yapayım; buldum bir köşe, başladım masala. Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde...	Formeller uyarlanmamıştır.	Az gittim, uz gittim, dere tepe düz gittim. Çayır çimen geçerek, lale sümbül biçerek, soğuk sular içerek altı ayla bir güz gittim. Bir de dönüp ardıma baktım ki ne göreyim? Gide gide bir arpa boyu yol gitmişim! Ee ben de ne yapayım; buldum bir köşe, başladım masala. Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde...
Çayır çimenlerde biri beyaz, biri siyah, diğeri de kıızıl; üç öküz otlarmış.	“Otlarmış” ifadesi geniş zamanın rivayet birleşik zamanında çekimlendiği için hedef dil seviyesinin üstündedir. Bunun yerine basit çekimli “ot yiyor” ifadesi tercih edilmiştir. Söz dizimsel değişiklik yapılmıştır.	Çayır çimenlerde üç öküz ot yiyor. Biri beyaz, biri siyah, diğeri de kıızılmış.
Günlerden bir gün, bu öküzleri bir kurt izlemeye başlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Günlerden bir gün, bu öküzleri bir kurt izlemeye başlamış.
Kurt, uzaktan izlediği öküzlerin yanına nasıl gideceğini düşünüp dururmuş.	“Uzaktan izlediği” sıfat fiil grubu hedef dil seviyesinin üzerinde olduğundan ve cümleden çıkarıldığında anlamsal kayıp yaşanmadığından silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Gideceğini” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gidecek” ifadesi kullanılmıştır. “Düşünüp dururmuş” ifadesi hem fiilimsi içermesi sebebiyle hem de sürerlik anlamı taşımasından kullanılamamaktadır. Bunun yerine basit çekimli “düşünmüş” kelimesi kullanılmıştır.	Kurt, öküzlerin yanına nasıl gidecek, düşünmüş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Öküzlerin üçüne birden saldırırsa onların sivri boynuzları arasında öleceğini biliyormuş.	“Saldırırsa” geniş zamanın şart birleşik zamanıyla çekimlenmiş bir fiil olarak yan cümle oluşturmuştur. Cümle buradan bölünerek yan cümle temel cümleye dönüştürülmüştür. Bağlama uygun “çünkü” bağlacı eklenmiştir. “Öleceğini biliyormuş” ifadesi hem fiilimsi hem de birleşik çekimli fiil barındırdığı için kullanılamamaktadır. Bu yüzden “öleceğini” ifadesi temel cümle yüklemine dönüştürülmüş, “biliyormuş” birleşik çekimli fiili “biliyor” şeklinde basit çekimli fiil olarak uyarlanmıştır. Sonradan oluşturulan cümleye özne ve art gönderim sağlamak için “bunu” ifadesi eklenmiştir.	Öküzlerin üçüne birden saldıramaz. Çünkü onların sivri boynuzları arasında ölür. Kurt bunu biliyor.
Düşünürken düşünürken kurdun aklına bir fikir gelmiş.	“Düşünürken” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “düşünmüş” kullanılmıştır.	Düşünmüş düşünmüş kurdun aklına bir fikir gelmiş.
Dedesinin ona dediği “Önce parçala, sonra yut.” sözünü hatırlayarak beyaz ve kızıl öküzün otladığı yere doğru seslenmiş:	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için yan cümle ve temel cümle birbirinden ayrılmıştır. “Dediği” ve “hatırlayarak” fiilimsileri uyarlanmış metinde kullanılmayacağı için aynı kökten basit fiillere yer verilmiştir. “Otladığı” ifadesi ise cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Yut” fiili yerine bu çalışmada diğer masallarda da kullanılan yakın anlama sahip “ye” fiili kullanılmıştır.	Dedesi eskiden ona şöyle demiş: “Önce parçala, sonra ye.” Kurt bu sözü hatırlamış. Beyaz ve kızıl öküze doğru seslenmiş:
– Şu siyah öküzün rengi ne kadar çirkin, sizin güzelliğinizi bozuyor.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Şu siyah öküzün rengi ne kadar çirkin, sizin güzelliğinizi bozuyor.
Eğer isterseniz ben bunun icabına bakayım.	“Eğer” ve “isterseniz” ifadeleri seviye üstü yapılarıdır. Bu yüzden “eğer” kelimesi silinmiş, “isterseniz” kelimesi de “ister misiniz?” şeklinde bir soruya dönüştürülmüştür. “İcabına bakmak” deyimini yanında bir açıklayıcı ile kullanılarak genişletim yapılmıştır.	Ben bunun icabına bakayım, onu yok edeyim. İster misiniz?
Bu otlaklar da tamamen size kalsın, diye teklifte bulunmuş.	“Diye teklifte bulunmuş” ifadesi yerine basitçe “demiş” kelimesi kullanılmıştır. “Otlak” kelimesi yerine bu çalışmada diğer masallarda da kullanılan “çayır” kelimesi kullanılmıştır.	Bu çayırlar da tamamen size kalsın, demiş.
Çayır çimen sözünü duyan ve kurdun kötü planından habersiz zavallı öküzler, bu teklifi hemen kabul etmişler.	“Öküzler” kelimesini niteleyen sıfat grubu genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğu için ve cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Öküzler, bu teklifi hemen kabul etmişler.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Kurt da siyah öküzü oracıkta yemiş.	Cümle korunmuştur. “Oracıkta” ifadesi Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Kurt da siyah öküzü oracıkta yemiş.
Aradan birkaç gün geçince kurt, bu defa da kızıl öküzün yanına gelmiş ve beyaz öküz hakkında konuşmaya başlamış:	“Geçince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geçmiş” kullanılmıştır. Cümleyi kısaltmak amacıyla “ve” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Aradan birkaç gün geçmiş. Kurt, bu defa da kızıl öküzün yanına gelmiş. Beyaz öküz hakkında konuşmaya başlamış:
– Bak kızıl öküz, karşıda duran beyaz öküz “Benim rengim beyazdır.” diye gururlanıp duruyor.	“Karşıda duran” sıfat-fiil grubu hedef dil seviyesinin üstünde olduğu için ve cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir, aynı ifadeye “şu” belirtme sıfatı eklenmiştir. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için yan cümle ve temel cümle birbirinden ayrılmıştır. “Gururlanıp durmak” birleşik fiili içinde fiilimsi barındırıp bir sürerlik ifade etmektedir. Hem anlamsal hem dilbilgisel açıdan hedef dil seviyesinin üstündedir. Bunun yerine “hep gururlanıyor” ifadesi kullanılmıştır.	– Bak kızıl öküz, şu beyaz öküz hep gururlanıyor. “Benim rengim beyazdır” diyor.
Sen hiç sesini çıkarma, ben şimdi onun icabına bakarım.	Kaynak cümledeki deyimler açıklamalarıyla birlikte kullanılarak genişletme yapılmıştır.	Sen hiç sesini çıkarma, bir şey söyleme. Ben şimdi onun icabına bakarım, onu yok ederim.
Böylece bütün otlar da sana kalır.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Böylece bütün otlar da sana kalır.
Bütün otlakların kendisine kalması fikri, kızıl öküzün çok hoşuna gitmiş.	“Kendi” dönüşlülük zamiri hedef dil seviyesinin üstündedir. Bu cümlede bir sıfat grubunun içerisinde kullanılmıştır. Sıfat grubunun cümleden silinmesi anlamsal bir eksikliğe yol açmadığı için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. Yerine “bu” işaret sıfatı kullanılmıştır.	Bu fikir, kızıl öküzün çok hoşuna gitmiş.
Kurdun teklifini kabul etmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kurdun teklifini kabul etmiş.
Böylece kurt, beyaz öküzü de bir güzel yemiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Böylece kurt, beyaz öküzü de bir güzel yemiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Aradan birkaç gün geçince kurt tekrar dönmüş ve “Otlak, yalnız sana kalacak.” dediği kızıl öküzün yanına yaklaşarak: – Şu güzelim otlar burada dururken onları beğenmez çiğnersin ha? Gel bakalım yanıma, şimdi sıra sende, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Geçince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geçmiş” kullanılmıştır. “Kızıl öküz” ifadesinden önceki içinde cümle barındıran niteleyici sıfat-fiil grubunun cümleden çıkartıldığında anlam etkilenmediği görülmüştür. Bu yüzden silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Yaklaşarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yaklaşmış” kullanılmıştır. “Dururken” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “duruyor” kullanılmıştır. Bağlama uygun olarak “ha?” ünlemi yerine “öyle mi?” ifadesi getirilmiştir.	Aradan birkaç gün geçmiş. Kurt tekrar dönmüş ve kızıl öküzün yanına yaklaşmış, şöyle demiş: – Şu güzelim otlar burada duruyor, onları beğenmez çiğnersin, öyle mi? Gel bakalım yanıma, şimdi sıra sende.
Zavallı öküz çok yalvarıp yakarmış fakat bir türlü sonuç alamamış.	“Yalvarıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yalvarmış” kullanılmıştır.	Zavallı öküz çok yalvarmış, yakarmış fakat bir türlü sonuç alamamış.
Kurt onu da yiyecekmiş.	“Yiyecekmiş” birleşik çekimli eylemi yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yiyecek” kullanılmıştır.	Kurt onu da yiyecek.
Bunun üzerine kurda dönerek: – İzin ver de dünyaya bir nasihat edeyim, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Dönerek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dönmüş” kullanılmıştır. Özne eklenmiştir. “Nasihat etmek” yanında “öğüt vereyim” şeklinde bir açıklama ile kullanılarak anlama kolaylaştırılmıştır.	Kızıl öküz bunun üzerine kurda dönmüş. Şöyle demiş: – İzin ver de dünyaya bir nasihat edeyim, öğüt vereyim.
Kurt da: – Peki, demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için uyarlanmış metinde aynı anlama gelecek, düzeye uygun alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Kurt da izin vermiş.
Öküz: – Ey bu dünyada kalanlar! Benim hâlimden ibret alın.	“Bu dünyada kalanlar” adlaşmış sıfat-fiil grubudur ve hedef dil seviyesinin üstündedir. Bu sebeple yerine “bu dünyadakiler” adlaşmış sıfat grubu kullanılmıştır. İbret almak deyimi bitişiğinde açıklayıcısıyla birlikte kullanılarak genişletim yapılmıştır.	Öküz: – Ey bu dünyadakiler! Benim hâlimden ibret alın, ders çıkarın.
Benim şimdi öleceğimi zannetmeyin.	“Öleceğimi” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “öleceğim” ifadesi kullanılmıştır. Zannetmek birleşik yapı eylemi yerine “sanmak” basit yapı eylemi kullanılmıştır.	Ben şimdi öleceğim, sanmayın.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Ben aslında siyah öküzün öldüğü gün ölmüştüm ama ne acıdır ki haberim bile olmadı, demiş.	“Öldüğü” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “öldü” ifadesi kullanılmıştır. “Ölmüştüm” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “öldüm” ifadesi getirilmiştir. “Ne acıdır ki” ara cümle anlamayı kolaylaştırmak amacıyla metinden çıkartılmıştır. “Haberî olmak” deyiminin yanına bir açıklayıcı işlevinde “anlamadım” ifadesi getirilmiştir. İç içe birleşik cümle hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan “demiş” ifadesi cümleden çıkarılmıştır. Tüm bu değişikliklere uygun olarak cümlelerin sözdizimi yeniden düzenlenmiştir.	Siyah öküz öldü. Aslında ben de o gün öldüm. Ama haberim bile olmadı, anlamadım.
Öküz sözlerini bitirir bitirmez kurt onu afiyetle yemiş.	“Bitirir bitirmez” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bitirmiş” sözcüğü kullanılmıştır. Zarf-fiilin cümleye kattığı ivedilik “hemen” ifadesi eklenerek sağlanmıştır.	Öküz sözlerini bitirmiş, kurt onu hemen afiyetle yemiş.
O günden sonra herkese üç öküzün hâli ibret olmuş.	“İbret olmak” deyimini yerine daha sık kullanılan eş anlamlısı “ders olmak” deyimini kullanılmıştır. Sözdizimsel değiştirme yapılmıştır.	O günden sonra üç öküzün hâli herkese ders olmuş.
Kötülük; birlik olanları yenemeyeceğini anladığında onları bölerek zayıflatmayı denemiş.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Kötülük iyilerin hepsini birden yenemez. O zaman onları böler ve öyle yenmeye çalışır.
Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatana; biri, dinleyenlere, biri de birlik ve beraberliğin kıymetini bilene...	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatana; biri, dinleyenlere, biri de birlik ve beraberliğin kıymetini bilene...

Ek 10. “Nohut Oğlan” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.10. *Nohut Oğlan masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit atarken eski hamam içinde... Aç tavuk, düşünde darı görmüş. Hastalar dersin nârı görmüş. Ben de ben olalı her gece sarı görürüm. Yumurta sarısı mı desem, kanarya sarısı mı desem, altın sarısı mı desem? Ne desem, ne desem? Sarı mı dedin sarı, sarıyı görünce erir dağların karı! Mademki altınlar sarı, sarılar da altın olsa. Ne küp kalsa ne külek, ağzı beraber dolsa. Bununla bir şehir yaptırsam köyü beraber, seksen sekiz oda boyu beraber. İçinde bahçesi, suyu beraber. Vah neyleyim? Yürekte var, elde yok!.. Dört bin devem olsa bir düz ovada. Yirmi bin kuşum uça havada. Beş on batman yağ eritsem tavada. Böyle olsa ile bulsa bir araya gelse. Seyreyle sen gümbürtüyü, amma velakin lafla peynir gemisi yürümez ki koca koca sal yürüsün. Yürüse yürüse yine masal yürür! İyisi mi köşkü, sarayı bir yana; kurmayı, kuruntuyu öbür yana bırakalım da biz kendi ocağımızın başına oturup kendi keyfimize bakalım, masalımızı anlatalım. Bir varmış bir yokmuş.	Formeller uyarlanmamıştır.	Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit atarken eski hamam içinde... Aç tavuk, düşünde darı görmüş. Hastalar dersin nârı görmüş. Ben de ben olalı her gece sarı görürüm. Yumurta sarısı mı desem, kanarya sarısı mı desem, altın sarısı mı desem? Ne desem, ne desem? Sarı mı dedin sarı, sarıyı görünce erir dağların karı! Mademki altınlar sarı, sarılar da altın olsa. Ne küp kalsa ne külek, ağzı beraber dolsa. Bununla bir şehir yaptırsam köyü beraber, seksen sekiz oda boyu beraber. İçinde bahçesi, suyu beraber. Vah neyleyim? Yürekte var, elde yok!.. Dört bin devem olsa bir düz ovada. Yirmi bin kuşum uça havada. Beş on batman yağ eritsem tavada. Böyle olsa ile bulsa bir araya gelse. Seyreyle sen gümbürtüyü, amma velakin lafla peynir gemisi yürümez ki koca koca sal yürüsün. Yürüse yürüse yine masal yürür! İyisi mi köşkü, sarayı bir yana; kurmayı, kuruntuyu öbür yana bırakalım da biz kendi ocağımızın başına oturup kendi keyfimize bakalım, masalımızı anlatalım. Bir varmış bir yokmuş.
Vakti zamanında, çiftçi bir aile varmış.	“Vakti zamanında” ifadesi yerine Türkçe tamlama yapısına daha uygun olan “bir zamanlar” ifadesi tercih edilmiştir.	Bir zamanlar, çiftçi bir aile varmış.
Bunların bir türlü çocukları olmuyormuş.	“Olmuyormuş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için hedef fil seviyesinde kullanılamaz. Bunun yerine cümle bir isim cümlesine dönüştürülüp yüklemi “yokmuş” yapılmıştır.	Bunların çocukları yokmuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Adam da kadın da bu duruma çok üzülüyormuş.	“dA ... dA” bağlacı yerine daha sık kullanılan “ve” bağlacı kullanılmıştır. “Üzülüyormuş” ifadesi yerine “üzgünmüş” kelimesi yüklem yapılmıştır. Buna uygun olarak öğrencinin bildiği “dAn dolayı” yapısı işe koşulmuştur.	Adam ve kadın bu durumdan dolayı çok üzgünmüş.
Adam gündüzleri tarlaya gider, kadın da öğlen eşine yemek götürürmüş.	“Götürürmüş” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli “götürür” fiili kullanılmıştır.	Adam gündüzleri tarlaya gider, kadın da öğlen eşine yemek götürür.
Bir yandan da “Keşke bir çocuğum olsa...” diye geçirirmiş aklından.	Birleşik çekimli “Aklından geçirmek” deyimini yerine basit çekimli olarak “düşünmek” ifadesi kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Bir yandan da şöyle düşünür: “Keşke bir çocuğum olsa...”
Bir gün “Allah’ım bana bir çocuk nasip eyle, istersen nohuttan küçük olsun.” demiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Nasip eylemek” ifadesi için bir açıklayıcı eklenerek bitişğinde kullanılmıştır. “İstersen” birleşik çekimli fiili Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Nohuttan küçük” ifadesine “daha” bağlacı eklenerek anlaşılabilirlik artırılmıştır.	Bir gün şöyle demiş: “Allah’ım bana bir çocuk ver, nasip eyle istersen nohuttan daha küçük olsun.”
Ertesi gün öğle yemeği vakti gelmiş.	“Ertesi gün” ifadesindeki “ertesi” kelimesi bilinmese de Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Vakti” kelimesindeki ses düşmesinden dolayı eş anlamlısı “zamanı” kelimesi kullanılmıştır.	Ertesi gün öğle yemeği zamanı gelmiş.
Kadın, yemek yapmak için mutfağa girmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kadın, yemek yapmak için mutfağa girmiş.
Akşamdan ıslattığı nohutları pişirmek için tencerenin kapağını açmış.	“Akşamdan ıslattığı nohutlar” sıfat-fiil grubu seviye üstüdür. Bu yüzden bu tamlamanın tamlayanı cümleden çıkartılmıştır.	Nohut pişirmek için tencerenin kapağını açmış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bir de ne görsün? Nohutlardan biri, küçük bir oğlan olup dile gelmiş:	“Bir de ne görsün?” kalıp ifadesi özgün şekliyle kullanılmıştır. “Olup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “olmuş” kullanılmıştır. “Dile gelmek” deyimini bitişiginde bir açımlayıcı ifade ile kullanılarak anlama kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.	Bir de ne görsün? Nohutlardan biri, küçük bir oğlan olmuş. Dile gelmiş, konuşmaya başlamış:
– Anne, yemekler hazır olunca onları babama ben götüreyim, demiş.	“Olunca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “olacak” kullanılmış, anlamı değiştirmeyeceğinden bağlama uygun olarak “ne zaman” ifadesi eklenerek cümle bir soru cümlesine dönüştürülmüştür.	– Anne, yemekler hazır ne zaman hazır olacak? Onları babama ben götüreyim, demiş.
Minicik oğlanın kocaman gözlerine şaşkın şaşkın bakan kadın, ne diyeceğini bilememiş.	“Bakan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bakmış” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun olarak sözdizimsel değişiklik de yapılmıştır. “Ne diyeceğini bilememiş” cümlesi içinde bulunan zarf-fiil dolayısıyla seviye üstüdür. Bu cümle yerine “Hiçbir şey söyleyememiş” cümlesi kullanılmıştır.	Kadın, minicik oğlanın kocaman gözlerine şaşkın şaşkın bakmış. Hiçbir şey söyleyememiş.
Nohut oğlan: – Anne ben götüreyim, anne ben götüreyim, anne ben götüreyim, diye ısrar etmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Nohut oğlan: – Anne ben götüreyim, anne ben götüreyim, anne ben götüreyim, diye ısrar etmiş.
Kadının şaşkınlığı geçip de cevap verene kadar nohut oğlan, tencereden çıkmış.	Anlamı etkilemediğinden fiilimsi grubu cümleden çıkartılmış, özne buna uygun düzenlenmiştir.	Kadın cevap verene kadar nohut oğlan, tencereden çıkmış.
Tezgâhtan zıplamış.	“Tezgah” kelimesi yerine bağlama uygun “mutfak masası” tamlaması kullanılmıştır.	Mutfak masasından zıplamış.
Anahtar deliğinden hoop diye bahçeye atlayıvermiş.	“Atlayıvermek” kurallı birleşik fiili yerine basit yapılı “atlamış” kelimesi kullanılmıştır. Tezliğı ifade etmek amacıyla cümleye “hemen” sözcüğü eklenmiştir.	Anahtar deliğinden hoop diye hemen bahçeye atlamış.
Oradan da derelerden sel gibi, tepelerden yel gibi geçerek babasının tarlasına gitmiş.	“Geçerek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geçmiş” kullanılmıştır.	Oradan da derelerden sel gibi, tepelerden yel gibi geçmiş. Babasının tarlasına gitmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Şaşkınlıktan dili tutulan kadınsa yemekleri alıp kocasının yanına doğru yola koyulmuş.	“Dili tutulmak” deyimini anlamayı kolaylaştırmak amacıyla “konuşamamış” sözcüğü ile birlikte kullanılmıştır. “Tutulan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “tutulmuş” ifadesi kullanılmıştır. Bağlaç olarak kullanılan “-sa” biçimbirimi yeni cümle yapısında işlevsizleştiği için silinmiştir. “Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır. “Yola koyulmak” deyimini anlamayı kolaylaştırmak amacıyla “gitmeye başlamış” şeklinde bir açıklama ile birlikte kullanılmıştır.	Kadının şaşkınlıktan dili tutulmuş, konuşamamış. Yemekleri almış, kocasının yanına doğru gitmeye başlamış, yola koyulmuş.
Yolda nohut oğlanı düşünce düşünce ilerlemiş.	“Düşüne düşünce” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “düşünmüş” kullanılmıştır. Zarf-fiilin cümleye kattığı sürerlik anlamı bir sonraki cümlede “öyle” sözcüğü ile sağlanmıştır.	Yolda nohut oğlanı düşünmüş, öyle ilerlemiş.
Tarlaya gelince heyecanla kocasının yanına yaklaşmış, kekeleyerek: – Pişirmek için nohut ıslatmıştım.	“Gelince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır. “Kekeleyerek” zarf-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Islatmıştım” ifadesi hem birleşik çekimli fiil olması hem fiil çatısı yönünden ettirgen yapıda bulunması sebebiyle aynı kökten basit çekimli fiil olan “ısladım” kelimesine dönüştürülmüştür.	Tarlaya gelmiş. Heyecanla kocasının yanına yaklaşmış: – Pişirmek için nohut ısladım.
Nohutlardan biri çocuk olup çıktı, demiş.	“... olup çıkmak” ifadesi burada “dönüşmek” anlamıyla kullanıldığından uyarlanmış metinde bu şekliyle yer almıştır.	Nohutlardan biri çocuğa döndü, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bunu duyan adam şaşkınlıktan kasketini yere düşürmüş, duyduklarına inanmamış.	“Duyan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “duymuş” ifadesi kullanılmıştır. “Kasket” kelimesi yerine daha sık kullanıma sahip “şapka” kelimesinin kullanımı tercih edilmiştir. “Duyduklarına” adlaşmış sıfat-fiili yerine “Bu sözlere” tamlaması kullanılmıştır.	Adam bunu duymuş, şaşkınlıktan şapkasını yere düşürmüş. Bu sözlere inanmamış.
“Nasıl olur da nohut, çocuğa dönüştür ki?” diye geçirmiş içinden ancak karısı üzülmese diye sesini çıkarmamış.	Ünlem katmak için kullanılan “ki” bağlacı cümleden çıkartılmıştır. İç içe birleşik cümleler birbirinden ayrılmıştır. “İçinden geçirmek” deyimini yerine “düşünmek” fiili kullanılmıştır. Kısa cümleler kullanmak adına cümle “Ancak” bağlacından bölünmüştür. “sIn diye” yapısı hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Fakat aynı anlamı karşılayan “-mAk için” dil yapısı A2.2. seviyesine uygundur. Bu şekilde uyarlanmıştır. “Sesini çıkarmamak” deyimini anlamayı kolaylaştırmak amacıyla bitişinde bir açıklayıcı ifadeyle kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Düşünmüş. Nohut nasıl bir çocuğa dönüştür? Ancak karısını üzmemek için susmuş, sesini çıkarmamış.
Bu sırada kaçan nohut oğlan, babasının tarlasını sürececek öküzün kulağına girmiş.	“Kaçan” sıfat-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Babasının tarlasını sürececek öküz” tamlaması sıfat-fiil barındırdığı için seviye üstüdür. Bu şekilde kullanımı uygun olmadığı için “babasının tarlasındaki öküz” şekline dönüştürülmüştür. Tarlayı sürme vurgusu ek bir cümle ile sağlanmıştır.	Bu sırada nohut oğlan, babasının tarlasındaki öküzün kulağına girmiş. Babası tarlayı bu öküzle sürecektir.
Adam, öküz: – Öküz arkadaş, haydi tarlayı sürelim, deyince öküzün kulağındaki nohut oğlan: – Haydi, sürelim arkadaş, demiş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak için cümleler ayrılmış yan cümlelere yüklemler eklenmiştir.	Adam, öküz seslenmiş: – Öküz arkadaş, haydi tarlayı sürelim, Öküzün kulağındaki nohut oğlan da seslenmiş: – Haydi, sürelim arkadaş!

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Öküzün kulağındaki nohut oğlan konuştuğu öküze de huysuzlanmaya başlamış.	“Konuştukça” zarf-fiili uyarlanmış cümlede kullanılamayacağı için ve bu cümle kalıbı zarf-fiil olmadan kurulamayacağı için hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Nohut oğlan konuşmuş, öküz kızmaya başlamış. Tarlayı sürmemiş.
Adam “Allah Allah, bu öküz neler oluyor? Ne yapacağımı şaşırdım.” diye söylenmiş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak için cümleler ayrılmış yan cümlelere yüklem eklenmiştir. “Ne yapacağımı şaşırdım” ifadesi “Ne yapacağım? Şaşırdım.” şeklinde düzenlenerek seviyeye uygun hâle getirilmiştir.	Adam söylenmiş: “Allah Allah, bu öküz neler oluyor? Ne yapacağım? Şaşırdım.”
Adam, sesin öküzün kulağından geldiğini fark edip bir dal parçasını öküzün kulağına doğru uzatmış.	“Geldiğini” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geliyor” ifadesi kullanılmıştır. “Fark edip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “fark etmiş” kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Adam fark etmiş ki öküzün kulağından bir ses geliyor. Bir dal parçasını öküzün kulağına doğru uzatmış.
Bunun üzerine nohut oğlan, öküzün kulağından çıkıp otların içine saklanmış.	“Çıkıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmış” kullanılmıştır.	Bunun üzerine nohut oğlan, öküzün kulağından çıkmış, otların içine saklanmış.
Adam, nohut oğlanın öküzün kulağından fırlayıp kaçtığını görünce şaşırmış.	“Görünce” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık bir sonraki cümlede “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır. “Fırlayıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “fırlamış” kullanılmıştır. “Kaçtığını” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kaçmış” ifadesi kullanılmıştır.	Adam görmüş ki nohut oğlan öküzün kulağından fırlamış, kaçmış. O zaman çok şaşırmış.
Sonra aklına karısının söyledikleri gelmiş.	“Söyledikleri” adlaşmış sıfat-fiili yerine basit bir çoğul ad olan “sözleri” ifadesi kullanılmıştır. Deyim ve tamlamayı sıralı şekilde kullanmak amacıyla sözdizimsel değiştirme uygulanmıştır.	Sonra karısının sözleri aklına gelmiş.
Ona inanmadığı için pişman olmuş.	“-dığı için” sıfat-fiil grubu yerine “çünkü” bağlacı ile bağlanan bir cümle kullanımı tercih edilmiştir.	Pişman olmuş çünkü ona inanmamış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Meğer bir şeyi çok ister ve gerçekleşeceğine inanırsan ruhunun derinliklerinde büyüyen bu kocaman rüya; bir nohut tanesinde can bulur, serilirmiş önüne.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	Anlamış ki, insan bir şeyi çok istemeli ve inanmalı. O zaman bu istek bir nohut tanesinde can bulur, gerçekleşir.
Adam ve kadın nohut oğlanı, çok sevmişler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Adam ve kadın nohut oğlanı, çok sevmişler.
Nohut oğlan da akıllı bir çocuk olup annesini, babasını hiç üzmemiş.	“Olup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “olmuş” kullanılmıştır.	Nohut oğlan da akıllı bir çocuk olmuş. Annesini, babasını hiç üzmemiş.
Onlar ermiş muradına, biz çikalım kerevetine. Gökten üç elma düşmüş. Biri bu masalı anlatana; biri, dinleyenlere; biri de hayallerine inananlara...	Formeller uyarlanmamıştır.	Onlar ermiş muradına, biz çikalım kerevetine. Gökten üç elma düşmüş. Biri bu masalı anlatana; biri, dinleyenlere; biri de hayallerine inananlara...

Ek 11. “Şemşirak Taşları” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.11. Şemşirak Taşları masalı metin uyarlama çalışması

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit atarken eski hamam içinde... Bir serçe kanadını kırk katıra yüklettim. Ne az gittim ne uz gittim, Kafdağı’na ilettim. Bir nefeste erittim o dağların karını. Dikilmedik ağacın, orada yedim narını. Eğrilmedik iplikle ne çulhalar dokudum! A dedim, be dedim. Dağı taşı okudum. Bir sinek, bir kartalı sallayıp vurdu yere. Yalan değil gerçektir. Yer yarıldı birdenbire. Kerpiç koydum kazana, poyraz ile kaynattım. “Nedir?” diye sorana bu masalı anlattım. Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde	Formeller uyarlanmamıştır.	Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit atarken eski hamam içinde... Bir serçe kanadını kırk katıra yüklettim. Ne az gittim ne uz gittim, Kafdağı’na ilettim. Bir nefeste erittim o dağların karını. Dikilmedik ağacın, orada yedim narını. Eğrilmedik iplikle ne çulhalar dokudum! A dedim, be dedim. Dağı taşı okudum. Bir sinek, bir kartalı sallayıp vurdu yere. Yalan değil gerçektir. Yer yarıldı birdenbire. Kerpiç koydum kazana, poyraz ile kaynattım. “Nedir?” diye sorana bu masalı anlattım. Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde
padişahın biri, bir cami yaptırmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	padişahın biri, bir cami yaptırmış.
Bir gün padişah, camiden çıkarken Hızır Aleyhisselam gelip demiş ki:	“Çıkarken” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkıyor” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır. “Gelip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır. “ki” bağlacının kattığı ön gönderim anlamı “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Bir gün padişah, camiden çıkıyor. O zaman Hızır Aleyhisselam gelmiş ve şöyle demiş:
– Bu cami çok güzel oldu ama şemşirak taşları eksik.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Bu cami çok güzel oldu ama şemşirak taşları eksik.
O taşlarla her taraf ıslıl ıslıl olurdu.	“Olurdu” birleşik çekimli fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “olur” kullanılmıştır.	O taşlarla her taraf ıslıl ıslıl olur.
Şemşirak taşları çok parlak ve güzeldir, camiye daha da güzelleştirir.	“Güzelleştirmek” ettirgen çatılı bir eylemdir. Anlamayı kolaylaştırmak amacıyla cümle “cami daha da güzel olur” şeklinde uyarlanmıştır.	Şemşirak taşları çok parlak ve güzeldir, cami daha da güzel olur.
Padişah merak edip sormuş:	“Merak edip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “merak etmiş” kullanılmıştır. İki çekimli fiilin arasına “ve” bağlacı getirilmiştir.	Padişah merak etmiş ve sormuş:
– Bu şemşirak taşları nerede bulunur?	“Bulunmak” edilgen çatılı çekimli fiili yerine bir koşaç ile cümle tamamlanmıştır.	– Bu şemşirak taşları nerededir?

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Hızır: – Bu taşlar Hint’te bulunur, diye cevaplamış ve gözden kaybolmuş.	İç içe birleşik cümledeki yan cümle ve temel cümle iki münferit cümle haline getirilip birbirinden ayrılmıştır. “Bulunmak” edilgen çatılı çekimli fiili yerine bir koşaç ile cümle tamamlanmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır. “Ve” bağlacı yerine bağlama daha uygun görünen “sonra” kelimesi kullanılmıştır.	Hızır cevaplamış: – Bu taşlar Hint’tedir. Sonra gözden kaybolmuş.
Padişah, oğullarını yanına çağırıp meseleyi anlatmış.	“Çağırıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çağırmış” kullanılmıştır.	Padişah, oğullarını yanına çağırmış, meseleyi anlatmış.
Büyük oğlu ile ortanca oğlu, taşları bulup getirmek için gönüllü olmuşlar.	“Bulup” zarf-fiili yerine aynı kökten isim-fiil olan “bulmak” kullanılmıştır. Fiilimsilerin arasına “ve” bağlacı eklenmiştir.	Büyük oğlu ile ortanca oğlu, taşları bulmak ve getirmek için gönüllü olmuşlar.
Küçük oğlan ise deli dolu gezermiş.	“Gezermiş” birleşik çekimli fiili yerine bağlama uygun olarak “biriymiş” kelimesi yüklem haline getirilmiştir.	Küçük oğlan ise deli dolu biriymiş.
O yüzden onu çok dikkate almazlarmış.	“Dikkate almazlarmış” anlamca kaynaşmış birleşik yapıli fiili rivayet birleşik zaman ile çekimlenmiştir. Hedef dil seviyesine uygun olmadığından basit yapıli ve basit çekimli olan “önemsememişler” fiili kullanılmıştır.	O yüzden onu çok önemsememişler.
Ağabeyleri yola çıktıktan sonra küçük oğlan da babasının yanına gitmiş.	“Çıktıktan sonra” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmış” kullanılmıştır.	Ağabeyleri yola çıkmış. Sonra küçük oğlan da babasının yanına gitmiş.
Taşları aramak istediğini söylemiş.	“İstedğini” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “istiyorum” ifadesi kullanılmıştır. Uyarlanmış cümlelerin bağlamına uygun olarak “söylemiş” sözcüğü “demiş” ile değiştirilmiştir.	Taşları aramak istiyorum, demiş.
Babası: – Oğlum sen gidemezsin.	“Gidemezsin” ifadesi ileriki cümlelerde kullanıldığı için tekrara düşmemek amacıyla bağlama uygun olarak “yapamazsın” kelimesi ile değiştirilmiştir.	Babası: – Oğlum sen yapamazsın.
Sen öyle şeyleri ne bilirsin?	Sözde soru cümlesi kullanılmamıştır.	Sen öyle şeyleri bilmezsin.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Sen o yolları çıkartamazsın, demiş ama onu kararından bir türlü vazgeçirememiş.	“Yolları çıkartmak” ifadesi yerine öğrencinin anlayabileceği, gerçek anlamda oluşturulan “yolları gitmek” kullanılmıştır. Ettirgen çatılı ve birleşik yapılı fiil olan “vazgeçirmek” yerine cümlelerin çatısı etkene dönüştürülerek “küçük oğlan” öznesi eklenmiştir, “karar değiştirmek” ifadesi yüklem olarak kullanılmıştır.	Sen o yolları gidemezsin, demiş ama küçük oğlan kararını değiştirmemiş.
Ona da bir at vermiş ve oğlan yola koyulmuş.	Özne eklenmiştir. “Yola koyulmak” deyimini anlamayı kolaylaştırmak amacıyla bitişinde bir açıklayıcı ifadeyle kullanılmıştır.	Babası ona da bir at vermiş ve oğlan yola koyulmuş, gitmeye başlamış.
Küçük oğlan az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş.	Formeller uyarlanmamıştır.	Küçük oğlan az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş.
İleride, üç yol ağzında ağabeylerine ulaşmış.	“Üç yol ağzı” ifadesi sık kullanılmayan nadir bir ifadedir. Bunun yerine “yol ayrımı” ifadesi kullanılmıştır.	İleride, yol ayrımında ağabeylerine ulaşmış.
Yol ağzında beklerlerken Hızır çıkagelmiş.	“Yol ağzı” ifadesi yerine “yol ayrımı” kullanılmıştır. “Beklerlerken” ifadesi “-ken” biçimbirimi hedef dil seviyesinde kullanılamayacağından aynı kökten basit çekimli fiil olan “bekliyorlar” kelimesi kullanılmıştır. “-ken” biçimbiriminin sağladığı eş zamanlılık bir sonraki cümleye eklenen “o sırada” ifadesiyle karşılanmıştır. “Çıkagelmiş” yapıcı kurallı birleşik fiili yerine basit yapıli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır.	Yol ayrımında bekliyorlar. O sırada Hızır gelmiş.
Onlara nereye gittiklerini sormuş.	“Gittiklerini” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gidiyorsunuz” ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadeyi bağlama uygun kullanabilmek amacıyla soru cümlesi türetilmiştir.	Onlara sormuş: – Nereye gidiyorsunuz?
Padişahın büyük oğlu durumu Hızır’a söylemiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Padişahın büyük oğlu durumu Hızır’a söylemiş.
Hızır, yolların akıbetini oğlanlara anlatmış:	“Akıbet” kelimesi yerine daha yüksek kullanım sıklığına sahip eş anlamlısı “son” kelimesi kullanılmıştır.	Hızır, yolların sonunu oğlanlara anlatmış:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Bu yola giden gelir, şu yola giden de gelir ama şu sağdaki yola giden her babayiğit gelemmez.	“Giden” adlaşmış sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “git” ifadesi kullanılmıştır. Çekimli fiile II. tekil şahıs atandığı için diğer yan cümlelere de bu değişiklik dolayısıyla uygun şahıs ekleri eklenmiştir. “Her babayiğit” sıfat tamlaması yerine ifadeyi basitleştirmek adına “herkes” adılı getirilmiştir.	– Bu yola git, gelirsın. Şu yola git, oradan da gelirsın ama şu sağdaki yola git, belki gelemezsin. Herkes gelemmez.
Bu yoldan ancak yiğit ve gözü pek kişiler maksatlarına ulaşır, dönerler, demiş.	“Ancak” kelimesi burada zarf görevinde kullanılmıştır. Aynı kelimenin bağlaç olarak kullanımı da bulunmaktadır. Anlamlandırmada herhangi bir karışıklığa fırsat vermemek için aynı anlamı karşılayan “sadece” zarfı ile değiştirilmiştir. “Gözü pek” ifadesi yerine eş anlamlısı “korkusuz” kelimesinin kullanımı uygun bulunmuştur. “Maksat” kelimesi yerine eş anlamlısı ve daha sık kullanıma sahip “amaç” kelimesi tercih edilmiştir. “Ulaşıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “ulaşır” kullanılmıştır. “Dönmek” kelimesi anlamı pekiştirmek amacıyla “geri dönmek” şeklinde kullanılmıştır.	Bu yoldan sadece yiğit ve korkusuz kişiler amaçlarına ulaşır, geri dönerler, demiş.
Ağabeyleri bu yoldan gitmeye cesaret edememiş.	İyelik ekine sahip “ağabeyleri” ifadesinin daha kolay anlaşılabilmesi için bütün bir isim tamlamasına dönüştürülmüş, bu tamlama “küçük oğlanın ağabeyleri” şeklinde uyarlanmış metinde yer almıştır. “Cesaret edememek” yüklemi anlamayı kolaylaştırmak için “korkmak” ile birlikte kullanılmıştır.	Küçük oğlanın ağabeyleri bu yoldan gitmeye cesaret edememiş, korkmuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Onların diğer yollara saptığını gören küçük oğlan “Bismillah!” deyip sağdaki yola girivermiş.	“Saptığını” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “sapmış” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişiklik ile “Onların” kelimesindeki ilgi eki işlevsizleştikten silinmiştir. “Gören” sıfat-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Deyip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “demiş” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir. “Girivermiş” kurallı birleşik fiili yerine basit yapı ve basit çekimli olan “girmiş” ifadesi kullanılmıştır. “Sapmak” yerine cümledeki anlamı karşılayan öğrencinin bildiği “gitmek” fiili kullanılmıştır.	Onlar diğer yollara gitmiş. Küçük oğlan “Bismillah!” demiş ve sağdaki yola girmiş.
Zorlu yolda ilerlemeye başlayan küçük oğlanın karşısına bir saray çıkmış.	“Başlayan” sıfat-fiili yerine basit çekimli “başlamış” fiili kullanılmıştır. Değişikliğe uygun olarak sözdizimsel düzeltme yapılmıştır.	Küçük oğlan zorlu yolda ilerlemeye başlamış. Karşısına bir saray çıkmış.
Bu sarayın kapısı ve penceresi yokmuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu sarayın kapısı ve penceresi yokmuş.
Küçük oğul, güzünü duvara vurarak orada bir delik açmış.	“Vurarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “vurmuş” kullanılmıştır.	Küçük oğul, güzünü duvara vurmuş, orada bir delik açmış.
İçeride bir kız varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	İçeride bir kız varmış.
Kız, oğlanı görür görmez ona orada beş başlı bir dev olduğunu, gelirse onu yiyeceğini, hemen oradan uzaklaşması gerektiğini söylemiş.	Fiilimsilerden kaynaklı yan cümleler temel cümleye dönüştürülmüştür. “Görür görmez” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” kullanılmıştır. Bu ifadedeki tezlik hemen kelimesi eklenerek karşılanmıştır.	Kız oğlanı görmüş ve hemen ona şöyle demiş: – Burada beş başlı bir dev var. Hemen buradan uzaklaş. Yoksa seni yer.
Oğlan ise: – Sen o devin kılıcını bana ver, gerisine karışma, demiş.	“Gerisine karışma” kalıbı Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Oğlan ise: – Sen o devin kılıcını bana ver, gerisine karışma, demiş.
Küçük oğlan, kılıcı alarak dev beklemeye başlamış.	“Alarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır.	Küçük oğlan, kılıcı almış, dev beklemeye başlamış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Kısa bir süre sonra dev, çevresine korku salarak gelmiş.	“Çevresine korku salarak” zarf-fiil grubu seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Kısa bir süre sonra dev gelmiş.
Dev ile küçük oğlan dövüşmüşler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Dev ile küçük oğlan dövüşmüşler.
Oğlan, dev yenmiş; kızın yanına gelmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Oğlan, dev yenmiş; kızın yanına gelmiş.
Dönüşte onu alacağını, biraz beklemesi gerektiğini söylemiş.	Fiilimsileri temel cümle yüklemlerine dönüştürebilmek için karakterin sözleri doğrudan yazılmış, bu sayede hedef dil seviyesine uygun hâle getirilmiştir.	Şöyle demiş: – Dönüşte seni alacağım. Biraz beklemen lazım.
Sonra da yoluna devam etmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sonra da yoluna devam etmiş.
Birkaç gün gittikten sonra oğlanın karşısına yine kapısı penceresi olmayan bir saray çıkmış.	“Gittikten sonra” zarf-fiilindeki “gittikten” ifadesi yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gitmiş” kullanılmıştır. “Kapısı penceresi olmayan bir saray” sıfat-fiil grubu seviye üstüdür. Bu niteleme muhtelif bir cümle içinde belirtilmiştir.	Birkaç gün gitmiş. Sonra yine oğlanın karşısına bir saray çıkmış. Kapısı ve penceresi yokmuş.
Gürzüyle onun da duvarında bir delik açmış ve yine bir kız görmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Gürzüyle onun da duvarında bir delik açmış ve yine bir kız görmüş.
Selam vererek ondan su istemiş.	“Vererek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “vermiş” kullanılmıştır.	Selam vermiş, ondan su istemiş.
Kız, suyu getirmiş ve burada bir dev olduğunu, suyunu içip uzaklaşması gerektiğini söylemiş.	Fiilimsileri temel cümle yüklemlerine dönüştürebilmek için karakterin sözleri doğrudan anlatımla yazılmış, bu sayede hedef dil seviyesine uygun hâle getirilmiştir.	Kız, suyu getirmiş ve şöyle demiş: Burada bir dev var. Suyunu iç, hemen buradan uzaklaş.
Oğlan, bu kızdan da devin kılıcını istemiş ve beklemeye başlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Oğlan, bu kızdan da devin kılıcını istemiş ve beklemeye başlamış.
Epey bir süre sonra dev gelmiş.	“Epey” ifadesi Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Epey bir süre sonra dev gelmiş.
Oğlan ile dev dövüşmüşler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Oğlan ile dev dövüşmüşler.
Oğlan, dev yenmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Oğlan, dev yenmiş.
Sonra kızın yanına gitmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sonra kızın yanına gitmiş.
Biraz beklemesi gerektiğini, dönüşte onu alacağını söyleyerek yoluna devam etmiş.	Fiilimsileri temel cümle yüklemlerine dönüştürebilmek için karakterin sözleri doğrudan anlatımla yazılmış, bu sayede hedef dil seviyesine uygun hâle getirilmiştir.	Şöyle demiş: “Biraz beklemen gerek. Dönüşte seni alacağım.” Yoluna devam etmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Oğlan, birkaç gün sonra kapısı ve penceresi olmayan bir konağa rastlamış.	“Kapısı penceresi olmayan bir konak” sıfat-fiil grubu seviye üstüdür. Bu niteleme muhtelif bir cümle içinde belirtilmiştir. “Rastlamak” yerine sıklık sözlüklerinde daha yüksek katsayılara sahip olan ve bu cümledeki anlamı “karşılaşmak” ifadesi kullanılmıştır. Buna uygun olarak cümleye “ile” ifadesi eklenmiştir. Bu sayede “konağa” kelimesindeki ünsüz yumuşaması ses olayının önüne geçilmiştir.	Oğlan, birkaç gün sonra bir konak ile karşılaşmış. Konağın kapısı ve penceresi yokmuş.
Gürzüyle duvarı yıkmış ve orada ayın on dördü gibi parlayan güzel bir kız görmüş.	“Ayın on dördü gibi parlayan” sıfat-fiil grubu seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Gürzüyle duvarı yıkmış ve orada güzel bir kız görmüş.
Kıza selam verdikten sonra ondan su istemiş.	“Verdikten sonra” zarf-fiilindeki “verdikten” ifadesi yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “vermiş” kullanılmıştır.	Kıza selam vermiş. Sonra ondan su istemiş.
Kız, suyu getirmiş ama orada bir dev olduğunu, gelirse ikisini de yiyeceğini söylemiş.	Fiilimsileri temel cümle yüklemlerine dönüştürebilmek için karakterin sözleri doğrudan anlatımla yazılmış, bu sayede hedef dil seviyesine uygun hâle getirilmiştir.	Kız, suyu getirmiş ve şöyle demiş: Burada bir dev var. Az sonra gelir. İkimizi de yer.
Oğlan, yine devin kılıcını isteyip devi beklemeye başlamış.	“İsteyip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “istemiş” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir.	Oğlan, yine devin kılıcını istemiş ve devi beklemeye başlamış.
Dev gelmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Dev gelmiş.
Oğlan, onunla dövüşmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Oğlan, onunla dövüşmüş.
Devi yendikten sonra kızın yanına gelmiş.	“Yendikten sonra” zarf-fiilindeki “yenikten” ifadesi yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yenmiş” kullanılmıştır.	Devi yenmiş. Sonra kızın yanına gelmiş.
Dönüşte onu da yanına alacağını, biraz beklemesi gerektiğini söylemiş.	Fiilimsileri temel cümle yüklemlerine dönüştürebilmek için karakterin sözleri doğrudan anlatımla yazılmış, bu sayede hedef dil seviyesine uygun hâle getirilmiştir.	Şöyle demiş: “Dönüşte seni de yanıma alacağım.”
Sonra da yoluna devam etmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sonra da yoluna devam etmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Oğlan vara vara başı dumanlı bir dağın başına varmış.	“Vara vara” ikileme zarf fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Varmış” ifadesi “mevcut olmak” anlamına da geldiğinden “ulaşmış” sözcüğü tercih edilmiştir.	Oğlan, başı dumanlı bir dağın başına ulaşmış.
Orada Hızır’la karşılaşmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Orada Hızır’la karşılaşmış.
Hızır, oğlana: – Oğlum, ileride bir bahçe göreceksin.	İç içe birleşik cümle kullanmamak için ön gönderim yapılmış, “anlatmış” sözcüğüyle açıklamayı kapsayan temel cümlelerin bölünmesinin önüne geçilmiştir.	Hızır, oğlana anlatmış: – Oğlum, ileride bir bahçe göreceksin.
Şemşirak taşları, o bahçedeki köşkün içindedir.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Şemşirak taşları, o bahçedeki köşkün içindedir.
Bu köşkün kapısında padişahın kızı yatar.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu köşkün kapısında padişahın kızı yatar.
Sen bu dağdan aşağı inince ovada kötü kötü diken ağaçlarına rastlayacaksın, bunlar kocamıştır.	“İnince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “ineceksin” kullanılmıştır. “Kocamıştır” kelimesi yerine eş anlamlısı “yaşlıdır” ifadesi tercih edilmiştir.	Sen bu dağdan aşağı ineceksin. Ovada kötü kötü diken ağaçlarına rastlayacaksın, bunlar yaşlıdır.
Bunları görünce “Vay mübarek gül ağaçları, ne güzel! Bunların dibinde biraz yatsam da uyusam.” dersin.	“Bunları görünce” zarf-fiil grubu seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. Cümleye kattığı eşzamanlılık anlamı bir sonraki cümlede kullanılan “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır. İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	O zaman şöyle dersin: “Vay mübarek gül ağaçları, ne güzel! Bunların dibinde biraz yatsam da uyusam.”
Orada biraz dinlenip ileriye geçersin.	“Dinlenip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dinlenirsin” kullanılmıştır.	Orada biraz dinlenirsin, ileriye geçersin.
Daha ileride bir çeşme var ki musluğundan kara bir su akar.	Cümleyi kısaltmak amacıyla “ki” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Daha ileride bir çeşme var. Musluğundan kara bir su akar.
O su şifalıdır.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	O su şifalıdır.
Korkmadan, bir yudum içersin.	“Korkmadan” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “korkma” kullanılmıştır. Sıralı cümlede kip uyumu için “içersin” yüklemi de emir kipiyle çekimlenmiş, “iç” haline dönüştürülmüştür.	Korkma, bir yudum iç.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
“Mübarek ne has suymuş, sanki ab-ı hayatmış.” dersin.	“Has” kelimesi yerine bu bağlamda daha anlaşılır olacak “güzel” kelimesi tercih edilmiştir. “Ab-ı hayat” yerine ölümsüzlük suyu ifadesi kullanılmıştır.	“Mübarek ne güzel suymuş, sanki ölümsüzlük suyu.” dersin.
Orada yıkanır, biraz dinlenirsin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Orada yıkanır, biraz dinlenirsin.
İleride iki tane ağaç vardır.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	İleride iki tane ağaç vardır.
İkisi de kötü, biçimsiz ve dikenlidir.	“İkisi de” bağlaç ve adıl içeren bir ifade olduğundan bunun yerine adılın karşıladığı “ağaçlar” sözcüğü ve bir işaret sıfatı getirmek anlamayı artıracağından bu yönde bir sözcüksel değiştirme yapılmıştır.	Bu ağaçlar kötü, biçimsiz ve dikenlidir.
“Şu mübarek servi ağaçlarının altında biraz uyusam da geçsem.” der, biraz da orada dinlenirsin.	“Mübarek” ifadesi sosyal yaşantıda çokça kullanıldığından ve Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “De-” fiiline II. tekil kişi eki eklenmiştir.	“Şu mübarek servi ağaçlarının altında biraz uyusam da geçsem.” dersin, biraz da orada dinlenirsin.
Daha ileri gidince gecenin karanlığında padişahın kızını görürsün.	“Gidince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “git” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır.	Daha ileri git. O zaman gecenin karanlığında padişahın kızını görürsün.
Kız, köşkün kapısında yatar.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kız, köşkün kapısında yatar.
Onun yanından usulca geçersin.	“Usulca” kelimesi yerine eş anlamlısı ve daha sık kullanıma sahip “yavaşça” kelimesi kullanılmıştır.	Onun yanından yavaşça geçersin.
İçeriden taşları alır, koynuna koyarsın.	“Alır” fiiline II. tekil kişi eki eklenmiştir. “Koyun” sözcüğünün başka anlamları da bulunduğu için ve eş anlamlısı olan “kucak” sözcüğünün daha yüksek sıklık değerine sahip olmasından sözcüksel değiştirme yapılmıştır.	İçeriden taşları alırsın, kucığına koyarsın.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Birinin ışığı ile yolunu aydınlatır gelirsın, demiş.	“Birinin ışığı” isim tamlamasındaki tamlayan belgisiz zamirdir. Belgisiz zamir kullanmak yerine tamlamayı “bir taşın ışığı” şeklinde kurmak anlamaya yardımcı olacağından bu yönde bir değiştirim yapılmıştır. “Aydınlatır” fiiline II. tekil kişi eki eklenmiştir. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir. Bu alıntının başında eklenen “anlatmış” fiili ile bu cümlemin yüklemi işlevsiz kılınmıştır. Bu sebeple silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Bir taşın ışığı ile yolunu aydınlatırsın ve gelirsın.
– Peki, demiş küçük oğlan ve yola devam etmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Peki, demiş küçük oğlan ve yola devam etmiş.
Yol boyunca Hızır’ın dediklerini yapmış.	“Dediklerini yapmış” ifadesi barındırdığı adlaşmış sıfat-fiil dolayısıyla uyarlanmış metinde kullanılamaz. Bunun yerine “sözlerini uygulamış” ifadesi kullanılmıştır. “Boyunca” ifadesi seviye üstüdür. Bunun yerine “-da” bulunma hal ekiyle anlam karşılanmıştır.	Yolda Hızır’ın sözlerini uygulamış.
Kötü otlardan bir tane alıp “Ne güzel kokuyor!” demiş.	“Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır.	Kötü otlardan bir tane almış. “Ne güzel kokuyor!” demiş.
Suyu kara çeşmeden içtikten sonra yıkanmış.	“İçtikten sonra” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “içmiş” kullanılmıştır.	Suyu kara çeşmeden içmiş, sonra yıkanmış.
Ağaçların altına gelince de “Ne güzel servi ağaçları!” deyip altında biraz yatmış.	“Gelince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır. Cümleyi kısaltmak amacıyla “de” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. “Deyip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “demiş” kullanılmıştır.	Ağaçların altına gelmiş. “Ne güzel servi ağaçları!” demiş, altında biraz yatmış.
Güzel sözle yaklaştığı her şey ona yol vermiş, işini kolaylaştırmış.	“Yaklaştığı” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yaklaşmış” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır. “Kolaylaştırmış” fiili ettirgen çatıda bulunmaktadır. Bunun yerine cümle etken çatı ve daha basit bir yapıda yeniden yazılmıştır.	Her şeye güzel sözle yaklaşmış. Her şey ona yol vermiş. İş kolay olmuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Oğlan, yola revan olmuş.	“Yola revan olmak” deyimini “yola çıkmak” şeklinde açıklansa da bu bağlamda “yola devam etmek” daha uygun bulunmaktadır.	Oğlan, yola devam etmiş.
Açık kapıyı kapayıp kapalı kapıyı açmış ve köşke girmiş.	“Kapayıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kapamış” kullanılmıştır.	Açık kapıyı kapamış, kapalı kapıyı açmış ve köşke girmiş.
Uyuyan padişahın kızının yanından geçmiş.	“Uyuyan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uyuyor” ifadesi kullanılmıştır.	Padişahın kızı uyuyor. Yanından geçmiş.
Şemşirak taşlarını koynuna koyup birinin ışığıyla yola koyulmuş.	“Koyun” sözcüğünün başka anlamları da bulunduğu için ve eş anlamlısı olan “kucak” sözcüğünün daha yüksek sıklık değerine sahip olmasından sözcüksel değiştirme yapılmıştır. “Koyup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “koymuş” kullanılmıştır. “Birinin ışığı” isim tamlamasındaki tamlayan belgisiz zamirdir. Belgisiz zamir kullanmak yerine tamlamayı “bir taşın ışığı” şeklinde kurmak anlamaya yardımcı olacağından bu yönde bir değiştirim yapılmıştır. “Yola koyulmak” deyimindeki “koyulmak” sözcüğü edilgen dil yapısında zannedilebileceğinden bunun yerine eş anlamlısı “yola çıkmak” tercih edilmiştir. Bitişğinde bir açıklayıcı olarak “gitmeye başlamış” ifadesi yazılarak açıklama yapılmıştır.	Şemşirak taşlarını kucağına koymuş, bir taşın ışığıyla yola çıkmış, gitmeye başlamış.
Küçük Oğlan, dönüş yolunda ağabeyleri ile karşılaşmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Küçük Oğlan, dönüş yolunda ağabeyleri ile karşılaşmış.
Ağabeylerine üç kıza yardım ettiğini ve onları devlerden kurtardığını anlatmış.	Fiilimsileri basit çekimli fiillere dönüştürebilmek için cümleler doğrudan anlatım şekline çevrilmiştir.	Ağabeylerine anlatmış: Üç kıza yardım ettim ve onları devlerden kurtardım.
Şemşirak taşlarını da bulduğunu söylemiş.	Fiilimsileri basit çekimli fiillere dönüştürebilmek için cümleler doğrudan anlatım şekline çevrilmiştir.	Şemşirak taşlarını da buldum.
Ağabeyleri çok mutlu olmuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ağabeyleri çok mutlu olmuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Kurtardığı kızları da yanlarına alarak hep birlikte saraya gitmek üzere yola çıkmışlar.	“Kurtardığı” sıfat-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Alarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almışlar” kullanılmıştır. “-mAk üzere” dil yapısı yerine öğrencinin bildiği “-mAk için” kullanılmıştır.	Kızları da yanlarına almışlar. Hep birlikte saraya gitmek için yola çıkmışlar.
Saraya varınca padişah hem oğullarına hem de şemşirak taşlarına kavuşmanın mutluluğunu yaşamış.	“Varınca” zarf-fiili yerine basit çekimli fiil olan “ulaşmışlar” kullanılmıştır. “Kavuşmanın mutluluğunu yaşamak” ifadesi yerine “mutlu olmak” kullanılmıştır. “Kavuşmak” fiili bir sonraki cümlelerin yüklemi haline getirilmiştir.	Saraya ulaşmışlar. Padişah mutlu olmuş. Hem oğullarına hem de şemşirak taşlarına kavuşmuş.
Kızların oğlanlara, oğlanların kızlara gönlü düşmüş.	“Gönlü düşmek” deyimini yerine “sevmek” fiili kullanılmıştır. İsim çekim ekleri bu kullanıma göre düzenlenmiştir.	Kızlar oğlanları, oğlanlar kızları sevmiş.
Camiyi güzelleştirsın diye yola düşüp aradıkları şemşirak taşları, üç gencin hayatını güzelleştirmiş.	“Camiyi güzelleştirsın diye yola düşüp aradıkları şemşirak taşları” nitelemesi seviye üstü bir kullanımdır. Niteleyici ifadeler cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Şemşirak taşları, üç gencin hayatını güzelleştirmiş.
Babası üç oğluna kırk gün, kırk gece düğün etmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Babası üç oğluna kırk gün, kırk gece düğün etmiş.
Onlar ermiş muradına, biz de çıkalım kerevetine. Gökten üç elma düşmüş: Biri, söyleyene; biri, dinleyene; biri de iyi kalplilere...	Formeller uyarlanmamıştır.	Onlar ermiş muradına, biz de çıkalım kerevetine. Gökten üç elma düşmüş: Biri, söyleyene; biri, dinleyene; biri de iyi kalplilere...

Ek 12. “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.12. *Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Masal masal maniki Kuyruğu var on iki Kuyruğunda beni var Kulağında çanı var Masal masal matatar Dil okur damak tadar	Maniler uyarlanmamıştır.	Masal masal maniki Kuyruğu var on iki Kuyruğunda beni var Kulağında çanı var Masal masal matatar Dil okur damak tadar
Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde,	Formeller uyarlanmamıştır.	Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde,
bir keçi ile onun üç yavrusu varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	bir keçi ile onun üç yavrusu varmış.
Bu yavrulardan birinin adı Şengülüm, diğerinin adı Mengülüm ve en küçüğünün adı da Şüngülüm imiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu yavrulardan birinin adı Şengülüm, diğerinin adı Mengülüm ve en küçüğünün adı da Şüngülüm imiş.
Anne keçi, her gün ormana gidip otlar; dönüşte de yavrularına ağzında su, boynuzlarında ot, memelerinde süt getirmiş.	“Gidip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gider” kullanılmıştır. “Getirmiş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “getirir” ifadesi kullanılmıştır.	Anne keçi, her gün ormana gider, otlar. Dönüşte de yavrularına ağzında su, boynuzlarında ot, memelerinde süt getirir.
Eve gelip kapıyı çalınca yavrular, hemen kapının ağzına yaklaşıp sorarlarmış:	“Gelip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelir” kullanılmıştır. “Çalınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalar” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır. “Yaklaşıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yaklaşır” kullanılmıştır. “Sorarlarmış” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “sorarlar” ifadesi kullanılmıştır. “Kapının ağzına” ifadesi yerine anlamayı kolaylaştırmak amacıyla “kapıya” kelimesi getirilmiştir.	Eve gelir, kapıyı çalar. O zaman yavrular, hemen kapıya yaklaşır, sorarlar:
– Kapımızı çalan kimdir?	“Çalan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalıyor” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliğe uygun olarak sözdizim yeniden düzenlenmiştir.	– Kapımızı kim çalıyor?

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Anne keçi: – Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Anne keçi: – Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim
Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinerek kapıyı açarlarmış.	“Sevinerek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “sevinir” kullanılmıştır. “Açarlarmış” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “açarlar” ifadesi kullanılmıştır.	Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinir, kapıyı açarlar.
Anne keçi; içeri girip onlara ot, süt ve su verirmiş.	“Girip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “girer” kullanılmıştır. “Verirmiş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “verir” ifadesi kullanılmıştır.	Anne keçi içeri girer; onlara ot, süt ve su verir.
Sonra da ailece yiyip içip yatarlarmış.	“Yiyip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yer” kullanılmıştır. “İçip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “içer” kullanılmıştır. “Yatarlarmış” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “yatarlar” ifadesi kullanılmıştır.	Sonra da ailece yer, içer, yatarlar.
Sabah olunca anne keçi, yine üçünün de yanaklarından öpüp onları sıkıca tembihlermiş:	“Olunca” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Öpüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “öper” kullanılmıştır. “Tembihlermiş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “tembihler” ifadesi kullanılmıştır. “Tembihlemek” yerine hem YTKSS- Göz hem de YTKSS-Ölker’de daha yüksek sıklık değerine sahip “tembih etmek” birleşik fiili kullanılmıştır. Daha anlaşılır olması için TDK sözlüğünde karşılığı olan “uyarmak” sözcüğü ile açıklama yoluna gidilmiştir.	Sabah anne keçi, yine üçünün de yanaklarından öper, onları sıkıca tembih eder, uyarır:
– Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm, beni iyi dinleyin.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm, beni iyi dinleyin.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Günün birinde kurt gelip sizi yemek isteyebilir.	“Gelip” zarf-fiili yerine aynı kökten çekimli fiil “gelebilir” kullanılmıştır. Özgün cümlelerin yüklemine uyum sağlaması için yeterli kurallı birleşik fiili kullanılmıştır.	Günün birinde kurt gelebilir, sizi yemek isteyebilir.
O yüzden kim gelirse gelsin benim söylediğim sözleri söylemeden sakın kapıyı açmayın.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır.	O yüzden kapıda önce benim sesimi ve benim sözlerimi duyun, sonra kapıyı açın. Benden başka hiç kimseye kapıyı açmayın.
Yavruları da: – Tamam, anneciğim, senden başka kimseye kapımızı açmayız, derlermiş.	İç içe birleşik cümle seviye üstü bir yapı olduğu için ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Derlermiş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “derler” ifadesi kullanılmıştır.	Yavruları da şöyle derler: – Tamam, anneciğim, senden başka kimseye kapımızı açmayız.
Günlerden bir gün hain kurt; Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm’ü yemeye karar vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Günlerden bir gün hain kurt; Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm’ü yemeye karar vermiş.
Anne keçi evden ayrıldıktan sonra kurt da saklandığı yerden çıkarak yavruların kapısını çalmış.	“Saklandığı yerden çıkarak” zarf-fiil grubu seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “da” bağlacı işlevini yitirdiği için silinmiştir.	Anne keçi evden ayrıldıktan sonra kurt yavruların kapısını çalmış.
Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm kapıya yaklaşarak şöyle seslenmiş:	“Yaklaşarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yaklaşmış” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir.	Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm kapıya yaklaşmış ve şöyle seslenmiş:
– Kapımızı çalan kimdir?	“Çalan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalıyor” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliğe uygun olarak sözdizim yeniden düzenlenmiştir.	– Kapımızı kim çalıyor?
Kurt, anne keçinin kapıya geldiğinde tekrar ettiği sözleri bilmediği için: – Ben annenizim yavrularım, ormandan geliyor.	Özgün cümledeki “anne keçinin kapıya geldiğinde tekrar ettiği sözleri bilmediği için” edat grubu A2.2. dil seviyesi için karmaşık bir yapıya sahiptir. “Kapıya geldiğinde tekrar ettiği” sıfat-fiil grubu cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “İçin” edatını kullanmak yerine yeni cümlede aynı nedenselliği sağlayacak “Bu sebeple” yapısı kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır.	Kurt, anne keçinin sözlerini bilmiyor. Bu sebeple şöyle demiş: – Ben annenizim yavrularım, ormandan geliyor.
Haydi, kapıyı açın, demiş.	Bir önceki cümlede yapılan değişiklik buradaki “demiş” fiili işlevini yitirmiştir. Silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Haydi, kapıyı açın.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm, gelenin kurt olduğunu anlamışlar ve bir köşeye saklanmışlar.	Cümleyi kısaltmak amacıyla “ve” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür. Özgün cümledeki “gelenin kurt olduğunu” ifadesi yerine müstakil bir cümlede fiilimsiler kullanılmadan “Kurt gelmiş” şeklinde aktarılmıştır.	Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm, anlamışlar. Kurt gelmiş. Bir köşeye saklanmışlar.
Kurt, ne kadar bekleyip yalvardıysa da yavrulara bir türlü kapıyı açtıramamış.	Özgün cümledeki “ne kadar bekleyip yalvardıysa da” kalıbı daha ileri dil seviyelerinde anlaşılabilecek bir kalıptır. Bu kalıptaki yan cümle içeren ifadeler temel cümle yüklemine dönüştürülmüştür. “da” bağlacı yerine uyarlanan cümlelerin bağlamına daha uygun “ama” bağlacı kullanılmıştır. “Açtırmak” ettirgen çatılı bir eylemdir. Bu cümle özne değiştirilerek etken çatılı şekilde uyarlanmıştır.	Kurt beklemiş, yalvarmış. Ama yavrular kapıyı açmamış.
Tam kapıyı kırmaya karar vermişken bir de bakmış ki anne keçi geliyor.	Öğrencinin anlamasını kolaylaştırmak adına “Tam ... iken” kalıbı kullanılmamış, cümleler basit çekimli fiiller ile bitirilmiştir. İfadedeki eş zamanlılığı sağlayabilmek için “o anda” sıfat tamlaması eklenmiştir. Cümleye özne eklenmiştir.	Kurt kapıyı kırmaya karar vermiş. O anda bir de bakmış ki anne keçi geliyor.
Kurt hemen kaçarak bir ağacın arkasına saklanmış.	“Kaçarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kaçmış” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir.	Kurt hemen kaçmış bir ve ağacın arkasına saklanmış.
Anne keçinin kapıyı açmaları için yavrulara ne söylediğini dinlemeye başlamış.	“Söylediğini” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “söylüyor” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişiklik ile cümle ikiye bölünmüş yan cümle soru cümlesi haline dönüşmüştür. Soru cümlesinin öznesinde bulunan ilgi eki “nin” işlevini yitirdiği için cümleden silinmiştir. Uyarlamış ifadedeki ikinci cümleye özne eklenmiştir.	Anne keçi kapıyı açmaları için yavrulara ne söylüyor? Kurt dinlemeye başlamış.
Anne keçi, eve gelince kapıyı çalarak: – Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim	“Gelince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gelmiş” kullanılmıştır. “Çalarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalmış” kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış bir sonraki cümlede bulunan “seslenince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “seslenmiş” fiili getirilmiş ve bu değişikliklere uygun sözdizimsel değişiklikler yapılmıştır.	Anne keçi, eve gelmiş. Kapıyı çalmış ve seslenmiş: – Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim.
diye seslenince Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinçle kapıyı açmışlar.	“Seslenince” zarf-fiili yukarıda basit çekimli fiile dönüştürülüp kullanılmıştır. Bu yüzden söz konusu ifade silinmiştir. “Diye” ifadesi işlevsizleştikten silinmiştir.	Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinçle kapıyı açmışlar.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Anne keçi, yavrularına sarılmış ve onları yanaklarından öpmüş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Anne keçi, yavrularına sarılmış ve onları yanaklarından öpmüş.
Her zaman olduğu gibi yavrularına ot, süt ve su vermiş.	“Olduğu” sıfat-fiili yerine ilgi zamiri olan “ki” biçimbirimi kullanılmıştır.	Her zamanki gibi yavrularına ot, süt ve su vermiş.
Sonra da sohbet etmişler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sonra da sohbet etmişler.
Yavrular, annelerine kapının çalındığını ama kapıyı açmadıklarını söylemişler.	Fiilimsileri temel cümle yüklemlerine dönüştürebilmek için karakterin sözleri doğrudan anlatımla yazılmış, bu sayede hedef dil seviyesine uygun hâle getirilmiştir.	Yavrular annelerine anlatmışlar: – Bugün kapımız çaldı. Ama biz kapıyı açmadık.
Anne keçi: – Anlaşıldı, o hain kurttur.	“Anlaşıldı” ifadesi edilgen çatıda kullanılmıştır. Cümleyi etken hâle getirmek için “anladım” şeklinde sözcüksel değiştirime başvurulmuştur	Anne keçi: – Anladım, o hain kurttur.
Benim söylediğim sözleri tekrar etmeyenlere sakın kapıyı açmayın, diye yine sıkı sıkı tembihlemiş yavrularını.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle kullanılmıştır. “Tembihlemek” yerine daha yüksek sıklık değerine sahip “tembih etmek” birleşik fiili kullanılmıştır. Daha anlaşılır olması için TDK sözlüğünde karşılığı olan “uyarmak” sözcüğü ile açıklama yoluna gidilmiştir.	O yüzden kapıda önce benim sesimi ve benim sözlerimi duyun, sonra kapıyı açın. Benden başka hiç kimseye kapıyı açmayın. Yavrularını yine sıkı sıkı tembihlemiş, uyarmış.
Ertesi gün keçi, evden alacaklarını almış; yavrularının yanaklarından öpmüş, sonra da ormanın yolunu tutmuş.	“Alacaklarını” sıfat-fiili yerine çok sık kullanılan “eşyalarını” ifadesi kullanılmıştır. “(bir yerin) yolunu tutmak” deyimini açıklamasıyla birlikte verilerek açıklama (genişletme) stratejisi kullanılmıştır.	Ertesi gün keçi, evden eşyalarını almış; yavrularının yanaklarından öpmüş, sonra da ormanın yolunu tutmuş, gitmeye başlamış.
Keçi evden uzaklaşır uzaklaşmaz onun söylediği sözleri ezberleyen kurt, saklandığı yerden usulca çıkararak kapıyı çalmış.	“Uzaklaşır uzaklaşmaz” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uzaklaşmış” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır. Özgün metindeki “onun söylediği sözleri ezberleyen kurt” ifadesi “Kurt anne keçinin sözlerini ezberlemiş” şeklinde temel cümleye dönüştürülmüştür. “Çıkararak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmış” kullanılmıştır. “Usulca” yerine daha yüksek kullanım sıklığına sahip eş anlamlısı “Yavaşça” ifadesi kullanılmıştır. “Saklandığı yerden” sıfat-fiil grubu yerine “yerinden” ismi kullanılmıştır.	Keçi evden uzaklaşmış. O zaman kurt, yerinden yavaşça çıkmış, kapıyı çalmış. Kurt, anne keçinin sözlerini ezberlemiş.
Yavrular oynaya zıplaya kapıya gelmişler ve şöyle demişler:	“Oynaya zıplaya” zarf-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Yavrular kapıya gelmişler ve şöyle demişler:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Kapımızı çalan kimdir?	“Çalan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalıyor” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliğe uygun olarak sözdizim yeniden düzenlenmiştir.	– Kapımızı kim alıyor?
Hain kurt, sesini anne keçinin sesine benzetmeye çalışarak:	“Çalışarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalışmış” kullanılmıştır.	Hain kurt, sesini anne keçinin sesine benzetmeye çalışmış:
– Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim
Bunun üzerine Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinerek kapıyı açmışlar.	“Sevinerek” zarf-fiili yerine “sevinçle” zarfı kullanılmıştır.	Bunun üzerine Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinçle kapıyı açmışlar.
Kurt, içeriye girer girmez Mengülüm’ü yakalamış.	“Girer girmez” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “girmiş” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o anda” ifadesiyle karşılanmıştır.	Kurt, içeriye girmiş, o anda Mengülüm’ü yakalamış.
Bunu gören Şengülüm ile Şüngülüm kaçarak bir köşeye gizlenmişler.	“Bunu gören” sıfat-fiil grubu seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Kaçarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kaçmışlar” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir. “Gizlenmek” yerine daha yüksek kullanım sıklığına sahip olan ve bu metnin üst kısımlarında da kullanılan “saklanmak” ifadesi kullanılmıştır.	Şengülüm ile Şüngülüm kaçmışlar ve bir köşeye saklanmışlar.
Kurt çok aramışsa da onları bulamamış.	“Aramışsa” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “aramış” ifadesi kullanılmıştır. Özgün cümledeki “da” bağlacı yerine uyarlanmış cümlelerin bağlamına uygun “fakat” bağlacı kullanılmıştır.	Kurt çok aramış fakat onları bulamamış.
Mengülüm’ü de alıp ormana kaçmış.	“Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır.	Mengülüm’ü de almış, ormana kaçmış.
Şengülüm ile Şüngülüm gizlendikleri yerden çıkıp ağlamaya başlamışlar.	“Gizlendikleri” sıfat-fiili yerine aynı kökten sıfat olan “gizli” ifadesi kullanılmıştır. “Çıkıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmışlar” kullanılmıştır.	Şengülüm ile Şüngülüm gizli yerden çıkmışlar. Ağlamaya başlamışlar.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Biraz sonra evine dönen anne keçi, kapıyı çaldıysa da cevap alamamış.	“Dönen” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dönmüş” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliğe uygun olarak sözdizim yeniden düzenlenmiştir. “Çaldıysa” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “çalmış” ifadesi kullanılmıştır. Özgün cümledeki “da” bağlacı yerine uyarlanmış cümlelerin bağlamına uygun “fakat” bağlacı kullanılmıştır.	Biraz sonra anne keçi evine dönmüş, kapıyı çalmış fakat cevap alamamış.
Zavallı yavrular gelenin yine kurt olduğunu zannederek korkudan tir tir titremişler.	“Gelenin” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geldi” ifadesi kullanılmıştır. “Zannederek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “zannetmişler” kullanılmıştır. “Olduğunu” ifadesi seviye üstüdür. Yukarıdaki değişiklikler sonucunda işlevini yitirdiği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu değişikliklere uygun olarak sözdizim yeniden düzenlenmiştir.	Zavallı yavrular yine kurt geldi zannetmişler. Korkudan tir tir titremişler.
Keçi bakmış ki yavruları kapıyı açmayacak, boynuzuyla vurarak kapıyı kırmaya karar vermiş.	“Vurarak” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Keçi bakmış ki yavruları kapıyı açmayacak, boynuzuyla kapıyı kırmaya karar vermiş.
Şengülüm ile Şüngülüm, kapının kırılacağını anlayınca kapıya yaklaşıp dışarıyı dinlemişler.	“Kırılacağını” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kırılacak” ifadesi kullanılmıştır. “Anlayınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “anlamışlar” kullanılmıştır. İlgi eki “nin” işlevini yitirdiği için cümleden silinmiştir. Bağlama uygun “ki” bağlacı eklenmiştir. “Yaklaşıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yaklaşmışlar” kullanılmıştır.	Şengülüm ile Şüngülüm, anlamışlar ki kapı kırılacak. Kapıya yaklaşmışlar, dışarıyı dinlemişler.
Bu kez gelen sesin annelerinin sesi olduğunu anlamışlar:	“Anlamışlar” fiili üstteki cümlede de kullanıldığından tekrara düşmemek için bağlama uygun düşen “fark etmişler” fiili ile değiştirilmiştir. Bağlama uygun “ki” bağlacı eklenmiştir. “Olduğunu” ifadesi seviye üstüdür. Yukarıdaki değişiklikler sonucunda işlevini yitirdiği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. Özgün cümledeki “gelen” sıfat-fiili yerine “bu” işaret sıfatı kullanılmıştır.	Bu kez fark etmişler ki bu ses annelerinin sesi:
– Kapımızı çalan kimdir?	“Çalan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çalıyor” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliğe uygun olarak sözdizim yeniden düzenlenmiştir.	– Kapımızı kim çalıyor?

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Keçi, aynı sözleri tekrar etmiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Keçi, aynı sözleri tekrar etmiş:
– Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim. Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm, Açın kapıyı ben geldim. Ağzımda su getirdim Boynuzumda ot getirdim Memelerimde süt getirdim
Yavrular hemen kapıyı açmışlar.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Yavrular hemen kapıyı açmışlar.
Anneleri yavrularından birini göremeyince telaşla: – Hani, Mengülüm nerede?	“Göremeyince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görememiş” kullanılmıştır. Eksiltili cümle tamamlanmıştır.	Anneleri yavrularından birini görememiş. Telaşla sormuş: – Hani, Mengülüm nerede?
Yavruları: – Mengülüm’ü kurt kaçırdı, diye cevap vermişler.	İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmıştır. “Diye” ifadesi işlevini yitirdiği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Yavruları cevap vermişler: – Mengülüm’ü kurt kaçırdı.
Bu sözleri duyan keçi çok sinirlenmiş ve hemen kurdu aramaya koyulmuş.	“Duyan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “duymuş” ifadesi kullanılmıştır. “Aramaya koyulmak” ifadesi yerine öğrencinin bildiği ve bu metinde daha önce de kullanılan “aramaya başlamak” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Keçi bu sözleri duymuş, çok sinirlenmiş ve hemen kurdu aramaya başlamış.
Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş.	Formeller uyarlanmamıştır.	Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş.
Sonunda bir tavşanın yuvasına varmış ve ayaklarıyla yere sertçe vurunca tavşan çıkmış:	“Varmış” ifadesi “mevcut olmak” anlamına da geldiğinden “ulaşmış” sözcüğü tercih edilmiştir. “Vurunca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “vurmuş” kullanılmıştır.	Sonunda bir tavşanın yuvasına ulaşmış ve ayaklarıyla yere sertçe vurmuş. Tavşan çıkmış:
– O kimdir, damım üstünde? Duvarım, damım üstünde Tappır tuppur dövüyor Ayağın damım üstünde	Maniler uyarlanmamıştır.	– O kimdir, damım üstünde? Duvarım, damım üstünde Tappır tuppur dövüyor Ayağın damım üstünde
Keçi, tavşana cevap vermiş: – Yavrumu gördün mü?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Keçi, tavşana cevap vermiş: – Yavrumu gördün mü?
Tavşan da: – Hayır, ben görmedim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tavşan da: – Hayır, ben görmedim.
Kimin kaçırdığını tilki bilir, ona sor, demiş.	“Kimin kaçırdığını” ifadesi müstakil bir cümle olarak kullanılmış, hedef dil seviyesine uygun hâle getirilmiştir.	Kim kaçırdı, tilki bilir, ona sor, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Keçi, tilkinin damının üstüne çıkarak ayakları ile yere vurmaya başlayınca tilki de çıkmış:	“Çıkarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmış” kullanılmıştır. “Başlayınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “başlamış” kullanılmıştır. Zarf fiilinin sağladığı eş zamanlılık “o zaman” ifadesiyle karşılanmıştır.	Keçi, tilkinin damının üstüne çıkmış, ayakları ile yere vurmaya başlamış. O zaman tilki de çıkmış:
– O kimdir, damım üstünde? Duvarım damım üstünde Tappır tuppur dövüyor Ayağını damım üstünde	Maniler uyarlanmamıştır.	– O kimdir, damım üstünde? Duvarım damım üstünde Tappır tuppur dövüyor Ayağını damım üstünde
Anne keçi: – Yavrumu görmedin mi, diye sormuş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak için cümleler birbirinden ayrılmıştır. İşlevini yitiren “diye” sözcüğü için silme işlemi uygulanmıştır.	Anne keçi sormuş: – Yavrumu görmedin mi?
Tilki de: – Hayır, ben görmedim. Kurda sor, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki de: – Hayır, ben görmedim. Kurda sor, demiş.
Keçi önce demircinin yanına gitmiş: – Demirci kardeş, şu boynuzlarımı kılıç gibi yap.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Keçi önce demircinin yanına gitmiş: – Demirci kardeş, şu boynuzlarımı kılıç gibi yap.
Uçları da şiş gibi sivri olsun.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Uçları da şiş gibi sivri olsun.
Sana bir kova süt ile bir kova kaymak vereceğim, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Sana bir kova süt ile bir kova kaymak vereceğim, demiş.
Demirci, keçinin dediklerini yapmış.	“Dediklerini” ifadesi sıfat-fiil olduğu için hedef dil seviyesinin üstündedir. Bunun yerine “sözlerini” ifadesi kullanılmıştır. Fakat “yapmak” eylemi ile uyumsuz olduğu için “dinlemiş” ifadesi ve bağlama uygun bir bağlaç eklenerek birlikte kullanılmıştır.	Demirci, keçinin sözlerini dinlemiş ve yapmış.
Keçi de demirciye süt ve kaymak vererek oradan uzaklaşmış.	“Vererek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “vermiş” kullanılmıştır.	Keçi de demirciye süt ve kaymak vermiş, oradan uzaklaşmış.
Sonra da kurdun damının üzerine çıkarak hoplamaya başlamış.	“Çıkarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmış” kullanılmıştır. “Hoplamak” yerine daha sık karşılaşılan “zıplamak” fiili kullanılmıştır.	Sonra da kurdun damının üzerine çıkmış, zıplamaya başlamış.
Hopladığı için kurdun yuvasına toprak dökülmüş ve pişen yemeğin içi toprakla dolmuş.	“Hopladığı için” ifadesi yerine aynı neden-sonuç bağlamını ifade eden “bu yüzden” kullanılmıştır. “Pişen” sıfat-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Bu yüzden kurdun yuvasına toprak dökülmüş ve yemeğin içi toprakla dolmuş.
Bunun üzerine kurt da dışarıya çıkıp şöyle demiş:	“Çıkıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çıkılmış” kullanılmıştır.	Bunun üzerine kurt da dışarıya çıkmış, şöyle demiş:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– O kimdir damım üstünde Damım, direğim üstünde Aşımı şor eyledi Gözümü kör eyledi	Maniler uyarlanmamıştır.	– O kimdir damım üstünde Damım, direğim üstünde Aşımı şor eyledi Gözümü kör eyledi
Keçi de ona cevap vermiş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Keçi de ona cevap vermiş:
– Benim benim, ben paşa Boynuzum çifte çifte Yavrumu sen kaçırmışsın Gel gidelim dövüşe	Maniler uyarlanmamıştır.	– Benim benim, ben paşa Boynuzum çifte çifte Yavrumu sen kaçırmışsın Gel gidelim dövüşe
Kurt da: – Çok güzel, ben de seni arıyordum.	“Arıyordum” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine bağlama daha uygun basit çekimli fiil “bekliyorum” ifadesi kullanılmıştır.	Kurt da: – Çok güzel, ben de seni bekliyorum.
Haydi, dövüşelim, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Haydi, dövüşelim, demiş.
Keçi, kurdun karnına öyle bir boynuz vurmuş ki kurt neye uğradığını şaşırmış.	Özgün metindeki “öyle bir ... ki” kalıbı silinmiştir. “Neye uğradığını şaşırmak” deyimini yerine basit çekimli fiil olan “şaşırmak” fiili getirilmiştir.	Keçi kurdun karnına bir boynuz vurmuş. Kurt şaşırmış.
Avazı çıktığı kadar bağırıp çağırdıktan sonra yere yığılmış kalmış.	“Avazı çıktığı kadar bağırarak” kalıbı içerisinde bulunan sıfat-fiilden ötürü dil seviyesinin üstündedir. Bunun yerine ifadedeki bağırarak eyleminin fazlalığı “çok” zarfıyla karşılanmıştır. “Bağırıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “bağırmış” kullanılmıştır. “Çağırdıktan sonra” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “çağırmış” kullanılmıştır. “Sonra” kelimesi korunmuştur.	Çok bağırmış, çağırmış. Sonra yere yığılmış kalmış.
Keçi de hemen Mengülüm'ü kurtarmış ve onu bağrına basıp gözlerinden öpmüş.	“Bağrına basıp” deyimini yerine “ona sarılmış” ifadesi kullanılmıştır. Cümleyi kısaltmak amacıyla “ve” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Keçi de hemen Mengülüm'ü kurtarmış. Ona sarılmış, gözlerinden öpmüş.
Kurt ise can acısıyla yattığı yerden inleyerek: – Vay karnım, demiş.	“Yattığı” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yattıyor” ifadesi kullanılmıştır. “Yattığı yerden” sıfat-fiil grubu bu şekilde bozulduğundan ifade “yerde yattıyor” şeklinde düzenlenmiştir. “Inleyerek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “inlemiş” kullanılmıştır.	Kurt ise can acısıyla yerde yattıyor. İnlemiş: – Vay karnım, demiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Keçi de: – Mengülüm'ü almasaydın, “Vay karnım!” demeseydin, demiş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Almasaydın, demeseydin” sözcükleri şart kipinin hikaye birleşik zamanıyla çekimlendiği için hedef dil düzeyini aşmaktadır. Bu sebeple özgün metnin bağlamına ve hedef dil düzeyine uygun bir karşılık yazılmıştır.	Keçi de şöyle demiş: – Mengülüm'ü aldın, “Vay karnım!” dedin. Mengülüm'ü almazsın, “Vay karnım!” demeysin.
Şengülüm ile Şüngülüm, kardeşleri Mengülüm'ü görünce çok sevinmişler.	“Görünce” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüşler” kullanılmıştır.	Şengülüm ile Şüngülüm, kardeşleri Mengülüm'ü görmüşler. Çok sevinmişler.
Onun yanaklarından ve gözlerinden öpmüşler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Onun yanaklarından ve gözlerinden öpmüşler.
Bundan sonra da kurt korkusu olmadan hayatlarına devam etmişler.	“Kurt korkusu olmadan” zarf-fiil grubu hedef dil seviyesi üzerindedir. Bunun yerine “Kurttan korkmamışlar” şeklinde müstakil bir cümle yazılmıştır.	Bundan sonra da kurttan korkmamışlar, hayatlarına devam etmişler.
Gökten üç elma düşmüş: Biri; anlatana; biri, bu masalın ilk sahibine; biri de annelerinin sözünden çıkmayan tüm çocuklara...	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: Biri; anlatana; biri, bu masalın ilk sahibine; biri de annelerinin sözünden çıkmayan tüm çocuklara...

Ek 13. “Tencerecik” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.13. *Tencerecik masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Handadır handa, bir kara manda, üç yüz yaşındaydım evvel zamanda. Mavi çadır gerilmiş, duydum, pazar kurulmuş. Vurdum karıncaya palanı, kırk yerinden bağladım kalanı. Sardım sırtına seksen sekiz çuval soğanı. Vardım pazara. Vay ne pazar, ne pazar! Görelim kim ne söyler, ne yazar? Masaldır bunun adı, dinlemekle çıkar tadı. Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde,	Formeller uyarlanmamıştır.	Handadır handa, bir kara manda, üç yüz yaşındaydım evvel zamanda. Mavi çadır gerilmiş, duydum, pazar kurulmuş. Vurdum karıncaya palanı, kırk yerinden bağladım kalanı. Sardım sırtına seksen sekiz çuval soğanı. Vardım pazara. Vay ne pazar, ne pazar! Görelim kim ne söyler, ne yazar? Masaldır bunun adı, dinlemekle çıkar tadı. Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde,
çok eski zamanlarda fakir bir ana kız varmış.	“Ana kız” kalıbına ve bağlacı eklenmiştir. Bu değişiklik sadece masalın başında yapılmıştır. Diğer kullanımlarda okuyucunun bağlamdan anlayacağı tahmin edilmektedir.	çok eski zamanlarda fakir bir ana ve kız varmış.
Ana; gece sabaha kadar iplik eğirir, genç kız da onu götürüp pazarda satarmış.	“İplik eğirmek” kısıtlı bir kullanım alanına sahip olduğu için bunun yerine “pamuktan iplik yapmak” şeklinde daha açıklayıcı bir ifade kullanılmıştır. “Götürüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “götürür” kullanılmıştır. “Satarmış” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “satar” ifadesi kullanılmıştır.	Ana; gece sabaha kadar pamuktan iplik yapar, genç kız da onu götürür, pazarda satar.
Geçimlerini böyle sağlarmış.	“Geçim sağlamak” ifadesi yerine “geçinmek” basit yapılı, basit çekimli fiili kullanılmıştır.	Böyle geçinirler.
Bir gün kadın yine ipliğini eğirmiş, kızına vermiş.	“İplik eğirmek” kısıtlı bir kullanım alanına sahip olduğu için bunun yerine “pamuktan iplik yapmak” şeklinde daha açıklayıcı bir ifade kullanılmıştır.	Bir gün kadın yine pamuktan iplik yapmış, kızına vermiş.
Kız, pazarda ipliği satmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kız, pazarda ipliği satmış.
Dönerken çok güzel bir tencere görmüş.	“Dönerken” zarf-fiili yerine metindeki anlamı karşılayan “yolda” kelimesi kullanılmıştır.	Yolda çok güzel bir tencere görmüş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
İplik parasıyla ekmek alacağı yerde dayanamayıp bu küçük, sevimli tencereyi almış.	“... alacağı yerde” ifadesinin hedef dil seviyesinde anlaşılacak tahmin edilmektedir. TYDOÖP’de bu yapıyla ilgili bir ifadeye rastlanmamaktadır. Bu sebeple yeniden yazılmıştır. “Dayanamayıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dayanamamış” kullanılmıştır.	İplik parasıyla ekmek almamış. Dayanamamış; bu küçük, sevimli tencereyi almış.
Kız eve dönmüş ama elinde ekmek yokmuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kız eve dönmüş ama elinde ekmek yokmuş.
Kızın elinde yalnızca bir tencere varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kızın elinde yalnızca bir tencere varmış.
Anası, kızına çok kızmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Anası, kızına çok kızmış.
Tencereyi de fırlatıp sokağa atmış.	“Fırlatıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “fırlatmış” kullanılmıştır.	Tencereyi de fırlatmış, sokağa atmış.
Ana kız o gece aç aç yatmışlar.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ana kız o gece aç aç yatmışlar.
Kız aç aç yattığına mı üzölsün, anasını üzdüğüne mi, küçük tencereciğinden olduğuna mı, bilememiş.	Cümle genel olarak hedef dil seviyesinin üstünde olduğundan olay akışını bozmayan, hedef dil seviyesine uygun, alternatif bir cümle yazılmıştır.	Kız hem aç aç yatmış hem anasını üzmüş hem küçük tencereciğini kaybetmiş. Hepsini için üzölmüş.
Ertesi gün, bir nine evin önünden geçiyormuş.	“Geçiyormuş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğuna için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “geçiyor” ifadesi kullanılmıştır.	Ertesi gün, bir nine evin önünden geçiyor.
Bakmış, sokakta güzel bir tencere...	Eksiltili cümle tamamlanmıştır.	Bakmış, sokakta güzel bir tencere var.
Nine tencereyi alıp eve getirmiş, yıkamış, temizlemiş.	“Alıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” kullanılmıştır.	Nine tencereyi almış, eve getirmiş, yıkamış, temizlemiş.
İçine bir yaprak dolması sarıp koymuş.	“Sarıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “sarmış” kullanılmıştır. Cümle sonundaki “koymuş” fiili diğer bir sonraki cümlede tekrarlandığı için cümleden çıkartılmıştır.	İçine bir yaprak dolması sarmış.
Tencereyi ocağı koymuş, yemeğı pişirmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tencereyi ocağı koymuş, yemeğı pişirmiş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tam kapağını açıp yemeğe oturacağı sırada küçük tencere dile gelmiş:	“Tam” zarfı anlamada karmaşaya sebep olabileceği düşünüldüğünden silinmiştir. “Kapağını” ifadesine bir tamlayan getirilerek tamlama tamamlanmıştır. “Açıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “açmış” kullanılmıştır. “Oturacağı sırada” sıfat-fiil grubu hedef dil seviyesini aşmaktadır. Bu sebeple “oturacağı” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “oturacak” ifadesi kullanılmıştır. “Sırada” kelimesinin eşzamanlılık anlamını karşılamak üzere, bir sonraki cümle “o anda” ifadesiyle başlatılmıştır. “Dile gelmek” deyimini bitişğinde açıklayıcı bir ifade ile verilerek anlama kolaylaştırılmıştır.	Tencerenin kapağını açmış. O anda küçük tencere dile gelmiş, konuşmaya başlamış:
– Nine, nine ben küçük, fakir bir kızın tenceresiyim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Nine, nine ben küçük, fakir bir kızın tenceresiyim.
Beni bıraksan, onlara gitsem de karınlarını doyursam olmaz mı, demiş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, sondaki “demiş” fiili silinmiştir.	Beni bıraksan, onlara gitsem de karınlarını doyursam olmaz mı?
Nine, tencerenin dile gelmesine şaşırmış, ona inanmış ve kapının önüne bırakıvermiş.	“Bırakıvermiş” kurallı birleşik fiili yerine basit yapıda ve basit çekimli “bırakmış” kelimesi kullanılmıştır. “Dile gelmesine” deyim olan bu isim-fiil öbeği hedef dil seviyesine uygun olsa da anlamayı kolaylaştırmak adına müstakil bir cümlede verilmiş ve deyim bitişğinde açıklayıcı bir ifade de kullanılmıştır. “Bırakmış” nesnesine göre geçişli çatıda bulunan bir eylemdir fakat cümlelerin nesnesi bulunmamaktadır. Bağlama uygun bir nesne eklenmiştir.	Tencere dile gelmiş, konuşmuş. Nine şaşırmış ama ona inanmış ve onu kapının önüne bırakmış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tencere oradan kalkıp tıkır tıkır yuvarlanmış, yuvarlanmış, doğru kızın evine gelmiş.	“Kalkıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kalkmış” kullanılmıştır. İkilemeler hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. “Tıkır tıkır” ikilemesi Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “Doğru” kelimesi “doğruca” olarak değiştirilmiştir.	Tencere oradan kalkmış. Tıkır tıkır yuvarlanmış, yuvarlanmış, doğruca kızın evine gelmiş.
Kapıyı tıkladım.	“Tıkladım” ifadesi anlamayı kolaylaştırmak adına yanında bir açıklayıcı ifade ile kullanılmıştır.	Kapıyı çalmış, tıkladım.
Kız koşup kapıya gitmiş:	“Koşup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “koşmuş” kullanılmıştır.	Kız koşmuş, kapıya gitmiş:
– Kim o?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Kim o?
– Tencerecik.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Tencerecik.
– İçinde ne var?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– İçinde ne var?
– Sarmacık.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Sarmacık.
Kız kapıyı açınca tencereyi gördüğüne çok sevinmiş, sarmayı başka bir kaba boşaltmış ama annesi kızar diye tencereyi tekrar sokağa bırakmış.	“Açınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “açmış” kullanılmıştır. “Gördüğüne” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” kullanılmıştır. Anlamayı kolaylaştırmak için “diye” kelimesinden sonra “düşünmüş” fiili getirilmiştir.	Kız kapıyı açmış. Tencereyi görmüş. Çok sevinmiş, sarmayı başka bir kaba boşaltmış ama annesi kızar diye düşünmüş, tencereyi tekrar sokağa bırakmış.
Ana kız oturup sarmaları afiyetle yemiştir.	“Oturup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “oturmuşlar” kullanılmıştır.	Ana kız oturmuşlar, sarmaları afiyetle yemiştir.
O gün de padişahın karısı hamama gidiyormuş.	“Gidiyormuş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “gidiyor” ifadesi kullanılmıştır.	O gün de padişahın karısı hamama gidiyor.
Bakmış ki sokakta güzel bir tencere...	Eksilteli cümle tamamlanmıştır.	Bakmış ki sokakta güzel bir tencere var.
Dadısına:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Dadısına:
– Şu tencereyi alsana, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Şu tencereyi alsana, demiş.
Dadı, tencereyi almış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Dadı, tencereyi almış.
Hamama varmışlar.	“Varmak” eylemi “mevcut” anlamındaki “var” ismi ile karıştırılabileceği için “gitmek” eyleminin kullanımı mantıklı bulunmuştur.	Hamama gitmişler.
Hamamda Sultan Hanım elmaslarını, incilerini tencerenin içine koymuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Hamamda Sultan Hanım elmaslarını, incilerini tencerenin içine koymuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tam hamama gireceği sırada tencere dile gelmiş:	“Tam” kelimesi “eksiksiz, bütün” anlamlarına da geldiği için anlamada karmaşaya sebep olabileceği düşünüldüğünden silinmiştir. İfadenin kattığı eşzamanlılık “sırada” kelimesinin önüne işaret sıfatı olan “o” getirilerek sağlanmıştır. “Gireceği” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “girecek” ifadesi kullanılmıştır. “Dile gelmek” deyimini anlamayı kolaylaştırmak amacıyla bitişinde bir açıklayıcı ifadeyle kullanılmıştır.	Hamama girecek, o sırada tencere dile gelmiş, konuşmuş:
– Güzeller güzeli Sultan Hanım, ben yaşlı anasıyla yaşayan küçük, fakir bir kızın tenceresiyim.	“Güzeller güzeli” kalıp ifadesinin anlaşılacağı düşünüldüğünden korunmuştur. “Yaşlı anasıyla yaşayan” sıfat-fiil grubu seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	– Güzeller güzeli Sultan Hanım, ben küçük, fakir bir kızın tenceresiyim.
Beni bıraksan, onlara gitsem de onları şu fakir hayatlarından kurtarsam olmaz mı, demiş.	Yukarıdaki cümlede “yaşlı ana” bölümü silindiği için bu cümledeki çoğul ekleri de silinmiştir. Bu doğrudan anlatım “dile gelmiş, konuşmuş” ile başladığı için sondaki “demiş” fiili gereksizdir. İç içe cümle kullanmamak için silinmiştir.	Beni bıraksan, ona gitsem de onu şu fakir hayatından kurtarsam olmaz mı?
Sultan Hanım, tencerenin dile gelmesine şaşırılmış, vardır bunda da bir hikmet, diye düşünüp bırakmış tencereyi.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Düşünüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “düşünmüş” kullanılmıştır. “Dile gelmek” deyimini yukarıdaki satırlarda iki kez açıklamasıyla birlikte kullanılmıştır. Bu satırda yalnız kullanımının anlamada sorun yaşatmayacağı öngörülmektedir.	Sultan Hanım, tencerenin dile gelmesine şaşırılmış. Bunda da bir hikmet vardır, diye düşünmüş. Tencereyi bırakmış.
Tencere hemen kalkıp tıkr tıkr yuvarlana yuvarlana kızın evine gitmiş, kapıyı tıklatmış:	“Kalkıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kalkmış” kullanılmıştır. “Yuvarlana yuvarlana” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yuvarlanmış” kullanılmıştır. “Tıklatmak” ifadesi yukarıdaki satırlarda açıklamasıyla birlikte kullanılmıştır. Bu satırda yalnız kullanımının anlamada sorun yaşatmayacağı öngörülmektedir.	Tencere hemen kalkmış. Tıkr tıkr yuvarlanmış. Kızın evine gitmiş, kapıyı tıklatmış:

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Kim o?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Kim o?
– Tencerecik.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Tencerecik.
– İçinde ne var?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– İçinde ne var?
– Cici bici incicik.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Cici bici incicik.
Kız çok sevinmiş; incileri, elmasları, altınları almış, giyinip süslenmiş.	“Giyinip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “giyinmiş” kullanılmıştır.	Kız çok sevinmiş; incileri, elmasları, altınları almış, giyinmiş süslenmiş.
Tencereyi yine sokağa bırakmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tencereyi yine sokağa bırakmış.
Ertesi gün de şehzade lalası ile sarayın etrafında dolaşıyormuş.	“Şehzade” kelimesi anlamayı kolaylaştırmak amacıyla açıklamasıyla birlikte verilerek “padişahın oğlu şehzade” şeklinde yazılmıştır. “Lala” burada şehzade eğitmeni anlamında kullanılmaktadır. Kısıtlı bir kullanımı olduğu için “lala” yerine “eğitmen” kelimesi kullanılmıştır. “Dolaşıyormuş” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “dolaşıyor” ifadesi kullanılmıştır.	Ertesi gün de padişahın oğlu şehzade, eğitmeni ile sarayın etrafında dolaşıyor.
Tencereyi görünce: – Lala şu tencereyi alalım.	“Görünce” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” kullanılmıştır. Kısıtlı bir kullanımı bulunan “Lala” kelimesi cümleden çıkarıldığında anlam korunduğu için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Tencereyi görmüş: – Şu tencereyi alalım.
Ne güzel tencere, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Ne güzel tencere, demiş.
Tencereyi almış ve saraya dönmüşler.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tencereyi almış ve saraya dönmüşler.
Şehzade sarayda kuşlarını beslemeye başlamış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur. Şehzade kelimesi yukarıdaki satırlarda açıklandığından öğrenciler tarafından anlaşılabilirdiği öngörülmüştür.	Şehzade sarayda kuşlarını beslemeye başlamış.
Bu sırada da tencereyi kuşların yanına bırakmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu sırada da tencereyi kuşların yanına bırakmış.
Meğer şehzadenin kuşlarından biri de talih kuşuymuş.	“Meğer” ifadesi anlamayı zorlaştıracığı düşünüldüğünden ve cümleden çıkarıldığında anlam korunduğu için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Talih kuşu” ifadesi masallarda sıkça karşılaşılan bir figür olduğu için korunmuştur. Anlamlandırılması masalın açıklamalarına bırakılmıştır.	Şehzadenin kuşlarından biri de talih kuşuymuş.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tencere bu sefer talih kuşunu “Hooop!” içine alıvermesin mi?	“Alıvermesin mi” burada kurallı birleşik fiil içeren bir sözde soru ifadesidir. Bunun yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “almış” ifadesi kullanılmıştır. Cümledeki ünlemin dinleme etkinliğini olumlu etkileyeceği düşünüldüğünden korunmuştur.	Tencere bu sefer talih kuşunu “Hooop!” içine almış.
Tencere yine tıkr tıkr, doğru kızın evine gitmiş.	“Doğru” kelimesinin “gerçek, düz çizgi” gibi anlamları olduğundan burada bağlama uygun olarak “doğruca” şekliyle kullanılmıştır.	Tencere yine tıkr tıkr, doğruca kızın evine gitmiş.
Kapıya tak tak vurmuş:	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kapıya tak tak vurmuş:
– Kim o?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Kim o?
– Tencerecik.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Tencerecik.
– İçinde ne var?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– İçinde ne var?
– Bir küçük kuşçuk.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Bir küçük kuşçuk.
Kız tencerenin kapağını açınca içindeki talih kuşu uçuvermiş.	“Açınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “açmış” kullanılmıştır. “Uçuvermiş” kurallı birleşik fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uçmuş” ifadesi kullanılmıştır.	Kız tencerenin kapağını açmış, içindeki talih kuşu uçmuş.
Kıza dönüp dile benden ne dilersen demiş.	“Dönüp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dönmüş” kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Dilersen” sözcüğü seviye üstüdür. Fakat içerisinde bulunduğu cümle sık kullanılan bir kalıp olduğu için değiştirim yapılmamıştır. Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır.	Kıza dönmüş ve şöyle demiş: Dile benden ne dilersen.
Kız ondan mutluluk, sevgi ve talih dilemiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kız ondan mutluluk, sevgi ve talih dilemiş.
Kuş da ona sevgi, talih ve mutluluk vermiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Kuş da ona sevgi, talih ve mutluluk vermiş.
O günden sonra kız hayatını hep bolluk içinde geçirmiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	O günden sonra kız hayatını hep bolluk içinde geçirmiş.
Gökten üç elma düşmüş. Biri masalı anlatana, biri dinleyene, biri de tencereciğe...	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş. Biri masalı anlatana, biri dinleyene, biri de tencereciğe...

Ek 14. “Tilki ile Keklik” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.14. *Tilki ile Keklik masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Vay başıma, hay başıma!.. Bu yol bitecek gibi tükenecek gibi değil ya, bir devlet kuşu konsa başıma ya da alsa beni kanadına kaşına, demeye kalmadı bir de gördüm ki ne göreyim? Adıyla sanıyla, yeşiliyle alıyla Zümrüdüanka dedikleri değil mi? Kafdağı’nın üstünden süzüm süzüm süzülüp geliyor. Bakın hele! Yüzü insan, gözü ahu... Ne maval ne martaval! İşıtilmedik bir masal!..	Formeller uyarlanmamıştır.	Vay başıma, hay başıma!.. Bu yol bitecek gibi tükenecek gibi değil ya, bir devlet kuşu konsa başıma ya da alsa beni kanadına kaşına, demeye kalmadı bir de gördüm ki ne göreyim? Adıyla sanıyla, yeşiliyle alıyla Zümrüdüanka dedikleri değil mi? Kafdağı’nın üstünden süzüm süzüm süzülüp geliyor. Bakın hele! Yüzü insan, gözü ahu... Ne maval ne martaval! İşıtilmedik bir masal!..
Günlerden bir gün, keklik uçarken yorulmuş ve bir kayanın başına konmuş.	“Uçarken” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uçmuş” kullanılmıştır. “Kayanın başı” isim tamlamasındaki “baş” kelimesi “kafa” anlamına da geldiğinden “kayanın üstü” olarak kullanılması düşünülmüştür. Fakat kaya kelimesi yerine de sıklık sözlüklerinde daha yüksek değere sahip olan taş kelimesi kullanılmıştır.	Günlerden bir gün, keklik uçmuş, yorulmuş ve bir taşın üstüne konmuş.
Etrafta bir avcı olup olmadığını anlamak için bakınmış.	“O olup olmadığını” zarf-fiili hedef dil seviyesini aşmaktadır. Bunun yerine “var mı” şeklinde bir yüklem kullanılmıştır.	Etrafta bir avcı var mı? Bunu anlamak için bakınmış.
Kimseyi göremeyince başlamış ovada bir türkü tutturup salına salına gezmeye.	“Göremeyince” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görememiş” kullanılmıştır. Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Salına salına” zarf-fiili seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “Türkü tutturmak” ifadesi bağlamdan anlaşılacağı tahmin edildiğinden korunmuştur. Sadece zarf fiil olmaktan çıkarılıp çekimli fiile dönüştürülmüştür.	Kimseyi görememiş. Ovada bir türkü tutturmuş, gezmeye başlamış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Bu sırada açlıktan bitap düşmüş bir tilki, karşıdan gelen keklği görmüş ve ağzının suyu akmış.	“Açlıktan bitap düşmüş bir tilki” sıfat-fiil grubu yerine “aç bir tilki” şeklinde bir sıfat tamlaması kullanılmıştır. “Gelen” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “geliyor” ifadesi kullanılmıştır. “Ağzının suyu akmak” deyimini anlamayı kolaylaştırmak amacıyla bitişiğinde bir açıklayıcı ifadeyle kullanılmıştır.	Bu sırada aç bir tilki, keklği görmüş. Keklik karşıdan geliyor. Tilkinin ağzının suyu akmış, keklği yemek istemiş.
Kendi kendine “Ahhh! Keşke şu keklği yesem de dizlerime kuvvet gelse.” demiş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmış. “Kendi kendine” dönüşlülük zamiri anlamayı zorlaştırabileceğinden cümleden silinmiştir.	Şöyle demiş: “Ahhh! Keşke şu keklği yesem de dizlerime kuvvet gelse.”
Tilki, yavaş yavaş keklğin yanına yaklaşarak: – Ay ne güzel keklk, bu kadar çok öttüğün hâlde yine de sesin kısılmıyor, demiş.	“Yaklaşarak” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yaklaşmış” kullanılmıştır. “Öttüğün halde” sıfat-fiil grubu yerine basit çekimli fiil olan “ötüyorsun” fiili ve “ama” bağlacı getirilerek anlam karşılanmıştır.	Tilki, yavaş yavaş keklğin yanına yaklaşmış: – Ay ne güzel keklk, bu kadar çok ötüyorsun. Ama yine de sesin kısılmıyor, demiş.
Keklik ise: – Ben her zaman ötmem.	İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmış. “Cevap vermiş” şeklinde bir yüklem yazılmıştır.	Keklik şöyle cevap vermiş: – Ben her zaman ötmem.
Önce yatar dinlenirim, ne zaman canım isterse o zaman ötmeye başlarım, demiş.	“Yatar” kelimesini yüklem haline getirmek için uygun kişi eki getirilmiştir. “İsterse” ifadesi birleşik çekimli bir fiil olduğu için seviye üstüdür. Bunun yerine aynı kökten türeyen basit çekimli fiil “ister” ifadesi kullanılmıştır. “Demiş” yüklemi bir satır üstteki değişiklikle işlevini yitirdiği için bu cümleden silinmiştir.	Önce yatarım, dinlenirim. Ne zaman canım ister o zaman ötmeye başlarım.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Tilki bu sefer: – Ne kötü! Yere uzandığında o güzelim tüylerin toza toprağa bulaşır, demiş.	“Toza toprağa bulaşmak” ifadesi anlamayı kolaylaştırmak amacıyla bitişiğinde bir açıklayıcı ifade olarak “kirlenmek” kelimesiyle kullanılmıştır. “Uzandığında” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uzanıyorsun” kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. Yanına “demiş” yüklemi taşınmıştır.	Tilki bu sefer şöyle demiş: – Ne kötü! Yere uzanıyorsun. O güzelim tüylerin toza toprağa bulaşır, kirlenir.
Keklik: – Zaten öyle güzel tüylerim var ki toprağa bulansa bile kirlenmez, demiş.	“Öyle ... ki” dil yapısı hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Krashen’in +1 Girdi Kuramı uyarınca anlaşılacağı tahmin edildiğinden uyarlanmış metinde aynen yer almıştır. “-sA bile” dil yapısı hedef dil düzeyine uygun değildir. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Keklik: – Zaten öyle güzel tüylerim var ki kirlenmez, demiş.
Tilki: – O hâlde nasıl yaptığını bana da göster, diyerek kekliği oyuna getirmiş.	“Diyerek” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “demiş” kullanılmıştır. “Oyuna getirmek” deyiimi anlamayı kolaylaştırmak amacıyla bitişiğinde bir açıklayıcı ifadeyle kullanılmıştır. “Yaptığını” adlanmış sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yapıyorsun” ifadesi kullanılmıştır.	Tilki: – O hâlde nasıl yapıyorsun, bana da göster, demiş. Kekliği oyuna getirmiş, kandırmış.
Keklik, yere yatıp gözlerini kapatınca tilki hemen üzerine atlayıp onu yakalamış.	“Yatıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yatmış” kullanılmıştır. “Kapatınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kapatmış” kullanılmıştır. “Atlayıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “atlamış” kullanılmıştır.	Keklik, yere yatmış, gözlerini kapatmış. Tilki hemen üzerine atlamış, onu yakalamış.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Keklik kandırıldığını anlayınca: – Tilki baba, bakıyorum da iyi bir avcısın.	“Anlayınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “anlamış” kullanılmıştır. “Kandırıldığını” adlaşmış sıfat fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “kandırdı” ifadesi kullanılmıştır. Böylece edilgenlik etkenliğe dönüştürülmüştür. Buna uygun özne ve yüklem eklenmiştir. Bağlama uygun “ki” bağlacı eklenmiştir. İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. Yanına “demiş” yüklemi taşınmıştır.	Keklik anlamış ki tilki onu kandırdı. Şöyle demiş: – Tilki baba, bakıyorum da iyi bir avcısın.
Peki, beni yedikten sonra kendine “Aferin!” diyor musun, demiş.	“Demiş” yüklemi bir satır üstteki değişikliklerle işlevini yitirdiği için bu cümleden silinmiştir. “Yedikten sonra” zarf-fiilindeki “yedikten” ifadesi yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “yiyeceksin” kullanılmıştır. Bu değişikliğe uygun olarak sonraki cümlelerin yüklemi de “gelecek zaman haber kipi” ile çekimlenmiştir.	Peki, beni yiyeceksin. Sonra kendine “Aferin!” diyecek misin?
Tilki onaylayacak şekilde kafasını sallamış.	“Onaylayacak şekilde” sıfat-fiil grubu yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “onaylamış” ifadesi kullanılmıştır.	Tilki onaylamış, kafasını sallamış.
Keklik: – O zaman şimdi söyle, o güzel sesini ben de duyayım, demiş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Keklik: – O zaman şimdi söyle, o güzel sesini ben de duyayım, demiş.
Tilki “Aferin!” demek için ağzını açınca keklik uçup bir dalın üzerine konmuş ve: – Tilki baba, sana saf, bana da “uyanık” derler, demiş.	“Açınca” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “açmış” kullanılmıştır. “Uçup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uçmuş” kullanılmıştır.	Tilki “Aferin!” demek için ağzını açmış. Keklik uçmuş, bir dalın üzerine konmuş ve: – Tilki baba, sana saf, bana da “uyanık” derler, demiş.
Sonra da pır diye uzaklara uçup gitmiş.	“Uçup” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uçmuş” kullanılmıştır.	Sonra da “pır” diye uzaklara uçmuş, gitmiş.
Bir daha da tilkinin sözlerine kanmamış.	“Kanmamış” fiili anlamayı kolaylaştırmak amacıyla bitişiginde bir açıklayıcı ifadeyle kullanılmıştır.	Bir daha da tilkinin sözlerine kanmamış, inanmamış.
Gökten üç elma düşmüş: biri, keklige; biri, bu masalın ilk sahibine; biri de arkadaşlarını kandırmayanlara.	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: biri, keklige; biri, bu masalın ilk sahibine; biri de arkadaşlarını kandırmayanlara.

Ek 15. “Üç Arkadaş” Masalı Metin Uyarlama Çalışması

Tablo 8.15. *Üç Arkadaş masalı metin uyarlama çalışması*

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde kalbur ile su taşıdım, bir bahçe bile sulayamadım. Buğday ekтім, arpa bitti. Keçilerim sarpa gitti. Ne talihsiz insanmışım; zemherinin soğuşunda ateş, başımda bitti. “Ne yapayım da avunayım?” derken fikrim aklıma, dilim de bu masala yetti.	Formeller uyarlanmamıştır.	Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde kalbur ile su taşıdım, bir bahçe bile sulayamadım. Buğday ekтім, arpa bitti. Keçilerim sarpa gitti. Ne talihsiz insanmışım; zemherinin soğuşunda ateş, başımda bitti. “Ne yapayım da avunayım?” derken fikrim aklıma, dilim de bu masala yetti.
Zamanın birinde bir horoz ile tilki varmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Zamanın birinde bir horoz ile tilki varmış.
Horoz bir gün yüksek bir dala çıkmış.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Horoz bir gün yüksek bir dala çıkmış.
Bunu uzaktan gözleyen tilki koşa koşa gelmiş.	“Gözleyen” sıfat-fiili yerine basit çekimli fiil olan “görmüş” ifadesi kullanılmıştır. “Koşa koşa” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “koşmuş” kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Tilki bunu uzaktan görmüş, koşmuş, gelmiş.
Daldaki horozun karşısında durmuş ve başlamış “Pavuk pavuk!” diye ses çıkarmaya.	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	Daldaki horozun karşısında durmuş ve “Pavuk pavuk!” diye ses çıkarmaya başlamış.
Bunu duyan horoz, tilkiye: – Hayırdır tilki kardeş, beni mi çağırıyorsun, demiş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmıştır. Cümle sonundaki “demiş” yüklemi silinmiş, ilk cümleye “sormuş” eklenmiştir. “Duyan” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “duymuş” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliklere uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Horoz bunu duymuş, tilkiye sormuş: – Hayırdır tilki kardeş, beni mi çağırıyorsun?
Tilki de: – Evet, seni çağırıyorum horoz kardeş, demiş.	İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmıştır. Cümle sonundaki “demiş” yüklemi silinmiş, ilk cümleye “cevap vermiş” eklenmiştir.	Tilki de cevap vermiş: – Evet, seni çağırıyorum horoz kardeş.
– Ne yapacaksın beni?	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Ne yapacaksın beni?
– Seninle arkadaş olmak istiyorum, demiş tilki.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Seninle arkadaş olmak istiyorum, demiş tilki.
– Gözüme baka baka yalan söylüyorsun. Beni aşağı indirip yiyeceksin, demiş horoz.	“Gözüme baka baka” kalıp ifadesi zarf-fiil barındırdığı için seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir. “İndirip” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “indireceksin” kullanılmıştır.	– Yalan söylüyorsun. Beni aşağı indireceksin, yiyeceksin, demiş horoz.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
– Hayır, yemeyeceğim.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	– Hayır, yemeyeceğim.
Arkadaş olmak istiyorum, demiş tilki ısrarla.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Arkadaş olmak istiyorum, demiş tilki ısrarla.
– Nasıl inanayım sana?	Sözdizimsel değiştirme yapılarak devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.	– Sana nasıl inanayım?
Tilki, horoza şu cevabı vermiş: – İnan, inan. Emin ol ki sadece arkadaş olmak istiyorum.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Tilki, horoza şu cevabı vermiş: – İnan, inan. Emin ol ki sadece arkadaş olmak istiyorum.
Bu sözlerin üzerine horoz daldan inmiş, tilkiyle arkadaş olmuşlar.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bu sözlerin üzerine horoz daldan inmiş, tilkiyle arkadaş olmuşlar.
Beraberce az gitmişler, uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler.	Formeller uyarlanmamıştır.	Beraberce az gitmişler, uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler.
Bir de bakmışlar ki bir otlakta heybetli mi heybetli bir at, onları bekliyor.	“... mı ...” pekiştirme ifadesi hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bu kullanım yerine normal bir sıfat tamlaması kullanılmıştır. “Otlak” kelimesi yerine bu çalışmada diğer masallarda da kullanılan “çayır” kelimesi kullanılmıştır.	Bir de bakmışlar ki bir çayırda heybetli bir at, onları bekliyor.
Atı da kendilerine arkadaş etmişler.	“Kendi” dönüşlülük zahirinin kullanım seviyesi hakkında TYDOÖP’de herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Anlamayı kolaylaştırmak amacıyla kullanılmaması uygun bulunmuştur. Bunun için yüklem “yanlarına almışlar” şeklinde değiştirilmiştir.	Atı da yanlarına almışlar.
Üçü, gide gide bir nehrin kenarına gelmiş.	“Gide gide” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gitmişler” fiili ikileme şeklinde kullanılmıştır. Yüklemdeki kişi eki de çoğul hâle getirilmiştir.	Üçü, gitmişler, gitmişler bir nehrin kenarına gelmişler.
Nehrin suyu o kadar soğukmuş ki tam su içerlerken tilkinin kuyruğu donuvermiş.	“O kadar ... ki” ifadesi yerine miktar zarfı “çok” kullanılmıştır. “Tam ... iken” ifadesi seviye üstü olduğundan silinmiştir. “Donuvermiş” kurallı birleşik fiili yerine aynı kökten türeyen basit yapı fiil “donmuş” kullanılmıştır.	Nehrin suyu çok soğukmuş. Oradan su içmişler. O zaman tilkinin kuyruğu donmuş.
Bunu fark eden horoz ile at, tilkinin yanına koşmuşlar ve onu kurtarmışlar.	“Eden” sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “etmişler” ifadesi kullanılmıştır. Bu değişikliğe uygun söz dizimsel değiştirme yapılmıştır.	Horoz ile at bunu fark etmişler. Tilkinin yanına koşmuşlar ve onu kurtarmışlar.
Üç arkadaş altı ay gece, altı ay gündüz gitmişler.	Formeller uyarlanmamıştır.	Üç arkadaş altı ay gece, altı ay gündüz gitmişler.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Gide gide bir çobanla karşılaşmışlar.	“Gide gide” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “gitmişler” fiili ikileme şeklinde kullanılmıştır.	Gitmişler gitmişler, bir çobanla karşılaşmışlar.
Çoban; tilki, at ve horozu yan yana görünce “Bunlarda bir hâl var.” Diye onlara yaklaşmamış.	“Görünce” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “görmüş” kullanılmıştır. İç içe birleşik cümle kullanmamak adına cümleler ayrılmış, ön gönderim “şöyle” sözcüğüyle sağlanmıştır. “Diye” ifadesi yerine “çünkü” bağlacı kullanılmış “düşünmüş” fiili eklenmiştir.	Çoban; tilki, at ve horozu yan yana görmüş. Onlara yaklaşmamış. Çünkü şöyle düşünmüş: “Bunlarda bir hâl var.”
Bir süre sonra çoban; koyunları ağıla kapatmış, uyumuş.	Cümle korunmuştur. Hedef dil seviyesine uygundur.	Bir süre sonra çoban; koyunları ağıla kapatmış, uyumuş.
Uyandığında bir de bakmış ki bu üç arkadaş, hâlâ bir arada ve çok eğleniyorlar.	“Uyandığında” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “uyanmış” kullanılmıştır.	Uyanmış, bir de bakmış ki bu üç arkadaş, hâlâ bir arada ve çok eğleniyorlar.
Çoban iyice meraklanmış, bu üç hayvanın bunca farklılığa rağmen nasıl bu kadar iyi anlaştığına şaşır kalmış.	“Meraklanmak” yerine daha yüksek kullanım sıklığına sahip “merak etmek” ifadesi kullanılmıştır. “-A rağmen” dil yapısı hedef dil seviyesinde kullanılmaz. Bu sebeple cümleden silinmiştir. Bu ifadeye bağlı olan “bunca farklılık” tamlaması yerine “çok farklılar” şeklinde bir isim cümlesi yazılmıştır. “Anlaştığına” adlaşmış sıfat-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “anlaşırlar” ifadesi kullanılmıştır. “Şaşıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “şaşırmış” kullanılmıştır. Oluşturulan son cümleye özne eklenmiştir.	Çoban iyice merak etmiş. Bu üç hayvan çok farklılar. Nasıl bu kadar iyi anlaşırlar? Çoban şaşırmış, kalmış.
Dayanamayıp sormuş: – Üçünüz burada ne yapıyorsunuz?	“Dayanamayıp” zarf-fiili yerine aynı kökten basit çekimli fiil olan “dayanamamış” kullanılmıştır.	Dayanamamış sormuş: – Üçünüz burada ne yapıyorsunuz?
Tilki hemen atılmış: – Biz üç iyi arkadaşız.	“Atılmak” burada mecazi bir anlamda kullanılmaktadır. Bunun yerine bağlama uygun “cevap vermek” ifadesi kullanılmıştır.	Tilki hemen cevap vermiş: – Biz üç iyi arkadaşız.
Aylardır yollardayız ve ne zaman birimizin bir şeye ihtiyacı olsa diğeri ona yardım eder.	Cümleyi kısaltmak amacıyla “ve” bağlacı cümleden çıkartılmış ve cümle bağlacın olduğu yerden bölünmüştür.	Aylardır yollardayız. Ne zaman birimizin bir şeye ihtiyacı olsa diğeri ona yardım eder.
Atın sırtı kaşınsa horoz üzerine atlar, gagasıyla onu kaşır.	“-sa” biçimbirimi düzeye uygun olmasına rağmen cümleyi basitleştirmek amacıyla basit çekimli fiil kullanılmıştır.	Atın sırtı kaşınır, horoz üzerine atlar, gagasıyla onu kaşır.

ÖZGÜN METİN	İŞLEM	UYARLANMIŞ METİN
Horoz yorulsa at, onu sırtında taşır.	“-sA” biçimbirimi düzeye uygun olmasına rağmen cümleyi basitleştirmek amacıyla basit çekimli fiil kullanılmıştır.	Horoz yorulur, at onu sırtında taşır.
Ormandaki en kestirme yolları da ben bilirim.	“Kestirme yol” yerine eş anlamlısı “kısa yol” ifadesi kullanılmıştır.	Ormandaki en kısa yolları da ben bilirim.
Onları gideceğimiz yere en kurnaz planlarla ben götürürüm, demiş.	“Gideceğimiz yere” sıfat-fiil barındıran tamlama ifadesi yerine basit bir isim olan “hedefe” kelimesi kullanılmıştır.	Onları hedefe en kurnaz planlarla ben götürürüm, demiş.
Uzun süredir onları izleyen çoban, bu üç arkadaşın dayanışmasına hayran kalmış ve onları çiftliğe yerleştirmiş.	Çoban kelimesini niteleyen sıfat-fiil grubu “uzun süredir onları izleyen” ifadesi seviye üstüdür. Cümleden çıkarıldığında anlam değişmediği için silme işlemi gerçekleştirilmiştir.	Çoban, bu üç arkadaşın dayanışmasına hayran kalmış ve onları çiftliğe yerleştirmiş.
Çoban anlamış ki tek başına güçlü olmaktan daha güçlü bir şey var: O da güçlerini birleştirip birlikten doğan kuvvetle yükünü azaltmak.	“Birleştirip” zarf-fiili yerine aynı kökten isim-fiil olan “birleştirmek” kullanılmıştır. Bağlama uygun “ve” bağlacı eklenmiştir. “Birlikten doğan kuvvetle” ifadesi sıfat-fiil barındırdığı için seviye üstüdür. Bunun yerine “bu kuvvetle” sıfat tamlaması kullanılmıştır.	Çoban anlamış ki tek başına güçlü olmaktan daha güçlü bir şey var: O da güçlerini birleştirmek ve bu kuvvetle yükünü azaltmak.
Tilki, horoz, at ve çoban tüm farklılıklarına rağmen o çiftlikte mutlu bir şekilde yaşamışlar.	“-A rağmen” dil yapısı hedef dil seviyesinde kullanılmaz. Bu sebeple cümleden silinmiştir. Bu ifadeye bağlı olan “tüm farklılıklar” tamlaması yerine “çok farklıymışlar” şeklinde bir isim cümlesi yazılmıştır. Bağlama uygun “ama” bağlacı eklenmiştir.	Tilki, horoz, at ve çoban çok farklıymışlar. Ama o çiftlikte mutlu bir şekilde yaşamışlar.
Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu dört arkadaşın başına; biri, anlatanın başına; biri de arkadaşlarına hep destek olanların başına...	Formeller uyarlanmamıştır.	Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu dört arkadaşın başına; biri, anlatanın başına; biri de arkadaşlarına hep destek olanların başına...

Ek 16. “Ciğer” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Azdan çoktan, hoppala hoptan; sana bir mintan yaptırayım çerden çöpten, ilikleri karpuz kabuğundan, düğmeleri turptan. Haydi, o zaman masalımı dinle. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde; ben diyeyim yüz yıl, siz deyin bin yıl önce küçük bir kasabada, bir ana ile kızı beraber yaşarmış.

Günlerden bir gün, kadın ciğer yemek istemiş. Kadın, kızının eline birkaç kuruş para vermiş. Onu ciğer almak için göndermiş. Kızını tembih etmiş, uyarmış.

Ciğeri al. Sonra gölde yıka ve doğruca eve getir. Tamam mı kızım?

Sonra, kızcağız çarşıya gitmiş ve ciğeri almış. Göle götürmüş ve güzelce yıkamış. Kız ciğeri sudan çıkarmış. O anda bir leylek gelmiş. Ciğeri kızın elinden almış. Hemen göğe yükselmiş. Kız, leyleğin arkasından bağırması:

– Ciğerimi bana geri ver! Ah leylek, anam ciğer yemek istedi. Bana çok kızacak.

Leylek de ona şöyle demiş:

– Karnım çok aç. Sen bana arpa ver, ben de sana ciğeri geri vereyim.

Sonra kız çiftçiye gitmiş.

– Çiftçi amca, bana biraz arpa ver. Ben de onu leyleğe götürüyüm. Leylek de bana ciğer versin, ben de ciğeri alayım, anama götürüyüm, demiş. O zaman çiftçi, şu cevabı vermiş:

– Akşama et pişireceğim. Bana baharatçıdan biraz baharat al, sana arpa vereyim.

Kız hemen gitmeye başlamış. Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş. Sonunda baharatçıya ulaşmış.

Baharatçı amca, bana biraz baharat ver, çiftçi amcaya vereyim. Çiftçi amca bana biraz arpa versin. Arpayı leyleğe götürüyüm. Bana ciğeri geri versin. Ben de ciğeri alayım, anama götürüyüm, demiş.

Olur ama bir şartım var. Ayakkabılarım eskidi, bana bir ayakkabı getir. Sana baharat veririm, demiş baharatçı.

Kız baharatçıdan çıkmış, ayakkabıcıya gitmiş:

Ayakkabıcı amca, bana bir ayakkabı ver. Onu alayım, baharatçıya götürüyüm. Baharatçı bana baharat versin, onu çiftçiye vereyim, çiftçi de bana biraz arpa versin. Arpayı leyleğe götürüyüm. Leylek de bana ciğeri geri versin. Ciğeri alayım, anama götürüyüm, demiş.

Ayakkabıcı şu cevabı vermiş:

– Sen önce bana bir öküz derisi getir, o zaman ben de sana ayakkabıyı veririm.
Bunun üzerine kız, dericiye gitmiş:

Derici amca, bana bir öküz derisi ver. Ayakkabıcıya götürüyüm. Ayakkabıcı bana ayakkabıyı versin. Onu baharatçıya götürüyüm, baharatçı bana baharat versin. Baharatı çiftçiye vereyim. Çiftçi de bana biraz arpa versin. Arpayı leyleğe götürüyüm. Leylek de bana ciğeri geri versin. Ben de ciğeri alayım. Anama götürüyüm, demiş.

Olur ama önce bana bir öküz postu getir. Ben de senin için onu işleyeyim derisini vereyim, diye cevap vermiş derici.

Bunun üzerine kız, bir öküze gitmiş.

– Öküz, bana bir post ver. Dericiye götürüyüm. O da postu işlesin, bana deriyi versin, onu ayakkabıcıya götürüyüm. Ayakkabıcı bana ayakkabıyı versin, onları baharatçıya götürüyüm. Baharatçı bana baharat versin, onu çiftçiye vereyim. Çiftçi de bana biraz arpa versin. Arpayı leyleğe götürüyüm. Leylek de bana ciğeri geri versin. Ben de ciğeri alayım, anama götürüyüm, demiş.

Öküz şöyle demiş:

– Sen bana saman getir, ben de sana bir post vereyim.

Kız bunun üzerine bir rençpere gitmiş, şunları söylemiş:

Rençper amca, bana biraz saman ver. Öküze götürüyüm. Öküz bana bir post versin, postu dericiye götürüyüm. O da postu işlesin. Bana deriyi versin. Ayakkabıcıya götürüyüm. Ayakkabıcı bana ayakkabıyı versin, baharatçıya götürüyüm. Baharatçı bana baharat versin. Baharatı çiftçi babaya vereyim. Çiftçi de bana biraz arpa versin. Arpayı leyleğe götürüyüm. Leylek de ciğeri bana geri versin. Ben de ciğeri alayım, anama götürüyüm, demiş.

Rençper amca, küçük kızı çok sevmiş ve ona şöyle demiş:

– Elimi öp, başına koy. Ben de sana saman veririm.

Eee, saygı her kapıyı açar. Küçük kız, rençper amcanın bu isteğini hemen yapmış.

Samanı öküze götürmüş. Öküzden postu almış, dericiye götürmüş. Dericiden deriyi almış, ayakkabıcıya götürmüş. Ayakkabıcıdan ayakkabıları almış, baharatçıya götürmüş. Baharatçıdan baharatı almış çiftçiye vermiş, çiftçiden arpayı almış leyleğe götürmüş.

Leylek, arpayı yemiş, ciğeri kıza geri vermiş. Kız, o sırada leyleği yakalamış ve ona şöyle demiş:

İzinsiz aldın ya ciğerimi
 Bilmeden bendeki değerini
 Başkasının canını yakmazsan
 Salıveririm ben de seni

Leylek, bir daha hiç kimsenin malını izinsiz almayacağım, demiş. Kız da onu affetmiş, salmış. Ciğeri almış, annesine götürmüş. Annesi, ciğeri güzelce pişirmiş, sofraya koymuş. Sonunda ana ve kız muratlarına ermişler. Ciğeri afiyetle yemişler, bitirmişler.

Gökten üç elma düşmüş:

Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de akıllanan leyleğimizin başına...

Bağlantı adresi:

https://youtu.be/xsYYgZENwUo?si=M98Q4rQ_0uNVsAak

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

- A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

Tablo 8.16. “Ciğer” masalı görsel destekli sözlük

“Ciğer” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Arpa	Buğday gibi bir bitki
	Baharat	Yiyecek ve içeceklere hoş koku ve tat vermek için eklenir. Tarçın, karanfil, zencefil, karabiber vb. maddeler
	Ciğer	Hayvanın karaciğerinden yapılan yemek
	Çarşı	İçinde çeşitli dükkânların bulunduğu alışveriş yeri
	Çiftçi	Geçimini toprağı ekip ürün olarak sağlayan kişi
	Deri	İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tabaka, cilt

	Göl	Etrafı toprakla çevreli geniş ve derin su kaynağı
	Kuruş	Lira'dan küçük para birimi
	Leylek	Uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş
	Öküz	Çift sürmekte, kağı çekmekte kullanılan, etinden yararlanan, erkek sığır
	Post	Tüylü hayvan derisi
	Rençper	Tarla, bağ, bahçe ve toprak işlerinde ağır işleri yapar. Irgat.
	Saman	Hayvanlar yer. Buğday sapı.
	Saygı	Birine dikkatli ve düzgün davranmak, hürmet, ihtiram.

	Sofra	Yemek yeme yeri. Sofra üzerinde yemek yenir.

Ek 17. “Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Az sürdüm, uz sürdüm; dere tepe düz sürdüm. Altı ay, bir güz sürdüm. Geri döndüm baktım ki arkadan ekin gövermiş, geçmiş. Bir orak aldım, yanaştım ekine. Biraz biçtikten sonra belim ağrıdı. Dinleniverdim yorgunluk alametiyle. Sonra bir çilli tavuk ile karşılaştım. Bu tavuğun beş yavrusu varmış. Çilli tavuk yavrularıyla bütün gün yem bulmak için gezer. Kış günlerinde kar, fırtına varmış. Bu yüzden çilli tavuk ve yavruları için yem bulmak çok zormuş. Gel zaman git zaman, uzun ve soğuk bir kıştan sonra, sonunda ilkbahar gelmiş.

Bizim çilli tavuk şöyle düşünmüş. Şu tarlaya az buğday ekeyim, kışın kolayca yavrularımı besleyeyim. Tek başıma bunu yapamam. “Komşularımdan yardım isteyeyim.” Komşularını tek tek düşünmüş. İlk önce kazın yanına gelmiş ve ona seslenmiş:

– Kaz kardeş, ben buğday ekeceğim ama yardım lazım. Sen bana yardım et, ben de sana yardım ederim. Bu işi daha kolay yaparız. Bana yardım eder misin, demiş.

Kaz:

– Çok işimiz var, gelemem, demiş.

Çilli tavuk buna üzülmüş. Bu kez tavşana gitmiş. Tavşan kırlarda zıp zıp zıplamış. Tavşana yetişmek kolay olmamış. Nefes nefese kalmış ama sonunda ona yetişmiş ve şöyle seslenmiş:

– Tavşan kardeş, tavşan kardeş! Benim yardıma ihtiyacım var. Gel, bana biraz yardım et. Buğday ekeceğim. Ben de sana yardım ederim, yalnız olmuyor.

– Aaa, olmaz!.. Bir tavşan hep dolaşmalı. Benim gezmem lazım, ben gelemem, demiş tavşan. Sonra zıp zıp zıplamış, gitmiş.

Tavuğun bir komşusu da ördekmiş. Çilli tavuk düşünmüş: Ördeğin de yanına gideyim.

– Ördek kardeş, senden yardım istiyorum. Yavrularım küçük. Kış gelecek. Onlara yemek hazırlamam lazım. Buğday ekeceğim. Tek başıma olmuyor. Bana yardım eder misin? Ben de sana yardım ederim, demiş.

Ördek:

– Vak vak vak!.. Sen işine bak. Ben de gelemem, işlerim var, demiş.

Çilli tavuk ördeğin cevabına da üzülmüş. Horozdan yardım istemeyi düşünmüş.

– Horoz kardeş, ben kışa hazırlık için buğday ekmek istiyorum. Tek başıma da olmuyor. Bana yardımcı olur musun? Ben de sana yardımcı olurum, demiş.

Horoz:

– Üürü üüü!.. Başka tarafa yürü! Ben gelemem. Yorgunum, çalışmam, demiş.

Tavuğa kimse yardım etmemiş. Tavuk toprağı karıştırmaya başlamış. Gece gündüz çalışmış. Toprağı karıştırmış. Buğday ekmiş. Günler geçmiş.

Buğdayların başakları çıkmış. Sonunda hasat zamanı gelmiş.

Çilli tavuk yine sırayla komşuları gezmiş. Buğdayları biçmek için hepsinden yardım istemiş. Ama yine hiçbiri, çilli tavuğa yardım etmemiş.

Çilli tavuk “Kimse gelmedi. O zaman bu işi ben yapayım.” demiş. Çalışmaya başlamış. Buğdayları biçmiş. Az az değirmene taşımış. Çok yorulmuş. Sonra biraz dinlenmiş.

Az biraz dinlendikten sonra değirmenden un almış. Un ile hamur yoğurmuş. Ekmek pişirmiş. Ekmekleri sıra sıra dizmiş. Komşularına gitmiş:

– Kaz kardeş, ben buğdayımı ektim. Hasat ettim. Öğüttüm. Eve un getirdim. Ekmek pişirdim.

Ekmekleri yiyeceğim. Bana yardımcı olur musun, demiş.

Kaz,

– Olurum tabii, hemen gelirim, demiş.

Sonra, bizim çilli tavuk komşusu tavşana gitmiş:

– Tavşan kardeş, ben buğdaylarımı öğüttüm, ekmek pişirdim. Ekmekleri yiyeceğim. Bana yardımcı olur musun, demiş.

– Aaa! Olurum, olurum, senin ekmeklerini yemek isterim, demiş.

Tavuk bu kez de ördeğe sormuş:

– Ördek kardeş, ben ekmek pişirdim. Artık bunları yemek lazım. Bana yardımcı olur musun?

Ördek:

– Gelirim tabii, yardımcı olurum, demiş.

Çilli tavuk en son horoza gitmiş:

– Horoz kardeş, ben buğdayları öğüttüm. Ekmekleri pişirdim. Artık yeme zamanı geldi. Gel bizimle ye, demiş.

Horoz da çilli tavuğa:

– Tabii, tabii gelirim, yerim, demiş. Hepsi hemen çilli tavuğun evine gitmişler.

Çilli tavuk:

– Ben bunları ekdim, biçtim, değirmende un öğüttüm. O zaman hepinizin işi vardı. Şimdi yemek için hepiniz buradasınız.

Tarlada izi olanın
Harmanda yüzü olur,
Çorbada tuzu olanın
Yemekte sözü olur

demiş. Çilli tavuğun arkadaşları hatalarını anlamışlar. Bir sonraki yıl çilli tavuğa yardım etmek için söz vermişler. Çilli tavuk da arkadaşlarını sofrasına almış.

Gökten üç elma düşmüş: Biri, alın teriyle ekmeğini kazanan çilli tavuğun, biri, bu masalı dinleyenlerin diğeri de arkadaşlarına yardım eden herkesin başına.

Bağlantı adresi:

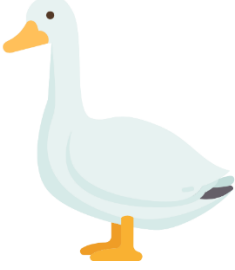
<https://youtu.be/QdydmJgSEdw?si=l0nmOAi0dP4YU5WC>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.
- A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

Tablo 8.17. “Çilli Tavuk ve Yavruları” masalı görsel destekli sözlük

“Çilli Tavuk ve Yavruları” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Başak	Arpa, buğday gibi bitkilerde baş kısım
	Buğday	Un yapımında kullanılan tanelerini taşıyan başakları olan, tek yıllık bitki
	Çil	Küçük lekeler, benekler. Çilli : Tüyünde küçük benekler bulunan (hayvan)
	Çorba	Sebze ya da et, tavuk vb. malzeme kullanılarak hazırlanan sıcak, sulu yemek
	Değirmen	İçinde öğütme işi yapılır. Buğday öğütülür. Su değirmeni su ile çalışır. Yel değirmeni rüzgar ile çalışır.
	Ekmek	Temel besin maddesi. Un ile yapılır. Undan yapılan hamurun pişirilmesiyle elde edilir.
	Hamur	Ekmek, börek vb. yiyeceklerin pişirilmeden önce unun bir sıvı ile yoğrulmasıyla elde edilen hali
	Hasat	Ürün kaldırma, ekin biçme, tarladan toplama işi.
	Hata	Yanlış, yanlışlık

	Horoz	Tavuğun erkeği olan kümes hayvanı.
	Kaz	Genellikle beyaz veya boz renkli, uzun boyunlu, suda ve karada yaşayan, uçan, yabani veya evcil kuş
	Komşu	Yanında ya da yakınında yaşayan kimse
	Nefes Nefese Kalmak	Soluğu tıkanacak gibi olmak
	Öğütmek	Bir araçla ezerek un durumuna getirmek
	Ördek	Ayakları perdeli, evcil ve yabani türleri olan bir hayvan
	Sofra	Yemek yeme yeri. Sofra üzerinde yemek yenir.
	Söz	Bir işi yapacağını kesinlikle bildirmek
	Tarla	Tarıma elverişli olan sınırlı kara parçası

	Tavşan	Eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanılan bir tür hayvan
	Tuz	Kokusu olmayan, yiyeceklere lezzet katan billursu madde
	Un	Öğütölmek suretiyle toz hâline getirilmiş olan tahıl
	Yem	Hayvanlar için saklanan kışlık yiyecek

Ek 18. “Hediye” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Evvel zamanda iken, kalbur samanda iken; yol az iken, uz iken; anam evde yok iken... Karatavuk kömürcü, saksağan berber iken; at ekmekçi, köpek demirci iken... Deve terzi, horoz tellal iken... Tavuk saatçi, eşek tuzcu iken... Tilki simsar, kedi çuhadar iken bir masal duydum kimlerden? Aldım, cebime koydum, tutup size getirdim.

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; pireler berber, develer tellal iken, ben ninemin beşiğini tıngır mıngır salları iken uzak ülkelerden birinde bir padişah ve kızı yaşamış.

Padişahın kızı ile üç kişi evlenmek istemiş. Üç gencin babaları aynı gece padişahın yanına gitmiş. Ama hiç kimse, padişaha bunu söyleyememiş. Bu kişiler padişahla konuşmak için beklemişler. Hepsi diğeri gitsin diye beklemiş. Epey zaman geçmiş. Sonra içlerinden biri “Bunlar galiba gitmeyecek, en iyisi ben söyleyeyim.” diye düşünmüş ve şöyle demiş:

– Padişahım! Allah'ın emri, peygamberin kavli ile kızınızı oğluma istemeye geldim.

Diğeri babalar bunu duymuş:

– Ee, biz de kızınızı istemeye geldik, demişler.

Padişah bunları duymuş. Şöyle demiş:

– Gençler buraya hediyeler getirsin. Biri en iyi, en güzel hediye getirecek. Kızımı ona veririm.

Sabah olmuş. Delikanlılar erkenden kalkmışlar. Yola düşmüşler, gitmeye başlamışlar. Yol üçe ayrılmış. Bunun üzerine üç delikanlı farklı yollardan gitmiş.

Bir delikanlı bir yere varmış. Orada bir adam “Hünerli at, hünerli at!” diye bağıyor.

– Delikanlı, atın hüneri nedir, diye sormuş.

– Ata binersin. Nereye gitmek istiyorsun? At hemen seni oraya götürür.

– Bundan daha iyi hediye olmaz, demiş delikanlı.

Diğeri delikanlı da gezmiş, gezmiş. Bir adam görmüş. Adam “Hünerli ayna, hünerli ayna!” diye bağıyor.

– Aynanın hüneri nedir, diye sormuş.

Adam:

– Dünyada ne görmek istersin? Ayna sana onu gösterir, diye cevaplamış.

Delikanlı aynayı almış.

Sonuncu delikanlı da yolda bir adam görmüş. Adam “Ecel için elma, ecel için elma!” diye bağıyor.

– Bunun hüneri nedir, diye sormuş.

Adam:

– Mesela biri ölüyor. Bu elmayı yesin. Hemen iyileşir, diye cevaplamış.

Delikanlı elmayı almış.

Sonra üç delikanlı da yola düşmüş, gitmeye başlamış. Biraz gittikten sonra yolları birleşmiş. Hediyelerin hünerlerini sormuşlar.

– Senin hediyenin hüneri nedir?

Kimi görmek istersin? Bu ayna sana onu gösterir.

– Senin hünerin nedir?

Bu elmanın suyu şifadır. Bir hastayı ölümden kurtarır. Hasta hemen iyileşir.

– Senin hünerin nedir?

Bu ata bin. Nereye gitmek istersin? Bu at seni hemen oraya götürür.

Bunun üzerine üç delikanlı şöyle demişler:

– Aynaya bakalım. Padişahın kızı ne durumda, öğrenelim.

Aynaya bakmışlar. Padişahın kızı son nefesini veriyor, ölmek üzere.

– Neden burada duruyoruz?

Atlı delikanlı “Benim ata binelim, bizi oraya ulaştırır.” demiş.

Öteki de şöyle demiş:

– Benim elma da ilaçtır. Hemen gidelim. Elmayı padişahın kızına verelim.

Hızla ata binmişler. Yola düşmüşler, gitmeye başlamışlar. Saraya gelmişler.

Padişaha şöyle söylemişler:

– Aynaya baktık, gördük. Kızınız hasta. Bu atla geldik, bu elma da şifadır, demişler.

Elmanın suyunu kızın ağzına damlatmışlar, padişahın kızı dirilmiş, kalkmış.

Bunun üzerine üç delikanlı tartışmaya başlamış.

Atın sahibi:

– Benim atım sayesinde buraya geldik.

Aynanın sahibi:

– Padişahın kızının hastaydı. Benim aynam sayesinde gördük.

Elmanın sahibi de:

– Benim elmam sayesinde padişahın kızı yaşıyor, demiş.

Bunun üzerine üçü birden padişaha dönmüş:

– Padişahımız, hangimiz kızınızla evlenmeye daha uygun, diye sormuşlar.

Padişah üçüne de teşekkür etmiş ve kızıyla görüşmek için onlardan izin istemiş. Üç genç, dışarı çıkmış. Padişah, kızıyla görüşmüş ve gençleri tekrar içeri çağırmış.

– Gençler, hepiniz kızım için büyük fedakârlık yaptınız, özveri gösterdiniz. Ancak iki kalp de isterse o zaman sevgi olur. İki kalp isterse her şekilde kavuşur, at sadece bir araçtır. İki kalp isterse her şekilde görüşür, ayna lazım değildir. Bir tek ölüme çare olmaz. Kızıma bu elma şifa oldu. Kızım da isterse, kızım elmanın sahibine uygundur.

Kız ile elmanın sahibi delikanlı evlenmişler ve ömür boyu mutlu yaşamışlar. Padişah, diğer iki gence de birer sandık altın vermiş. Onların gönüllerini almış, onları hediyesiyle mutlu etmiş. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.

Bağlantı adresi:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.44. Olumlu ve olumsuz görüşleri ayırt eder.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.

A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

Tablo 8.18. “Hediye” masalı görsel destekli sözlük

“Hediye” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Çare	Bir sonuca varmak, engelleri kaldırmak için tutulan yol
	Delikanlı	Genç erkek
	Ecel	Hayatın sonu, ölüm zamanı
	Fedakarlık	Özveri, bir amaç için kendi çıkarından vazgeçme
	Hüner	Beceri, ustalık. Hünerli: Becerikli
	Kalp	Yürek, iç, gönül
	Özveri	Fedakarlık, bir amaç için kendi çıkarından vazgeçme
	Padişah	Bir ülkenin hükümdarı, sultan.
	Sandık	Tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası, kasa
	Son nefesini vermek	Ölmek
	Şifa	Hastalığın bitmesi, sağlık

Ek 19. “Hoşaf” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Kırk kartal, dal tartar; kartal kalkar, dal sarkar. Fare kaçır, kuş kovalar. Tombul kuş, arabaya koş. İstanbul’un şekeri, arabanın tekeri... Tekerek mekerek, eve geldim sekerek. Ninem lokma pişirmiş, sayısını şaşırmış. Üçe beş dedi, kuruya yaş dedi. Kara kedi, beyaz kedi, lokmaları bir bir yedi. Şaştım, koştum, hamdım, piştım. İşte size bir masal getirdim.

Bir varmış bir yokmuş. Bir köyde bir karı ve koca varmış. Adam çalışıyor, para kazanıyor ve bu parayla hep altın alıyor. Günler geçmiş. Adamın da parası artmış. Kocaman bir torba dolusu altını olmuş. Ancak bu durumu karısı hiç öğrenmemiş. Adam bu kadar zengin ama hiç para harcamaz. Onların komşuları da bu karı ve kocaya üzülür, onlara yardım etmek isterler.

Komşulardan biri, bir gün, kadına:

– Şu ipi al da kocana bir çift çorap ör. Yazık, yırtık çorapla işe gidiyor, demiş.

Akşam olmuş. Kadın kocasına çorap örmeye başlamış. Aradan zaman geçmiş, adam karısına:

– Hanım, çorap ne oldu, ördün mü, demiş.

Kadın:

– Ah bey, ah! Ben çorabı örmeyi bitirdim. Ama kıvılcık bir ibibik kuşu, çorabı aldı, kaçtı, demiş.

Adam bunun üzerine çok endişelenmiş. “Bu ibibik, benim altınları da bulmasın...” diye düşünmüş. Altınları, evdeki ocağın altına saklamaya karar vermiş. Adam altınları saklamış, o zaman karısı onu görmüş. Ama kadının gözleri iyi görmez, biraz bozukmuş. Bunun için onları çil çil altın değil, hoşaflık kayısı sanmış.

Aradan zaman geçmiş, ramazan ayı gelmiş. Kadın, hoşaf yapmak için altınları çıkarmış, kazana atmış. Üzerine de su ve şeker koymuş, bir güzel kaynatmış. “Bu kadar çok hoşafı kim içecek? En iyisi dağıtayım, sevaptır.” demiş. Bütün köylüye hoşafı dağıtmış. Köylüler birer tas hoşaf almış. Bin bir dua ve teşekkürle oradan ayrılmışlar.

Hoşaftaki altınları satmışlar. Evlerini barklarını yapmışlar, durumları düzelmiş. Altınlar komşulara dağılmış. Ama adam bunun için karısına hiç kızmamış. Çünkü köylülerin mutluluğunu görmüş, dualarını duymuş. Bu yüzden karısını affetmiş. Adam paylaşmanın tadına varmış. Bir daha cimrilik yapmamış ve şunları söylemiş:

Çil çil altınları sakladım

Köşedeki ocağın altına
Bir bir girdi de hoşafa
Dağıldı konu komşuya
Varsın iyilik yerini bulsun
Şifa olsun derdi olana

Bağlantı adresi:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

Tablo 8.19. “Hoşaf” masalı görsel destekli sözlük

“Hoşaf” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Altın	Kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element; zer (simgesi Au).
	Cimri-cimrilik	Elindeki parayı harcamaya kıyamayan; eli sıkı, pinti, varyemez
	Çorap	Pamuk, yün gibi maddelerden örülen, ayağa giyilen giyecek
	Dua	Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, Allah’tan dilek
	Hoşaf	Meyvenin şekerli suyla kaynatılmasıyla yapılan bir tatlı içecek
	İbibik kuşu	Çavuş kuşu, uzun yay biçimli gagalı, güvercinden küçük, kısa kanatlı bir kuş; hüthüt
	Kayısı	Sıcak veya ılık iklimlerde yetişen, açık turuncu renkte, tek ve sert çekirdekli tatlı meyve

	Kaynatmak	Bir sıvıyı ısıtarak buhar durumuna geçirip fokurdamasını sağlamak
	Kazan	Çok miktarda yemek pişirmeye veya bir şey kaynatmaya yarayan büyük, derin kap
	Kızıl	Parlak kırmızı renk
	Ocak	Üzerine koyulan kapta yemek pişirmeye yarayan araç
	Ramazan ayı	Ay takviminin dokuzuncu ayı, üç ayların sonuncusu, oruç tutulan ay
	Sevap	Hayırlı bir davranış karşısında Tanrı tarafından verileceğine inanılan ödül
	Şifa	Hastalığın bitmesi, sağlık
	Tadına varmak	Bir şeydeki güzelliği kavramak, anlamak
	Tas	Genellikle içine sulu şeyler konulan kap, derin tabak
	Torba	İçine bir şeyler konulan, çeşitli büyüklükte olabilen taşıma gereci

Ek 20. “Kaplumbağa Yavrusu” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Bir varmış bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. Develer tellal iken, pireler berber iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken, ninem beşikte şingir mıngır oynar iken küçücük bir kaplumbağa yavrusu varmış. Bu kaplumbağa yavrusu, bir gün annesiyle gezmeye çıkmış.

Etrafta dolaşmış, annesine dönmüş:

– Şurada yemek gördüm, onu alabilir miyim, diye sormuş.

Annesi de:

– Git ama çabuk dön, demiş.

Kaplumbağa yavrusu, o yemeği almaya gitmiş. Aradan çokça zaman geçmiş. Yavrusu gecikmiş. Bu yüzden anne telaşlanmış, merak etmeye başlamış. Bir süre daha bekledikten sonra bakmış olacak gibi değil, yavrusunu bulmak için yollara düşmüş, gitmeye başlamış. Yavrusunu aramış, aramış. O zaman bir inek görmüş. Ona sormuş:

– İnek kardeş, buralarda küçük bir kaplumbağa yavrusu gördün mü?

O sırada inek şapır şupur, hapur hupur karpuzunu yiyor.

– Hımm, bir düşüneyim.

Karşıdaki karpuz tarlasında bir kaplumbağa gördüm.

Galiba, onun yanında da kurt ya da tilki gibi bir hayvan daha vardı. Tam hatırlayamadım, demiş.

Anne kaplumbağa bu sözleri duymuş:

– Eyvah! O hayvan benim yavrumu yemesin, demiş. Yola koyulmuş, gitmeye başlamış. Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. Altı ay bir güz gitmiş, Sonunda karpuz tarlasına ulaşmış. Tarlanın her tarafına bakmış. Fakat tarlada sadece eşek varmış.

Eşegin yanına gitmiş. Eşek güzel sesiyle şarkı söylüyor.

– Eşek kardeş, eşek kardeş! Buralarda küçük bir kaplumbağa gördün mü, diye sormuş.

Eşek, önce kulaklarını dikmiş, “Aaa iii!..” demiş.

– Gördüm gördüm ama sen biraz geciktin. Senin kaplumbağa, az önce yanında bir tilki ile şu tepeye çıktı, demiş.

Anne kaplumbağa, hemen o tepeye ilerlemiş. Biraz gitmiş, sonra bir sincap ile karşılaşmış. Sincap ağacın tepesinde, minicik ağzıyla fındık yiyor. Sincap, kaplumbağanın telaşlı halini görmüş:

– Kaplumbağa kardeş, acelen ne böyle, nereye gidiyorsun, diye sormuş.

Anne kaplumbağa:

– Hiç sorma sincap kardeş, yavrumu tilki kaçırmış. Onu arıyorum, demiş.

Sincap fındığı bırakmış, şöyle demiş:

– Sen hiç üzülme kaplumbağa kardeş. Şimdi ben ona bir oyun oynayacağım.

Hem yavrunu kurtaracağız hem de tilkiye iyi bir ders vereceğiz.

Daha sonra da bir zıplayışta ağaçtan inmiş ve kaplumbağaya dönmüş:

– Sen şu çalıların arkasına saklan ve beni bekle, demiş. Sonra da iki zıplayışta yavru kaplumbağa ile tilkinin yanına gitmiş. Tilkiyi görmüş:

– Hey, tilki kardeş! Sana güzel haberlerim var, demiş.

Tilki:

– Sözü nü çabuk söyle. Benim işim var, diye cevap vermiş.

Sincap şöyle demiş:

– Gel, bak. Şurada bir tavuk var. Evinden kaçmış. Tam senin ağzına layık. Gidelim, kaçıralım, güzel bir ziyafet çek. O yavru kaplumbağayı da şuraya sakla, onu sonra yersin.

Tilki tavuk sözünü duymuş. Artık duramaz. Hemen sincabın yanına koşmuş:

– Hadi, şu tavuğu görelim, demiş.

Sincap önde, tilki arkada, bir ağacın altına gitmişler.

Tilki sormuş:

– Hani, tavuk nerede?

Sincap cevap vermiş:

– Şurada, bak, otların arasında saklanıyor. Haydi git, yakala.

Tilki, otların arasına dalmış. Dalmış ama o anda “Ahh, vayy, of” diye acıyla bağırılmış.

Tavukları yakalayacağım diye otların arasına girmiş ama orası büyük dikenlerle doluymuş.

Bu dikenler tilkinin vücuduna batmış. Sincap şöyle demiş:

– Bu sana iyi bir ders olsun. Bundan sonra kimseye kötülük yapma. Hele de küçük kişilere asla yapma.

Anne kaplumbağa ile yavrusu sevinçle evlerine dönmüşler.

Gökten üç elma düşmüş. Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de yavru kaplumbağanın başına...

Bağlantı adresi:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

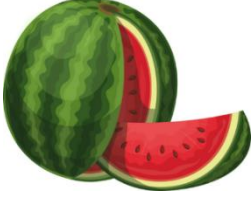
A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

Tablo 8.20. “Kaplumbağa Yavrusu” masalı görsel destekli sözlük

“Kaplumbağa Yavrusu” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Ağzına layık olmak	Bir yiyeceğin çok lezzetli ve tatlı olduğunu söylemek için kullanılan bir söz
	Çalı	Böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapları odunsu bitki
	Diken	Bazı bitkilerde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntı
	Eşek	Kısa bacakları ve uzun kulakları olan, yük taşımada ve binek amaçlı olarak yararlanılan bir hayvan
	Fındık	Aynı adı taşıyan ağaççığının sert kabuğunun içinde bulunan yağlı ürünü
	Güz	Sonbahar
	İnek	Etinden ve sütünden yararlanılan dişi sığır
	Kaplumbağa	Çok sert ve kemiksi bir kabuk içinde yaşayan, ağır ağır yürüyen, dört ayaklı, sürüngen hayvan; tosbağa.

	Karpuz	Çekirdekleri siyah, dış kabuğu sert ve yeşil olan, sulu, tatlı bir yaz meyvesi
	Kulak	İşitmemizi ve dengemizi sağlayan organ
	Kurt	Köpekgillerden, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan; börü
	Sincap	Ağaçlarda yaşayan, genellikle meyveyle beslenen, çok tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir hayvan
	Tarla	Tarıma elverişli olan sınırlı kara parçası
	Tavuk	Yumurtasından ve etinden yararlanılan bir kümes hayvanı
	Tilki	Köpekgillerden, uzun kuyruklu, ağız ve burnu uzun ve sivri, kürkü beğenilen bir memeli
	Ziyafet çekmek	Konukları yemekli ağırlamak

Ek 21. “Karavezir” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken eski hamam içinde... Bir birim, gölgede kilim... Kilimde bir kız, ağzında sakız, gözleri boncuk boncuk, gül dalında bir tomurcuk... Bu kızın adı Pullu. Tuttu beni okuttu, sırma saçlar dokuttu. Sonra da alladı pulladı, İstanbul’a yolladı. Dizim dizim dizilir İstanbul’un atları, süzüm süzüm süzülür martıların kanatları. Toplanmışsa muhabbet dostları, anlatalım biz de bu masalı.

Bir zamanlar ülkenin birinde bir padişah varmış. Bir gün, bu padişahın yanına bir derviş gelmiş. Padişaha misafir olmuş. Padişah dervişini ağırlamış, misafir etmiş. Ona ikramda bulunmuş. Bir kese altın vermiş, onu göndermiş. Derviş padişaha dönmüş ve şöyle demiş:

– Padişahım, herkes ne yaparsa kendine yapar, döner dolaşır yine kendine yapar.

Derviş, o günden sonra her gün gelir, aynı sözü söyler, gider. Padişah da her seferinde ona bir kese altın verir. Derviş de bu altınları fakir fukaraya dağıtır.

Padişahın bir de Karavezir’i varmış. Bu Karavezir çok kötü kalpliymiş. Derviş ile padişahın dostluklarını kıskanmaya başlamış. Her gün gelmiş, dervişini padişaha kötülemiş. Sonunda padişah ona inanmış. Padişah, dervişten kurtulmak istemiş.

Hemen bir plan hazırlamış. Eline kâğıt almış. Bir şeyler yazmış. Padişah adamlarını çağırmış. Dervişini getirmelerini söylemiş. Derviş, padişahın yanına gitmiş:

– Derviş Baba! Sen bu kâğıdı al, fırıncıya götür. Fırıncı senin hayatının sonuna kadar ekmeğini verecek, demiş.

Derviş Baba dua etmiş. Kâğıdı almış, katlamış, sonra da cebine koymuş. Saraydan ayrılmış, yola koyulmuş, gitmeye başlamış.

Yolda Karavezir ile karşılaşmış. Biraz sohbet etmişler. Karavezir, Derviş Baba’ya sormuş:

– Nereye gidiyorsun böyle?

– Padişah bana şu kâğıdı verdi. Ben bu kâğıdı fırıncıya götüreceğim. O da hayatımın sonuna kadar ekmeğimi verecek, demiş.

Karavezir hemen bir şeytanlık düşünmüş. Derviş Baba’ya şöyle demiş:

– Sen o kâğıdı bana ver! Benim çocuklarımla karnı aç. Fırıncı bizim ekmeğimizi versin. Derviş, cömert bir adammış. Karavezir’e kâğıdı uzatmış:

– Al bakalım, kimse kimsenin hakkını yiyemez, demiş.

Karavezir hemen fırına gitmiş. Kâğıdı fırıncıya vermiş. Fırıncı kâğıdı okumuş. Hemen adamlarına seslenmiş:

– Bu adamı tutun, kör, susuz bir kuyuya atın, demiş.

Karavezir çok ağlamış ama adamlar onun sözünü dinlememiş. Adamlar Karavezir’i kör, susuz bir kuyuya atmışlar. Aslında padişah o kağıda “Bu adamı kör kuyuya atın!” yazmış.

Padişah ertesi gün Karavezir’i etrafta görememiş, çok merak etmiş. Padişahın adamları her yeri aramış. Fakat kimse Karavezir’i bulamamış. Padişah, şaşkın şaşkın düşünüyor, o zaman birden derviş gelmiş. Padişah, dervişi karşısında görmüş, çok şaşırmış:

– Kâğıdı fırıncıya verdin mi, diye sormuş.

Derviş de şöyle cevap vermiş.

– O kâğıdı Karavezir elimden aldı, fırıncıya o götürdü.

Karavezir’e ne olmuş? Padişah o anda bunu anlamış. Padişah dervişe şöyle demiş:

– Derviş Baba, sen haklıymışsın. Bana şöyle dedin. “Herkes ne yaparsa kendine yapar, döner dolaşır yine kendine yapar.” Ben çok utandım. Hakkını helal et, demiş.

Bizim masalımız da burada bitmiş. Ancak insanlar şu sözü yüzyıllarca söylemiş:

Her ne ise kişinin niyeti

Olur bir gün onun akıbeti

Hiçbir kötülüğün fendi

Yenemez güzel bir kalbi

Bağlantı adresi: <https://youtu.be/LGMIrs5Z3hg?si=mBf30ehnJCV6XqWf>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

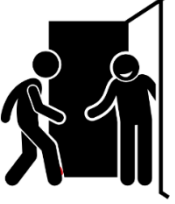
A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

Tablo 8.21. “Karavezir” masalı görsel destekli sözlük

“Karavezir” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Akıbet	Bir iş veya durumun sonu veya sonucu
	Cep - Cebine koymak	Elbiselerde bir şey koymak için yapılan girinti. Cebine koymak: Ceplerine bir şeyler doldurmak
	Cömert	Para ve malını esirgmeden veren; açık elli, eli açık, bonkör
	Derviş	Alçak gönüllü ve her şeyi hoş gören, yoksulluğu, çilekeşliği benimsemiş kimse.
	Dua	Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, Allah'tan dilek
	Fakir-fukara	Maddi durumu yetersiz olan, parası olmayan kişi
	Fırıncı	Fırın işleten kimse. Ekmek yapan veya satan kişi
	Hak	Pay

	İkramda bulunmak	Bir şey ikram etmek, sunmak, vermek
	Kalp	Yürek, iç, gönül
	Karnı aç olmak	Acıkmış, yeme ihtiyacı olmak
	Katlamak	Kâğıt, kumaş vb. nesneleri üst üste kat oluşturacak biçimde bükme
	Kese	Cepte taşınan, içine para, altın vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba
	Kıskanmak	Bir başkasının üstün durumda görünmesine dayanamamak
	Kör kuyu	Suyu kurumuş, su çıkmayan, susuz kuyu

	Kötü kalpli	Herkesin kötülüğünü isteyen, başkaları için kötülük düşünen; fena kalpli.
	Misafir	Konuk.
	Niyet	Amaç, plan, karar
	Padişah	Bir ülkenin hükümdarı, sultan.
	Saray	Hükümdarların, padişahların, kralların yaşadığı görkemli yapı
	Şaşkın	Düşünceleri dağılmış, karışmış, sersem.
	Şeytan-şeytanlık	Şeytan olma durumu, şeytanca davranış
	Utanmak	Onursuzca veya gülünç duruma düşmekten üzüntü duymak, mahcup olmak
	Vezir	Devletin yüksek görevlerinde bulunan ve paşa denilen kimse.

Ek 22. “Karga Ağası” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit oynarken eski hamam içinde... Nerede var, nerede yoksa... Bir sinek vızıldadı havada. Derisini sattık yüz binlerce liraya. Kemiklerinden bir köprü kurduk Çukurova’ya. Ne dün ne demin, bugüne bugün iki adam geçti. Biri zayıf, biri şişman. Biri dost, biri düşman. Geçen de pişman, geçmeyen de...

Bir varmış bir yokmuş. Allah’ın kulu çokmuş. Bir karı ve koca varmış. Bu karı koca çok fakirmiş. Bir gün, bu karı koca tarlaya mısır ekmiş. Mısırları büyümüş, ürünleri çok olmuş. Ancak kargalar sürekli mısırları yemek için gelmiş. Adam da sürekli kargaları kovalamış. Bazen de kargalara sopayla vurmuş. Bu kargaların bir de ağası varmış. Karga ağası bir gün adamın yanına gelmiş:

– Kargalarımı vuruyorsun, onlara vurma!

Mısırları kargalarım yedi. Hasat zamanı mısırlarının hakkını sana öderim, demiş.

Günler geçmiş, gitmiş. Hasat zamanı gelmiş. Çiftçi bir de bakmış ki hasat etmek için bir tane bile mısır yok. Kargalar bütün mısırları yemişler. Adam bunun üzerine karga ağasının yanına gitmiş. Karga ağası da mısırların yerine ona bir eşek vermiş ve şöyle demiş:

Bu eşek eve gidene kadar sürekli yürüsün. Sakın ha durdurma! Eve gideceksin. O zaman onu bağla! Sonra göreceksin. Eşekten altınlar dökülecek.

Adam, eşiği almış, yola düşmüş, gitmeye başlamış. Karga ağasının sözlerini dinlemiş, eşekle hiç durmamışlar, hep yürümüşler. Eve varmışlar. Adam eşiği bağlamış. Birden eşekten altınlar dökülmeye başlamış. Adam altınları toplamış, karısına şöyle demiş:

– Bu altınlarla idare et. Sen sık sık hamama gidiyorsun. Sakın ola bu eşiği yanında götürme.

Karısı da şöyle demiş:

– Sen hiç merak etme, onu bir yere götürmem.

Birkaç gün sonra adamın bir işi çıkmış, şehre gitmiş. Kadın, onun gitmesini fırsat bilmiş, hamama gitmiş. Kadın hamama yürümek istememiş. Kocasının uyarısını unutmuş. Eşiği de yanına almış.

Hamamcıya şöyle demiş:

– Eşiğim sana emanet. Hiç durmasın, hep yürüsün.

Hamamcı, eşegi götürmüş, bir yere bağlamış. Bir de bakmış ki eşekten altınlar dökülüyor. Bunun üzerine o eşegi almış, yerine başka bir eşek bağlamış.

Kadın hamamdan çıkmış, hamamcı kadına farklı eşegi vermiş. Kadın bu farkı anlamamış. Dosdoğru evine gelmiş. Eve gelmişler. Eşek durmuş. Ama eşekten altınlar dökülmemiş. Kadın, işte o zaman anlamış ki hamamcı eşegi değiştirmiş.

Aradan biraz zaman geçmiş. Kadının kocası şehirden dönmüş. Kadın:

– Aman efendi, başıma ne geldi biliyor musun? Bugün hamama gittim. Eşegi yanımda götürdüm. Hamamcı eşegi değiştirmiş. Şimdi ne yapacağız, demiş.

Adam epeyce bir zaman düşünmüş. Sonra kalkmış, karga ağasının yanına gitmiş. Ona olayları anlatmış. Karga ağası bu sefer ona bir sofraya vermiş:

– Bu sofrayı al, acıktın mı, o zaman yere ser. İçinde bir kırbaç var. O kırbaçı al, sofraya vur. O zaman, sofraya türlü türlü yemekle dolar, demiş.

Adam sofrayı almış, sevinçle yola çıkmış. Eve gelmiş, sofrayı yere sermiş. Sonra da elindeki kırbaçı sofraya vurmuş. O anda sofranın üstü yemeklerle dolmuş. Bunları karısıyla beraber yemiş. Sonra da karısına dönmüş ve şöyle demiş:

– Sakın bu sofrayı bir yere götürme! Eşegi kaybettik, bunu da kaybetmeyelim.

Karısı da karşılık vermiş:

– Sen hiç merak etme, onu bir yere götürmem.

Aradan günler geçmiş. Kadın bir gün şunu duymuş. Padişahın hanımı ve kızları topluca yemek yiyecekler, eğlenecekler.

Şöyle düşünmüş:

– Ben bu sofrayı oraya götüreyim. Üzerini donatayım. Herkes benim soframın hünerini görsün.

Zaman gelmiş. Kadın sofrayı yanına almış, gitmiş.

Elindeki sofrayı yere sermiş, kırbaçı vurmuş. Sofra yemeklerle dolmuş.

Aslında hamamcı kadını takip etmiş. Misafirler gelmiş. Kadın misafirleri karşılamış. O zaman hamamcı sofrayı başka bir sofraya ile değiştirmiş.

Eğlence bitmiş. Kadın sofrayı da almış, eve gelmiş. Akşam sofrayı sermiş ama üstüne yemekler dolmamış. Olayları anlamış ama bir kere iş işten geçmiş. Bunu da kocasına anlatmış.

Adam, karısına kızmış.

– Ben sana sofrayı hiçbir yere götürme demedim mi? Niye götürdün?

Adam yine derin derin düşünmüş. Karga ağasının yanına gitmiş. Olayları anlatmış. Karga ağası bu sefer adama altın bir tokmak vermiş. Şöyle demiş:

Tokmağa “Vur!” de, tokmak vurmaya başlar. Tokmak kimin elinde? Ona vurmaya başlar.

Adam, tokmağı eve götürmüş, saklamış. Hamamcı, bu sefer de tokmağın peşine düşmüş, tokmağı çalmak istemiş. Gizlice eve girmiş, tokmağı almış. Tam tokmağı çalacak, o anda hamamcıyı yakalamışlar. Bizim adam, hemen tokmağa “Vur!” diye seslenmiş.

Tokmak, adamın tepesine tepesine vurmaya başlamış. Bunun üzerine hamamcı, af dilemiş, yalvarmaya başlamış:

– Bu tokmağın sahibi kim? Allah aşkına gelsin bunu durdursun, diye bağırmış.

Adam gelmiş, hamamcının karşısında durmuş:

– Bu tokmağı durdururum ama sen de bana eşeğimi ve soframı vereceksin, demiş.

Hamamcı bunu kabul etmiş. Adam da tokmağı durdurmuş. Hamamcı da gitmiş, eşeği ve sofrayı adama getirmiş. Böylece adam hem eşeğine hem de sofrasına kavuşmuş.

Dünya malı gezer dururmuş elden ele,

Binip sırtına tutunurmuş bir yele,

Ulaştırmış bir gün gerçek sahibine.

Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de kimin muradı varsa onun başına...

Bağlantı adresi: <https://youtu.be/t88bpluLUho?si=ds3dTR8uz7Sq3RAQ>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.

A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

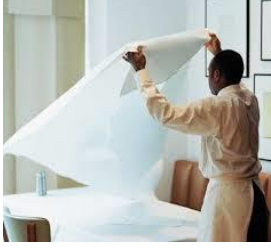
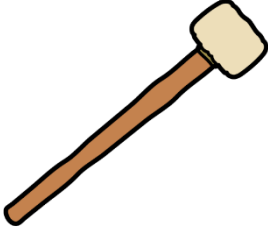
A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.

Tablo 8.22. “Karga Ağası” masalı görsel destekli sözlük

“Karga Ağası” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Acıkmak	Yemek yeme ihtiyacı duymak
	Af dilemek	Özür dilemek
	Ağa	Halk arasında sayılan ve sözü geçen kişi
	Altın	Kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element; zer (simgesi Au).
	Donatmak	Gerekli şeyleri sağlamak, teçhiz etmek
	Eşek	Kısa bacakları ve uzun kulakları olan, yük taşımada ve binek amaçlı olarak yararlanılan bir hayvan
	Fakir	Maddi durumu yetersiz olan, parası olmayan kişi
	Hamam-hamamcı	Sıcak suyun hep hazır olduğu, yıkanılacak yer. Hamamcı : Hamam görevlisi

	Hasat	Ürün kaldırma, ekin biçme, tarladan toplama işi.
	Hüner	Beceri, ustalık.
	İdare etmek	Tutumlu kullanmak, yetmek, yetiştirmek
	Karga	Kanatları geniş, tüyleri kara renkte bir tür kuş
	Kırbaç	Tek parça deri veya uzun esnek bir değneğin ucuna sırim bağlanarak yapılmış vurma aracı
	Kovalamak	Kaçanın arkasından koşmak, yakalamaya çalışmak
	Mısır	Gövdesi boğumlu ve kalın, yaprakları şerit biçiminde, yaprakla gövde arasında koçan biçiminde olan bir bitki; darı.
	Misafir	Konuk.
	Sahip	Bir ürün, taşınmaz bir mal üzerinde mülkiyeti olan kimse
	Sakın	"Korkulacak bir durum olmasın" anlamında kullanılan bir ünlem, asla

	Sermek	Düz bir yere yaymak
	Sofra	Yemek yeme yeri. Sofra üzerinde yemek yenir.
	Sopa	Kalın değnek
	Tarla	Tarıma elverişli olan sınırlı kara parçası
	Tokmak	Ağaçtan yapılmış iri çekiç
	Ürün	Doğadan elde edilen, üretilen yararlı şey; hasılat, mahsul
	Varmak	Ulaşmak
	Yel	Rüzgar

Ek 23. “Koca Nine ile Tilki” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli

Sözlük

Bir varmış bir yokmuş. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde... Deve tellal iken, manda berber iken; annem kaşıқта, babam beşikte iken... Ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları iken, babam düştü beşikten, alnını yardı eşikten. Annem kaptı maşayı, babam kaptı küreği; gösterdiler bana, kapı arkasındaki köşeyi.

Bir zamanlar köyün birinde, bir koca nine yaşar. Bu ninenin bir ineği varmış. Nine bu inekten süt sağıar, o sütü satar, geçinir.

Bir gün, koca nine ineğinin sütünü sağmış, kovayla bahçenin ortasına koymuş, işine gitmiş. Dönmüş ve bakmış ki süt yok, kova boş. Bu olay tekrar tekrar olmuş. Bizim koca nine iyice sinirlenmiş. Ama sütler nasıl kayboluyor, anlamamış. Bir sabah sütü sağdıktan sonra, kovayı yine bahçenin ortasına bırakmış ve bir köşeye gizlenmiş. Beklemeye başlamış. Bir de ne görsün? Tilki kovanın yanına gelmiş, sütü içiyor.

Koca nine, tilkinin arkasından yaklaşmış, kaçmasın diye tilkiyi kuyruğundan yakalamış. Tilki can havli ile kaçmaya çalışmış, o zaman kuyruğu kopmuş ve ninenin elinde kalmış. Tilki, koca nineye yalvarmış:

– Nine, nine kuyruğumu ver!

Nine de şöyle demiş:

– Yok, vermem. Sen benim sütümü nasıl içersin?

Tilki yine şöyle yalvarmış:

– Nine, nine kuyruğumu ver.

Nine de o zaman şunu demiş:

– Git, sütümü getir, sana kuyruğunu vereyim.

Tilki, koyuna gitmiş:

– Koyun kardeş, koyun kardeş bana süt ver. Nineye vereyim, kuyruğumu alayım, diye yalvarmış. Koyun da:

– Sen git, bana ot getir, ben de sana süt vereyim.

Tilki çayıra gitmiş:

– Çayır, çayır! Sen bana ot ver. Otu koyuna vereyim. Koyun bana süt versin.

Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin.

Çayır demiş ki:

– Git, bana evden çocukları getir.

Üstümde oynasınlar, zıplasınlar. Ben de sana ot vereyim.

Tilki çocuklara gitmiş:

– Çocuklar çocuklar! Gelin çayırda oynayın, çayır bana ot versin. Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin. Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin.

Çocuklar da şöyle demişler:

– Git, bize şeker getir, oynayalım.

Tilki bakkala gitmiş:

– Bakkal kardeş, bakkal kardeş! Bana şeker ver, çocuklara vereyim. Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin. Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin. Sütü nineye vereyim, nine de bana kuyruğumu versin.

Bakkal şöyle demiş:

– Git, bana yumurta getir, sana şeker vereyim.

Tilki, tavuklara gitmiş:

– Çilli çilli tavuklar! Bana yumurta verin, bakkala vereyim. Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim. Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin. Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin. Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin, demiş.

Tavuklar da bunun üzerine şöyle demişler:

– Git bize mısır getir, sana yumurta verelim.

Tilki mısır tarlasına gitmiş:

– Tarla, tarla! Bana mısır ver, tavuklara vereyim. Tavuklar bana yumurta versin, bakkala vereyim. Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim. Çocuklar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin. Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin. Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin, demiş.

Tarla şöyle demiş:

– Git bana su getir, sana mısır vereyim.

Tilki dereye gitmiş:

– Dere, dere! Bana su ver, tarlaya vereyim. Tarla bana mısır versin, tavuklara vereyim. Tavuklar bana yumurta versin, bakkala vereyim. Bakkal bana şeker versin, çocuklara vereyim. Çocuklar çayırda oynasın. Çayır ot versin, koyuna vereyim. Koyun bana süt versin, nineye vereyim. Nineden kuyruğumu alayım.

Dere de tilkiye şöyle demiş:

– Beni temizle, ben de sana su vereyim. Bunun üzerine tilki deredeki çer çöpü temizlemeye başlamış. Tilki dereyi temizlemiş. O zaman dere ona suyu vermiş.

Tilki suyu almış, tarlaya vermiş. Tarladan mısırı almış, tavuklara vermiş. Tavuklardan yumurta almış, bakkala vermiş. Bakkaldan şeker almış, şekerini çocuklara vermiş. Çocuklar çayırdan hep birlikte oynamışlar. Çayırdan otu almış, koyuna vermiş. Koyundan sütü almış, nineye vermiş. Nine de ona kuyruğunu geri vermiş. O günden sonra tilkinin aklı başına gelmiş.

Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatanın; biri, dinleyenlerin; biri de tilkinin başına...

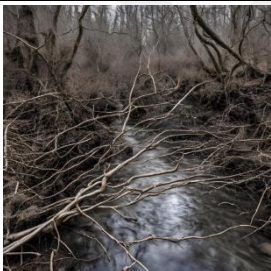
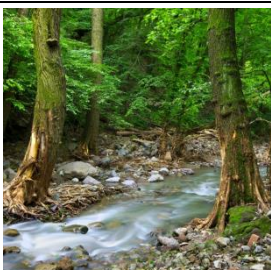
Bağlantı adresi:

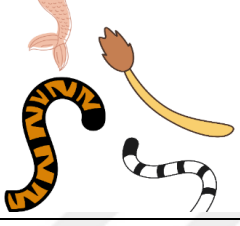
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
- A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.
- A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.
- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

Tablo 8.23. “Koca Nine ile Tilki” masalı görsel destekli sözlük

“Koca Nine ile Tilki” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Aklı başına gelmek	Davranışlarının yanlışlığını anlamak, doğru yolu bulmak
	Bakkal	Yiyecek, içecek ve çeşitli ihtiyaç malzemelerinin satıldığı yer
	Çayır	Üzerinde gür otlar çıkan düz ve nemli yer
	Çer çöp	Çalı çırpı kırıntısı
	Dere	Küçük akarsu
	Geçinmek	Yaşamak için gerekeni sağlamak
	İnek	Etinden ve sütünden yararlanılan dişi sığır

	Kova	Genellikle sıvı şeyler taşımaya yarayan üstünden kulplu kap
	Koyun	Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan
	Köy	Genellikle kırsal kesimlerde bulunan ve sakinleri tarım veya hayvancılıkla geçinen küçük yerleşim birimi
	Kuyruk	Hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ.
	Mısır	Gövdesi boğumlu ve kalın, yaprakları şerit biçiminde, yaprakla gövde arasında koçan biçiminde olan bir bitki; darı.
	Ot	İlkbaharda çıkıp bir iki mevsim sonra kuruyan küçük yeşil bitkiler
	Sağmak	İnekten süt almak
	Su	Temel yaşam kaynağı olan sıvı

	Süt	Koyun, keçi, inek vb. hayvanlardan elde edilen beyaz renkli yağlı sıvı
	Şeker	Şeker katılarak yapılan tatlı yiyeceklerin ortak adı
	Tarla	Tarıma elverişli olan sınırlı kara parçası
	Temizlemek	Temiz duruma getirmek
	Yumurta	Dişi kuş, balık ya da tavuk benzeri hayvanların ürettikleri, yenilmeye ya da üremeye yarayan oval şekilli yiyecek

Ek 24. “Kurt ile Üç Öküz” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Az gittim, uz gittim, dere tepe düz gittim. Çayır çimen geçerek, lale sümbül biçerek, soğuk sular içerek altı ayla bir güz gittim. Bir de dönüp ardıma baktım ki ne göreyim? Gide gide bir arpa boyu yol gitmişim! Ee ben de ne yapayım; buldum bir köşe, başladım masala.

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Çayır çimenlerde üç öküz ot yiyor. Biri beyaz, biri siyah, diğeri de kızılmış. Günlerden bir gün, bu öküzleri bir kurt izlemeye başlamış. Kurt, öküzlerin yanına nasıl gidecek, düşünmüş. Öküzlerin üçüne birden saldıramaz. Çünkü onların sivri boynuzları arasında ölür. Kurt bunu biliyor. Düşünmüş düşünmüş kurdun aklına bir fikir gelmiş. Dedesi eskiden ona şöyle demiş: “Önce parçala, sonra ye.” Kurt bu sözü hatırlamış. Beyaz ve kızıl öküze doğru seslenmiş:

– Şu siyah öküzün rengi ne kadar çirkin, sizin güzelliğinizi bozuyor. Ben bunun icabına bakayım, onu yok edeyim. İster misiniz? Bu çayırlar da tamamen size kalsın, demiş.

Öküzler, bu teklifi hemen kabul etmişler. Kurt da siyah öküzü oracıkta yemiş.

Aradan birkaç gün geçmiş. Kurt, bu defa da kızıl öküzün yanına gelmiş. Beyaz öküz hakkında konuşmaya başlamış:

– Bak kızıl öküz, şu beyaz öküz hep gururlanıyor. “Benim rengim beyazdır” diyor. Sen hiç sesini çıkarma, bir şey söyleme. Ben şimdi onun icabına bakarım, onu yok ederim. Böylece bütün otlar da sana kalır.

Bu fikir, kızıl öküzün çok hoşuna gitmiş. Kurdun teklifini kabul etmiş. Böylece kurt, beyaz öküzü de bir güzel yemiş.

Aradan birkaç gün geçmiş. Kurt tekrar dönmüş ve kızıl öküzün yanına yaklaşmış, şöyle demiş:

– Şu güzelim otlar burada duruyor, onları beğenmez çiğnersin, öyle mi? Gel bakalım yanıma, şimdi sıra sende.

Zavallı öküz çok yalvarmış, yakarmış fakat bir türlü sonuç alamamış. Kurt onu da yiyecek. Kızıl öküz bunun üzerine kurda dönmüş. Şöyle demiş:

– İzin ver de dünyaya bir nasihat edeyim, öğüt vereyim.

Kurt da izin vermiş.

Öküz:

– Ey bu dünyadakiler! Benim hâlimden ibret alın, ders çıkarın. Ben şimdi öleceğim, sanmayın. Siyah öküz öldü. Aslında ben de o gün öldüm. Ama haberim bile olmadı, anlamadım.

Öküz sözlerini bitirmiş, kurt onu hemen afiyetle yemiştir. O günden sonra üç öküzün hâli herkese ders olmuş. Kötülük iyilerin hepsini birden yenemez. O zaman onları böler ve öyle yenmeye çalışır.

Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu masalı anlatana; biri, dinleyenlere, biri de birlik ve beraberliğin kıymetini bilene...

Bağlantı adresi: https://youtu.be/_q4pIjdx7As?si=JaAseSLDfhp5jBYz

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.

A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.

A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

Tablo 8.24. “Kurt ile Üç Öküz” masalı görsel destekli sözlük

“Kurt ile Üç Öküz” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Afiyet	Ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı, sıhhatli olma durumu
	Boynuz	Bazı hayvanların başında bulunan, tırnaksı bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatallı korunma organı
	Çayır	Üzerinde gür otlar çıkan düz ve nemli yer
	Çirkin	Hoş, iyi, güzel olmayan
	Gururlanmak	Kendini beğenmek
	İbret almak	Ders almak
	İcabına bakmak	Bir kimseyi yok etmek, ortadan kaldırmak.
	İzin vermek	Birini bir şey yapmada serbest bırakmak
	Kızıl	Parlak kırmızı renk
	Kurt	Köpekgillerden, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan; börü
	Nasihat etmek	Öğüt vermek

	Oracıkta	Orada
	Öğüt vermek	Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için yol göstermek, nasihat etmek.
	Öküz	Çift sürmekte, kağını çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, erkek sığır
	Parçalamak	Parçalara ayırmak, parça parça etmek
	Saldırmak	Zarar verici bir davranışta bulunmak; hücum etmek
	Sanmak	Herhangi bir şeyin zihinde kurulduğu gibi gerçekleştiğine inanmak; zannetmek, farz etmek
	Sıra sende	Bir işin yapılış zamanının karşındaki kişiye geçtiğini anlatmak için kullanılan söz
	Sivri	Ucu keskin ve batıcı olan
	Teklif	Birinden bir iş isteme, önerme
	Yakarmak	Israrlı bir biçimde istemek; yalvarmak
	Yalvarmak	Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek

Ek 25. “Nohut Oğlan” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit atarken eski hamam içinde... Aç tavuk, düşünde darı görürmüş. Hastalar dersin nârı görürmüş. Ben de ben olalı her gece sarı görürüm. Yumurta sarısı mı desem, kanarya sarısı mı desem, altın sarısı mı desem? Ne desem, ne desem? Sarı mı dedin sarı, sarıyı görünce erir dağların karı! Mademki altınlar sarı, sarılar da altın olsa. Ne küp kalsa ne külek, ağzı beraber dolsa. Bununla bir şehir yaptırsam köyü beraber, seksen sekiz oda boyu beraber. İçinde bahçesi, suyu beraber. Vah neyleyim? Yürekte var, elde yok!.. Dört bin devem olsa bir düz ovada. Yirmi bin kuşum uçsa havada. Beş on batman yağ eritsem tavada.

Böyle olsa ile bulsa bir araya gelse. Seyreyle sen gümbürtüyü, amma velakin lafla peynir gemisi yürümez ki koca koca sal yürüsün. Yürüse yürüse yine masal yürür! İyisi mi köşkü, sarayı bir yana; kurmayı, kuruntuyu öbür yana bırakalım da biz kendi ocağımızın başına oturup kendi keyfimize bakalım, masalımızı anlatalım.

Bir varmış bir yokmuş. Bir zamanlar, çiftçi bir aile varmış. Bunların çocukları yokmuş. Adam ve kadın bu durumdan dolayı çok üzgünmüş. Adam gündüzleri tarlaya gider, kadın da öğlen eşine yemek götürür. Bir yandan da şöyle düşünür: “Keşke bir çocuğum olsa...”

Bir gün şöyle demiş: “Allah’ım bana bir çocuk ver, nasip eyle istersen nohuttan daha küçük olsun.”

Ertesi gün öğle yemeği zamanı gelmiş. Kadın, yemek yapmak için mutfığa girmiş. Nohut pişirmek için tencerenin kapağını açmış. Bir de ne görsün? Nohutlardan biri, küçük bir oğlan olmuş. Dile gelmiş, konuşmaya başlamış:

– Anne, yemekler hazır ne zaman hazır olacak? Onları babama ben götüreyim, demiş.

Kadın, minicik oğlanın kocaman gözlerine şaşkın şaşkın bakmış. Hiçbir şey söyleyememiş.

Nohut oğlan:

– Anne ben götüreyim, anne ben götüreyim, anne ben götüreyim, diye ısrar etmiş. Kadın cevap verene kadar nohut oğlan, tencereden çıkmış. Mutfak masasından zıplamış. Anahtar deliğinden hoop diye hemen bahçeye atlamış. Oradan da derelerden sel gibi, tepelerden yel gibi geçmiş. Babasının tarlasına gitmiş.

Kadının şaşkınlıktan dili tutulmuş, konuşamamış. Yemekleri almış, kocasının yanına doğru gitmeye başlamış, yola koyulmuş. Yolda nohut oğlanı düşünmüş, öyle ilerlemiş. Tarlaya gelmiş. Heyecanla kocasının yanına yaklaşmış:

– Pişirmek için nohut ısladım. Nohutlardan biri çocuğa dönüştü, demiş.

Adam bunu duymuş, şaşkınlıktan şapkasını yere düşürmüş. Bu sözlere inanamamış. Düşünmüş. Nohut nasıl bir çocuğa dönüşür? Ancak karısını üzmemek için susmuş, sesini çıkarmamış.

Bu sırada nohut oğlan, babasının tarlasındaki öküzün kulağına girmiş. Babası tarlayı bu öküzle sürecekti. Adam, öküze seslenmiş:

– Öküz arkadaş, haydi tarlayı sürelim,

Öküzün kulağındaki nohut oğlan da seslenmiş:

– Haydi, sürelim arkadaş!

Nohut oğlan konuşmuş, öküz kızmaya başlamış. Tarlayı sürmemiş.

Adam söylenmiş:

“Allah Allah, bu öküze neler oluyor? Ne yapacağım? Şaşırdım.”

Adam fark etmiş ki öküzün kulağından bir ses geliyor. Bir dal parçasını öküzün kulağına doğru uzatmış. Bunun üzerine nohut oğlan, öküzün kulağından çıkmış, otların içine saklanmış.

Adam görmüş ki nohut oğlan öküzün kulağından fırlamış, kaçmış. O zaman çok şaşırmış. Sonra karısının sözleri aklına gelmiş. Pişman olmuş çünkü ona inanmamış. Anlamış ki, insan bir şeyi çok istemeli ve inanmalı. O zaman bu istek bir nohut tanesinde can bulur, gerçekleşir.

Adam ve kadın nohut oğlanı, çok sevmişler. Nohut oğlan da akıllı bir çocuk olmuş. Annesini, babasını hiç üzmemiş. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.

Gökten üç elma düşmüş. Biri bu masalı anlatana; biri, dinleyenlere; biri de hayallerine inananlara...

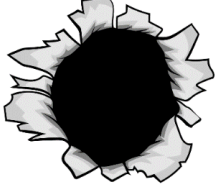
Bağlantı adresi:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.
- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.
- A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

Tablo 8.25. “Nohut Oğlan” masalı görsel destekli sözlük

“Nohut Oğlan” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Akıllı	Gerçekleri görüp ona göre davranan ya da konuşan
	Anahtar deliği	Kapı üzerinde anahtarın girmesi için bulunan boşluk
	Bahçe	Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen açık alan
	Çiftçi	Geçimini toprağı ekip ürün alarak sağlayan kişi
	Dal	Ağacın gövdesinden ayrılan kollar
	Delik	Dar, küçük açıklık
	Israr etmek	Bir konuda, bir düşüncede sürekli direnmek, ayak diremek
	Kulak	İşitmemizi ve dengemizi sağlayan organ

	Mutfak	Yemek pişirilen yer
	Nohut	Yuvarlak taneli, yemeği yapılan bir bitki
	Öğlen (Öğle)	Günün ortası
	Öküz	Çift sürmekte, kağı çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, erkek sığır
	Şapka	Başa takılan giysi
	Şaşkın	Düşünceleri dağılmış, karışmış, sersem.
	Tarla	Tarıma elverişli olan sınırlı kara parçası
	Tencere	İçinde yemek pişirilen kapaklı kap

Ek 26. “Şemşirak Taşları” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer cirit atarken eski hamam içinde... Bir serçe kanadını kırk katıra yüklettim. Ne az gittim ne uz gittim, Kafdağı’na ilettim. Bir nefeste erittim o dağların karını. Dikilmedik ağacın, orada yedim narını. Eğrilmedik iplikle ne çulhalar dokudum! A dedim, be dedim. Dağı taşı okudum. Bir sinek, bir kartalı sallayıp vurdu yere. Yalan değil gerçektir. Yer yarıldı birdenbire. Kerpiç koydum kazana, poyraz ile kaynattım. “Nedir?” diye sorana bu masalı anlattım.

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde padişahın biri, bir cami yaptırmış. Bir gün padişah, camiden çıkıyor. O zaman Hızır Aleyhisselam gelmiş ve şöyle demiş:

– Bu cami çok güzel oldu ama şemşirak taşları eksik. O taşlarla her taraf ışıltılı olur. Şemşirak taşları çok parlak ve güzeldir, cami daha da güzel olur.

Padişah merak etmiş ve sormuş:

– Bu şemşirak taşları nerededir?

Hızır cevaplamış:

– Bu taşlar Hint’tedir.

Sonra gözden kaybolmuş.

Padişah, oğullarını yanına çağırması, meseleyi anlatmış. Büyük oğlu ile ortanca oğlu, taşları bulmak ve getirmek için gönüllü olmuşlar. Küçük oğlan ise deli dolu biriymiş. O yüzden onu çok önemsememişler. Ağabeyleri yola çıkmış. Sonra küçük oğlan da babasının yanına gitmiş. Taşları aramak istiyorum, demiş. Babası:

– Oğlum sen yapamazsın. Sen öyle şeyleri bilmezsin. Sen o yolları gidemezsin, demiş ama küçük oğlan kararını değiştirmemiş. Babası ona da bir at vermiş ve oğlan yola koyulmuş, gitmeye başlamış.

Küçük oğlan az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. İleride, yol ayrımında ağabeylerine ulaşmış. Yol ayrımında bekliyorlar. O sırada Hızır gelmiş. Onlara sormuş:

– Nereye gidiyorsunuz?

Padişahın büyük oğlu durumu Hızır’a söylemiş.

Hızır, yolların sonunu oğlanlara anlatmış:

– Bu yola git, gelirsin. Şu yola git, oradan da gelirsin ama şu sağdaki yola git, belki gelemezsin. Herkes gelemes. Bu yoldan sadece yiğit ve korkusuz kişiler amaçlarına ulaşır, geri dönerler, demiş. Küçük oğlanın ağabeyleri bu yoldan gitmeye

cesaret edememiş, korkmuş. Onlar diğer yollara gitmiş. Küçük oğlan “Bismillah!” demiş ve sağdaki yola girmiş.

Küçük oğlan zorlu yolda ilerlemeye başlamış. Karşısına bir saray çıkmış. Bu sarayın kapısı ve penceresi yokmuş. Küçük oğul, gürzünü duvara vurmuş, orada bir delik açmış.

İçeride bir kız varmış. Kız oğlanı görmüş ve hemen ona şöyle demiş:

– Burada beş başlı bir dev var. Hemen buradan uzaklaş. Yoksa seni yer.

Oğlan ise:

– Sen o devin kılıcını bana ver, gerisine karışma, demiş.

Küçük oğlan, kılıcı almış, dev beklemeye başlamış. Kısa bir süre sonra dev gelmiş.

Dev ile küçük oğlan dövüşmüşler. Oğlan, dev yenmiş; kızın yanına gelmiş. Şöyle demiş:

– Dönüşte seni alacağım. Biraz beklemen lazım.

Sonra da yoluna devam etmiş.

Birkaç gün gitmiş. Sonra yine oğlanın karşısına bir saray çıkmış. Kapısı ve penceresi yokmuş. Gürzüyle onun da duvarında bir delik açmış ve yine bir kız görmüş. Selam vermiş, ondan su istemiş. Kız, suyu getirmiş ve şöyle demiş:

Burada bir dev var. Suyunu iç, hemen buradan uzaklaş.

Oğlan, bu kızdan da devin kılıcını istemiş ve beklemeye başlamış. Epey bir süre sonra dev gelmiş. Oğlan ile dev dövüşmüşler. Oğlan, dev yenmiş. Sonra kızın yanına gitmiş. Şöyle demiş:

“Biraz beklemen gerek. Dönüşte seni alacağım.”

Yoluna devam etmiş.

Oğlan, birkaç gün sonra bir konak ile karşılaşmış. Konağın kapısı ve penceresi yokmuş. Gürzüyle duvarı yıkmış ve orada güzel bir kız görmüş. Kıza selam vermiş. Sonra ondan su istemiş. Kız, suyu getirmiş ve şöyle demiş:

– Burada bir dev var. Az sonra gelir. İkimizi de yer.

Oğlan, yine devin kılıcını istemiş ve dev beklemeye başlamış. Dev gelmiş. Oğlan, onunla dövüşmüş. Devi yenmiş. Sonra kızın yanına gelmiş. Şöyle demiş:

“Dönüşte seni de yanıma alacağım.”

Sonra da yoluna devam etmiş.

Oğlan, başı dumanlı bir dağın başına ulaşmış. Orada Hızır’la karşılaşmış. Hızır, oğlana anlatmış:

– Oğlum, ileride bir bahçe göreceksin. Şemşirak taşları, o bahçedeki köşkün içindedir. Bu köşkün kapısında padişahın kızı yatar. Sen bu dağdan aşağı ineceksin. Ovada kötü kötü diken ağaçlarına rastlayacaksın, bunlar yaşıldır. O zaman şöyle dersin: “Vay mübarek gül ağaçları, ne güzel! Bunların dibinde biraz yatsam da uyusam.” Orada biraz dinlenirsin, ileriye geçersin. Daha ileride bir çeşme var. Musluğundan kara bir su akar. O su şifalıdır. Korkma, bir yudum iç. “Mübarek ne güzel suymuş, sanki ölümsüzlük suyu.” dersin. Orada yıkanır, biraz dinlenirsin. İleride iki tane ağaç vardır. Bu ağaçlar kötü, biçimsiz ve dikenlidir. “Şu mübarek servi ağaçlarının altında biraz uyusam da geçsem.” dersin, biraz da orada dinlenirsin. Daha ileri git. O zaman gecenin karanlığında padişahın kızını görürsün. Kız, köşkün kapısında yatar. Onun yanından yavaşça geçersin. İçeriden taşları alırsın, kucağına koyarsın. Bir taşın ışığı ile yolunu aydınlatırsın ve gelirsın.

– Peki, demiş küçük oğlan ve yola devam etmiş. Yolda Hızır’ın sözlerini uygulamış. Kötü otlardan bir tane almış. “Ne güzel kokuyor!” demiş. Suyu kara çeşmeden içmiş, sonra yıkanmış. Ağaçların altına gelmiş. “Ne güzel servi ağaçları!” demiş, altında biraz yatmış. Her şeye güzel sözle yaklaşmış. Her şey ona yol vermiş. İşi kolay olmuş. Oğlan, yola devam etmiş. Açık kapıyı kapamış, kapalı kapıyı açmış ve köşke girmiş. Padişahın kızı uyuyor. Yanından geçmiş. Şemşirak taşlarını kucağına koymuş, bir taşın ışığıyla yola çıkmış, gitmeye başlamış.

Küçük Oğlan, dönüş yolunda ağabeyleri ile karşılaşmış. Ağabeylerine anlatmış:

Üç kıza yardım ettim ve onları devlerden kurtardım. Şemşirak taşlarını da buldum.

Ağabeyleri çok mutlu olmuş. Kızları da yanlarına almışlar. Hep birlikte saraya gitmek için yola çıkmışlar.

Saraya ulaşmışlar. Padişah mutlu olmuş. Hem oğullarına hem de şemşirak taşlarına kavuşmuş. Kızlar oğlanları, oğlanlar kızları sevmiş. Şemşirak taşları, üç gencin hayatını güzelleştirmiş.

Babası üç oğluna kırk gün, kırk gece düğün etmiş. Onlar ermiş muradına, biz de çikalım kerevetine.

Gökten üç elma düşmüş: Biri, söyleyene; biri, dinleyene; biri de iyi kalplilere...

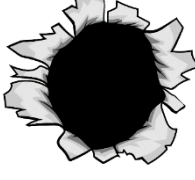
Bağlantı adresi:

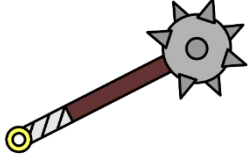
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

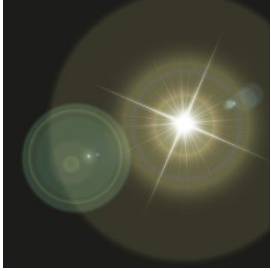
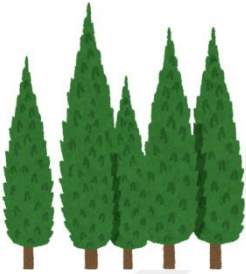
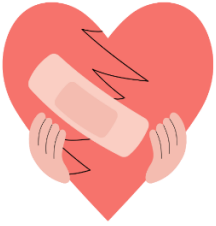
- A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.
- A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.
- A2.D.14. Akrabalık adlarını tanır.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.
- A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.
- A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.
- A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.
- A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

Tablo 8.26. “Şemşirak Taşları” masalı görsel destekli sözlük

“Şemşirak Taşları” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Ağabey	Büyük erkek kardeş; ağa, abi
	Bahçe	Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen açık alan
	Cami	Genellikle yol kenarlarında herkesin yararlanması için yapılan, suyun bir oluktan aktığı, yalaklı su haznesi veya yapısı; pınar
	Çeşme	Genellikle yol kenarlarında herkesin yararlanması için yapılan, suyun bir oluktan aktığı, yalaklı su haznesi veya yapısı; pınar
	Dağ	Yerin yüzeyinden oldukça yüksek olan, eğimli yamaçları ve kayalıklarıyla çevreye hakim olan kısmı
	Deli dolu	İlerisini gerisini düşünmeden davranan, uçuk kaçık kimse
	Delik	Dar, küçük açıklık
	Dev	Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü masal yaratığı

	Diken	Bazı bitkilerde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntı
	Dövüşmek	Karşılıklı birbirini dövmek
	Eksik	Bir bölümü olmayan; noksan, tamam veya tam olmayan
	Genç	Çocukluk ile olgunluk arasında olan
	Gönüllü olmak	Bir işi yapmayı hiçbir yükümlülüğü yokken isteyerek üstlenen
	Gözden kaybolmak	Ortadan çekilmek veya görünmez olmak, kaybolmak
	Gürz	Silah olarak kullanılan ağır topuz
	Hızır	Birinin en sıkışık zamanında, beklemediği biri, imdadına veya yardımına yetişen masal karakteri
	Işıl ışıl	Işıltılı, parlak, ışık saçan
	Kılıç	Uzun, ucu sivri, keskin, çelikten silah

	Konak	Büyük ev
	Köşk	Bahçe içinde yapılmış süslü ev; kasır
	Kucak	Açık kollarla göğüs arasındaki bölüm; koyun
	Mesele	Sorun, zor iş, güç iş
	Musluk	Ucundan sıvıyı akıtan, açılır kapanır bir alet
	Oğlan	Erkek çocuk
	Ortanca	Yaş bakımından üç kardeşin büyüğü ile küçüğü arasında bulunan
	Önemsemek	Önemli saymak; önem vermek, mühimsemek
	Padişah	Bir ülkenin hükümdarı, sultan.

	Parlak	Parlayan, ışıldayan, pırıltılı olan
	Saray	Hükümdarların, padişahların, kralların yaşadığı görkemli yapı
	Servi	Kışın yapraklarını dökmeyen, ince, uzun, piramit biçiminde, çok koyu yeşil yapraklı bir ağaç; boyu ile meşhurdur.
	Şifa – Şifalı	Hastalığın bitmesi, sağlık. Şifalı : Hastalığı bitirdiğine inanılan
	Yenmek	Üstünlük sağlamak, üstün gelmek
	Yiğit	Güçlü, yürekli olan (kimse)

	Yol ayrımı	Yolların birbirinden ayrıldığı yer; kavşak.
	Yudum	Sıvı içiminde ağza alınan miktar
	Zorlu	Zor, güç yapılan; çetin

Ek 27. “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Masal masal maniki
 Kuyruğu var on iki
 Kuyruğunda beni var
 Kulağında çanı var
 Masal masal matatar
 Dil okur damak tadar

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, bir keçi ile onun üç yavrusu varmış. Bu yavrulardan birinin adı Şengülüm, diğerinin adı Mengülüm ve en küçüğünün adı da Şüngülüm imiş. Anne keçi, her gün ormana gider, otlar. Dönüşte de yavrularına ağızda su, boynuzlarında ot, memelerinde süt getirir. Eve gelir, kapıyı çalar. O zaman yavrular, hemen kapıya yaklaşır, sorarlar:

– Kapımızı kim çalıyor?

Anne keçi:

– Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm,

Açın kapıyı ben geldim

Ağızda su getirdim

Boynuzumda ot getirdim

Memelerimde süt getirdim

Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinir, kapıyı açarlar. Anne keçi içeri girer; onlara ot, süt ve su verir. Sonra da ailece yer, içer, yatarlar. Sabah anne keçi, yine üçünün de yanaklarından öper, onları sıkıca tembih eder, uyarır:

– Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm, beni iyi dinleyin. Günün birinde kurt gelebilir, sizi yemek isteyebilir. O yüzden kapıda önce benim sesimi ve benim sözlerimi duyun, sonra kapıyı açın. Benden başka hiç kimseye kapıyı açmayın.

Yavruları da şöyle derler:

– Tamam, anneciğim, senden başka kimseye kapımızı açmayız.

Günlerden bir gün hain kurt; Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm’ü yemeye karar vermiş. Anne keçi evden ayrıldıktan sonra kurt yavruların kapısını çalmış. Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm kapıya yaklaşmış ve şöyle seslenmiş:

– Kapımızı kim çalıyor?

Kurt, anne keçinin sözlerini bilmiyor. Bu sebeple şöyle demiş:

– Ben annenizim yavrularım, ormandan geliyorum. Haydi, kapıyı açın.

Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm, anlamışlar. Kurt gelmiş. Bir köşeye saklanmışlar. Kurt beklemiş, yalvarmış. Ama yavrular kapıyı açmamış. Kurt kapıyı kırmaya karar vermiş. O anda bir de bakmış ki anne keçi geliyor. Kurt hemen kaçmış bir ve ağacın arkasına saklanmış. Anne keçi kapıyı açmaları için yavrulara ne söylüyor? Kurt dinlemeye başlamış.

Anne keçi, eve gelmiş. Kapıyı çalmış ve seslenmiş:

– Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm,

Açın kapıyı ben geldim

Ağzımda su getirdim

Boynuzumda ot getirdim

Memelerimde süt getirdim.

Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinçle kapıyı açmışlar. Anne keçi, yavrularına sarılmış ve onları yanaklarından öpmüş. Her zamanki gibi yavrularına ot, süt ve su vermiş. Sonra da sohbet etmişler. Yavrular annelerine anlatmışlar:

– Bugün kapımız çaldı. Ama biz kapıyı açmadık.

Anne keçi:

– Anladım, o hain kurttur. O yüzden kapıda önce benim sesimi ve benim sözlerimi duyun, sonra kapıyı açın. Benden başka hiç kimseye kapıyı açmayın. Yavrularını yine sıkı sıkı tembihlemiş, uyarmış.

Ertesi gün keçi, evden eşyalarını almış; yavrularının yanaklarından öpmüş, sonra da ormanın yolunu tutmuş, gitmeye başlamış. Keçi evden uzaklaşmış. O zaman kurt, yerinden yavaşça çıkmış, kapıyı çalmış. Kurt, anne keçinin sözlerini ezberlemiş. Yavrular kapıya gelmişler ve şöyle demişler:

– Kapımızı kim çalıyor?

Hain kurt, sesini anne keçinin sesine benzetmeye çalışmış:

– Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm,

Açın kapıyı ben geldim

Ağzımda su getirdim

Boynuzumda ot getirdim

Memelerimde süt getirdim

Bunun üzerine Şengülüm, Mengülüm ve Şüngülüm sevinçle kapıyı açmışlar. Kurt, içeriye girmiş, o anda Mengülüm’ü yakalamış. Şengülüm ile Şüngülüm kaçmışlar ve bir köşeye saklanmışlar. Kurt çok aramış fakat onları bulamamış.

Mengölüm'ü de almış, ormana kaçmış. Şengölüm ile Şüngölüm gizli yerden çıkmışlar. Ağlamaya başlamışlar.

Biraz sonra anne keçi evine dönmüş, kapıyı çalmış fakat cevap alamamış. Zavallı yavrular yine kurt geldi zannetmişler. Korkudan tir tir titremişler. Keçi bakmış ki yavruları kapıyı açmayacak, boynuzuyla kapıyı kırmaya karar vermiş.

Şengölüm ile Şüngölüm, anlamışlar ki kapı kırılacak. Kapıya yaklaşmışlar, dışarıyı dinlemişler. Bu kez fark etmişler ki bu ses annelerinin sesi:

– Kapımızı kim çalıyor?

Keçi, aynı sözleri tekrar etmiş:

– Şengölüm, Mengölüm, Şüngölüm,

Açın kapıyı ben geldim.

Ağzımda su getirdim

Boynuzumda ot getirdim

Memelerimde süt getirdim

Yavrular hemen kapıyı açmışlar. Anneleri yavrularından birini görememiş.

Telaşla sormuş:

– Hani, Mengölüm nerede?

Yavruları cevap vermişler:

– Mengölüm'ü kurt kaçırdı.

Keçi bu sözleri duymuş, çok sinirlenmiş ve hemen kurdu aramaya başlamış. Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş. Sonunda bir tavşanın yuvasına ulaşmış ve ayaklarıyla yere sertçe vurmuş. Tavşan çıkmış:

– O kimdir, damım üstünde?

Duvarım, damım üstünde

Tappır tuppur dövüyor

Ayağın damım üstünde

Keçi, tavşana cevap vermiş:

– Yavrumu gördün mü?

Tavşan da:

– Hayır, ben görmedim.

Kim kaçırdı, tilki bilir, ona sor, demiş.

Keçi, tilkinin damının üstüne çıkmış, ayakları ile yere vurmaya başlamış. O zaman tilki de çıkmış:

– O kimdir, damım üstünde?

Duvarım damım üstünde

Tappır tuppur dövüyor

Ayağını damım üstünde

Anne keçi sormuş:

– Yavrumu görmedin mi?

Tilki de:

– Hayır, ben görmedim. Kurda sor, demiş.

Keçi önce demircinin yanına gitmiş:

– Demirci kardeş, şu boynuzlarımı kılıç gibi yap. Uçları da şiş gibi sivri olsun.

Sana bir kova süt ile bir kova kaymak vereceğim, demiş.

Demirci, keçinin sözlerini dinlemiş ve yapmış. Keçi de demirciye süt ve kaymak vermiş, oradan uzaklaşmış. Sonra da kurdun damının üzerine çıkmış, zıplamaya başlamış. Bu yüzden kurdun yuvasına toprak dökülmüş ve yemeğin içi toprakla dolmuş.

Bunun üzerine kurt da dışarıya çıkmış, şöyle demiş:

– O kimdir damım üstünde

Damım, direğim üstünde

Aşımı şor eyledi

Gözümü kör eyledi

Keçi de ona cevap vermiş:

– Benim benim, ben paşa

Boynuzum çifte çifte

Yavrumu sen kaçırmışsın

Gel gidelim dövüşe

Kurt da:

– Çok güzel, ben de seni bekliyorum. Haydi, dövüşelim, demiş.

Keçi kurdun karnına bir boynuz vurmuş. Kurt şaşırılmış. Çok bağırılmış, çağırılmış. Sonra yere yığılmış kalmış. Keçi de hemen Mengülüm'ü kurtarmış. Ona sarılmış, gözlerinden öpmüş. Kurt ise can acısıyla yerde yatıyor. İnlemiş:

– Vay karnım, demiş.

Keçi de şöyle demiş:

– Mengülüm'ü aldın,

“Vay karnım!” dedin.

Mengülüm'ü almazsın,

“Vay karnım!” demezsin.

Şengülüm ile Şüngülüm, kardeşleri Mengülüm’ü görmüşler. Çok sevinmişler.

Onun yanaklarından ve gözlerinden öpmüşler. Bundan sonra da kurttan korkmamışlar, hayatlarına devam etmişler.

Gökten üç elma düşmüş: Biri; anlatana; biri, bu masalın ilk sahibine; biri de annelerinin sözünden çıkmayan tüm çocuklara...

Bağlantı adresi:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

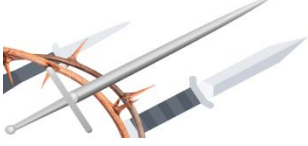
A2.D.55. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.

Tablo 8.27. “Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” masalı görsel destekli sözlük

“Şengülüm, Mengülüm, Şüngülüm” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Aile	Anne, baba ve çocuklardan oluşan topluluk
	Aş	Yemek
	Boynuz	Bazı hayvanların başında bulunan, tırnaksı bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatallı korunma organı
	Çifte	Çift, ikili
	Dam	Evin çatısı
	Demirci	Demir satan, demir eşya yapan veya onaran kimse
	Dövüş	Karşılıklı birbirini dövmek

	Ezberlemek	Bir şeyi olduğu gibi akılda tutmak
	Hain	İhanet eden kişi
	Kaymak	Sütün üzerinde bir tabaka biçiminde toplanan, açık sarı renkli, koyu yağlı katman; krema
	Keçi	Eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, genellikle çenesinde sakalı olan memeli hayvan
	Kılıç	Uzun, ucu sivri, keskin, çelikten silah
	Korku	Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı
	Kova	Genellikle sıvı şeyler taşımaya yarayan üstünden kulplu kap

	Kör	Gözleri görmeyen
	Kurt	Köpeklerden, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan; bÖrü
	Meme	Sütün sağıldığı organ
	Orman	Ağaçlarla kaplı, büyük ve geniş alan
	Sarılmak	Sevdiği birisine kollarını dolamak, kucaklamak

	Sivri	Ucu keskin ve batıcı olan
	Sohbet etmek	İki veya daha fazla kişi aralarında dostça, arkadaşça konuşmak
	Süt	Koyun, keçi, inek vb. hayvanlardan elde edilen beyaz renkli yağlı sıvı
	Şiş	Bir ucu sivri, demir veya ağaçtan, bazen silah gibi kullanılabilen ince uzun çubuk.
	Şor	Azerbaycan Türkçesinde “tuzlu” anlamına gelir.
	Tavşan	Eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanılan bir tür hayvan
	Telaş	Kaygı, tasa, sıkıntı, acelecilik

	Tembihlemek	Hatırlatmak, uyarmak
	Tilki	Uzun kuyruklu, ağız ve burnu uzun ve sivri, kürkü beğenilen bir memeli
	Titremek	Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak
	Toprak	Arazi
	Yakalamak	Hareket etmekte olan bir şeyi elle tutmak
	Yanak	Yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü
	Yığılmak	Yıkılmak, devrilmek, yere düşmek
	Zannetmek	Sanmak, öyle olduğunu düşünmek

Ek 28. “Tencerecik” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Handadır handa, bir kara manda, üç yüz yaşındaydım evvel zamanda. Mavi çadır gerilmiş, duydum, pazar kurulmuş. Vurdum karıncaya palanı, kırk yerinden bağladım kalanı. Sardım sırtına seksen sekiz çuval soğanı. Vardım pazara. Vay ne pazar, ne pazar! Görelim kim ne söyler, ne yazar? Masaldır bunun adı, dinlemekle çıkar tadı.

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, çok eski zamanlarda fakir bir ana ve kız varmış. Ana; gece sabaha kadar pamuktan iplik yapar, genç kız da onu götürür, pazarda satar. Böyle geçinirler.

Bir gün kadın yine pamuktan iplik yapmış, kızına vermiş. Kız, pazarda ipliği satmış. Yolda çok güzel bir tencere görmüş. İplik parasıyla ekmek almamış. Dayanamamış; bu küçük, sevimli tencereyi almış.

Kız eve dönmüş ama elinde ekmek yokmuş. Kızın elinde yalnızca bir tencere varmış. Anası, kızına çok kızmış. Tencereyi de fırlatmış, sokağa atmış. Ana kız o gece aç aç yatmışlar. Kız hem aç aç yatmış hem anasını üzmüş hem küçük tencereciğini kaybetmiş. Hepsi için üzülmüş.

Ertesi gün, bir nine evin önünden geçiyor. Bakmış, sokakta güzel bir tencere var. Nine tencereyi almış, eve getirmiş, yıkamış, temizlemiş. İçine bir yaprak dolması sarmış. Tencereyi ocağa koymuş, yemeği pişirmiş. Tencerenin kapağını açmış. O anda küçük tencere dile gelmiş, konuşmaya başlamış:

– Nine, nine ben küçük, fakir bir kızın tenceresiyim. Beni bıraksan, onlara gitsem de karınlarını doyursam olmaz mı?

Tencere dile gelmiş, konuşmuş. Nine şaşırmış ama ona inanmış ve onu kapının önüne bırakmış. Tencere oradan kalkmış. Tıkır tıkır yuvarlanmış, yuvarlanmış, doğruca kızın evine gelmiş. Kapıyı çalmış, tıklatmış. Kız koşmuş, kapıya gitmiş:

– Kim o?

– Tencerecik.

– İçinde ne var?

– Sarmacık.

Kız kapıyı açmış. Tencereyi görmüş. Çok sevinmiş, sarmayı başka bir kaba boşaltmış ama annesi kızar diye düşünmüş, tencereyi tekrar sokağa bırakmış. Ana kız oturmuşlar, sarmaları afiyetle yemişler.

O gün de padişahın karısı hamama gidiyor. Bakmış ki sokakta güzel bir tencere var. Dadısına:

– Şu tencereyi alsana, demiş.

Dadı, tencereyi almış. Hamama gitmişler. Hamamda Sultan Hanım elmaslarını, incilerini tencerenin içine koymuş. Hamama girecek, o sırada tencere dile gelmiş, konuşmuş:

– Güzeller güzeli Sultan Hanım, ben küçük, fakir bir kızın tenceresiyim. Beni bıraksan, ona gitsem de onu şu fakir hayatından kurtarsam olmaz mı?

Sultan Hanım, tencerenin dile gelmesine şaşırılmış. Bunda da bir hikmet vardır, diye düşünmüş. Tencereyi bırakmış. Tencere hemen kalkmış. Tıkır tıkır yuvarlanmış. Kızın evine gitmiş, kapıyı tıklatmış:

– Kim o?

– Tencerecik.

– İçinde ne var?

– Cici bici incicik.

Kız çok sevinmiş; incileri, elmasları, altınları almış, giyinmiş süslenmiş.

Tencereyi yine sokağa bırakmış.

Ertesi gün de padişahın oğlu şehzade, eğitmeni ile sarayın etrafında dolaşıyor. Tencereyi görmüş:

– Şu tencereyi alalım. Ne güzel tencere, demiş.

Tencereyi almış ve saraya dönmüşler. Şehzade sarayda kuşlarını beslemeye başlamış. Bu sırada da tencereyi kuşların yanına bırakmış. Şehzadenin kuşlarından biri de talih kuşuymuş. Tencere bu sefer talih kuşunu “Hooop!” içine almış. Tencere yine tıkır tıkır, doğruca kızın evine gitmiş. Kapıya tak tak vurmuş:

– Kim o?

– Tencerecik.

– İçinde ne var?

– Bir küçük kuşçuk.

Kız tencerenin kapağını açmış, içindeki talih kuşu uçmuş. Kıza dönmüş ve şöyle demiş: Dile benden ne dilerse. Kız ondan mutluluk, sevgi ve talih dilemiş.

Kuş da ona sevgi, talih ve mutluluk vermiş. O günden sonra kız hayatını hep bolluk içinde geçirmiş.

Gökten üç elma düşmüş. Biri masalı anlatana, biri dinleyene, biri de tencereciğe...

Bağlantı adresi:

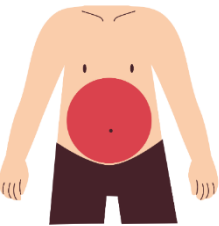
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

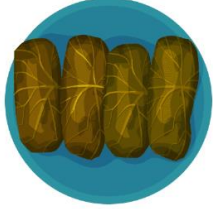
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.
- A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.
- A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.
- A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.

Tablo 8.28. “Tencerecik” masalı görsel destekli sözlük

“Tencerecik” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Aç	Karnı boş olan, yemek yeme ihtiyacı duyan
	Afiyet	Ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı, sıhhatli olma durumu
	Bolluk	Bol olma durumu, bereket
	Dadı	Evlerde çocuğa bakan kimse
	Doymak-doyurmak	İsteği kalmayınca kadar yemek, yeteri kadar yemiş olmak, açlığı kalmamak. Doyurmak: Doymasını sağlamak
	Ekmek	Temel besin maddesi. Un ile yapılır. Undan yapılan hamurun pişirilmesiyle elde edilir.
	Elmas	Mücevher olarak kullanılan, saydam, değerli taş
	Fakir	Maddi durumu yetersiz olan, parası olmayan kişi

	Fırlatmak	Bir şeyi bir yöne doğru hızlıca atmak
	Geçinmek	Yaşamak için gerekeni sağlamak
	Hamam	Sıcak suyun hep hazır olduğu, yıkanılacak yer
	Hikmet	Bir şeyin oluşundaki akıl erdirilemeyen gizli sebep
	İnci	Bazı kapaklı deniz hayvanlarının içerisinde oluşan, değerli, küçük, sert, süs tanesi.
	İplik	Pamuk, yün, ipek, vb. dokuma maddelerinin uzun, ince liflerinden her biri; ip.
	Kap	İçi herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne
	Kapak	Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne
	Karın	İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi

	Nine	Çocuğun annesinin ya da babasının annesi
	Padişah	Bir ülkenin hükümdarı, sultan.
	Pamuk	Koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi ve bu bitkiden elde edilen yumuşak dokulu bir madde
	Pazar	Satıcıların, yerleşim yerlerinde, haftanın belirli bir gününde mallarını sergileyip sattıkları, genellikle üzeri açık alışveriş yeri
	Sevimli	Hoş, sempatik
	Sokak	Evleri caddeye bağlayan ara yol
	Sultan	Padişahların erkek ve kız çocukları ile anne ve eşlerine verilen unvan
	Şehzade	Padişahların ve oğullarının erkek çocuklarına verilen unvan

	Talih	Baht, yazgı, şans, felek
	Tencere	İçinde yemek pişirilen kapaklı kap
	Yaprak dolması	Sarma; lahana, pazı ve üzüm yaprağının içine soğan, baharat, pirinç, bulgur veya kıyma karışımı konarak pişirilmesiyle hazırlanan bir tür sarma; yaprak sarması

Ek 29. “Tilki ile Keklik” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Vay başıma, hay başıma!.. Bu yol bitecek gibi tükenecek gibi değil ya, bir devlet kuşu konsa başıma ya da alsa beni kanadına kaşına, demeye kalmadı bir de gördüm ki ne göreyim? Adıyla sanıyla, yeşiliyle alıyla Zümrüdüanka dedikleri değil mi? Kafdağı’nın üstünden süzüm süzüm süzülüp geliyor. Bakın hele! Yüzü insan, gözü ahu... Ne maval ne martaval! İşitilmedik bir masal!..

Günlerden bir gün, keklik uçmuş, yorulmuş ve bir taşın üstüne konmuş. Etrafta bir avcı var mı? Bunu anlamak için bakınmış. Kimseyi görememiş. Ovada bir türkü tutturmış, gezmeye başlamış. Bu sırada aç bir tilki, kekliği görmüş. Keklik karşıdan geliyor. Tilkinin ağzının suyu akmış, kekliği yemek istemiş. Şöyle demiş: “Ahhh! Keşke şu kekliği yesem de dizlerime kuvvet gelse.”

Tilki, yavaş yavaş kekliğin yanına yaklaşmış:

– Ay ne güzel keklik, bu kadar çok ötüyorsun. Ama yine de sesin kısılmıyor, demiş.

Keklik şöyle cevap vermiş:

– Ben her zaman ötmem. Önce yatarım, dinlenirim. Ne zaman canım ister o zaman ötmeye başlarım.

Tilki bu sefer şöyle demiş:

– Ne kötü! Yere uzanıyorsun. O güzelim tüylerin toza toprağa bulaşır, kirlenir.

Keklik:

– Zaten öyle güzel tüylerim var ki kirlenmez, demiş.

Tilki:

– O hâlde nasıl yapıyorsun, bana da göster, demiş. Kekliği oyuna getirmiş, kandırmış.

Keklik, yere yatmış, gözlerini kapatmış. Tilki hemen üzerine atlamış, onu yakalamış. Keklik anlamış ki tilki onu kandırdı. Şöyle demiş:

– Tilki baba, bakıyorum da iyi bir avcısın. Peki, beni yiyeceksin. Sonra kendine “Aferin!” diyecek misin? Tilki onaylamış, kafasını sallamış.

Keklik:

– O zaman şimdi söyle, o güzel sesini ben de duyayım, demiş.

Tilki “Aferin!” demek için ağzını açmış. Keklik uçmuş, bir dalın üzerine konmuş ve:

– Tilki baba, sana saf, bana da “uyanık” derler, demiş.

Sonra da “pır” diye uzaklara uçmuş, gitmiş. Bir daha da tilkinin sözlerine kanmamış, inanmamış.

Gökten üç elma düşmüş: biri, keklige; biri, bu masalın ilk sahibine; biri de arkadaşlarını kandırmayanlara.

Bağlantı adresi:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEZTQP5WhUHTz-ejRH0ancK5bFcPRPOkc>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.27. Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet/taziye içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar.

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

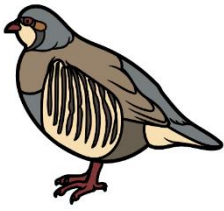
A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

Tablo 8.29. “Tilki ile Keklik” masalı görsel destekli sözlük

“Tilki ile Keklik” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Aç	Yemek yeme ihtiyacı duymak
	Aferin	Övme, takdir, beğenme vb. duyguları belirtmek için söylenen söz
	Ağzının suyu akmak	Çok beğenip istemek, imrenmek
	Avcı	Avı kendine iş edinen kimse ya da başka hayvanları yakalamakta usta olan hayvan
	Bulaşmak	Bir nesne üzerine sürülen bir şey yüzünden kirlenmek
	Keklik	Güvercin büyüklüğünde, eti için avlanan, boz tüylü, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş
	Kısılmak	Hacmi, niceliği azalmak
	Oyuna getirmek	Birini tuzağa düşürmek, aldatmak, kandırmak

	Ötmek	Kuş veya bazı böcekler, değişik tonda ses çıkarmak
	Saf	Zekâ ve kavrayıştan yoksun olduğu için kolay kandırılabilen
	Türkü tutturmak	Bir türküyü tekrarlayıp durmak
	Tüy	Kuşların gövdesini örten ince ve tel gibi uzantıları
	Yakalamak	Hareket etmekte olan bir şeyi elle tutmak

Ek 30. “Üç Arkadaş” Masalı Uyarlanmış Metin ve Görsel Destekli Sözlük

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde kalbur ile su taşıdım, bir bahçe bile sulayamadım. Buğday ektilim, arpa bitti. Keçilerim sarpa gitti. Ne talihsiz insanmışım; zemherinin soğuşunda ateş, başımda bitti. “Ne yapayım da avunayım?” derken fikrim aklıma, dilim de bu masala yetti.

Zamanın birinde bir horoz ile tilki varmış. Horoz bir gün yüksek bir dala çıkmış. Tilki bunu uzaktan görmüş, koşmuş, gelmiş. Daldaki horozun karşısında durmuş ve “Pavuk pavuk!” diye ses çıkarmaya başlamış.

Horoz bunu duymuş, tilkiye sormuş:

– Hayırdır tilki kardeş, beni mi çağırıyorsun?

Tilki de cevap vermiş:

– Evet, seni çağırıyorum horoz kardeş.

– Ne yapacaksın beni?

– Seninle arkadaş olmak istiyorum, demiş tilki.

– Yalan söylüyorsun. Beni aşağı indireceksin, yiyeceksin, demiş horoz.

– Hayır, yemeyeceğim. Arkadaş olmak istiyorum, demiş tilki ısrarla.

– Sana nasıl inanayım?

Tilki, horozu şu cevabı vermiş:

– İnan, inan. Emin ol ki sadece arkadaş olmak istiyorum. Bu sözlerin üzerine horoz daldan inmiş, tilkiyle arkadaş olmuşlar. Beraberce az gitmişler, uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler. Bir de bakmışlar ki bir çayırda heybetli bir at, onları bekliyor. Atı da yanlarına almışlar.

Üçü, gitmişler, gitmişler bir nehrin kenarına gelmişler. Nehrin suyu çok soğukmuş. Oradan su içmişler. O zaman tilkinin kuyruğu donmuş. Horoz ile at bunu fark etmişler. Tilkinin yanına koşmuşlar ve onu kurtarmışlar.

Üç arkadaş altı ay gece, altı ay gündüz gitmişler. Gitmişler gitmişler, bir çobanla karşılaşmışlar.

Çoban; tilki, at ve horozu yan yana görmüş. Onlara yaklaşmamış. Çünkü şöyle düşünmüş:

“Bunlarda bir hâl var.”

Bir süre sonra çoban; koyunları ağıla kapatmış, uyumuş.

Uyanmış, bir de bakmış ki bu üç arkadaş, hâlâ bir arada ve çok eğleniyorlar. Çoban iyice merak etmiş. Bu üç hayvan çok farklılar. Nasıl bu kadar iyi anlaşılıyor? Çoban şaşırılmış, kalmış.

Dayanamamış sormuş:

– Üçünüz burada ne yapıyorsunuz?

Tilki hemen cevap vermiş:

– Biz üç iyi arkadaşız.

Aylardır yollardayız. Ne zaman birimizin bir şeye ihtiyacı olsa diğeri ona yardım eder. Atın sırtı kaşınır, horoz üzerine atlar, gagasıyla onu kaşır. Horoz yorulur, at onu sırtında taşır. Ormandaki en kısa yolları da ben bilirim. Onları hedefe en kurnaz planlarla ben götürürüm, demiş.

Çoban, bu üç arkadaşın dayanışmasına hayran kalmış ve onları çiftliğe yerleştirmiş. Çoban anlamış ki tek başına güçlü olmaktan daha güçlü bir şey var: O da güçlerini birleştirmek ve bu kuvvetle yükünü azaltmak.

Tilki, horoz, at ve çoban çok farklıymışlar. Ama o çiftlikte mutlu bir şekilde yaşamışlar.

Gökten üç elma düşmüş: Biri, bu dört arkadaşın başına; biri, anlatanın başına; biri de arkadaşlarına hep destek olanların başına...

Bağlantı adresi: <https://youtu.be/cj7TyX1gWaA?si=5MNg5565aeFD4cXe>

Uygulayıcılar için tavsiye kazanım listesi:

A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

A2.D.54. Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.

A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.

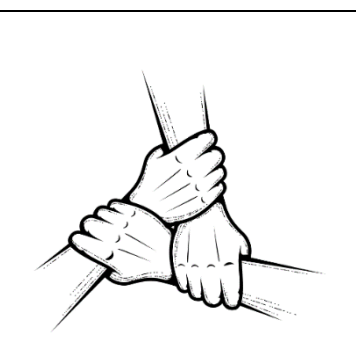
A2.D.63. Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.

A2.D.8. Temel soru ifadelerini tanır.

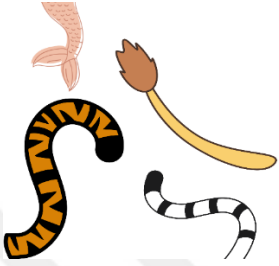
A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.

A2.D.37. Karşılaştırma içeren konuşmaları/metinleri anlar.

Tablo 8.30. “Üç Arkadaş” masalı görsel destekli sözlük

“Üç Arkadaş” Masalı Görsel Destekli Sözlük		
Görsel	Kelime	Tanım
	Ağıl	Koyun veya keçilerin yattığı çit veya duvarla çevrili yer
	Çiftlik	Tarım yapılan, hayvan yetiştirilen, çalışanlarının da oturması için evler bulunan geniş toprak parçası
	Çoban	Koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse
	Dal	Ağacın gövdesinden ayrılan kollar
	Dayanışma	Bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması

	Donmak	Sıvı, soğğun etkisiyle katı duruma gelmek
	Gaga	Genellikle kuşlarda ağzın bir uzantısı durumunda olan, katı ve çıkıntılı organ
	Hâl	Kötü durum, sıkıntı, dert
	Hayran kalmak	Çok beğenmek, tutkuyla bağlanmak
	Heybetli	Görünüőü korku ve saygı uyandıran, büyükçe
	Horoz	Tavuğun erkeğı olan kümes hayvanı.
	Kaşınmak	Kaşıma isteğı duymak

	Koyun	Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan
	Kurnaz	Kolay kanmayan, başkalarını kandırmasını ve ufak tefek oyunlarla amacına erişmesini beceren
	Kuyruk	Hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ.
	Nehir	Akarsu
	Sırt	Boyundan kuyruk sokumuna kadar uzanan üst bölüm
	Tilki	Köpekgillerden, uzun kuyruklu, ağız ve burnu uzun ve sivri, kürkü beğenilen bir memeli

**Ek 31. A2.2. Seviyesine Kadar Öğrencinin Öğrendiği Varsayılan
Dilbilgisi Yapıları**

Tablo 8.31. A2.2. Seviyesine kadar öğrencinin öğrendiği varsayılan dilbilgisi yapıları (Türkiye Maarif Vakfı, 2020b)

Dil Seviyesi	Dil Bilgisi İçeriği
A1.1.	Temel soru ifadeleri - Ne? - Kim? - Nerede? - Kaç? - Ne var? - Nerede? - Hangi? / Ne? / Nasıl? / Kaç? - Hangi (gün)? - Neresi? - Ne yapıyor? - Ne renk? Kişi zamirleri - ben, sen, o İşaret zamirleri -bu, şu, o -burada, şurada, orada -Burası, şurası, orası Çokluk eki - -lar/-ler Basit emir cümleleri - 2. tekil/ çoğul şahıs emir çekimi Soru edatı: - mı? Kalıp ifade: -var / yok - Karşılaştırma ifadeleri
	Olumsuzluk -değil ... var mı? Evet var/Hayır yok. *İyelik Eki :-m, (-n) Zaman zarfları - bugün, yarın Bu kimin? Bu benim. Bu ... kimin? Bu ... benim.
	Çünkü
	Zaman Çekim(ler)i -Şimdiki zaman Ek fiil geniş zaman (yaş, meslek) - Ben ...yım. - Şimdiki zaman üçüncü tekil şahıs: -yor Hâl Ekleri -Bulunma Hâli: -DA -Belirtme Hâli: -I
	-Basit emir cümleleri *Emir kipi II. Teklik *Emir kipi (III. Teklik) *-Abıl (izin) *Ek fiil geniş zaman *Şahıs zamirleri: ben, sen, o *Sayılar -Yeterlilik fiili (izin isteme)
	*Saat ifadeleri -Tam ve yarım saatler *Sıklık zarfları - Bazen, her zaman, hiçbir zaman, genellikle... *Ayrılma hâli: -DAn *Yönelme hâli: -A *Bulunma hâli: -DA *ile *Çünkü
	-mAk istemek
	*Karşılaştırma ifadeleri -DAn, -DAn daha, en *Fiillerin olumlu/olumsuz hâli -İyelik ekleri -Ünlü düşmesi - Görülen Geçmiş zaman - Duyulan geçmiş zaman - Şimdiki zaman - Geniş zaman
A1.2.	*Temel soru ifadeleri - Ne? - Kim? - Bu ne? Şu ne? O ne? - Bu kim? - Nerede? - Neresi? - Nereye? - Ne ile? - Nasıl? - Hangisi? - Kaç? - Kaç lira? - Ne kadar? - Ne zaman?

Dil Seviyesi	Dil Bilgisi İçeriği
	- Ne yapıyor? - Neden? - Niçin? - Ne ile? - Niçin...? Çünkü... - Burası neresi? *İyelik ekleri *Ek fiil geniş zaman (I ve III. teklik) *İsim tamlaması *İsim cümlelerinde olumsuzluk -Değil
	*İşaret zamirleri - burada, şurada, orada - burası, şurası, orası *Zaman zarfları -şimdi, dün, bugün, yarın - Önce, sonra, daha sonra - dan önce, - dan sonra, -mAdAn önce, -DIktAn sonra *Temel zamanlar (I. Teklik) -AcAğIm -yorum -DIm Not: Şimdiki zamanın dışındaki diğer zamanlar sadece sezdirilecek.
	*Temel Soru İfadeleri -Hangi? -Nasıl? -Niçin? -Kaç? -Kaç lira? -Ne kadar? -Hangi/hangisi? -Ne zaman? -Ne ile? -Nerede? -Nereye? -Nereden? -Ne? -Niçin? Çünkü ... *Sayılar *Saat ifadeleri -Tam, yarım, çeyrek saatler *Sıklık zarfları - Bazen, her zaman, hiçbir zaman, genellikle... *Zaman zarfları - Önce, sonra, daha sonra, -dan önce, -dan sonra, -mAdAn önce/sonra, - DIktAn önce/ sonra - dün, bugün, yarın *Sıralama zarfları -Önce, sonra, daha sonra *Hâl ekleri [-(y)I, -(y)A, -DA, -DAn]
A1.3.	*Gelecek zaman (-AcAk) *bence, bana göre *DAn ...-A kadar *Yeterlilik fiili (rica) * İstek kipi * Emir kipi *Ünsüz Uyumu *-Abil- (rica) *Soru edatı: -mI? * Olumsuzluk eki: -mA *-II -Sıra sayı sıfatları *Karşılaştırma: -Daha, -DAn daha, en - Ek fiil geniş zaman - Nerelisin? Ülke (...-IlyIm) Milliyet (...-Im) -mAktAn hoşlan- / -mAyI sev- -mAk iste-
A1.4.	*Soru ifadeleri -Nasılsın? -Nerelisin? -Kaç? -Nerede? -Ne zaman? -Nereden? -Ne kadar? *Sıralama zarfları *Zaman zarfları *Sıklık zarfları *Sıra sayı sıfatları *Bence, bana göre -mAk iste-

Dil Seviyesi	Dil Bilgisi İçeriği
-Hangi/hangisi? -Niçin? Çünkü... -Nasıl? -Ne ile? -Neden/Niçin?	-mAk için -Çünkü Niçin ...? Çünkü ... *Görülen geçmiş zaman *Şimdiki zaman *Gelecek zaman *Geniş zaman *İstek kipi *Yeterlilik (rica,izin): -Abilmek
*Zaman zarfları -önce, sonra, daha sonra, -mAdAn önce, -DiktAn sonra, -DAn önce, - DAn sonra -şimdi, ondan sonra, daha sonra, -Dan beri/-Dır	*ile/(y)le
*Karşılaştırma/üstünlük ifadeleri *daha, -DAn, -DAn daha, en	*Sebeup-sonuç, amaç-sonuç ifadeleri (Neden/Niçin?/Çünkü)
*İşaret zamirleri (burası/şurası/orası, burada/şurada/orada)	*Bağlayıcılar -ama, fakat, çünkü
- Soru ifadeleri - mI? - Ne? - Nereye? - Ne zaman? - Ne ile? - Nerede? - Nasıl? - Ne kadar? - Ne ile? - Hangi/Hangisi? - Ne/Neyi? - Niçin? - Kim/Kimler?	-mAk istiyorum. -mAyI seviyorum. -mAyI ister misin? -mAyI severim./ seviyorum. -DAn hoşlanmak *Niçin? Çünkü... *-mAk için, -mAk amacıyla, için - Bu yüzden/bu sebeple/ bundan dolayı /çünkü *için, amacıyla, -mAk için (-mAk üzere, -mAk amacıyla)
A2.1.	-Belki, galiba, sanırım... *Bence/bana göre... -A göre, Kesinlikle/mutlaka -I sevmek -mAk iste- -mAyI düşünüyorum/ istiyorum - Belirtme hâli “-I seviyorum/ severim./-I sevmiyorum/ sevmem.”
*Şimdiki zaman *Görülen geçmiş zaman *Duyulan geçmiş zaman *Ek fiil (görülen geçmiş zaman) *Yeterlik (izin, istek, rica ve imkânı/gücü olma durumu): -Abil - Gelecek zaman: -AcAk - İstek kipi (I. çokluk): -AlIm/-AlIm mI? - Geniş Zaman: - Ar-Im *Ek fiil geniş zaman: - DIr *Gereklilik (mAlI, - mAmAlI, -mAn gerek/lazım, -mAm gerek) *-mak gerek/lazım *-mAk zorunda... *-mAlI *Emir kipi (2. Teklik ve çokluk)	*Bağlaçlar *ama/fakat, çünkü, ve *Hem Hem... *Ne... Ne... *Ya.... Ya/ya da....
- Ne zaman? - Saat kaç?/kaçta? - Buçuk, çeyrek, -A kala, -geçiyor - Sayılar	- Zaman zarfları -DAn önce/ -DAn sonra/-DikDAn sonra/- mADAn önce - Önce, sonra, daha sonra *-Dİr/-Dan beri - Sıklık zarfları

Dil Seviyesi	Dil Bilgisi İçeriği
A2.2.	*Yer-yön ve sıralama zarfları/sıfatları -Önce, sonra, daha sonra, ilk, birinci, son, aşağı, yukarı * -A doğru, -DAn sonra/önce *Ünlemler: Aaa!, Yaa!, Öyle mi?!
	- Her... - Bazen, ara sıra, her zaman, sıklıkla... - Defa, kez, kere... - Karşılaştırma ifadeleri -daha, -den daha - İsim tamlaması
A2.2.	*Geniş zaman *Gelecek zaman *Emir kipi (II. Teklik/çokluk) *İstek kipi (I. teklik, I. çokluk) *Görülen Geçmiş zaman *Duyulan Geçmiş zaman *Yeterlilik: -Abİl- *Gereklilik *Şart: -sA (-IrsA) *Temel soru ifadeleri -Nasıl? -Ne? -Hangi? -Ne zaman? -Niçin? -Ne kadar? -Ne sıklıkla? -Hangisi? -Hangileri? -Nereye? -Kim? -Kiminle? -Ne ile? *Doğrudan anlatım -.... demiş/ ... diye sormuş/ diye cevap vermiş
	*Kesinlikle, belki *Karşılaştırma edatı (kadar) * Kadar/kadar ...değil *Gibi *-DAn daha /En *Sıralama zarfları -Önce, ilk önce, sonra, ardından, daha sonra, en sonra, -mAdAn önce, -DIktAn sonra *Belirsizlik zamirleri, sıfatları (birkaçı, birçoğu, bazı, hiçbir...) -Sıra sayı sıfatları (birinci, ikinci, üçüncü ...) *İşaret zamirleri (burası/ şurası/orası) -mAk istemek -mAyI sevmek -I tercih etmek/-I istemek -mAk amacıyla Bu yüzden/ bu sebeple/-DAn dolayı Niçin? Çünkü ...

**Ek 32. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçenin Yabancı
Dil Olarak Öğretimi Programı'nda Düzeylere Göre Dil Yapıları Listesi**

Tablo 8.32. Düzeylere göre dil yapıları listesi (Türkiye Maarif Vakfı, 2020b, ss. 83–84)

Dil Seviyesi	Dil Bilgisi İçeriği
A1	*Alfabe (Harflerin seslendirilmesi, büyük ve küçük yazımları, kelime içinde seslendirilmesi) *Ünlü ve ünsüz ayrımı *Ünlü (kalın ve ince) ve ünsüzlerin (sert ve yumuşak) özellikleri *Ünlü uyumu + çokluk eki *Ünsüz uyumu + bulunma eki (-DA) + var/yok *Ünsüz yumuşaması + yönelme hâli (emir kipi) *Ünlü düşmesi (belirtme hâli + basit sıfatlar, vurgusuz orta hece ünlüsü) *Şahıs ve işaret zamirleri *Belirsizlik zamirleri *Bu ne/kim? , O ne/kim? *Bu, şu, o, burası, şurası, orası *İyelik ekleri *Yönelme hâli ve eki: -A / -E *Ayrılma hâli ve eki: -DAN *İlgi zamiri (benimki...) *Basit emir cümleleri *İstek/dilek I. çekim *Ek fiil geniş zaman (ülke, milliyet, meslek, durum, yaş) + mI? / değil *Hâl ekleri-fiil ilişkisi *İsim tamlaması *İsim tamlaması + hâl eki > fiil (zamir n'si) *Şimdiki zaman + ünlü daralması
	*Olumsuzluk eki (-mA) *Basit adlaştırmalar (-mAk iste- / -mAYI sev-) *Görülen geçmiş zaman *Geniş zaman *Gelecek zaman *Zaman zarfları (dün, bugün, yarın; önce, şimdi, sonra) *Sıklık zarfları (bazen, ara sıra, her zaman, genellikle ...) *Karşılaştırma yapıları: -DAn, -DAn daha ... *Üstünlük derecesi: en *-DAki *-DAn ... A kadar *-DAn beri, -Dİr *Ek fiil belirli geçmiş zamanı *Yapım ekleri: -lI/-sIz *Bağlaçlar: ile (vasıta ve bağlama), ve, ama, çünkü *Sıralama sayıları: birinci, ikinci, üçüncü... *Saat kaç? (Tam ve yarım saatler) *Temel soru ifadeleri *-DAn önce/ -Dan sonra *-(y)Abil (izin) + geniş zaman *Sayılar *Temel niteleyiciler *-cA/ -A göre *-DAn hoşlan-
A2	*Gelecek zaman + zaman zarfları *Görülen geçmiş zaman + zaman zarfları *Duyulan geçmiş zaman + zaman zarfları *Geniş zaman + sıklık zarfları *Ek fiil (görülen ve duyulan geçmiş zaman) *Zamirler, zamir +ki (Benimki) *Sıfatlar *Zarflar *Zarf fiiller (-Ip, -ArAk, -mAdAn, -A ... -A) *Gereklilik Kipi: (-mAlI/ -mAk zorunda, -mAk gerek, -mAk lazım) *Dilek-Şart kipi *Yeterlik fiili (yetenek, tahmin, olasılık) *Bağlaçlar (hem ... hem, ne... ne, veya, belki, ya...ya, dA) *-mAdAn önce /-DİkTAn sonra
	*Gibi, kadar (benzetme/karşılaştırma) *-cA, -A göre *bu yüzden / bu sebeple *-An (sıfat fiil) *Basit adlaştırmalar (-mAYI sev- / -MAk iste- ...) *-mAk için, -mAk üzere, -mAsI için *Mesela, örneğin *Doğrudan anlatım (diye sor-/diye cevap ver-) *Ünlemler *İkilemeler *-I beğen- / -I beğenme-, -I tercih et- / -I seç- *Kesinlikle/mutlaka *sadece ... değil ... ayrıca/aynı zamanda
B1	*Hikâye birleşik zaman çekimleri *Rivayet birleşik zaman çekimleri
	*Edat ve bağlaçlar (keşke, eğer, -sA bile/-sA...-da, gibi, göre, sanki, kadar,

Dil Seviyesi	Dil Bilgisi İçeriği
	*Şart birleşik zaman çekimleri *Yeterlik fiili + zaman ekleri *Gereklilik kipi ve gereklilik/zorunluluk anlamı içeren yapı ve kalıp ifadeler (-mAII, -mAk zorunda, -mAk gerek, -mAk lazım) *Gereklilik kipinin hikâyesi *İsim fiiller (-mA, -mAk, -İş) +...-mAYI ... -mAYA tercih et-, -mAKtAnsa... -mAYI tercih et-, -mAsInA rağmen, -mAsInI iste-) *Sıfat fiiller (-dIk), -DIk + iyelik, -AcAk + iyelik, -mİş -An) *Zarf fiiller (-Ip, -ArAk, -IncA, -IncAYA kadar, [- (y)ken], -mAdAn, -A...-A, -r... -mAz, -DIğIndA, -DıkÇA, -DIğI için, -DIğI zaman, -DIğIndAn, -DIğIndan beri -DIğIndAn dolayı, -AcAğI için) *Doğrudan ve dolaylı anlatım (demiş/diye sormuş/ diye cevap vermiş, -AcAğInI ...-mAk, -DIğInI/-mAsInI ...-mAk)
B2	*Birleşik zaman çekimleri *Sıfat fiiller (-Ar, -mAz, -AsI) *Zarf fiiller (-AII, -dIkÇA /-DIğI kadar, -mAksIz- In, -ken, -cAsInA, -DIğIndA, DIğI sırada, dİğI takdirde, DIğI zaman, DIğI için, dek, değin, -AcAğI zaman, AcAğI sırada) -E doğru -DEn başka... *Edat ve bağlaçlar (oysaki, hâlbuki, meğerse, mademki, ne var ki, sanki, veyahut, lâkin, üstelik, dahi, öyleyse, oysa, bile, yeter ki, bilakis, bari, bundan böyle, şayet, takdirde, üstelik) *Kelime yapı (Basit, Türemiş, Birleşik Kelimeler) *Birleşik fiiller *Ünlü Türemesi, Ünsüz Türemesi, Ünsüz Düşmesi *Fiillerde işteşlik ve ettirgenlik *Yeterlilik fiilinin basit/birleşik zamanlı çekimleri
C1	*Birleşik cümle yapıları *Doğrudan ve dolaylı anlatım (...demiş/diye sormuş/diye cevap vermiş, -AcAğInI ...-mAk, -DIğInI/-mAsInI ...-mAk) *-mİş olman lazım *-mAKtA *-DIr *Süresi, boyunca, süresince *Buna ek olarak, ilaveten *Oranla, nispetle, kıyasla *Örnek verecek olursak, örnek vermek gerekirse *varsayalım (ki), varsayıyorum, diyelim (ki), farz edelim (ki), kabul edelim (ki), düşünelim (ki) *Büyük ihtimalle, muhtemelen, mümkün, olanaklı, olası *... öngörülüyor/tahmin ediliyor. *Ünlemler *Cümlelerin öğeleri, cümlede vurgu *Cümle türleri(isim, fiil, kurallı, devrik, sıralı, bağlı, olumlu, olumsuz) *Yazım ve noktalama kuralları *Anlatım bozuklukları *Bilimsel ve resmî kalıp ifadeler *Sık kullanılan yabancı kelime ve terkiplerin/tamlamaların yazımı ve telaffuzu (Kur'an-ı Kerim, hıfzıssıha, gayrimenkul, fakruzaruret...)

Ek 33. Oyun Önerileri

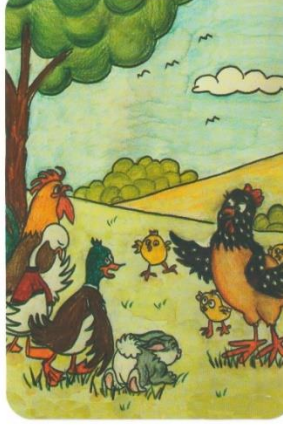
Oyunun Adı	Açıklaması	Kullanım şekli
1. Masal Oluşturma	Seçilen masal kartları çocuklara dağıtılır. Resimde gördüklerini yorumlamaları ve kendi masallarını üretmeleri desteklenir.	Masal sonrası ve farklı zamanlarda kullanılabilir. Bireysel ya da grupta oynanabilir.
2. Dinle ve Bul	Öğretmen karşık düzende farklı masal kartlarını zemine açık şekilde diker. Herhangi bir karttaki figür/olay masal formelleri ile birlikte çocuğa söyler. Çocuk söylenen cümleye uygun kartı gösterir. Ör: Az gittim uz gittim, uzaktaki kalenin yanına vardım. Örnek: Gel haberi padişahın verelim.	Farklı zamanlarda kullanılabilir.
3. Kartları Sırala	Cocuklar dört beş kişilik gruplara ayrılır. Daha önce anlatılan masal kartları her gruba bir masal kart grubu gelecek şekilde dağıtılır. Her grup karşık düzende masal kartlarını sıralayarak masalın olay sıralamasını oluşturur. Kartların sıralanması işlemi bittikten sonra her grup, sırfaki diğer çocuklara masallarını anlatır.	Farklı zamanlarda kullanılabilir.

Oyunun Adı	Açıklaması	Kullanım şekli
4. Hangisi Eksik?	Öğretmen daha önce çocukların bildiği masal kartlarını masaya diker. Kartlardaki resimleri masadaki olay örgüsüne göre anlatmalarını ister. Daha sonra kartlara dikkatle bakmalarını ve bir süre sonra aralarından birini alacağını söyler. Verilen sürenin ardından çocuklardan gözlerini kapatmalarını ister. Öğretmen bir kartı alır. Çocuklardan hangi masal kartını aldığını betimleyerek anlatmalarını ister.	Masal sonrası ve farklı zamanlarda kullanılabilir.
5. Yeniden Anlat!	Yukarıdaki oyundan sonra oynanabilecek bir kart oyunudur. Yukarıdaki oyunda öğretmen bir kart çıkarıyor ve masal örgüsüne uygun olarak anlatmalarını istiyor, sonrasında - öğrencilerin gözleri kapalıyken - diziden bir kart alıp öğrencilerin bulmasını istiyordu. Simdi ise dizili kartlara bağlı olarak öğrenciler masalı anlatıktan sonra öğretmen her gruba farklı bir masalın kartını (karakter, mekân, nesne vb. ile ilgili olabilir) veya bir nesneyi verir. Öğrencilerden bu kartta olanı veya nesneyi masala ekleyerek masalı yeniden anlatmalarını ister.	Masal sonrası ve farklı zamanlarda kullanılabilir.

Oyunun Adı	Açıklaması	Kullanım şekli
6. Şarkı Oluştur	Cocuklar dört beş kişilik gruplara ayrılır. Daha önce anlatılan masal kartları her gruba bir masal kart grubu gelecek şekilde dağıtılır. Öğretmen gruptan bir kartı alarak basit bir melodi ile şarkıyı başlatır. Çocuklar kartlarındaki resimlere uygun basit melodiyi kullanarak bir masal şarkısı oluştururlar.	Masal sonrası ve farklı zamanlarda kullanılabilir.
7. Tekerlemeyi Tamamla	Öğretmen her çocuğa farklı masal kartlarını dağıtır. Bir masal kartını çocuklara göstererek tekerlemeyi söyler ve resimdeki öğeleri kullanarak tekerlemeyi tamamlar. Daha sonra çocuklardan ellerindeki kartları incelemelerini ve sırayla örnekteki gibi tekerlemeyi tamamlamalarını ister. Örnek: Evvel zaman içinde kalbur saman içinde... (Bir kus çıkmış minareye...)	Farklı zamanlarda kullanılabilir.

Oyunun Adı	Açıklaması	Kullanım şekli
8. Masal Diyarına Yolculuk	Öğretmen sınıfın dört farklı köşesine dört farklı masalın isminin ve bir karakterinin resminin olduğu kartları asar. Çocuklardan bu köşelerdeki kartlara bakarak hangi masalla ilgili olduğunu bulmalarını ister. Masal karakterlerinin resimlerinin bulunduğu kutudan her çocuk bir resim seçer. Böylece çocuklar dört gruba ayrılmış olur. Ardından öğretmen masal kartlarının karşık olarak yere koyar. Her gruptan bir çocuk müzik eşliğinde dans eder. Müzik durduğunda çocuklar kendi masalına ait kartı alarak ilgili masal diyarına yerleştirir. İlk bitiren grup kazanır. Dikkat edilmesi gerekenler: "Kart sayısı eşit olan masallar bu oyun için kullanılabilir. Oyunu zorlaştırmak için kartlar azaldığında diğer masal kartlarından yararlanılır.	Farklı zamanlarda kullanılabilir.
9. Başındaki Kartı Bul	Cocuklar iki kişilik gruplara ayrılır. Çocuklardan birinin başına kartları yerleştirebilecekleri bir taç takılır. Diğer çocuk arkadaşının başındaki kartı anlatır. Taç takan çocuk bu kartın hangi masala ait olduğunu söyler. Ardından diğer çocuğun başına taç takılarak oyun devam ettirilir.	Farklı zamanlarda kullanılabilir.

Ek 34. Anadolu Masalları İlkokul 1-2 Oyun Kartlarından Görseller

Ek 35. Uzman Görüşü Anketi Kullanım İzni

Uzman Görüşü Anketi Kullanım İzni

Gelen Kutusu x

Gürkan Ceviz

Sayın Ceren Hanım,

Ben Gürkan Ceviz. Hazırladığım "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Dinleme Materyali Olarak Masal ve Bir Uyarılama Çalışması: Anadolu Masaları" başlıklı yüksek lisans tezimde sizin hazırladığınız uzman görüşü anketini belirli değişiklikler yaparak kullanmak istediğimi bildiririm. Bu konuda tarafınızdan izin istiyorum. Teşekkürlerimi sunar, iyi çalışmalar dilerim.

Ceren Özmen

Alıcı: ben

Merhaba hocam,

İginize teşekkür ederim. Atıf yaparak kullanabilirsiniz tabii. İyi çalışmalar diliyorum.

Yanıtla

Yönlendir

Ek 36. Uzman Görüşü Anketi

Sayın Alan Uzmanı,

Bu anket çalışması, Gürkan Ceviz tarafından Prof. Dr. Kadir Kaan Büyükkiz danışmanlığında yürütülen “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Dinleme/İzleme Materyali Olarak Masal ve Bir Uyarlama Çalışması: Anadolu Masalları” isimli yüksek lisans tezine veri sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Ortalama bir saat vaktinizi alacaktır. 15 adet masalı çeşitli yönlerden değerlendirmeniz beklenmektedir.

Yüksek lisans tez çalışması kapsamında 15 adet masal metni A2 dil seviyesine uyarlanarak dinleme/izleme becerisine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Tasarım ve geliştirme araştırması olarak düşünülen bu çalışmada aşağıdaki metinlerin dinleme/izleme materyallerine dönüştürülüp alana katkı sunması amaçlanmaktadır.

Teşekkürler.

Önemli not:

Masalların düzeylere göre sadeleştirilmesinde Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” A2.2. dil yapıları temel alınmıştır.

Masalın konusu gereği çıkarılamayan ancak sözvarlığında bulunmayan sözcükler için tez metninde masalların sonuna sözlükler eklenmiştir. Uyarlanmış metinde kalın yazılmış kelimeler sözlüğe eklenmiş kelimelerdir.

Sözlüğün hazırlanması ve sözvarlığı unsurlarının belirlenmesi için faydalanılan kaynaklar:

- Göz, İ. (2019). Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (II. Baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ölker, G. (2011). Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945-1950 Arası). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi.
- Açık, F. (2013). Temel Türkçe (A1/A2) için söz dağarcığı tespit denemesi. Abdurrahman Güzel için armağan kitabı içinde. Akçağ.
- Yılmaz, E. (2020). Yabancılar İçin Başlangıç Düzeyi Türkçe Sözlük (A1) (2. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şenyiğit, Y. (2020). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Dilin Kelime Sıklığı ve A1-A2 Seviye Sözlüğü. Yayımlanmamış doktora tezi. Sakarya Üniversitesi.

"Girdi +1" hipotezine dayanarak öykülerde öğrencinin dil seviyesinin "biraz üstünde" bazı dilbilgisi yapılarına, o düzeyde henüz öğretilmemiş olmasına karşın yer verilmiştir.

Uyarlama işlemi yapılırken masalın özgün yapısının bozulmaması amacıyla masal tekerlemeleri (formeller) ve içerikteki maniler uyarlamaya tabi tutulmamıştır.

Uzman Tanıma Formu

Eğitim durumunuz:	
Lisans Mezunu	
Yüksek Lisans Mezunu	
Doktora Mezunu	
Diğer: _____	

Bu eğitim öğretim yılı sonunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kaç yıllık tecrübe sahibi olacaksınız?	

Masal İnceleme Bölümü

Aşağıdaki masalı okuyunuz. Masalın özgün ve uyarlanmış hallerini karşılaştırınız. Bir sonraki bölümde masalı değerlendirmeniz istenecektir.

Özgün Metin	Uyarlanmış Metin
Masal Başlığı	
Uyarlama yapılmayan masal metni	Uyarlama yapılan masal metni.
.	.
.	.
.	.

Masal Değerlendirme Bölümü

	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Kararsızım.	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Anket Maddeleri	1	2	3	4	5
Özgün metnin konu bütünlüğü korunmuştur.					
Özgün metnin akıcılığı korunmuştur.					
Dilbilgisi yapıları bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.					
Sözlüğün varlığı düşünüldüğünde sözvarlığı bakımından A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanmıştır.					
Dinleme metni olarak sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.					
Dinleme becerilerini geliştireceğini düşünüyorum.					
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul çağındaki yaş gruplarına uygundur.					
Okuduğum masal "A2.D.5. Mesleklerle ilgili bilgileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.					
Okuduğum masal "A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder." kazanımını çalışmak için uygundur.					
Okuduğum masal "A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.					
Okuduğum masal "A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder." kazanımını çalışmak için uygundur.					
Okuduğum masal "A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar." kazanımını çalışmak için uygundur.					
Okuduğum masal "A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler." kazanımını çalışmak için uygundur.					
Okuduğum masal "A2.D.57. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder." kazanımını çalışmak için uygundur.					

ÖZGEÇMİŞ

Gürkan Ceviz Yıldız Teknik Üniversitesi Türkçe Eğitimi bölümünden 2016 yılında lisans derecesiyle mezun olmuştur. 2018 yılından bu yana Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Türkçe öğretmeni olarak çalışmaya devam etmektedir. 2022 yılı itibarıyla memleketi olan Edirne’de bir ortaokulda çalışmaktadır. Orta derecede İngilizce bilmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

VITAE

Gürkan Ceviz graduated from Yıldız Technical University, Department of Turkish Education, with a bachelor's degree in 2016. He has been working as a Turkish teacher within the Ministry of National Education since 2018. As of 2022, he works at a secondary school in his hometown, Edirne. He speaks intermediate English. He is married and has a child.